

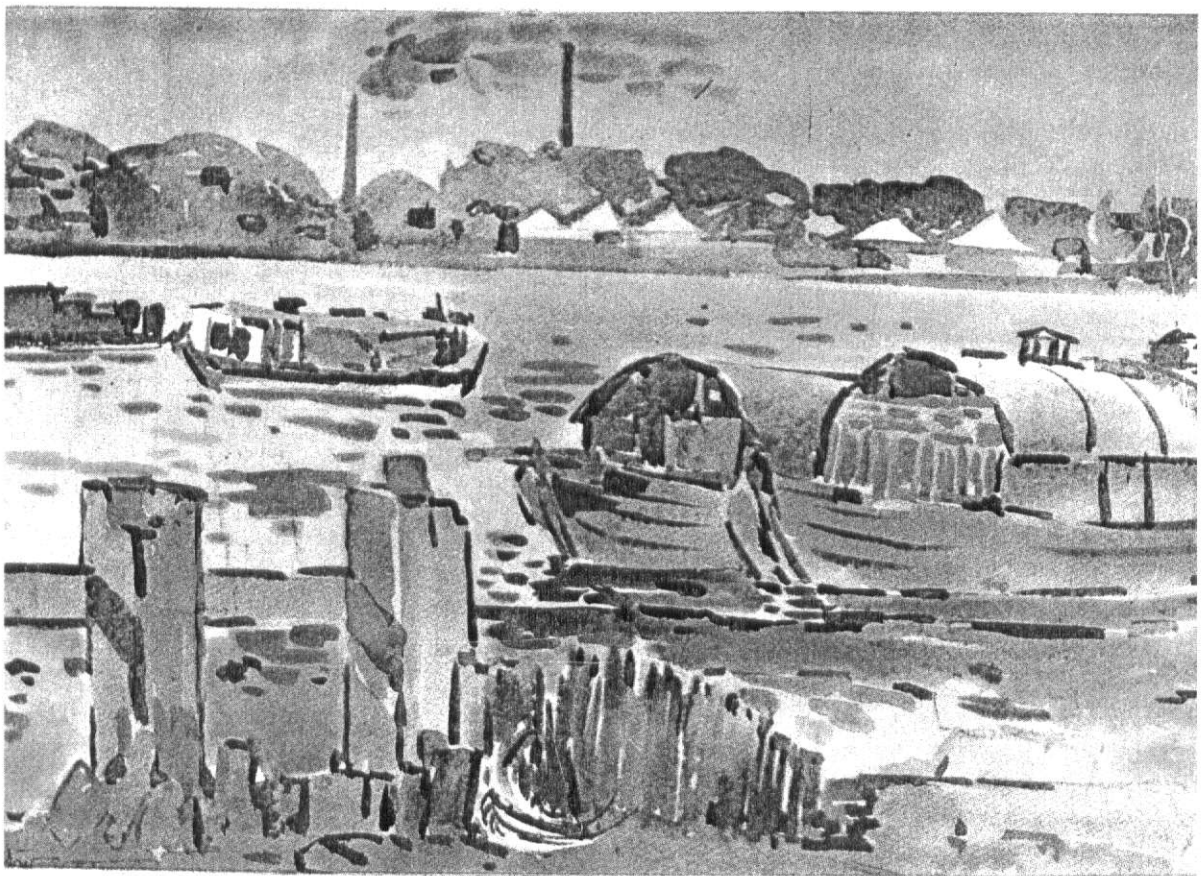

กรมหอสมุดแห่งชาติ

ปริทัศน์

ฉบับที่ ๑

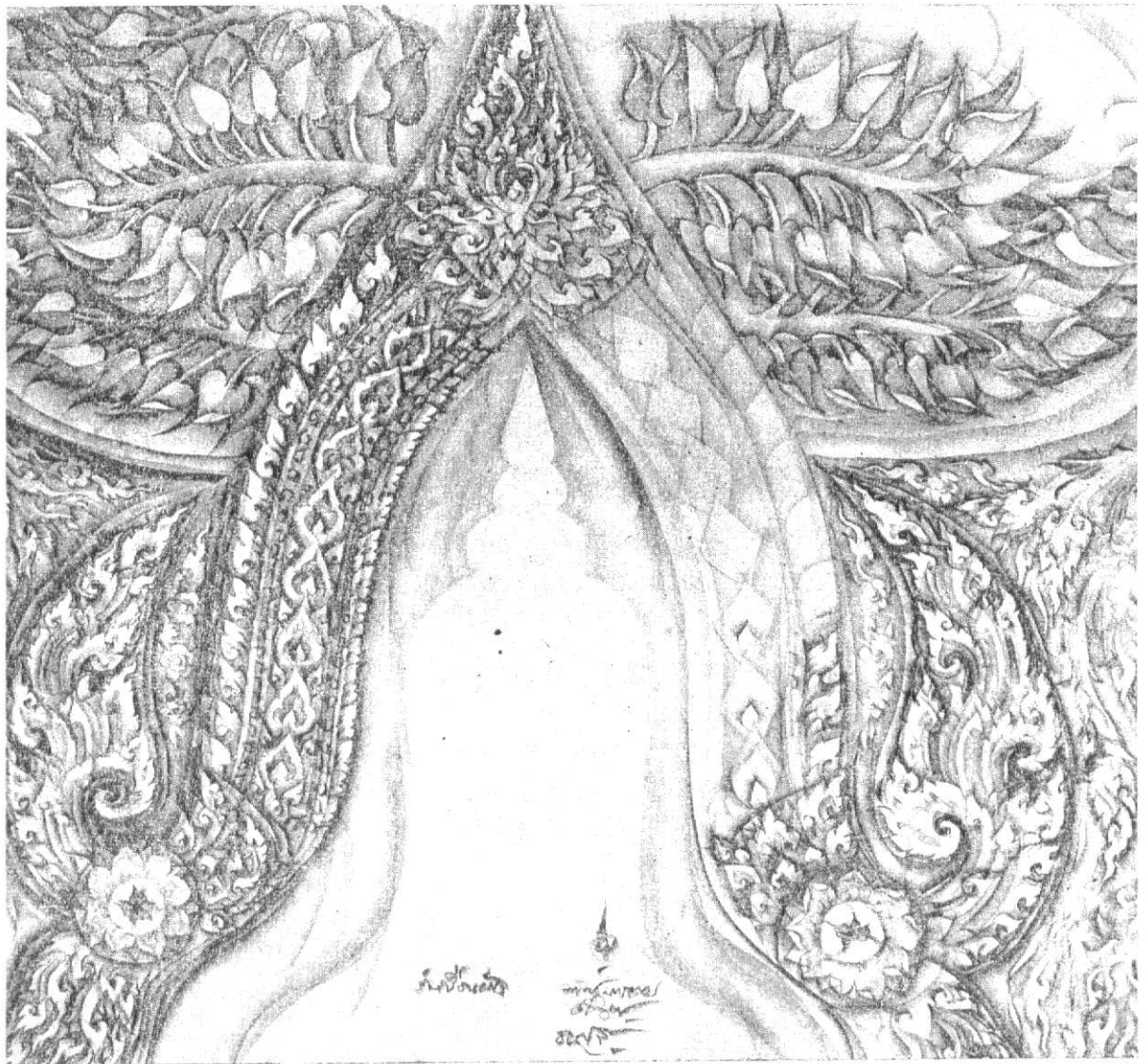
มิถุนายน ๒๕๐๘ ฉบับละ ๑๐๖

บทนำ	๕	
ถึงหญิงใหญ่	๖	สมเด็จพระพรยาธำรงราชานุภาพ
เช่นวักตักแคน	๘	สุจิตต์ วงษ์เทศ
กฎหมายชลประทาน	๑๐	ไกรศรี นิมมานเหมินท์
ผู้ขายผู้พิชิต—ละครพูด	๑๗	ประวิณ สุจริตกุล
พัฒนาวิถึ	๒๒	ถ่ม เจริญศรีธธา
สุนทรภู่	๓๐	วรวรรณ จันทราทิพย์
กฎของกริมม์	๓๑	อุดม วโรตม์สถิตยศักดิ์
Bangkok-sky	๔๓	ไศลเสก
The Shan States	๔๕	เจ้าหญิงสีดา
บัญชาชนกับการพัฒนา	๕๔	เทียม อรัญญะกิวสข
ยักษวิประวัตติ	๕๗	กวีสิทธิ์ วิเสโส
พระเจ้าอโศกในศิลาจารึก	๕๙	เรื่องอยู่โร กุศลาคัย
จดหมายจากโคราช	๖๕	คำรงค์ ปราช
คนกับหนังสือ	๖๙	จินดา กวงจินดา
ปฏิกริยาจากผู้อ่าน	๗๓	เขียน ธีระวิทย์
จดหมายถึงบรรณาธิการ	๘๗	ผู้อ่าน
จดหมายจากอิสราเอล	๙๓	กฤษฏี บริพัตร
วิจารณ์หนังสือ	๑๐๔	นักวิจารณ์

ผู้วิจารณ์หนังสือประกอบด้วย สมกพ จันทระภา ถมุล มาลาสิทธิ์
 สุเทพ สุนทรเกสัช โรเบิร์ต เอกเซล สุลักษณ์ ศิวรักษ์

เจ้าของ : พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงศประพันธ์ สำนักงาน : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
 แทนสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ถนนพญาไท ปากอูหาฯ ซอย ๒ พระนคร โทร. ๕๖๖๒๕
 สราวลัยกร : นายสมศักดิ์ ชูโต พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ศิวพร นายจรัส วันทนทวี ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๘
 บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : นายสุตถกมล ศิวรักษ์ ๑๔ ซอยรัชฎกัณฑ์ วงเวียนนัถกะสัน พระนคร โทร. ๑๐๗๕๒

BANGKOK HAS A NEW BOOKSHOP!

Yes, we've done it! For two years our friends have been telling us that Bangkok needs a new bookshop, a real bookshop, full of all the new books on every subject.

Well, we've done it!

In Suriwongse Road, between Neilson Hayes and Kian Gwan Motors, we've rented 1,000 square feet of space and filled it from floor to ceiling with books.

THE LATEST BOOKS.

THAT NOVEL YOU WANTED.

THAT BOOK ON ART, ARCHITECTURE, ACCOUNTING,—

ARITHMETIC.....

Name the subject and we have the book you want.

IN STOCK FOR YOU TO TAKE AWAY TODAY.

Our new stocks have just arrived. Thousands and thousands of new books—and what's more, our staff, all of whom speak English, know where to find them.

What more could anyone ask for?

THE ASIA EDUCATIONAL PRESS CO., LTD.,

197/2 SURIWONGSE ROAD, BANGKOK.

TEL: 35012

บทนำ

ค่านิยมของสังคม

สมัยนี้เป็นสมัยพัฒนา ใคร ๆ ก็เห็นความจำเป็นของการพัฒนา มีคนอีกจำนวนไม่น้อยที่เสนอปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนา รวมทั้งวิธีการแก้ไข ในเรื่องการแก้ไข ก็ยอมรับกันอยู่ว่าในขั้นสุดท้ายแล้วก็คือการแก้ไขคนนั่นเอง การพัฒนาคนที่ยอมรับกันอีกต่อไปว่าเป็นเรื่องยากที่สุด แต่ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องยาก เราจะลองมาช่วยกันคิดว่ามีอุปสรรคอะไรบ้างของเรื่องการพัฒนาคนน้อยที่ไหน

เราอยากจะทำคิดว่าคนในฐานะเป็นตัวของตัวเอง กับคนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มักจะตัดสินใจการกระทำผิดกัน ในฐานะเป็นตัวของตัวเอง คนเรตัดสินใจจากเหตุผลส่วนตัวและจากอารมณ์ จะมีเหตุผลมากหรืออารมณ์น้อยขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม ก็มีจำนวนน้อยมากที่สามารถตัดสินใจในทำนองนี้โดยไม่พิจารณาถึงสังคมที่ตนอยู่ เมื่อเป็นเช่นนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือการที่คนตัดสินใจในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่มีผลต่อการตัดสินใจของคนจำนวนมากและมีผลต่อเรื่องการพัฒนาอย่างไม่ต้องสงสัย ในเรื่องการตัดสินใจในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนี้ สิ่งที่เราคิดว่า เป็นอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจนั้นก็คือคุณลักษณะที่เป็นที่นิยมกันอยู่ในสังคมขณะนั้น อาจจะใช้เรียกได้ว่า ค่านิยมของสังคม แต่ค่านิยมของสังคมย่อมเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและสถานการณ์ แต่สิ่งที่เราควรให้ความสนใจก็คือ ค่านิยมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เราคิดว่า ค่านิยมที่เป็นอยู่ในสังคมไทยปัจจุบันมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อปัญหาคนที่เรากำลังประสบ เราลองมาดูกันเรื่องค่านิยมไทยในเรื่องบางเรื่องที่เป็นเรื่องที่รู้กันดีอยู่ เช่น

เรื่องข้าราชการ ปัญหาใหญ่ที่กล่าวขวัญกันถึงก็คือปัญหาคอร์รัปชั่น แต่ถ้าต้องฟังดูเหตุผลที่ให้กับ ก็อาจจะรู้สึกแปลกใจเกี่ยวกับค่านิยมของสังคมในเรื่องนี้ไม่ได้ ถ้าข้าราชการชั้นสูงมีส่วนพัวพันในเรื่องนี้ ก็มักจะเกิดยอมรับกันว่าไม่ใช่ของแปลกอะไร เพราะตำแหน่งหน้าที่อำนวยความสะดวก บางทีถึงกับโทษฝ่ายที่เป็นผู้ให้สินบนด้วยซ้ำว่าพวกเขาเหล่านั้นต่างหากที่ผิด เพราะมาชักชวนให้เอาของที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ถ้าข้าราชการชั้นต่ำทำการคอร์รัปชั่น ก็เกิดความสงสารและพยายามให้เหตุผลว่าเป็นเพราะรายได้น้อย ถ้าไม่ทำเช่นนั้นก็ไม่ค่อยพอกิน ดูสังคมไม่ยอมเผชิญความจริงว่า การกระทำเช่นนั้นเป็น ความผิด ไม่ว่าจะกระทำโดยผู้ใดและมีเหตุผลอย่างไรก็ตาม แต่ความผิดนี้ควรได้รับโทษหรือไม่ มากน้อยเท่าใด ก็จะต้องขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและเจตนาารมณ์ของการกระทำผิดนั้น ถ้าสังคมยังหลงทางให้เหตุผลหลีกเลี่ยงความผิดของการคอร์รัปชั่น จะหวังให้การกระทำเช่นนั้นหมดไปได้อย่างไร ?

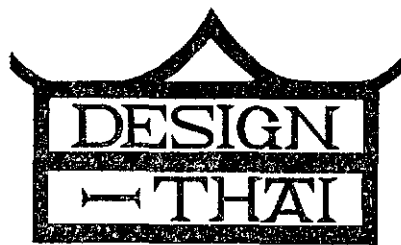
เรื่องประชาธิปไตย เรื่องนี้ก็ถกเถียงกันมาก โดยเฉพาะในขณะนี้ เพราะเนื่องจากกำลังมีการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญอยู่ สำหรับคนส่วนใหญ่ก็จะเข้าใจกันว่าประชาธิปไตยก็คือการกระทำอะไรได้ตามใจ อย่างน้อยก็แสดงความคิดเห็นได้ตามใจในทำนอง ‘พูดได้ตามใจคือไทยแท้’ สำหรับกลุ่มนักการเมือง ก็มองเห็นเป็นหนทางที่จะเข้าครองอำนาจเพราะมองคนไทยว่าเป็นคนที่ซุกซนให้เห็นคล้อยตามได้ง่าย ถ้านี่คือความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยแล้ว ก็ดูจะไม่น่าถือว่าประชาธิปไตยเป็นสิ่งน่าปรารถนาอะไรนัก

เรื่องความนิยมไทย — ต่างประเทศ เราพูดกันอยู่เสมอว่าเราควรนิยมและฟื้นฟูวัฒนธรรมไทย ของไทย ฯลฯ โดยมักจะไม่รู้กันว่าเราหมายความว่าอะไรแน่ บางทีก็จะพบคำกล่าวในทำนองที่ไม่มี ความหมายแต่ใช้กันอยู่เสมอ เช่น วัฒนธรรมต่างประเทศทำให้วัฒนธรรมไทยเสื่อมโทรม พุฒ่ายก็ถือคนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องที่คนได้รับคำ

กล่าวขวัญว่าควรนิยมและฟื้นฟู ในเรื่องว่าควรจะนำสิ่งที่กระทำในต่างประเทศมาใช้หรือไม่ ก็จะทำให้เหตุผลก็ค่อนข้างแปลก เช่น ถ้าจะนำมาใช้ ก็จะทำให้เหตุผลว่าเพราะฝรั่งเขาใช้ (แปลว่าเป็นของดี) ถ้าจะไม่นำมาใช้ ก็จะไม่บอกว่าไม่ควรจะตามฝรั่งเขา (แปลว่าเป็นของไม่ดี) ค่านิยมของสังคมในเรื่องนี้อยู่ที่ไหนกัน?

นี่เป็นเพียงตัวอย่างที่เห็นได้ง่ายเท่านั้น แต่ถ้าท่านลองคิดก็เห็นอีกมากมาย อะไรเป็นสาเหตุของการที่สังคมมีความคิดเกี่ยวกับค่านิยมในตนเอง? เราอยากจะทำคำตอบไว้ให้นักสังคมทั้งหลายได้ลองช่วยกันคิด อาจจะมีความจริงส่วนหนึ่งว่าโลกปัจจุบันนี้มีความก้าวหน้าทางวัตถุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้ความคิดของคนเกี่ยวกับว่าอะไรเป็นคุณเป็นโทษ เป็นของดีของไม่ดี ก็จะสับสนไปมวก อย่งไรก็ตาม ค่านิยมของสังคมนี้คือรากฐานของการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่ในสังคม ถ้าเราหวังจะได้คนดี เราจะต้องแก้ไขค่านิยม เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดี อันยอมจะเกิดประโยชน์แก่สังคมอย่างแน่นอน

การแก้ไขค่านิยมมิใช่การทำได้โดยการออกกฎหมาย กฎหมายอาจจะช่วยได้บ้างเล็กน้อย จะให้เป็นผลจริง ๆ อย่างในสังคมไทยแล้ว ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้นำมากทีเดียว ในการสร้างตัวอย่าง ว่าอะไรเป็นค่านิยมที่ถูกที่ควร ในสังคมกลุ่มผู้นำในที่นี้ ข้อมหมายถึงถึงบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทุกอย่าง ไม่ว่าจะทางด้านการเมือง ธุรกิจ การศึกษา ฯลฯ ไม่ว่าจะเป็นปัญญาชนหรือนาชนาการ ทั้งนี้เพราะกลุ่มบุคคลนี้แหละ ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างค่านิยมที่เป็นอยู่ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีบทบาทในการแก้ไขด้วย ถ้าคนกลุ่มนี้กระทำตัวอย่างโดยเริ่มต้นจากสัญญาติญาณง่าย ๆ ของมนุษย์ว่า อะไรผิดอะไรถูก แล้วทำแต่สิ่งที่ถูก ก็จะเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีขึ้นมา ให้แก่สังคม อันจะมีผลตกทอดถึงคนส่วนใหญ่อย่างแน่นอน

ห้องแสดงสินค้า ๑๐๘ ถนนพหลโยธิน พหลโยธิน
โทร. ๓๒๕๖๘, ๓๕๒๑๕, ๓๖๕๕๔, ๓๖๕๖๒

มีวัสดุการตกแต่งสำหรับนักออกแบบและผู้ดำเนินงานตกแต่งภายใน
ได้เลือกใช้

ผ้าไทย คุณภาพสูง ลายและสีนำสมัย

กระเบื้องปูผนัง

พรมและกระเบื้องปูพื้น วายเน็ล มีลายและสีให้เลือก

เฟอร์นิเจอร์ออกแบบพิเศษ

ผู้แทนของดีชาชนไทย จะนำของตัวอย่างไปให้ท่านพิจารณาถึงสำนักงาน และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทุกท่าน

CINNAMON HALL,
206 KELAWEI ROAD,
PENANG, S.S.

วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๑

ถึงหญิงใหญ่

พ่อได้รับจดหมายของเธอละຍັບลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายนแล้ว ค้างคอบมา ด้วย
ติดการรับเสด็จพระเจ้าอยู่หัวและอื่น ๆ เพิ่งว่างลง

เรื่องการรับเสด็จนั้นหญิงแก้วคงจะเข้าไปแล้ว และหนังสือพิมพ์กรุงเทพ ฯ ที่มา
คราวนั้นก็ลงรูปถ่ายและเล่ารายการที่เขารู้เห็นมากอยู่แล้ว พ่อจะเล่าให้ฟังแต่ข้อที่เขา
ไม่รู้เห็น

เมื่อลงไปเฝ้าในเรือวันที่ ๑๐ พฤศจิกายนนั้น พ่อลงไปถึงท่าเรือ เวลาเข้า
๓ โมงเศษ กำลังมีเสด็จรูกตแมนเจ้าเมืองเขาจะลงเรือช่วง เขาชวนให้พ่อไปด้วยกัน
กับเขา พ่อตอบว่าเห็นไม่ควรไปอย่างนั้น เพราะตัวเขาไปรับเสด็จตามตำแหน่งใน
ราชการ พ่อไปเป็นส่วนตัว จะคอยอยู่ที่ท่าจนเขากลับมาพ่อจึงจะไป เมื่อเจ้าเมืองกลับมา
พ่อขึ้นจากเรือช่วงก็เดินขึ้นมาหาพ่อ มาพูดว่า I congratulate you for having such a
good boy as your King. ทำให้พ่อเกิดปีติในทันที

เมื่อไปถึงเรือเมโอเนีย ก็ย้กันเรือกับพระสรวาลย์ฯ สมุหราชองครักษ์ลงมาคอย
รับที่เชิงบันได พระยาศิววงศ์คอยรับอยู่ชั้นบันได พันชองบันไดเข้าไป พระเจ้าอยู่หัว

ลายพระหัตถ์ฉบับนี้ สำนักพิมพ์สมาคมสังคมนิสต์แห่งประเทศไทย ได้รับอนุญาตให้นำออกตีพิมพ์
จำหน่ายเป็นครั้งแรก มีปรากฏอยู่ในเรื่อง หนังสือสนุกที่ ๘. ศิวรักษ์ รวบรวมเรื่องสนุกอื่นๆ เข้าด้วยกัน และลาย
พระหัตถ์ทั้งหมดของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ประทานพระธิดาองค์ใหญ่ ก็ได้รวมเป็นอีกเล่มหนึ่งให้ชื่อว่า ถึงหญิงใหญ่ หนังสือ
ทั้งสองเล่มนี้ มีจารณ์ปรากฏอยู่ในหน้าจารณ์หนังสือฉบับนี้ด้วยแล้ว

กับเจ้าฟ้า ๒ องค์และพระชนนี ทรงคอยรับอยู่ที่ตากฟ้า พ่อถวายคำนับแล้วออกออก
พระองค์พระเจ้าอยู่หัวไม่ได้ ท่านก็ทรงกอดคอบ คิงเขาลักฉายรูปไปลงหนังสือพิมพ์ เมื่อ
พ่อพาผู้คนที่ไปด้วยเล่ารายศัหมกแล้ว ครัสชวนพ่อเข้าไปในห้องรับแขก จะไปรค
ให้พ่อนั่งเก้าอี้พนักตัวใหญ่ พ่อทูลขอนั่งตัวเล็กก็ไม่ไปรค พ่อจึงทูลว่าถ้าจะไปรคให้พ่อ
นั่งเก้าอี้ใหญ่ด้วยนั้น ก็ขอเชิญเสด็จประทับบนตักอีกสักครั้ง ๑ เหมือนอย่างเมื่อครั้งแรก
ได้เฝ้าแต่ยังทรงพระเยาว์ ทรงพระสรวลแล้วเสด็จประทับบนตักสักครู่หนึ่งแล้วจึงไป
ประทับเก้าอี้ยาว เวลานั้นนอกจากพระเจ้าอยู่หัว คุณเหมือนจะมีแต่พระชนนีกับเจ้าฟ้า ๒
พระองค์อยู่ในห้องนั้น ทุกพระองค์และพระชนนีโดยเฉพะะ ทรงไว้วางพระองค์สนิท
กับพ่อเหมือนอย่างแต่ก่อนไม่แปลกเปลี่ยนแปลงอย่างใด พ่อเฝ้าอยู่สัก ๑๐ นาทีก็ทูลลากลับ
เพราะใกล้จะถึงเวลาเสด็จขึ้นบก และจะทรงเรือช่วงของรัฐบาลถ้าเกี่ยวกับที่พ่อไป อนึ่ง
พ่อได้บอกนายประสิทธิ์ กงซูล ไว้แต่ก่อนเสด็จมาถึง ว่าขออย่าให้กระในโปรแกรมการ
รับเสด็จว่าจะต้องเสด็จมาหาพ่อที่ซินนามอนฮอล จะเสด็จมาหรือไม่เสด็จมา ขอให้
สุกแล้วแต่พระราชหฤทัยพระองค์เอง แต่ไปทราบบความว่าพระชนนีได้ครัสแก่พระยา
วิจิตวงศ์ฯ ตั้งแต่แรกลงเรือเมโอเนีย ที่เมืองมาเซล์ ว่าเมื่อเรือถึงเมืองบั้นนี้ อยาก
จะเสด็จมาเยี่ยมพ่อ เขาได้กระลงโปรแกรมแล้ว ว่าเมื่อขึ้นบกจะเสด็จตรงมาซินนามอน
ฮอลก่อน แล้วจึงจะไปประพาสที่อื่น ๆ เพราะฉะนั้นพวกเราจึงต้องรับกลับมากอดรับเสด็จ

เวลาเช้า ๔ โมงเศษ เสด็จมาถึงซินนามอนฮอล พ่อไปรับถึงรถ ทูลเชิญเสด็จ
ประทับในห้องรับแขก พ่อทูลว่าพ่อเป็นคนสมัยเก่า ขอพระราชทานอนุญาตทำพิธีอย่าง
การรับเสด็จด้วย ทูลแล้วพ่อก็ไปยกพานดอกไม้บูชาเทียนที่เตรียมไว้ และเรียกลูกหลาน
ทุกคนเข้ามาเฝ้าด้วยกัน พ่อคุกเข่าถอพานดอกไม้บูชาเทียนทูลว่า ทั้งตัวพ่อกับครอบครัว
ขอถวายความภักดีด้วยดอกไม้บูชาเทียนนี้เป็นเครื่องหมาย เมื่อทรงรับพานดอกไม้บูชา
เทียนไว้ ในพระหัตถ์ พ่อถวายบังคมกราบ พอพ่อกลับลุกขึ้นยืน พระเจ้าอยู่หัวเสด็จลง
กราบคอบ พ่อจะทูลห้ามก็ไม่ทัน ก่อนนั้นเจ้าชายวิบูลย์กับพระยามโนก็ถวายดอกไม้บูชา
เทียนที่เขาเตรียมมาด้วย แล้วพ่อตั้งเครื่องเสวยเล่น เช่นโชโคแลต และทอฟฟี่ เป็นต้น
เพราะจะเสวยกลางวันที่สถานกงซูล พ่อทูลถวายชายหยดด้วยในคอนนี้ เสด็จประทับ

อยู่กว่า ๒๐ นาที จึงเสด็จเที่ยวประพาสต่อไปถึงพระรณนาในหนังสือพิมพ์ แต่พ่อไม่ได้
ตามเสด็จด้วย จนย้าย ๒ โมงจึงไ้ลงไปส่งเสด็จที่ท่าเรือ

แต่พ่อรู้สึกยินดีปลื้มใจมากที่มีโอกาสได้สังเกตหลายอย่าง ส่วนพระองค์สมเด็จพระ
พระอานันทมหิดลนั้นพระกิริยาอัธยาศัย หรือถ้าว่าอีกอย่างหนึ่งคือพระอุปนิสัย ก็มาก
มีเค้าทรงพระสติปัญญาฝักฝักก็แก่สามัญ และรู้จักวางพระองค์พอเหมาะแก่เป็นพระเจ้า
แผ่นดินที่ยังทรงพระเยาว์ ใคร ๆ ที่ได้เข้าไปใกล้แล้วมีแต่ชอบและสรรเสริญกันทุกคน ไม่
เลือกว่าไทยหรือฝรั่ง แต่บุญญาภินิหารเป็นข้อสำคัญมีอีกอย่าง ๑ ที่ได้พระชนนีอย่าง
พระชนนีศรีสังวาล พ่อไม่เคยคิดคาดเลยว่าจะเป็นผู้หญิงที่มีสติปัญญาสามารถมาก
เพียงมาสังเกตเห็นในคราวนี้เอง รู้จักวางพระองค์พอเหมาะที่ทุกสถาน ใครๆ ก็ต้องนับถือ
และคอยคลาไคลห้วงสมเด็จพระอานันทมหิดล เพราะมีพระชนนีที่ช่วย

ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๐ ซึ่งรัชเสด็จสมเด็จพระอานันทมหิดลนั้น พ่อรับหลานชาย
น้อยอุไทยเฉลิมลาภซึ่งมาในเรือเมโอเนีย มาพักที่ซินนามอนฮอล ้วยเธอจะเข้าไป
กรุงเทพฯ ทางรถไฟในวันศุกร์ ตอนเย็น พ่อชวนเธอขึ้นรถไฟเที่ยวแล้วไปจอกคอยรับ
หนังสือพิมพ์กรุงเทพฯ ที่ท่าตามเคย พอรถไฟกรุงเทพฯ มาถึง เห็นพระองค์หญิงประเวศ
กัญกรมหลวงสิงห์ ทรงพระดำเนินตามกันขึ้นมาก็ตกใจด้วยไ้ยินข่าวแต่ว่าเธอจะเสด็จมา
แต่ไม่ได้คาดว่าจะเป็นวันนี้ แต่ว่าเข้าห้องที่โฮเต็ลรัตนนิมิตไว้แล้ว ไปอยู่ที่นั่นวัน ๑
แล้วพระองค์หญิงจึงย้ายไปอยู่บ้านเช่าที่พระยามโนเทียรวิงหาเข้าใต้ทางชายทะเลตำบล
คันหยงโถกง ใกล้ถนนทางที่จะไปฝัน แต่กรมสิงห์นั้นพอพระเหตุย้ายไปอยู่โฮเต็ลรัตน
นิกิตก็เขย่นนำเหล่า เธอเสด็จมาด้วยกิจเนื่องกับการศพคุณทัยทิม จะกลับวันที่ ๒๑ เดือนนี้
เห็นจะไปลงที่หนองแก

ภู่ ๑๖ ๑๖๖๖๖๖๖๖

เช่นวิกิตกแตน

อาศัยกินอยู่พร้อม
รูปร่างวิไลลักษณะ
เพียบพร้อมเหล่าลภพัค
เอนเออขนนกไก่อ

บริวารเวียนแวกล้อม
หลอนเล่านิทานฟัง
เท็ดบึกครทกำบัง
เป็นเทพเจ้าเจ้อ

กุมถนนวนสวัสดิกภาพให้
ภัยพ่ายสมาเสมอ
บวงสรวงเครื่องเซ่นเปโร
กิจป้หุยกยงดำ

ทะกลามทะกละเจ้า
หน้าที่รับราชการ
บำเรอประสานงาน
อินทร์จกขายน้าหน้า

เอ องค์ศักดิ์ค้ำ
ไปรกประชาชนคล
ทำนอย่างยากจน
เนือสุกรสักก่อน

อุที่เทพเจ้าสัคว์
น้องพี่น้องตากก
หมเห็ดเบ็ดไก่อยก
จึงจกช่วยเหลือให้

พลพรรค
เลิศไล้
พื่อวบ
เกลื่อนกลดกลางศาล ๖

หน้าหลัง
เพอะเพือ
เบียงบาป
เจือจ้างปุดชน ๖

หากเสนอ สมองพือ
ไม่ช้า
ปรนชอบ
ทุกถ้อยกระทงความ ๖

หุ เจียวศาล น้เวย
กับฟ้า
ชาวโลก
ผิข้อทรงประสงค้ ๖

แคนหน ไทฤฯ
เคือคร้อน
เจือนจิก
หนึ่งน้อยฤฯมี ๖

สกปรก
ทุกข้ใช้
สรวงเซ่น ก้อนรา
ห่างเศรวัสโมสร ๖

สุจิตต์ วงษ์เทศ

กฎหมายขลประทานของพ่อขุนเมงราย

ในระหว่างที่นายคามัด นี้อคตอง เป็นกงสุตฝรั่งเศสประจำจังหวัดเชียงใหม่ ได้รวบรวมบรรดาพ่อค้าชาว ตำนาน นิทาน กวีนิพนธ์ ตลอดจนบันทึกที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรล้านนาไทยไว้เป็นอันมาก ข้าพเจ้าเป็นผู้มีโชคผู้หนึ่งที่ได้รับการกรุณาจากท่านกงสุตให้ตรวจค้นเอกสารเหล่านี้ และได้รับอนุญาตให้คัดลอกไปได้บ้างเท่าที่ความต้องการบรรดาเอกสารที่ข้าพเจ้าได้คัดลอกมา มีฉบับหนึ่งเรียกชื่อว่า *มังรายศาสตร์* หรือ กฎหมายของพ่อขุนเมงราย ผู้สร้างนครเชียงใหม่ ซึ่งมีข้อความพิสดาร สัมควรที่จะเผยแพร่ให้ชาวโลกได้เห็นความเจริญทางด้านการปกครองและวัฒนธรรมอันสูงของอาณาจักรล้านนาไทยในสมัยนั้น

น่าเสียดายที่ภายหลังเมื่อข้าพเจ้าได้ส่งต้นฉบับเดิมให้แก่เจ้าของไปแล้ว เกิดกรณีพิพาทระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนของฝรั่งเศส คือใน พ.ศ. ๒๔๗๓ สถานกงสุตฝรั่งเศสในเชียงใหม่ถูกปิดลง นายนี้อคตอง กงสุต ย้ายลงไปอยู่ที่กรุงเทพฯ ในขณะที่ในเชียงใหม่ได้เกิดมีคณะ “รักชาติ” ขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะเลือดไทย” ซึ่งได้บุกกรุกเข้าไปที่ทำการและบ้านของกงสุตฝรั่งเศส ได้พบปะพ่อค้าชาว และตำนานเอกสารดังกล่าวแล้วเป็นจำนวนมากมาย ทั้งที่ได้คัดลอกลงสมุดฝรั่งไปแล้วก็มี ทั้งยังเป็นต้นฉบับเขียนในสมุดข่อย (สมุดไทย) หรือบนใบลานก็มี หนังสือมีค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเหล่านี้ถูกทิ้งลงไปในแม่น้ำปิงบ้าง ที่เหลือก็ถูกเผาทำลายจนไม่เหลือซาก พร้อมทั้งเอกสารและข้าวของอื่น ๆ ของสถานกงสุต จึงเป็นที่น่าเสียดายและเสียใจในทรัพย์สินอันมีค่าของชาติไทย ซึ่งชาวต่างด้าวได้เป็นผู้ตรวจค้นหาแล้วอุกค้ำหรือรวบรวมไว้โดยใช้เวลาหลายสิบปี แต่ได้มาถูกหน้ามือของคนไทยเราเอง ซึ่งเรียกตนเองว่าเป็น “ผู้รักชาติ” ทำลายลงอย่างย่อยยับ ภายในชั่วเวลาเพียงไม่กี่นาที

บรรดาจังหวัดทั้งหลายในประเทศไทยปัจจุบัน ไม่มีจังหวัดใดจะมีการขุดประทานที่เท่าจังหวัดภาคเหนือ การขุดประทานนี้ข้าพเจ้าหมายถึงการขุดประทานราษฎร์ คือหมายความว่า

ว่าราษฎรเป็นผู้ชูดเหมือง (คูดงน้ำ) ทำฝาย (เขื่อน) ทำพระนั่ง (ทำนบกั้นน้ำ) เอง โดยทางรัฐบาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือถ้าจะเกี่ยวข้อง ก็เป็นแต่เพียงให้ความช่วยเหลือบ้างเล็กน้อย และในบรรดาจังหวัดภาคเหนือเอง การขุดประทานประเภทนี้คงไม่มีที่ใดจะเปรียบกับที่เชียงใหม่ได้ โดยที่จังหวัดภาคเหนือเต็มไปด้วยภูเขา ถ้าชาวนา ชาวดงน ไม่รู้จักทำน้ำเข้านา เข้าดงน โดยใช้วิธีทำเหมืองฝายและพระนั่งแล้ว เขาก็จะมีชีวิตอยู่ไม่ได้มัน ๆ เพราะน้ำจะไหลไปสู่ที่ลุ่มโดยเปล่าประโยชน์ คันข้าวในนาของเขาก็จะเหี่ยวแห้งตายหมด ดังนั้นการทำเหมืองฝายและพระนั่งจึงเป็นลักษณะพิเศษของชาวตานาไทยจนถึงปัจจุบันนี้ เขาไม่ต้องรอคอยหรือร่ำร้องให้รัฐบาลมาทำให้ ที่ใดพอมีกำลังแรงงาน และกำลังเงิน เขาจะรวบรวมกันชูดเหมืองทำฝาย ช่วยแรงช่วยตั้งของกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ด้วยเหตุนี้การขุดประทานราษฎร ในจังหวัดภาคเหนือจึงเจริญยิ่งกว่าที่ใด ๆ จนถึงทุกวันนี้

ความเจริญของการขุดประทานราษฎรดังกล่าวนี้ อาจเป็นผลสืบเนื่องตามขนบธรรมเนียมและประเพณีที่แต่โบราณกาลมา การชูดเหมืองเพื่อชักน้ำเข้ามา หาได้มีเพียงในระยะเร่ร่อนไม่ แม้ในสมัยก่อนพ่อขุนเมงรายจะเข้าตีอาณาจักรหริภุญชัย (ลำพูน) ของมอญ คือใน พ.ศ. ๑๘๒๔ ปรากฏว่าได้มีการเกณฑ์แรงราษฎรชาวมอญหริภุญชัยไปชูดเหมือง ยาวถึง ๑๗,๐๐๐ วา หรือ ๓๔ กิโลเมตร เพื่อชักน้ำเข้ามา ถ้าเหมืองนี้เดิมเรียกชื่อ ว่าเหมืองแข็ง ต่อมาในสมัยพระเจ้ากือนา รัชกาลที่ ๘ แห่งราชวงศ์เมงราย ได้ทรงเปลี่ยนชื่อเป็นเหมืองแก้ว ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแม่วิม จังหวัดเชียงใหม่ และยังเป็นเหมืองที่ยังใช้ได้ตลอดมาจนถึงทุกวันนี้ บางแขนงบางส่วนของเหมืองแก้วนี้ ในปัจจุบันเรียกว่า เหมืองวงดาว ได้ชักน้ำเข้าหล่อเลี้ยงนาและดงนในอำเภอแม่วิม อำเภอสันทราย อำเภอเมือง ตลอดจนถึงอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจำนวนหลายหมื่นไร่

เมื่อมีการชูดเหมือง ทำฝายนาชนเช่นนี้ ก็จำเป็นจะต้องมีกฎหมายและข้อบังคับสำหรับทำการเหมืองฝายชน จึงจะได้ผล ฉะนั้น ใน มังรายศาสตร์ หรือกฎหมายของพ่อขุนเมงราย จึงได้ตราเรื่องนี้ไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน เพราะเหตุว่าแม้จะมีการขุดประทานเป็นอย่างดี แต่ถ้าไม่มีอะไรสำหรับยึดเหนี่ยวไว้เพื่อเป็นระเบียบแบบแผนแล้ว ในที่สุดก็จะเกิดการโกตาหุดชน

ในสมัยโบราณเหมืองฝายถือว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์มาก เพราะถ้าไม่มีเหมืองฝายแล้วก็จะไม่มี "เข้าเป็นเจ้า" รับประทาน ดังนั้นจึงต้องมีศาลเทพารักษ์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ สำหรับเฝ้า

รักษาเหมืองฝายนั้น ๆ “ผู้ใดชะงัดหัวดี หอบูชาฝายท่านเสีย ต้องถือว่าผิดฝาย” หมายความว่าผู้ใดไปทำอันครายต่อศาลเทพารักษ์ ซึ่งฝายอยู่ให้เสียหายลง มีความผิด โทษที่จะต้องได้รับคือ “หอมมันแปลง (ทำ) หอบูชาดั่งเก่า แดงหอมมันแต่งเครื่องบูชาบริกรรม หอชอบ แดงหอมมันแปลงฝายไว้ดั่งเก่า” นี้เป็นบทที่กำหนดไว้ในพระธรรมศาสตร์ แต่หากยังมีผู้ใดที่ยังไม่ยอมซ่อมแซมศาลและจัดบวงสรวงให้ถูกต้องแล้ว กฎหมายจะติดตามลงโทษต่อไปอีกคือ “ถ้ามันบ่แปลงหอบูชา หรือหาเครื่องบริกรรมบ่ได้ ฝายก็แปลงบ่ได้ หอมมันแดงคำคำกินคนพวกแปลงฝายนั้นต่อเท่าแล้ว” คือผู้ทำความผิดไม่ดำเนินการทำงานด้วยตนเองได้ก็ต้องออกค่าจ้างให้คนอื่นมาทำแทน แดงเลี้ยงอาหารคนทำงานจนเสร็จ มิเช่นนั้นต้องถูกปรับดินใหม่ “ถ้าฝายใหญ่ ใหม่ ๓๓๐ เงิน ฝายน้อย ใหม่ ๓๑๐ เงิน”

คามปรกติฝายในภาคเหนือมักจะใช้ไม้ไผ่เป็นท่อน ๆ ยาวประมาณ ๑.๕๐ เมตร เดิมปล่อยให้แหลม คอกบักตงไปในดินใต้พื้นแม่น้ำ ไม้ไผ่จำนวนหลายหมื่นหลายแสนอันจนสามารถปักถนนแม่น้ำไว้ได้ บางฝายเขาก็ทำช่องไว้สำหรับให้เรือแพขนลงได้สะดวก แต่บางแห่งก็มีไม้ทำช่องไว้ให้ ฉะนั้น หากชาวเรือชาวแพ ทำให้เรือแพของตนไปชนถูกฝายเสียหายด้วยความประมาทหรือจงใจ พระธรรมศาสตร์ก็กล่าวไว้ว่า “ผู้ใดได้แพต้อง ถมถูกฝาย หตุ (พัง) หอมมันแปลงแทน หรือมันแปลงบ่ได้ ฝายใหญ่เอาค่า ๓๑๐ เงิน ฝายน้อย ๕๒ เงิน” แต่ถ้าการกระทำนั้นเป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้ คือ “ต้องเรือแพใหญ่ ถ่อพายบ่อแพ (ถ่อพายไม่ไหว) หอถมฝายหตุเสีย หอมมันแปลงแทน หรือมันแปลงบ่ได้ ฝายใหญ่เอาค่า ๕๒ เงิน ฝายน้อย ๓๒ เงิน เพราะว่าเหลือกำลังมันนา” กฎหมายก็ยังให้ความยุติธรรมแก่ผู้ที่กระทำผิด ถ้าทำฝายเสียหายโดยเจตนาหรือด้วยความประมาทซึ่งพระธรรมศาสตร์ได้กล่าวไว้ในตอนแรก โทษปรับใหม่ก็สูง แต่ถ้า “ถ่อพายบ่อแพ” คือ เกินกำลังที่จะถ่อหรือพาย อาจเป็นเพราะเรือแพหนักหรือหนาเขี้ยว ผู้ที่กระทำผิดก็ยังได้รับความกรุณาลดค่าปรับใหม่ดังตั่งครั้ง

เมื่อถึงเวลาที่จะต้องไปร่วมแรงทำงาน เพื่อส่วนรวมเช่นทำเหมืองฝาย แต่ผู้ใดผู้หนึ่งหนีไปเสียไม่ยอมไปทำงาน ครั้นถึงเวลาจะร่วมประโยชน์จากผลของงานที่ทำร่วมกัน ตนก็เข้าไปแอบไปลักขโมยเอาประโยชน์นั้นเข้า คนชนิดนี้ในสมัยโบราณถือว่าได้ทำความผิดต่อสังคมอย่างฉกรรจ์ โทษอาจได้รับบาดเจ็บหรืออาจถึงแก่ประหารชีวิต ดังกล่าวไว้ในพระธรรมศาสตร์ว่า “อันหนึ่งผู้ใดบ่แปลงเหมืองแปลงฝายตั้งเม็ด มันไปลักเอาหน้าท่าน หอดหัวจนแตก แดงปด้อยเสีย บ่เย้ยฮั้น (ทำอย่างนั้น) หอใหม่ ๓๑๐ เงิน” แต่ถึงแม้จะถูกลงโทษแล้วผู้นั้นยังไม่เข็ดหลาบ กลับไปขโมยนำจากเหมืองฝายมาเข้าห่อเลี้ยงนาของคนอื่น “หรือมันยังไปลักแกม (อีก) ถ้า หอฆ่าเสียคาทันนแด”

เหมืองฝายอันเป็นของส่วนรวม ผู้ที่ไปทำความเสียหายให้แก่สาธารณวัตถุย่อมต้องมีโทษ เช่น “ผู้ใดไปขูดรังปากเหมือง เสียกิ่งหนังกัด เสียทงมรดกกัด หอมันแปลงแทน ถ้ามันแปลงไม่ได้ ฝายถูกใหญ่เอาค่า ๓๓๐ เงิน ฝายถูกน้อยเอาค่า ๓๓๐ เงิน” แต่ถ้าผู้ทำผิดไม่มีเงินเสียค่าปรับใหม่ “ห้อมักได้คอก (คุก) ไว้ ๓ เดือน”

ตามปรกติฝายมีทไหนดตาย่อมชุมตั้น เพราะน้ำจะเอ่อเหนือฝายขึ้นไป แม่น้ำตอนนั้นจึงตื้น และปลาจากแม่น้ำส่วนที่อยู่ใต้ฝายลงไป ก็พยายามจะขึ้นไปอยู่ในที่น้ำตื้นนั้น ฝายจึงเป็นสถานที่สำหรับหาปลาได้อย่างดี ถ้าผู้ใดทำความเสียหายให้แก่ฝาย เพื่อคนจะสะดวกในการจับปลา นั้น ๆ ก็จะได้รับโทษปรับใหม่หรือจำคุก แม้แต่ถ้าเหมืองที่ทอดเขาเข้าไปห่อตอเลี้ยงคันข้าวในนา หากผู้ใดที่ไปหาปลาในตำเหมืองนั้น “บ้านเหมืองกินปลา หอนานาท่านขาดแห้งเสีย หอดคห้อมันแตกป่วยไปเสีย” นี่เป็นโทษในสถานที่หนัก แต่ผู้กระทำความผิดอาจได้รับโทษในสถานที่เบาคือ เพียงถูกริบเครื่องมือจับปลา หรือมีเงินหนักเพียงแต่ “หือเอามันไปถึงเจ้าขุน หือตอมนันเสีย” ก็ได้

จากเหมือง น้ำที่ทอดเขาไปห่อตอเลี้ยงคันข้าวในนา ก็ต้องมีคนนาบ้องกันไว้ มิให้ไหลไปสู่ที่ลุ่ม ถ้าผู้ใด “ช่าง (ระบาย) น้ำนาท่านหาปลา หือบ้านไว้ตั้งเก่า หรือมันบ่บ้าน ถ้ากตาทินาเสียหายตายเท่าใด หือไร่เท่านี้” แต่ถ้าเจ้าของนาขอร้องให้ผู้หาปลาทำคินนาให้คั้งเดิม ผู้หาปลาที่ทำความเสียหายนั้นถนัดบอดคั้งของหงด่าว่าเจ้าของนาด้วยถ้อยคำคำ และหยาบข้าวสำมานย์ เจ้าของนามีอำนาจที่ถูกค้องตามกฎหมาย ที่จะคั้งระของผู้นั้นจนแตกก็คั้งดั่งว่า “ผู้ใดช่างน้ำนาท่านเสีย... เจ้าเข้าหรือเจ้านาว่าแกมัน หือมันบ้านแปลงไว้คั้งเก่า มันจะหาวด่าเจ้านาเจ้าเข้า... หือคห้อมันแตกเสีย”

ผู้ที่เขาเปรียบค้องคั้งคม ในสมัยโบราณวังเก็ยจและถือเป็นความผิดอย่างรุนแรง คั้งได้กถาวมาแล้วในคองคั้น ๆ ที่เกี่ยวกับผู้ไม่ยอมไปทำงานเหมืองฝายของส่วนรวม แล้วมาแอบขโมยทอดเขาจากเหมืองฝายนั้น เขาไปห่อตอเลี้ยงคันข้าวในนาของตน ซึ่งอาจได้รับโทษถึงประหารชีวิต เช่นเดียวกัน แม้ในระหว่างผู้ไปร่วมทำงานขุดเหมืองฝายด้วยกัน หากมีผู้ใดจะเอาเปรียบผู้อื่น โดยแบ่งเอาน้ำส่วนมากมาเข้าในนาของตน เหลือไว้ให้ผู้อื่นได้รับเพียงส่วนน้อย ทำให้นาของผู้อื่นได้รับความเสียหายแห้งแล้งจนต้นข้าวตาย “หือมันผู้ใดกใช้ค่าเข้าอนตายแตกคั้นเสีย” แต่ถ้าผู้ทำผิดนั้นไม่ยอมชดใช้ค่าเสียหาย และถนัดไปคั้งว่าผู้ใดได้รับความเสียหายด้วยถ้อยคำหยาบคาย ค้องปรับใหม่ ๓๓๐ เงิน และในเมื่อเกิดมกกรณีพิพาทเรื่องการแบ่งนาชน “หือเจ้าขุนเร่งบ้านหาหือเสมอ (เท่า) กัน แล้วผู้หนึ่งบเชออย่า

(นับถือ) คำนั้น กลับไปตกเฮาน่า เมื่อกลางคืนหือใหม่ ๓๓๐ เงิน หรือไปดู (แยง) เฮา
เมื่อกลางคืนกั๊ กกลางคืนกั๊ แล้วม่นมเคือมือ (ฮาดู) กับมือ (อยู่ในมือ) หือฆ่า
ม่นเดัยทนน ถ้าฆ่าหือใหม่ ๓๓๐ เงิน” ฉะนั้นเราจะเห็นได้จากพระธรรมคำศัตรีค่อนเห็นว่า
ผู้ใดที่ถือฮาดูไปเบ่งเฮานามาเข้าในนาของคน ผู้นั้นโทษถึงตาย มีเช่นนั้นถ้าจะถูกปรับ ๓๓๐
เงิน ในสมัยนั้น ชีวิต ๆ หึ่งคงมีค่าไม่เกิน ๓๓๐ เงิน (บาท)

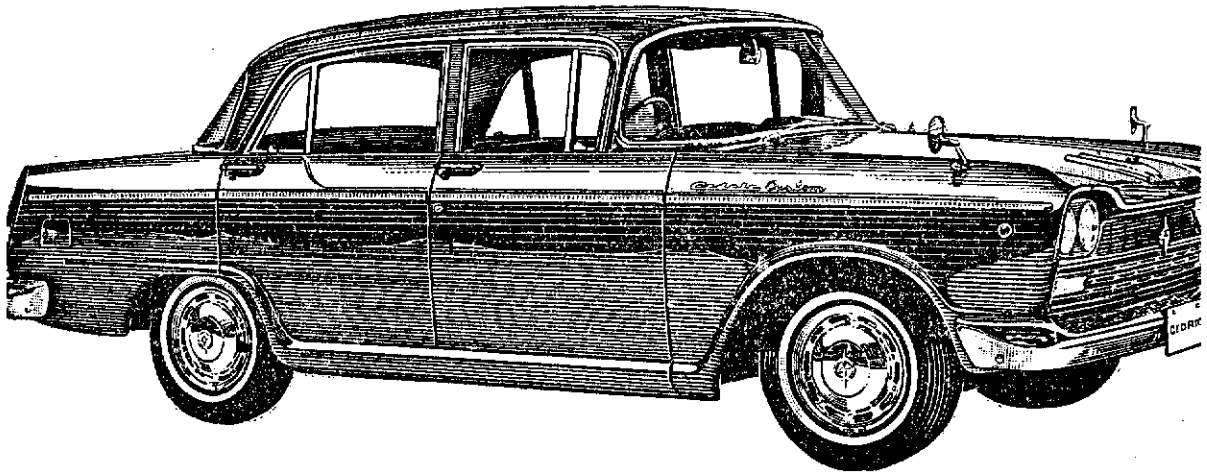
ถ้าในตำหนักของโตม่นาเหลือแต่เพียงเด็กน้อย และคนช่าวโดยทั่วไปกำลังจะแห่ง
เหยื่อตาย เพราะนาไม่เพียงพอหือเดัยง หากมีเจ้าของนาผู้ใดเอาเปรียบผู้อื่น ไปขโมย
เพิ่มเติมนาเข้านาของคนมากเกินส่วนที่ตนควรจะได้รับตามที่เจ้าชนใดแบ่งให้ไว้ “หือคณดู
(แยงขโมยไป) ตกหือจนหือแตก บ่อนหือยับ (จับ) ตัวไปหาเจ้าชนหือสอนม่นตามคอง
(ประเพณี) ถ้าม่นยงไปดูตกเฮาน่าแถมเด้า หือฆ่าเดัยกับทนน”

เท่าที่ใดเขียนมาแล้ว ท่านผู้อ่านคงจะสังเกตเห็นว่า กฎหมายเมงราย หรือ มังราย
ศาสตร์ ได้ลงโทษผู้ทำผิดไว้เป็นสองสถาน ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดโดยมีการเอาเปรียบ
ค่อสังคม โทษรุนแรงมาถึงประหารชีวิต แต่ถ้าโทษนั้นเป็นโทษที่ไม่เกี่ยวกับสังคม กฎหมาย
ก็ลงโทษในสถานทีเบา คือเพียงปรับใหม่หรือเพียงเรียกตัวผู้ทำผิดไปว่ากล่าวอบรมให้ละเว้น
การกระทำผิดค่อต่อไป

ข้าพเจ้าไม่กล้ายืนยันว่า มังรายศาสตร์ ฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นแต่ครั้งพระเจ้า
เมงรายมหाराชยังเป็นกษัตริย์แห่งอาณาจักรไทย คือระหว่าง พ.ศ. ๑๘๐๑ ถึง พ.ศ. ๑๘๖๐ จริง
หรือไม่ แต่ก็เชื่อว่าคงเป็นกฎหมายเก่าแก่ซึ่งคัดลอกค่อ ๆ กันมา เพราะในค่อนหนึ่งของ
พระธรรมคำศัตรีที่เขียนไว้ว่า “บักดีโก ศักราชได้ ๘๗๐ ตัว บัญญาณะหือหม่นศัรี ให้หือพระ
เมืองแก้วแต่งดินใหม่ค่างเมืองม่นดิน” ซึ่งแต่คองให้เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้คงมีการค่อเติมหรือ
แก้ไขในสมัยพระเมืองแก้ว (รัชกาลที่ ๑๔ แห่งราชวงศ์เมงราย) คือประมาณใน พ.ศ.
๒๐๕๑ (โปรดคั่งเกิดด้วยว่าจุศักราช ๘๗๐ มีได้ตรงกับปี “กั๊โก” (ระกาเอกศก) การ
เขียนฉบับนี้คงจะเขียนผิด เนื่องจากคัดลอกค่อ ๆ กันมา แต่ จ.ศ. ๘๗๐ นี้ตรงกับรัชกาล
ของพระเมืองแก้ว) และในค่อนท้ายของพระธรรมคำศัตรีมีถ้อยคำเขียนไว้ว่าคองนี้ “มังราย
ศาสตร์ฉบับนี้ หม่นกั๊วันทุงยุงเขียนคับเขาค่อ พระยาแฉ่นหุดวงจำใน ผู้เป็นราชทูตในเมือง
โยชยา” ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นหลักฐานได้ชัดว่า พระธรรมคำศัตรีฉบับนี้ใช้กฎหมายรุ่น
ใหม่ แต่เป็นกฎหมายที่ได้ใช้ในสมัยอาณาจักรไทยยังเป็นประเทศเอกราช ถึงกับมีการส่งราชทูต
ไปประจำอยู่ที่กรุงศรีอยุธยา

ไกรศรี นิมนานเหมินท์

นิสสัน เซตริค (จี ๓๑ ยู)

รถนิสสัน เซตริค รูปสวย แข็งแรง ทนทาน ประหยัด

เครื่องยนต์	เบนซิน ๔ สูบ ๔ จังหวะ ระบายความร้อนด้วยน้ำ
	๑๕๐๐ ซี.ซี. ๕๕ แรงม้า ที่ ๕๐๐๐ รอบ/นาที
ไฟฟ้า	๑๒ โวลท์ ขนาด ๕๐ แอมแปร์/ข.ม.
เกียร์	เดินหน้า ๔ ถอยหลัง ๑
แชชซ์	ยาวตลอด ล้อหน้าอิสระ
รูปร่าง	เก๋งรุ่นใหม่ ๔ ประตู
พวงมาลัย	แบบตัวนอนหมุนรอก
ยาง	๖.๕๐-๔ พ้ายไบ ๔ ชั้น
ห้ามล้อ	ไฮดรอลิก ทั้ง ๔ ล้อ
ความเร็ว	๑๔๐ กม./ข.ม.

โปรดติดต่อสอบถามได้ที่

บริษัท สยามกลการ จำกัด

๗๖๕ ถนนพระราม ๑ ตรงข้ามกรีฑาสถานแห่งชาติ
โทร. ๓๒๕๔๗, ๓๘๓๒๕, ๓๐๕๖๓-๕

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด

สำนักงานใหญ่ เลขที่ ๓๐๖ ถนนสีลม ปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๖๖
โทรศัพท์ ๒๒๕๓๔, ๒๕๐๔๐-๖ โทรเลขย่อ "ฟาร์มเมอร์ส"

ทุนจดทะเบียน	๒๐,๐๐๐,๐๐๐.— บาท
ทุนชำระแล้ว	๘,๗๕๐,๐๐๐.— บาท
ทุนสำรอง	๓๐,๖๐๐,๐๐๐.— บาท

นายบัญชา ลำเนา : กรรมการผู้จัดการ

กลองเตย
กลาตพลู
ธนบุรี
บางกระบือ
บางกระบี่
บางซื่อ
ถนนเพชรชวนิช (บางซื่อ)

บางรัก
บางลำภู
ประตูน้ำปทุมวัน
พระโขนง
พัฒนาพงศ์
มหาพฤฒาราม

สาขาในพระนคร — ธนบุรี

ยศเส
ยานนาวา
เสาชิงช้า
สะพานเหลือง
สะพานพุทธฯ
พรานนก

สาขาในส่วนภูมิภาค

ขอนแก่น
ชุมพร
ภูเก็ต
เชียงใหม่
เด่นชัย
ทวาย

กะแก้วป่า
แพร่
ปากน้ำชุมพร
นครราชสีมา
หาดใหญ่
พิษณุโลก
บ้านบึง (ชลบุรี)

ฉะเชิงเทรา
ปากน้ำโพ
สงขลา
น่าน
อุตร
อุบลราชธานี

ประกอบกิจการธนาคารทุกชนิด เป็นตัวแทนจำหน่ายเช็คเดินทาง ของบริษัทอเมริกันเอ็กซ์เป
และธนาคารแห่งอเมริกา มีตู้നിရိဂ်ยสำหรับเก็บวัตถุและเอกสารมีค่าให้เข้าในราคาข้อมเ

ละครคนพูด — องค์กรสั้น ๆ — เรื่องบทเรียนภาษาอังกฤษ

ตอนนั้นว่าด้วย

ผู้พ่ายผู้พิชิต

ฉากที่ ๑

เปิดฉาก ณ ตัณบัตอนภาษา AUACLLA ภายในห้องเรียนอันโอ้อ่า และมีอุปกรณ์ครบครัน ถูกหัดก ถึงกวดตักตัก และอาคุดตักตัก ทุกประการ

Mistress: You are an angel.

Students: ยู อ่า แอน แอนเจ้น

Mistress: That was quite good. Now once more.
Repeat after me.
You are an angel.

Students: ยู อ่า แอน แอนเจ้น

Mistress: you are angels.

Students: ยู อ่า แอนเจ้นซ์

Mistress: Good! But pay a little bit more attention to the final sound "l" in the word angel.
Now just once again.
You are an angel.

Students: ยู อ่า แอน แอนเจ้น

Mistress: you are angels.

Students: ยู อ่า แอนเจ้น

Mistress: That's even better. That's excellent.

So, you see — It's quite easy to learn English. All you have to do is simply immitate.

(อาจารย์ยอชเยี่ยม เยี่ยมภาษาการ ผู้เชี่ยวชาญทางตักตักตักตักจาก Michigan กับอาจารย์ สุ่ม วิเคราะห์กิจ นังตังเกดการอยู่หลังห้อง)

การสอน — การเรียนดำเนินต่อไป

อ.จ. ยอดเยี่ยม เห็นไหม? I said you แล้ว การสอนภาษามันต้องมีहतกยงถึงจะได้
 วิชา I said you many tie! หตักง่าย ๆ อย่างหนึ่ง I บอก you แล้วว่า
 อิมมีเทชั่น นี่เอง I พูดให้ฟัง you ก็พูดตาม เท่านั้นเอง No คัพพกนต what
 โซเอ็บเวอร์ อย่างเช่น I ไปรเน้า ให้ถูกคองว่า she คิด an แอนเจน อย่างที่
 Miss Roberts แกพูดให้นักเรียนฟังเมื่อกัน you ก็ ไปรเน้าตาม น้ขนาด
 ค่ายาก ๆ อย่าง แอนเจน นะ ถ้าค่าง่าย ๆ อย่าง บิดบั้น มีเป็น ค้อดเห็ดค วต
 ก็ sweet ไปเดย you มีวแต่ต้อม structure you มีวแต่ต้อม parts of speech
 นาว ไปนาว แอ็ดเจ็คคัพ บ้า ๆ อะไรอยู่ No way ไม่มีทาง เชื้อ I เกอะ

อ.จ. สุขุม (รู้จัก อิมเพิร์ต มาก ที่เพื่อนแข็งแรงหตักการสอนภาษา เป็น ๒ ภาษาได้อย่าง
 กระฉับกระเฉง) อ้อ! จริงซ้ะ หตักการอย่างหนึ่งก็คือ Immitation ไม่ว่า
 คนเราจะเรียนอะไรก็ต้องใช้हतกนด้วยทงนนั้น ยังการออกเสียงคำหรือประโยค
 ในภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาของเราเห็นจะต้องใช้ การเลียนแบบ มากซ้นอก

อ.จ. ยอดเยี่ยม (ในอารมณ์ว่าเริง ม่แววของผู้พิชิต) Not bad! Not bad! you ซักจะ
 เข้าใจ ถึงกวดตักตัก ซ้นมาบ้างแล้ว ไม่เดยแรงที่ I try เวร hard ที่จะซ
 ช่องทางที่จะค้เวด ลือบ! การสอนภาษาอังกฤษในเมืองไทยให้ you ค่อยเข้า
 ใจซ้นบ้างยง I happy มากที่เดยว

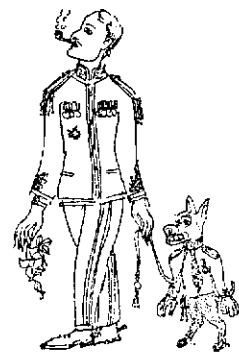
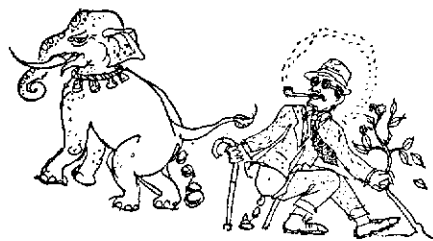
อ.จ. สุขุม ผมก็ดีใจครับ ที่อาจารย์รู้จักสบายใจ โด่งใจซ้นแล้ว แต่ขอโทษเถอะครับ
 กรุณาอย่าเพิ่งขตจ้งหวะผมซ้ครับ ถึงที่ผมกำลังจะพูดต่อเมื่อกันก็คือว่า จริง

อยู่ การสอนภาษาต้องใช้หลักการเดินแบบ หรืออย่างที่อาจารย์ออกเสียง
ได้อยู่ถูกหลัก ถึงก็คิดว่า อิมมิเตชัน อยู่มาก แต่ผมก็ยังคงตั้งใจด้วย
ยังมีใช้น้อยว่า อิมมิเตชัน เท่านั้นมันจะพอหรือ! ประการแรก ผู้สอน
อิมมิเตชัน นะ เหมามาเขาแยกที่เดี่ยวว่า ผู้พูดเป็นแบบฉบับ จะพูดถูกต้อง
เรียบร้อยดีสมควรจะเอาอย่างได้ ในกรณีที่ผู้เป็นแบบฉบับ เป็นฝรั่งเอง ก็
มักจะเป็นเช่นนั้น แม้ว่าจะมีกรณียกเว้น ซึ่งใคร ๆ ก็ทราบกันดีอยู่แล้วก็ตาม
ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคนไทยด้วยกันเอง ที่ได้รับการฝึกฝนและศึกษามา
จากสถาบันในประเทศและต่างประเทศมาแล้วเป็นอย่างดี แต่อย่าลืมระบุว่า
บางกรณี ผู้เป็นแบบฉบับ ออกเสียงคลาดเคลื่อนเสียงเอง เมื่อนักเรียน
ออกเสียงตามได้ถูกต้อง ก็จะออกเสียงผิดตามไปด้วย ถึงตอนนี้ ผมขออ้าง
authority หน่อยนะครับ มีอาจารย์อาวุโสท่านหนึ่ง ท่านเคยสอนผมว่า “นี่
พวกเรารู้จักไว้อย่างนี้ ก็แล้วกัน คนเราจะเรียนภาษาให้ได้ดี ต้องมีคำต้อง
แห่งเป็นอย่างน้อย คือ หนึ่ง คำที่ EAR และ สอง คำที่ปาก และถ้าจะให้ดี
กว่านั้น ก็ควรจะมีคำที่สมองด้วยจะได้คิดว่า จะใช้ หู และ ปาก ให้ได้ดี
แค่ไหน” ผมยังดีพียงออกท่านเดียวว่า “เอ๊ะ ขอโทษเถอะครับ ท่านอาจารย์
ก็ท่านอาจารย์ไม่เห็นด้วยกับการพูด ๒ - ๓ ภาษาปะปนกัน ยิ่งไงละครับ
เวทนาท่านอาจารย์แนะนำผม ทำไมไม่พูดเป็น ๒ ภาษาบ้าง ภาษาเดี่ยวบ้าง ขอ
อภัยด้วยนะครับที่ถาม.....” เด๋วนี้แล้วอาจารย์ท่านเดียวให้ข้อคิด ที่ผมไม่มี
วันลืมเลย..... “นี่พอสรุป เรื่องของภาษานะมันลึกซึ้ง จะมาก็คืออยู่แฉะเดียว
ไม่ได้หรอก จริงอยู่ครูนะ เกียดการพูดอังกฤษปนไทย แต่บางครั้งพูดไทย
ล้วนไม่ได้เหมือนกันจะกลายเป็นคนหยาบคาย ตามกันไป เธอต้องนั่งถั่งคำ
แนะนำในตอนต้นของครูใหม่ ก็แล้วกันและบางครั้งเราก็พูดทับศัพท์ภาษา
อังกฤษไม่ได้ เช่นคำว่า smoke - she is smoking เราจะต้องถอดเป็นไทยให้
หมดว่าหลอดกำลังสูบหรืออยู่” ไม่ใช่หลอดกำลัง smoke อยู่ท่านเองเดี่ยว
กัน เราจะใช้หลักไวยากรณ์เคร่งครัดสำหรับทุก ๆ กรณีเสมอไป ก็ไม่ได้

เมื่อมีกฎเกณฑ์ก็ต้องมีข้อยกเว้น กฎของไวยากรณ์ทุก ๆ ข้อ เธอจะเห็นว่า มีข้อยกเว้นแทบทั้งนั้น แต่นี่ไม่ได้หมายความว่า จะใช้ไม่ได้เลยเด็ดขาด ต้องสังเกตอย่างทันกภาษาด้านอะไรต่ออะไรเขา talk (อ่านเสียงวรรณยุกต์โท) กันอยู่เวลานี้.....”

อ.จ. ยอดเยี่ยม (ทนฟังอยู่ด้วยความพยายาม และกำลังเต็มไปด้วยหลักการแผนใหม่ ที่จะช่วยชี้แจงให้เพื่อนอาจารย์ด้วยกันได้ทราบไว้ม่าง.....) เดี่ยว ๆ I ว่า อาจารย์หัวโบราณของ you คนนั้น แกไม่รู้อะไรหรอก แกจะไปรู้อะไร เดี่ยวนี้โลกเรา คีเวต ลือไป very many much แล้ว ไวยากรณ์—ไวยากรณ์ วิจิตรภาค กริยา วิเศษณ์ บุรพบท อะไร โบราณ ที่ไม่มีประโยชน์เหล่านี้ ไม่มีอาจารย์แผนใหม่คนไหนเขา talk (พูดเสียง K คลาดเคลื่อน) กันหรอก you บิดป me term ต่าง ๆ ใน Grammar ทั้งไปเถอะใช้ประโยชน์อะไร ไม่ได้เลยไม่เห็นเข้าท่า..... พิสูจน์ได้เลย ไม่เชื่อไปถาม Dr. Whiskey ที่วิทยาลัยประจวบคุณก็ได้ หรือไม่ก็ไปถาม ดร. ฉลาด คุณก็ได้ กฎเกณฑ์แต่ ละข้อไม่เห็นได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์เต็มเลย.....

อ.จ. สุขุม (คงขุ่นหน้าเล็กน้อย เนื่องจาก อ.จ. ยอดเยี่ยมชักจะเดียงดัง)

สุขใจ

(กระซิบกับ เฉลียว) ใครไม่รู้! ต้องคนข้างหลังชั้นเอะอะเป็นบ้าเลย เลยฟัง Miss Roberts ไม่ค่อยได้ยิน...

ป.ส.

ชื่อย่อสำนักงานการจาก

บริษัท ลีเวอร์ บราเธอร์ (ประเทศไทย) จำกัด

ผู้ผลิต

ผงซักฟอกบรีส

สบู่หอมลัคส์

สบู่ตราขนไลต์ ฯลฯ

ชื่อย่อสำนักงานการจาก

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

สำนักงานใหญ่ ๑๑๑ ถนนสุขุมวิท ตรีมิตร

พัฒนาวัด

เมื่อปีกลายนี้ ข้าพเจ้าได้อ่านข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ พบข่าวที่น่าสนใจ คือ คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาวัด ได้ตกลงเลือกวัด เพื่อพัฒนา เป็นตัวอย่างสำหรับปี ๒๕๐๗ มีรายชื่อวัดที่จะพัฒนาตามจังหวัดต่าง ๆ จำนวน ๒๘ วัดด้วยกัน เมื่อได้พิจารณารายชื่อวัดต่าง ๆ เช่นนั้นแล้ว ทำให้เกิดกังขาขึ้นมาว่า ทางคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาวัด ได้ถือกฎเกณฑ์อะไร สำหรับพิจารณาความสำคัญของวัด ที่ได้เลือกสำหรับพัฒนาเป็นตัวอย่าง เพราะรายชื่อวัดที่จะพัฒนานั้น ทำให้มองเห็นไปได้ว่า คณะกรรมการคงจะพิจารณาในแง่วัดมีความสำคัญเกี่ยวกับบุคคล มากกว่าที่จะพิจารณาในแง่ความสำคัญของวัด ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ และความจำเป็นอันเกี่ยวข้องกับชุมชนและการพัฒนาของชาติด้วย

อย่างเช่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทางคณะกรรมการได้เลือกเอาวัดสระเกศราชวรมหาวิหารกับวัดปทุมวนาราม ส่วนจังหวัดธนบุรี เลือกเอาวัดราชสิทธารามเป็นต้น สำหรับวัดสระเกศนั้น เท่าที่เห็น เข้าใจว่าคงมีงบประมาณของวัดเกี่ยวกับการก่อสร้างอยู่แล้ว โดยสังเกตเห็นมีการก่อสร้างโรงเรียน

พระปริยัติธรรมเป็นศึกษาคณะใหญ่ และการบูรณะปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ อัน
ดำเนินงานอยู่ตลอดมา เห็นได้ว่าทางวัดกำลังพัฒนาตัวเองอยู่แล้ว จะด้วย
เงินของวัดหรือของรัฐบาลก็ตาม แม้กระนั้น ความจำเป็นที่จะพัฒนาวัดนี้
ก็มีเหตุผลที่น่าสมควรอยู่หลายประการ ประการแรก วัดสระเกศเป็นวัดใหญ่
มีอาณาบริเวณกว้างขวาง สมควรจะพัฒนาให้ถึงดงาม สมศักดิ์ศรีกับเป็นที่
พำนักของสมเด็จพระสังฆราช และสมกับเป็นสถานที่ประดิษฐานพระบรม
สารีริกธาตุ อันศักดิ์สิทธิ์ เป็นมิ่งขวัญของชาวไทยทั่วไป เพราะสภาพ
ความเป็นจริงที่เห็นอยู่ เห็นว่า ตั้ววัดกว้างขวางมากแต่รกรุงรัง ขาดการดูแล
เอาใจใส่ ไม่มีแบบแปลนที่ดงาม ถนนหนทางภายในวัดก็สกปรก เลอะเทอะ
น่าจะเทศอนกริต หรือปูแผ่นหินเสียให้ตลอด

การพัฒนานั้นไม่ควรเพ่งเล็งในแง่บูรณะปฏิสังขรณ์พระอุโบสถหรือพระวิหาร
หรือกุฏิสงฆ์แต่เพียงเท่านั้น ส่วนสำคัญที่ควรจะกระทำอย่างยิ่งก็คือทำอาณาบริเวณให้
สะอาดตา กว้างขวางสะอาด สกปรก ควรวางท่อระบายน้ำ แล้วปรับพื้นดินให้สูง
ระดับเสมอกัน ไม่เป็นแอ่งขังน้ำ ปลูกหญ้า ให้ดูเป็นสนามอันงามสะอาดตา ในบางแห่ง
ควรปลูกไม้ดอกหรือไม้ใบให้เป็นแถวแนวสวยงาม การพัฒนาในแง่นี้ ดูจะดีที่สุด ก็
ยิ่งกว่าเพ่งเล็งกันแต่การบูรณะปฏิสังขรณ์ตัวอาคาร หรือก่อสร้างเพิ่มเติม ให้รวกัด
ขึ้นมาเปล่า ๆ ข้ำพเจ้าเดินเข้าไปในวัดสระเกศบ่อย ๆ เห็นว่าสกปรกเต็มที ไม่ว่าจะ
ก้าวไปทางไหน คุชชะเขยงด้วยความสะดวกและ จะจ่อมั่งให้หายเมื่อยก็ไม่มีที่จะให้นั่ง
แม้สนามหญ้าจะนั่งลงไปก็ไม่มี ดูแล้วสังเวชเต็มประดา ทำให้เกิดแง่คิดขึ้นมาว่า เรา
มีปัญญาที่จะสร้างของใหญ่ ๆ โท ๆ ขึ้นมาได้ แต่ไม่มีปัญญาจะรักษา หรือมีปัญญาที่จะ
รักษา แต่ก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรให้ของเหล่านั้นมีราคาค่างวดขึ้นมาได้

อย่างวัดสระเกศนี้เป็นวัดที่กว้างใหญ่ กว่าจะเดินให้ทั่ววัดก็เมื่อยแล้วเมื่อยอีก
มองไปทางพระระเบียง ก็เห็นมีแต่ฝุ่น ถนนหนทางสกปรก ถ้าจะพัฒนาวัดให้กลายเป็น
เป็นสถานร่มรื่นอย่างแท้จริงแล้ว ก็ควรจะเพ่งเล็งในแง่ตบแต่งให้เป็นสวนสะอาดตา
มองดูแล้วเจริญตาเจริญใจ เหมือนอย่างวัดในญี่ปุ่น เขาตบแต่งสถานที่ให้เป็นสวนอัน
ร่มรื่น รักษาความสะอาดดีเยี่ยม แม้วัดเขาจะเล็ก ๆ แต่สิ่งแวดล้อมสงบน่ารื่นรมย์ สิ่งนี้

ย่อมจะให้คุณค่าทางจิตใจอย่างสูง ผิดกับในเมืองไทยเรา บรรพบุรุษมีปัญญา สร้างวัดมาอย่างวิจิตรประณีต คับแต่่งสวน มีสนามหญ้าอย่างดี เป็นสถานที่อันร่มรื่น ในสมัยโบราณ สัปบุรุษและอุบาสกอุบาสิกาที่ไปทำบุญฟังเทศน์ฟังธรรมในวัด ก็จะอาศัยนั่งตามโขดหิน ตามพื้นสนาม พักผ่อนพวยหายเมื่อย และโอภาปราศรัยกัน ด้วยความสงบ แต่เดี๋ยวนี้ลองแวะเข้าไปในวัดโพธิ์คูบัว ไม่มีบรรยากาศอันนั้นหลงเหลืออยู่เลย ภายในพระระเบียงรอบพระอุโบสถก็กันลูกทรงเหล็กเสี้ยนแน่นหนา โขดหินก็ทาสีแบบงัดก้นน้ำในสระก็สกปรก ไม่มีใครดูแลทำความสะอาดกันเลย ข้างมุมกำแพงทุกๆ แห่งก็เต็มไปด้วยกองขยะกรุงรังไปหมด เช่นเดียวกับวัดสระเกศนั้นแหละ สกปรกเสียเต็มประมาณดูแล้วทำให้รำลึกว่าพระท่านอยู่กันได้อย่างไร ที่กล่าวมานี้เป็นวัดใหญ่ที่สถิตของสมเด็จพระราชาคณะ ยิ่งวัดเล็ก ๆ ด้วยแล้ว อย่าปรารมภ์เลย วัดราชนาคาก็ได้มีผู้บ่มมาให้ฟังแล้ว อย่างเข้าไปวัดไหน ที่จะให้ใจปลอดโปร่งร่มรื่น เป็นอันยากอย่างยิ่ง

ภาพประวัติศาสตร์ ที่เคยเห็นเลื่อนกลางว่า พระร่วงท่านกวาดลานวัดอยู่นั้น เดี่ยวนี้ไม่ต้องร้อนถึงพระท่านกวาดเองหรือก แม้แต่ลูกศิษย์ก็ไม่เห็นมีใครกวาด เข้าทำนองตัวใครตัวมัน การไม่ทำความสะอาดวัด ย่อมบ่งระบุดังจิตใจอันวุ่นวายของหลวงซีภายในวัดนั้น ๆ ท่านไม่มีปัญญาทำความสะอาด แต่ท่านมีปัญญาหาเงินมาปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใหญ่โตมโหฬาร ขึ้นมาให้รกวัดเพิ่มขึ้นอีก เพราะของเหล่านี้เป็นผักชีโรยหน้าคนเห็นได้ง่าย และทำให้เข้าใจว่าจะเกิดศรัทธาได้ง่าย ดังจะเห็นได้ทั่วไปในขณะนี้ทุกหนทุกแห่ง คิดแล้วก็น่ากลุ้มใจเต็มที การพัฒนาวัดให้เป็นสถานร่มรื่นกลายเป็นจะเป็นสารัตถประโยชน์อันยิ่งใหญ่สำหรับยุคปัจจุบันนี้ ซึ่งยังประโยชน์แก่ชุมชนคนอื่นอีก ด้วย เปลืองเงินน้อยกว่าการก่อสร้าง ทั้งยังเป็นมหากุศลแก่มวลชน ที่ได้ถือโอกาสเข้าไปนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ให้สบายใจ ทั้งยังได้เห็นวัด เห็นโบสถ์ สถูป เจดีย์ ก็จะน้อมใจให้คนเข้าหาศาสนาโดยทางอ้อมอย่างไม่รู้สึกลัว ดียิ่งกว่าจัดให้คนไปยื่นโฆษณาพุทธศาสนาแบบขายยา หรือแบบพวกประกาศคริสตศาสนาตามสนามหลวงหรือตามที่ชุมนุมชนอื่นเสียอีก มองเห็นแล้วทุเรศทุรัง ชัดนัยน์ตาอย่างไรขอบอก

ส่วนวัดปทุมวนารามนั้นก็เห็นว่าเห็นความสำคัญอยู่ เพราะกำลังอยู่ในท่ามกลางเขตพัฒนาของบ้านเมือง เช่นทางค่านหนึ่งติดกับสี่แยกราชประสงค์ ตรงศูนย์การค้าที่กำลังก่อสร้างใหม่ ทางค่านตะวันตกก็กำลังก่อสร้างไฮเท็คขนาดใหญ่ ตัววัดกำลังถูกขนาบ

ด้วยอารยธรรมแผนใหม่ และวัดเองก็ทรุดโทรมเต็มที่อยู่แล้ว น่าจะปรับปรุงเสียนานแล้ว พื้นเพของวัดก็งามตามธรรมชาติ มีสระ มีคลอง มีเนินแบบสวนลุมพินี ถ้าได้ตกแต่งให้เป็นสวนอันร่มรื่นสะอาดตา ก็จะกลายเป็นสถานที่อันสงบ และประชาชนก็จะได้พลอยอาศัยเข้าไปนั่งเล่นพักผ่อนหย่อนใจในนั้นด้วย

แม้ว่า สองวัดที่กล่าวมานี้ จะอยู่ในแผนจำเป็นอย่างยิ่งยุคที่ต้องพัฒนาก่อนอื่นก็ตาม แต่ข้าพเจ้าอดนึกถึงวัดเสียบ (วัดราชบูรณะ) เสียมิได้ วัดนี้กำลังดำเนินการก่อสร้างพระอุโบสถรูปจตุรมุขอย่างใหญ่โต คุ้งลำน้ำอยู่หัวมุมถนน สามารถมองเห็นได้รอบด้าน ใครที่ผ่านไปทางย่านนั้นก็จะมีมองเห็นอย่างถนัดถนี่ เพราะวัดนี้อยู่ใจกลางพระนคร เครื่องบนพระอุโบสถสร้างเสร็จไปหมดแล้ว เหลือแต่ส่วนล่าง ยังคงการาคาช่างอยู่เช่นนั้นเอง จะเป็นเพราะไม่มีงบประมาณหรือเงินหมกอย่างไรก็ตามที่ แต่เมื่อได้เห็นวัดที่สร้างชะงักงันอยู่เช่นนี้ ก็ทำให้ใจคอหดหู่ ไม่ทราบว่ สักทีปี พระสงฆ์องค์เจ้าท่านจะมีโอกาสเข้าไปประกอบสังฆกรรมกันเสียที คุรูปการณ์แล้วเห็นว่ายังกินาน ข้าพเจ้าผ่านเห็นครั้งไรก็ภาวนาอยากให้เสร็จเสียที เพราะตั้งอยู่ในสถานที่อันเหมาะสมเป็นอนุสาวรีย์ที่เด่น อดคแขกบ้านแขกเมืองได้ดีทีเดียว ในกรณีเช่นนี้ทำให้น่าคิดว่า จุดประสงค์ในการพัฒนาวัดนั้น ท่านวางกฎเกณฑ์ไว้อย่างไร ความสำคัญอันรอกอยอยู่อย่างรีบด่วนกลับมองไม่เห็น ไปเห็นในบางแห่งที่ควรจจะรอกอยในปีต่อไปก็ได้ กลับเอามาทำเสียก่อน เป็นเช่นนั้นแหละ

ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า การพัฒนาวัดนั้น ควรจะมีประเด็นเงื่อนไขให้สอดคล้องกับบ้านเมืองด้วย ก็จะมีใช้น้อย เช่นที่ธนบุรี ทางคณะกรรมการได้เลือกเอาวัดราชสิทธาราม ซึ่งอยู่ลัดับจากถนนเข้าไปลึก เป็นวัดที่จะทำการพัฒนา ส่วนวัดอินทารามหรือวัดบางยี่เรือ อันเป็นวัดสำคัญในประวัติศาสตร์สมัยกรุงธนบุรี และอยู่ติดถนนกำลังชำรุดทรุดโทรมอย่างน่าเวทนา เมื่อผ่านไปครั้งไรก็ทำให้เกิดแง่คิดบางประการที่ไม่ก็เกิดขึ้น และทำให้นึกน้อยใจว่า รัฐบาลเราไม่มีนโยบายส่งเสริมให้คนไทยมองเห็นความสำคัญในสถานที่ต่าง ๆ ที่รัฐบุรุษ หรือวีรบุรุษคนสำคัญได้เคยประกอบกรรมอันสำคัญไว้บ้างเลย อย่างในอเมริกานั้น แม้สถานที่ที่คนสำคัญเคยไปนั่งบ่อย ๆ เขาก็ทำเครื่องหมายไว้ และตบแต่งไว้อย่างดี เพื่อไว้ใจให้คนสนใจ เราจะเห็นได้ทั่วไปในอารยประเทศที่เขากระทำกัน

ว่าที่จริงแล้ว วัดนี้ควรจะได้รับการปฏิสังขรณ์เป็นพิเศษเสียมานานแล้ว ในฐานะเป็นอนุสาวรีย์ของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ก็เป็นสถานที่ปลงพระบรมศพ และบรรจุพระอัฐิของพระองค์ด้วย ควรจะได้บูรณะปฏิสังขรณ์อย่างดีเยี่ยม เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่อดีตมหาราชผู้มีพระคุณอันใหญ่หลวงแก่ชาติไทย ยากที่จะหาผู้ใดเทียบได้

สมัยก่อนนั้น อนุสาวรีย์ของคนไทยโบราณก็คือวัดนั่นเอง เพราะยังประโยชน์อย่างอเนกนานัปการแก่ชุมชนชน ตีลังกว่ารูปปั้นไปตั้งบนแท่น อันเป็นการเอาอย่างฝรั่งโดยไม่ลืมหูลืมตากันเลย การปฏิสังขรณ์วัดอินทารามนี้จึงเป็นความสำคัญอันยิ่งใหญ่ที่ทางราชการควรจะได้จัดทำเสียนานแล้ว และควรทำให้ดีที่สุดเสียด้วย แต่น่าอานาจไม่มีใครเห็นความสำคัญอันนี้เลย

คติการสร้างอนุสาวรีย์โดยเอาอย่างฝรั่งนั้น ควรจะได้ยับยั้งเสียบ้าง หรือถ้าจะมี ก็ควรให้สมเหตุสมผล และมีกาลเทศะ มิฉะนั้นแล้วก็จะกลายเป็นเราตามอย่างเขาเพียงเปลือกเท่านั้น ส่วนแก่นในคือความคิดที่จะทำอนุสาวรีย์นั้น เรามองไม่เห็นกันเลย อย่างเช่นอนุสาวรีย์ปฐมบรมราชานุสรณ์ ที่เชิงสะพานพระพุทธรยอดฟ้า พระคำริติมของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ทรงออกแบบให้พระบรมรูปนั้นอยู่ติดกับซุ้มเบื้องหลัง ตามคติแบบไทย ๆ ของท่าน โดยท่านไม่ยอมให้ตั้งตากแดดตากฝน คุุทุเรศแบบตะวันตก เพราะแม้ฝรั่งเอง เขาก็ยังสร้างอนุสาวรีย์ลินคอน ไว้ภายในอาคารมหิมา สร้างพิเศษโดยเฉพาะเช่นกัน พระประสงค์ของพระองค์ที่ได้สร้างซุ้มอยู่เบื้องหลังพระบรมรูป ก็เพื่อเป็นสัญลักษณ์ รู้สึกคล้ายกับนั่งภายในสถานที่ คล้ายกับคติการสร้างซุ้มจรมั้วพระของไทย ๆ เรานั้นเอง แต่ปัจจุบันนี้ ผู้ก่อสร้างได้แก้ไขตามใจชอบ โดยยกฐานอนุสาวรีย์ให้สูงเด่น แล้วกระเทิบพระบรมรูปให้ห่างออกมาจากซุ้มเบื้องหลัง ทำให้ดูแยกกัน และขาดความสัมพันธ์กับซุ้มนั้นโดยสิ้นเชิง การกระทำเช่นนี้เป็นการกระทำอันอกุอาจ ไม่บังควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะนอกจากแสดงให้เห็นว่า ผู้คิดแก้ไขไม่เคารพต่อเจ้าของแบบเดิม ซึ่งทรงเป็นองค์เอกอัครศิลปินของเมืองไทยแล้ว ยังแสดงความโง่ และการอวดรู้ชนิดที่ไม่เข้าใจความมุ่งหมายของเดิมเขาด้วย กรณีเช่นนี้เกิดขึ้น เป็นเพราะเมืองไทยเราไม่มีกฎหมายคุ้มครองศิลปวัตถุ และสิ่งที่เป็นสาธารณสถาน จึงเปิดโอกาสให้นักการเมือง และพวกนักกินเมือง กระทำการต่าง ๆ

เอาตามอำเภอใจ โดยไม่มีใครคัดค้านได้เลย และผลเสียที่เกิดขึ้นก็คือการสูญเสีย ซึ่งไม่อาจแก้ไขให้คืนมาได้เลย

การพัฒนาวัด ที่นอกเหนือไปจากกำหนดการของคณะกรรมการพัฒนาวัดนี้ ยังมีอีกหลายแห่ง ซึ่งดำเนินการพัฒนาไปโดยกำลังทรัพย์ของวัด หรือของบรรดาสัปบุรุษทั้งหลาย อันกำลังกระทำอยู่หลายต่อหลายแห่งด้วยกัน ที่น่าสนใจที่สุดก็มีอยู่วัดหนึ่งคือวัดเกาะ (วัดสัมพันธวงศ์) วัดนี้ข้าพเจ้าเคยได้ยินชื่อเสียงมานานตั้งแต่สมัยชอบอ่านหนังสือเล่มละสิ่งๆ ที่พิมพ์ขึ้นแถวหน้าวัดเกาะ จนได้อ่านจดหมายเหตุของหมอบรัดเลย์แล้วว่า มีฝรั่งบักขัณเรือคนหนึ่งลากปืนเข้าไปยิงนกในวัดเกาะ เลยถูกพระซึ่งท่านทนอยู่ไม่ได้ รุมตีเอาจนสลบ ร้อนถึงพระเจ้าแผ่นดิน ท่านต้องลงโทษพระ ในฐานะทำเกินแก่เหตุไป เรื่องราวตอนนั้นทำให้ข้าพเจ้าอยากเข้าไปเดินเล่นในวัดเกาะ ตั้งแต่ยังเป็นนักเรียน จนกระทั่งแม่เตียนก็ยิ่งอยากเข้าไปอีก เพื่อได้ดื่มตำในบรรยากาศเก่า ๆ เหล่านั้น แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า บรรยากาศเก่า ๆ ดังว่านี้ ค่อยร่อยหรือลงไปทุกที ปัจจุบันนี้ อาจกล่าวได้เต็มปากว่า บรรยากาศเหล่านั้นได้สูญหายไปหมดสิ้นแล้ว (เพราะทางวัดค่อย ๆ รื้อกุฏิสงฆ์ลงหมดสิ้น) แล้วสร้างเป็นตึกใหม่ทันสมัย โดยไม่อาลัยใยดีต่อกุฏิฝาปกกล อันงดงามเหล่านั้นเลย บริเวณลานวัดอันกว้างขวาง ก็ก่อสร้างตึกหอสมุดขนาดมหึมาเข้าแทนที่ เมื่อก่อนนี้ข้าพเจ้าเข้าไปเดินเล่นตามลาน ฟุ้งฝันตามใจชอบ เตียนนี้ไม่มีอะไรเหลืออยู่เลย ข้าพเจ้ายิ่งไปกว่านั้น ตัวพระอุโบสถซึ่งเป็นของสิ่งเดียวที่เหลือ พอแสดงให้เห็นได้ว่าวัดนี้เป็นวัดเก่า ก็กำลังถูกเบียดเบียนและจะต้องถูกรื้อทำลายลง เพราะกำลังก่อสร้างพระอุโบสถขนาดยักษ์สามชั้น แทนที่ ตามแปลนนั้นใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ใหญ่ยิ่งกว่าพระอุโบสถวัดสุทัศน์อันงาม และวัดแคนางเลิ้งอันไม่งาม ตัวพระอุโบสถใหม่กำลังขึ้นโครงอย่างรีบเร่ง ส่วนพระอุโบสถเก่าก็ได้รื้อคานหน้าซ้ายมือ คานทิศตะวันออก ไปแถบหนึ่ง เพราะเบียดกับโครงสร้างพระอุโบสถใหม่ ที่ยังไม่รื้อลงไปทันที ก็เพราะพระท่านยังอาศัยทำสังฆกรรมอยู่ จนพระอุโบสถใหม่เสร็จเมื่อไร นั้นแหละจึงจะรื้อลงไปหมดสิ้น

เห็นการพัฒนาแบบนี้แล้ว ก็อดอันตันใจ พุทธอะไรไม่ถูก ไม่ทราบว่าจะกรมศิลปากรทำไมจึงเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสียเช่นนั้น ข้าพเจ้าไม่เข้าใจว่า ทำไมเราจะต้องสร้างของใหม่ขึ้นมา โดยการรื้อของเก่าลงไปหมดสิ้น ทั้ง ๆ ที่โบสถ์เก่าก็ไม่ชำรุดทรุดโทรม

อะไรมาก พอบูรณะปฏิสังขรณ์ให้ดีเหมือนเดิมได้ ทั้งพระวิหารเก่าก็ถูกรื้อไปเสียแล้ว ตามโครงการสร้างพระอุโบสถใหม่นี้ เห็นจะเป็นเพราะทางวัดมีเงิน ท่านต้องการจะสร้างของท่าน มิฉะนั้นท่านก็ไม่รู้จะเอาเงินไปทำอะไร คิดแล้วก็กลุ้มใจ ได้แต่ส่ายหน้า กรอกตาไปเท่านั้น

ภายในพระอุโบสถแห่งนี้ ข้าพเจ้าได้เข้าไปดูอีกครั้งหนึ่ง ก็ยังเห็นภาพเขียนโบราณเหลืออยู่ เป็นภาพพระพุทธรูปประวัติ ซึ่งฝีมืออยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ เป็นภาพเขียนฝีมือช่างสมัยรัชกาลที่ ๓ หรืออาจจะสูงขึ้นไปถึงสมัยรัชกาลที่ ๒ ก็ได้ เพราะสังเกตดูตรงภาพที่เขียนเป็นรูปพระพุทธรูป จะปิดทองบริเวณพระกาย ส่วนจีวรเป็นสีแดง บ่งให้เห็นว่าเป็นคติช่างสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ภาพบางภาพ เช่น ภาพพระบรมโพธิสัตว์ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ภาพพระอสิตคาบส เข้าเฝ้าเยี่ยมพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ ซึ่งประสูติใหม่ ภาพโกณฑัญญพราหมณ์ถวายคำพยากรณ์ และภาพโปรดชฎิลคาบสสามพี่น้อง ภาพเหล่านี้ นาย รุกคอล์ฟ คับบลิว อี แชมเป จิตรกรนักค้นคว้าศิลปะชาวเยอรมัน ได้เคยมาก็ค้นลอก และได้ตีพิมพ์อยู่ในชุดรวมเล่ม พุทธประวัติอันรัฐบาลอเมริกันพิมพ์ขึ้น เพื่อเป็นบรรณาการแก่ไทยในงานฉลองพุทธชยันตี นับว่าเป็นภาพที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีอย่างยิ่ง โดยบัตคุณค่าทางศิลปะออกเสีย เพราะถึงจะพุทจนคอแตก ก็ไม่มีใครเห็นสำคัญ และเข้าใจคุณค่าของมันได้ ข้าพเจ้าชอบภาพในพระอุโบสถแห่งนี้หลายแห่ง เช่นภาพพระพุทธรูปทรงเทศนาให้พระเจ้าพิมพิสารฟังที่สวนตาล ตรงกลุ่มคนที่นั่งฟังเทศน์นั้น สวยงามมากเป็นพิเศษ รูปตอนเสด็จออกบรรพชา ข้างผนังทิศเหนือ รูปกลุ่มนางกำนัลที่นอนหลับไหลชะงะงะอยู่ นั้น กังามมากเช่นกัน ตรงบานทวารด้านหลังแผ่นบานทวาร เป็นภาพลายรศหน้ารูปเลี้ยงกวาง ฝีมืออยู่ในเกณฑ์ดี น่าชมเป็นแบบอย่างที่ดีของศิลปะไทยชั้นหนึ่ง

ได้ข่าวว่าพระอุโบสถที่กำลังจะถูกรื้อลงในเร็ววันนี้ ก่อนที่จะสร้างพระอุโบสถแห่งใหม่เสร็จ จึงเป็นที่น่าเสียดายว่า เรากำลังจะสูญเสียของมีค่าบางอย่างไปต่อหน้าต่อตา โดยหาตัวผู้รับผิดชอบไม่ได้ เรามีกฎหมายคุ้มครองโบราณวัตถุอยู่แล้วก็จริง

แต่สิ่งที่ไม่อยู่ในบัญชีของโบราณวัตถุ เพราะเหตุที่ไม่มีการสำรวจ ให้ละเอียดละออของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในค้ำนี้ หรือเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการง่าย ๆ เพราะความบกพร่องในวงการเหล่านี้ ทำให้เราต้องสูญเสียในกรณีเช่นนี้อยู่บ่อยๆ มันเกิดทั่วไป ทุกหนทุกแห่ง จนกลายเป็นเรื่องชินชาไปเสียแล้ว การที่กรมกองที่เกี่ยวข้องในค้ำนี้ ไม่รับผิดชอบ มิได้หมายความว่าสิ่งเหล่านั้นจะไม่สำคัญ นี่แหละ ทำให้ข้าพเจ้าพูดอะไรไม่ออก เพราะพูดมามาก จนชักรู้สึกว่าจะพูดให้ใครฟัง เพราะผู้ที่ควรจะฟัง เขาไม่ยอมฟัง ก็มีอยู่อย่างเดียวกันนี้ คือ ปรับทุกข์กับท่านผู้อ่านไปเรื่อย ๆ

ลุ่ม เจริญศรัทธา

A GROWING AND LOW-PRICED LIBRARY ON BUDDHIST TEACHINGS

THE WHEEL

A Series of Buddhist Publications

Covering in 66 issues a wide range of subjects in authentic exposition and reliable translations from the Pali Canon. New titles are added bi-monthly.

SINGLE NUMBERS: CEY. RS. 0.50 9D, 15 USA CTS.

(DOUBLE NUMBERS ACCORDINGLY)

BUDDHIST PUBLICATION SOCIETY

P.O. BOX 61, KANDY, CEYLON.

สุนทรภู่

ถึงม้วยคนสิ้นฟ้ามหาสมุทร
ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน
ถึงอยู่ในไต้หล้าสุชาธาร
ขอพบบานพิศวาทไม่คลาตคลา
แม่เนื้อเย็นเป็นห้วงมหรรรณพ
พี่ขอพบศรีสวัสดิ์เป็นมัจฉา
แม่นเป็นขวตวพีเป็นภุมรา
เซยผกาโกสมปทุมทอง
แม่นเป็นถ้ำอำไพใคร่เป็นหงษ์
จะร่อนลงสิ่งสู่เป็นคู่สอง
ขอคิดตามทราวมสงวนนวลละออง
เป็นคู่ครองพิศวาททุกชาติไป

วรรณิ์ จันทราทิพย์ (ผู้แปล)

Till the end of the world,
My love will be boundless.
Under the wave and under the sea,
Forever I shall crave for thee.
Art thou the ocean, I'll be a fish.
Art thou the lotus, I'll be the butterfly,
To drink in thy essence divine.
If ever thou art the splendid cave,
I wish I were the celestial swan;
Earthbound, it will stay to make us a paren-
nial duo.
O, My Beloved sister, I wish to join thee in
every life.

Tant qu'il y aura des hommes,
Mon amour sera inébranlable.
Aux eaux les plus profondes,
Je ne demande que te retrouver.
Si jamais tu es l'océan,
Je veux être le poisson.
Si tu es le lotus,
Je serai le papillon
Pour caresser tes beaux seins.
Si tu es la grotte divine,
Je serai le pélican
Pour l'emplir de ma présence.
O Ma Bien-Aimée,
Je ne veux que te rejoindre dans toutes les
vies.

กฎของกริมม์และกฎที่เกี่ยวข้อง

การที่เรารู้จักกฎของ กริมม์ อย่างแพร่หลาย ก็เพราะ ศาสตราจารย์ พระยา อนุমানราชชน ได้เขียนไว้ในหนังสือ *นิรุกติศาสตร์ ภาค ๒* แม้ว่าค่อนข้างจะสั้นและ ไม่ได้นำกฎอื่นที่เกี่ยวข้องมาอธิบายไว้อย่างละเอียดด้วยก็ตาม แต่กระนั้นก็นับว่าเป็น แนวทางที่ดีสำหรับผู้สนใจทางภาษา ไม่ว่าจะเป็นค่านิรุกติศาสตร์ หรือภาษาศาสตร์ ต่อไปนี้ก็จะกล่าวถึงที่มาของกฎของกริมม์ และกฎอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ละเอียดขึ้นไปอีก

ผู้เขียนขอทำความเข้าใจว่า กฎของกริมม์นี้เป็นกฎที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลง ของเสียงในภาษาตระกูลอินโด-ยุโรป อันประกอบด้วย

๑. อินโด - อีราเนียน (Indo-Iranian) อันประกอบด้วยภาษาอินดิก (Indic) ซึ่งมีสันสกฤตเป็นภาษาเก่า บาลี เป็นภาษาสมัยกลาง ฮินดี ซึ่งเป็นภาษาราชการของ อินเดีย อูรดู (Urdu) ภาษาของประเทศปากีสถาน และภาษาถิ่นในอินเดีย เช่น เบงกาลี กุชราฐี มราฐี บันจาบี สิงห์พ โรมะนี (ภาษาของพวกยิปซี) เป็นภาษาปัจจุบัน และ อีราเนียน ซึ่งได้แก่ภาษาอะเวสตัน (Avestan) และเปอร์เซียเก่า เป็นภาษาสมัยเก่า สมัยกลางก็มี เปอร์เซียกลาง ซอกเดียน (Sogdian) ซากา (Saka) พวก ภาษาปัจจุบัน ก็ บาโลชี (Balochi) ในปากีสถานตะวันตก ปัชตู (Pashtu) ภาษาราชการของอัฟกานิสถาน เปอร์เซีย ภาษาราชการของอิหร่าน เคอร์ดิช (Kurdish) ในอิหร่านตะวันตก และเตอร์กี ออสเซติก (Ossetic) ในตอนเหนือของคอเคซัส

๒. อาร์มีเนียน (Armenian) พุดในตอนใต้ของคอเคซัส และเตอร์กีตะวันตก

๓. อัลเบเนียน (Albanian) ประกอบด้วยภาษาเกก (Geg) พุกในตอนเหนือของอัลเบเนีย และภาษาทอสก์ (Tosk) พุกในตอนใต้ของอัลเบเนียเรื่อยลงไปถึงกรีซและอิตาลี

๔. บอลติก และสลาวิก (Balto-Slavic) ภาษาสลาวิก ส่วนใหญ่พุกในรัสเซียและโปแลนด์ ภาษาสลาวิกปัจจุบัน แบ่งออกเป็น ๓ พวก คือ พวกตะวันออก ได้แก่ ภาษาเชก (Czech) ภาษาสโลวัก (Slovak) ภาษาโปลิช (Polish) และภาษาเวนด์ช (Wendish) พวกตะวันออกใต้แก่ รัสเซียใหญ่ (Great Russian) รัสเซียขาว (White Russian) และยูเครเนียน (Ukrnian) พวกใต้ใต้แก่บัลกาเรียน เซอร์โบ-โครเอเชียียน (Serbo-Croatian) และสโลวีเนียน (Slovenian) ภาษาบอลติก ก็มี ลิทัวเนียน (Lithuanian) และลัตเวียน (Latvian)

๕. กรีก อันเป็นภาษาที่มีความสำคัญมากทางประวัติศาสตร์ ในราว ๒๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล พวกกรีกอพยพลงไปทางใต้ แล้วยึดครองบริเวณที่เป็นกรีซปัจจุบันนี้ ตลอดไปจนถึงเกาะต่างๆ และบริเวณริมทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และฝั่งตะวันตกของเอเชียไมเนอร์ แต่ปัจจุบันนี้ภาษากรีก พุกกันในเฉพาะประเทศกรีซ ไชปรัส เทอร์กี และสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพราะอำนาจทางการเมืองของกรีกตกลง

๖. อิตาลีิก (Italic) ภาษาอิตาลีโบราณ ก็มี ออสกัน (Oscan) อัมเบเรียน (Umbrian) ละติน ภาษาอิตาลีปัจจุบัน ก็มี อิตาลีเลียน ฝรั่งเศส เปรอญ โปรแวงซาล (Provançal) พุกในฝรั่งเศส รูเมเนียน โปรตุเกส กาทาลัน (Catalan) พุกในสเปน ชาร์ติเนียน พุกในชาร์ติเนีย เรโต-โรมันซ์ (Rhaeto-Romance) พุกในสวิสเซอร์แลนด์ โรมันซ์ (Romansch) พุกในสวิสเซอร์แลนด์

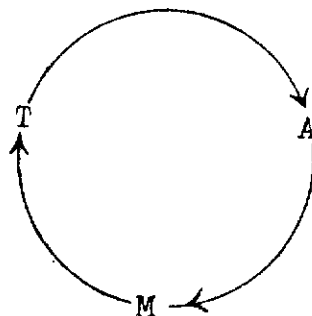
๗. เคลติก (Celtic) ภาษาเคลติกปัจจุบัน ก็มี เวลช (Welsh) บริตัน (Breton) ไอร์ิช และมานซ์ (Manx)

๘. เยอรมันนิค (Germanic) อันมี กอททิค (Gothic) เป็นภาษาโบราณ ภาษาปัจจุบันก็มี สวีดิช (Swedish) เดนิช (Danish) กัตนิช (Gutnish) นอร์วีเจียน ฟาโรส (Faroese) ไอซ์แลนด์ก เยอรมัน อังกฤษ ฟรีเซียน ดัช เฟลมิช (Flemish) พุกในเบลเยียม อัฟริกันซ์ (Afrikaans) พุกในอัฟริกา

๘. โทแคเรียน (Tocharian) ปัจจุบันนี้เลิกพูดกันแล้ว แต่เมื่อราวคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ มีผู้ค้นพบว่าภาษาโทแคเรียนนี้ ปรากฏในตำนานพุทธศาสนาในแคว้นเตอร์กีสถานของจีน นั่นคือ ภาคกลางของมณฑลซินเกียง

ถ้าจะว่ากันที่จริงแล้ว เจกอบ กริมม์ (เกิด พ.ศ. ๒๓๒๘ ตาย พ.ศ. ๒๔๐๖) มิใช่ผู้ค้นพบกฎของกริมม์ บุคคลแรกที่ค้นพบกฎนี้ เป็นชาวเดนมาร์ค ชื่อ รัสมุส คริสเตียน รัสก์ (Rasmus Kristian Rask เกิด พ.ศ. ๒๓๓๐ ตาย พ.ศ. ๒๓๗๕) โดยที่เขาได้เขียนเรียงความชื่อ “ การค้นหาที่มาของภาษาเยอรมัน และ ไอชแลนติก ” ส่งให้ Danish Academy of Science เมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๗ และชนะการประกวด แต่ว่าเรียงความเรื่องนี้ไม่แพร่หลาย เพราะเขียนเป็นภาษาเดนิช แทนที่จะเป็นภาษาเยอรมันหรือฝรั่งเศส รัสก์เป็นคนที่ไม่ค่อยมีชื่อเสียง ชีวิตไม่ราบรื่น สุขภาพไม่สมบูรณ์ ตายเมื่ออายุ ๔๕ ปี ชื่อเสียงจากการค้นคว้าซึ่งควรจะเป็นของเขา กลับไปตกอยู่กับกริมม์ ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ชาวเยอรมัน และเป็นคนหนึ่งที่รวบรวมนิทาน ทั้งนี้ก็เพราะ กริมม์ เอากฎนั้นมาเขียนใหม่เป็นภาษาเยอรมัน คนจึงได้อ่านกันอย่างแพร่หลาย หนังสือเล่มที่เขาเขียนนั้นชื่อว่า “ ไวยากรณ์เยอรมัน ” พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๒ ซึ่ง กริมม์ เพียงแต่เอ่ยชื่อ รัสก์ไว้ในคำนำเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ว่าหนังสือเล่มนี้ยังไม่มีอิทธิพลเท่าไรนัก จนกระทั่งฉบับแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๕ ออกมา กริมม์ จึงเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายว่ากันที่จริงแล้ว กฎของกริมม์ก็คือกฎของการเปลี่ยนเสียงของภาษาอินโด-ยุโรป หัวต่อโบราณ (Proto-Indo European) มาเป็นภาษาเยอรมันนิก และภาษาเยอรมันนิกเป็นภาษาเยอรมันสูงเก่า

กริมม์สรุปการกลายเสียงจากภาษา อินโด-ยุโรป เป็นภาษาเยอรมันนิก เป็นรูปวงกลมดังนี้

ถ้า T คือ Tenues ซึ่งถ้าจะเรียกตามศัพท์ภาษาศาสตร์สมัยใหม่ก็คือ เสียงพยัญชนะ หยุดอโฆษะ (Voiceless stops) อันประกอบด้วยเสียง [p, t, k]

A คือ Aspiratae ซึ่งถ้าจะเรียกตามศัพท์ภาษาศาสตร์สมัยใหม่ก็คือ เสียงพยัญชนะเสียดสือโฆษะ (Voiceless spirants) ซึ่งได้แก่ [f, s, x] หรือเสียงพยัญชนะ หยุดโฆษะธนิท (Voiced aspirated stops) ซึ่งได้แก่ [bh, dh, gh]

M คือ Mediae ซึ่งถ้าจะเรียกตามศัพท์ภาษาศาสตร์สมัยใหม่ก็คือเสียงพยัญชนะ หยุดโฆษะ (Voiced stops) ซึ่งได้แก่ [b, d, g]

ผู้เขียนใคร่ขอย้ำกับผู้อ่านทุกท่านว่าอย่าได้เอาเสียง (sounds) ไปปนเป หรือสับสนกับตัวอักษร (alphabets) เพราะว่าในที่นี้ผู้เขียนได้ใช้เครื่องหมาย [] อันเป็นเครื่องหมายสากลใช้แทนเสียงกำกับไว้เสมอ ดังนั้นเสียงต่าง ๆ ตามวงจรของการกลายเสียงในกฎของกริมม์นี้ เสียงหนึ่งอาจจะแทนด้วยอักษรหลายตัวก็ได้ เป็นต้นว่า [x] อาจจะเขียนเป็น h, ch, hcch, hch ฯลฯ ก็ได้ แต่เวลาอ่านต้องออกเสียงเป็นเสียงเสียดสือซึ่งมีฐานกรณ์อยู่ที่เพดานอ่อน คือ [x] หรืออย่างในภาษาไทย คำว่า คำฆ่า คำ ข้ำ เขียนต่างกันแต่ออกเสียงเหมือนกัน ดังนั้นเมื่อพูดถึงเสียง ขอให้ลืมเรื่องตัวอักษร หรือการสะกดตัวเสีย

ต่อไปนี้จะแสดงตัวอย่างการกลายเสียงตามกฎของกริมม์ ดังได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น เราจะถือว่าภาษากรีก ภาษาละติน และภาษาสันสกฤต แทนภาษาอินโด-ยุโรปโบราณ และภาษาอริค อังกฤษเก่า อังกฤษปัจจุบัน เป็นภาษาเยอรมันนิก

๑. T กลายเป็น A (เสียงพยัญชนะหยุดอโฆษะ กลายเป็นเสียงเสียดสือโฆษะ)

กรีก	anepsios	“หลานชาย”
ละติน	nepōs	“หลานชาย”
สันสกฤต	नप्रातृ	“หลานชาย”
อังกฤษเก่า	nefa	“หลานชาย”
อังกฤษปัจจุบัน	nephew	“หลานชาย”
กรีก	patēr	“พ่อ”
ละติน	pater	“พ่อ”
สันสกฤต	पिता	“พ่อ”

อังกฤษเก่า	fæder	“พ่อ”
อังกฤษปัจจุบัน	f <u>ath</u> er ออกเสียง [fədər] ¹	“พ่อ”
กรีก	tr <u>ei</u> s	“สาม”
ละติน	tr <u>ēs</u>	“สาม”
สันสกฤต	ท <u>รี</u>	“สาม”
อังกฤษเก่า	thr <u>ie</u> หรือ thr <u>eo</u> ²	“สาม”
อังกฤษปัจจุบัน	thr <u>ee</u> ออกเสียง [θri:]	“สาม”

จะเห็นได้ว่า เสียงหยุดอิมเพอร์ [t] กลายเป็นเสียงเสียดสีอิมเพอร์ [θ] ในภาษาเยอรมันิก

กรีก	ker <u>as</u>	“เขาสัตว์”
ละติน	corn <u>ū</u> ออกเสียง [kornū]	“เขาสัตว์”
สันสกฤต	ศ <u>ร</u> งุค ³	“เขาสัตว์”
อังกฤษเก่า	h <u>orn</u>	“เขาสัตว์”
อังกฤษปัจจุบัน	h <u>orn</u>	“เขาสัตว์”

จะเห็นได้ว่า เสียงหยุดอิมเพอร์ [k] กลายเป็นเสียงเสียดสีอิมเพอร์ [x] ซึ่งมีฐานกรณ์ที่เพดานอ่อน แต่ว่าภาษาอังกฤษไม่มีเสียงเสียดสีอิมเพอร์ซึ่งมีฐานกรณ์ที่เพดานอ่อน จึงเลื่อนไปเป็นเสียงเสียดสีอิมเพอร์ อันมีฐานกรณ์ที่ลำคอ [h] แทน

๒. A กลายเป็น M (เสียงพยัญชนะเสียดสีอิมเพอร์ หรือเสียงพยัญชนะหยุดอิมเพอร์ชนิด กลายเป็นเสียงพยัญชนะหยุดอิมเพอร์)

กรีก	phr <u>āt</u> ēr ⁴	“พี่ชาย น้องชาย”
ละติน	fr <u>āt</u> er	“พี่ชาย น้องชาย”
สันสกฤต	ภ <u>ร</u> าตา ⁵	“พี่ชาย น้องชาย”
อังกฤษเก่า	br <u>ō</u> ðor	“พี่ชาย น้องชาย”
อังกฤษปัจจุบัน	br <u>o</u> ther	“พี่ชาย น้องชาย”

จะเห็นได้ว่า เสียงเสียดสีอิมเพอร์ [f] ในภาษากรีก และละติน ตรงกับเสียง [bh] ในภาษาสันสกฤตกลายเป็นเสียงหยุดอิมเพอร์ [b] ในภาษาเยอรมันิก

กรีก	eruthros ⁶	“แดง”
ละติน	ruber ⁷	“แดง”
สันสกฤต	รุธิรวสี ⁸	“เป็นเลือด”
อังกฤษเก่า	rēad	“แดง”
อังกฤษปัจจุบัน	red	“แดง”

จะเห็นได้ว่าเสียงเสียงเสียดสีอโฆษะ [θ] ในภาษากรีก ตรงกับเสียง [dh] ในภาษาสันสกฤต กลายเป็นเสียงหยุดอโฆษะ [d] ในภาษาเยอรมันิก

กรีก	lekhetai ⁶	“นอน”
ละติน	lectus	“เตียง”
กอธิค	ligan	“นอนลง”
อังกฤษเก่า	licgan	“นอนลง”
อังกฤษปัจจุบัน	lie ⁹	“นอนลง”

จะเห็นได้ว่าเสียงพยัญชนะเสียดสีอโฆษะ [x] ในภาษากรีกและละติน กลายเป็นเสียงพยัญชนะหยุดอโฆษะ [g] ในภาษาเยอรมันิกซึ่งรวมถึงกอธิคด้วย

๓. M กลายเป็น A (เสียงพยัญชนะหยุดอโฆษะ กลายเป็นเสียงพยัญชนะหยุดอโฆษะ)

กรีก	kannabis	“กัญชา”
ละติน	cannabis	“กัญชา”
นอร์สเก่า ¹⁰	hampr	“กัญชา”
อังกฤษเก่า	henep หรือ haenep	“กัญชา”
อังกฤษปัจจุบัน	hemp	“กัญชา”

สำหรับเสียงพยัญชนะหยุดอโฆษะ [b] กลายเป็นเสียงพยัญชนะหยุดอโฆษะ [p] ทั่วตัวอย่างยาก จนทำให้ รัสก์ มิได้นำมารวมไว้ในตัวอย่าง เมื่อเขาเขียนเรื่องการกลายเสียง

กรีก	poda	“เท้า”
ละติน	pedem	“เท้า”
สันสกฤต	ปาทั ¹¹	“เท้า”
อังกฤษเก่า	fōt	“เท้า”
อังกฤษปัจจุบัน	foot	“เท้า”

จะเห็นได้ว่า เสียงพยัญชนะหยุดโฆษะ [d] ในภาษากรีก ละติน และ สันสกฤต กลายเป็นเสียงพยัญชนะหยุดโฆษะ [t] ในภาษาเยอรมันนิก

กรีก	agros	“นา”
ละติน	ager	“นา”
สันสกฤต	अक्षर ¹²	“ที่ราบ”
อังกฤษเก่า	aeċer ออกเสียง [æker]	“นา”
อังกฤษปัจจุบัน	acre ออกเสียง [eyker]	“นา, เอเคอร์.”

จะเห็นได้ว่าเสียงพยัญชนะหยุดโฆษะ [g] ในภาษากรีก และละติน ตรงกับ [ช] ในสันสกฤต กลายเป็นเสียงพยัญชนะหยุดโฆษะ [k] ในภาษาเยอรมันนิก

ถ้าหากว่าความสามารถของกริมม์เพียงแค่นี้ที่กล่าวมานี้ คือ เองานค้นคว้าของ รัสก์ มาอธิบายและเพิ่มการกลายเสียงพยัญชนะหยุดโฆษะ [b] เป็นเสียงพยัญชนะหยุดโฆษะ [p] ซึ่ง รัสก์ มิได้กล่าวถึงไว้ เท่านั้น แมกซ์ มุลเลอร์ (Max Müller) คงจะไม่เรียกงานค้นคว้าของกริมม์ว่ากฎของกริมม์ เพราะ เจคอบ เบรดสคอฟฟ์ (Jacob Bredsdooff เกิด พ.ศ. ๒๓๓๓ ตาย ๒๓๘๔) ก็ได้เพิ่มตัวอย่างที่ขาดไปจากการค้นคว้าของ รัสก์ แล้ว เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๖๔ ก่อนที่หนังสือไวยากรณ์เยอรมันฉบับแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การกลายเสียงจะพิมพ์ออกมาแพร่หลาย ๑ ปีด้วยซ้ำ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว กริมม์ยังค้นพบหลักเกณฑ์การกลายเสียงภาษาเยอรมันสูงเก่า (Old High German)¹³ (เสียงภาษาเยอรมันปัจจุบันก็มาจากภาษาเยอรมันสูงเก่านี้เอง) กริมม์พบว่าการกลายเสียงจากภาษาเยอรมันนิกไปเป็นภาษาเยอรมันสูงเก่า ก็เป็นไปตามวงจรการกลายเสียงที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง จึงเรียกชื่อว่าการกลายเสียงเยอรมันสูง (The High German Sound Shift) หรือบางครั้ง จะเห็นนักนิรุกติศาสตร์บางคน เรียกว่าการกลายเสียงครั้งที่สอง (The Second Shift) ก็มี ขอให้สังเกตตัวอย่างต่อไปนี้

เมื่อเป็นพยัญชนะต้น

ภาษาอังกฤษเก่า		ภาษาเยอรมันสูงเก่า	
pund	“ปอนด์”	pfunt	ออกเสียงควบ [pf] “ปอนด์”
tien	“สิบ”	zehan	ออกเสียงควบ [ts] “สิบ”
cū	“ออกเสียง [kū] “วัว”	chō	ออกเสียงควบ [kx] “วัว”

เมื่อเป็นพยัญชนะระหว่างคำ

open	“เปิด”	offan	ออกเสียง	[f]	“เปิด”
etan	“กิน”	essan	ออกเสียง	[s]	“กิน”
macian	ออกเสียง [makian]	“ทำ”	machōn	ออกเสียง	[x] “ทำ”

จะเห็นได้ว่าเมื่อเป็นพยัญชนะต้นเสียง พยัญชนะหยุดอโฆจะกลายเป็นเสียงพยัญชนะครึ่งหยุด ครึ่งเสียดสี (affricates)¹⁴ ที่มีฐานกรณ์ร่วมกัน และถ้าเป็นพยัญชนะระหว่างคำ เสียงพยัญชนะหยุดอโฆจะกลายเป็นเสียงพยัญชนะเสียดสีอโฆจะ แต่คงจะเป็นเพราะ กริมม์ เองก็ยังสับสนในเรื่องตัวอักษรและเสียงอยู่ ก็รวมเรียกเสียงทั้งสองชนิดนี้ว่า aspiratae เหมือนกัน ดังนั้นเราพอจะสรุปกฎของกริมม์ ออกมาได้ง่าย ๆ ดังนี้

อินโด — ยุโรป	T	A	M
กอธิค (เยอรมันนิก)	A	M	T
เยอรมันสูงเก่า	M	T	A

ตัวอย่าง

กรีก	phrātēr	deka	“สิบ”	thygatēr	“ลูกสาว”
กอธิค	brōther	taihun	“สิบ”	dauhtar	“ลูกสาว”
เยอรมันสูงเก่า	bruoder	zehah	“สิบ”	tohter	“ลูกสาว”
เยอรมันปัจจุบัน	Bruder	zehn	“สิบ”	Tochter	“ลูกสาว”

แต่ทว่ากฎของกริมม์นี้ยังไม่สมบูรณ์ทีเดียว กริมม์เองก็รู้ แต่ไม่ได้เอาใจใส่กับข้อยกเว้นต่าง ๆ มากนัก กลับเหมาเอาว่าที่คำใดไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การกลายเสียงของเขา เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ แต่นักภาษาศาสตร์รุ่นเดียวกับกริมม์ หรือรุ่นหลัง ๆ ไม่คิดเช่นนั้น กลับคิดว่าอะไรที่เรียกว่ากฎแล้ว จะมีข้อยกเว้นไม่ได้ จึงพยายามคิดค้นหากฎใหม่เพิ่มเติมขึ้นมา

๑. ข้อยกเว้นข้อแรกนี้ ไม่ได้รับชื่อว่าเป็นกฎ และไม่รู้ประวัติแน่ว่าใครเป็นผู้ค้นพบ เพราะมีปรากฏในหนังสือหลายเล่ม ที่พิมพ์ขึ้นในระยะเดียวกัน ข้อยกเว้นนี้กล่าวไว้ว่า เสียงพยัญชนะหยุดอโฆจะไม่เปลี่ยน ถ้าหากตามหลังเสียงพยัญชนะเสียดสีอโฆในในภาษาเยอรมันนิก ดูตัวอย่างประกอบ

กรีก	(อินโด-ยุโรป)	กอธิค (เยอรมันิก)
	esti “เป็น”	ist “เป็น”
	skotos “ความมืด”	skadus “เงา”
ละติน	nox, noctis “กลางคืน”	nahts “กลางคืน”

๒. กฎกราสส์มานน์ เฮอร์มันน์ กราสส์มานน์ (Hermann Grassmann เกิด พ.ศ. ๒๓๕๐ ตาย พ.ศ. ๒๔๒๐) สนใจภาษาสันสกฤตมาก ได้ชี้ให้เห็นว่า ในภาษาอินโด-ยุโรปโบราณนั้น คำหนึ่งอาจจะมีรัศมี (aspiration) ทั้งสองพยางค์ แต่เมื่อไปปรากฏในภาษากรีกและภาษาอินโด-อิราเนียน ซึ่งมีสันสกฤตเป็นภาษาสำคัญภาษาหนึ่งนั้น ได้เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่าการผลัดกันของเสียง (dissimilation) ขึ้น ดังนั้นเสียงพยัญชนะหยาบชนิด เสียงหนึ่ง จะกลายเป็นเสียงพยัญชนะหยาบชนิดลีลไป ขอให้สังเกตการลงวิภัติปัจจัยในภาษากรีก และสันสกฤต ธาตุ dō “ให้” ในภาษากรีก และ dā (ทา) “ให้” ในภาษาสันสกฤต เมื่อทำเป็นกาลสมบูรณ์ (perfect) จะต้องลงอุปสรรคโดยซ้ำเสียงพยัญชนะต้นและลงปัจจัย

กรีก de-dō-ka “ให้แล้ว” สันสกฤต da-dā-u “ให้แล้ว”

แต่ถ้าเราหันมาดูธาตุที่มีเสียงธนิศอยู่ด้วย เช่น กรีก phūo “เจริญ” สันสกฤต bhū (ภู) “กลายเป็น”

กรีก pe-phū-ka สันสกฤต ba-bhū-va

ซึ่งที่จริงแล้วเมื่อซ้ำเสียงพยัญชนะต้นก็ควรจะเป็นดังนี้

กรีก *¹⁶ phe-phū-ka สันสกฤต *bha-bhū-va

ดังนั้นกราสส์มานน์ จึงให้กฎไว้ว่า ธนิศในพยางค์แรกของคำที่มีธนิศสองแห่งหรือธนิศที่เกิดขึ้นเป็นพยัญชนะสะกดท้ายพยางค์จะหายไป ดังตัวอย่างที่กล่าวแล้วข้างต้นหรือในคำว่า “ผม (บนศีรษะ)” ในภาษากรีก เมื่อเป็นกรรมกรก คือ tsriks แต่เมื่อเป็นวิเศษณ์กรกบอกเจ้าของ คือ trikhos ที่จริงแล้วปรากฏการณ์ การผลัดกันของเสียงตามกฎของกราสส์มานน์ก็มีปรากฏในภาษาไทยปัจจุบันเหมือนกัน เช่นคำว่า กำแหงลักษณะธนิศ ในพยางค์แรกหายไป [ค] จึงกลายเป็น [ก] ทั้งนี้เพราะพยางค์ที่สองมีลักษณะธนิศคือเสียง [ห]

๓. กฎของเวอร์เนอร์ คาร์ล เวอร์เนอร์ (Carl Verner เกิด พ.ศ. ๒๓๘๙ ตาย พ.ศ. ๒๔๕๓) เป็นชาวเดนมาร์ก ได้เขียนบทความชื่อ “ข้อยกเว้นในการกลาย

เสียงแรก” (An Exception to the First Consonant Shift) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๘ แต่พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๙ มีความยาวถึง ๓๓ หน้า ขอให้สังเกตตัวอย่างต่อไปนี้

กรีก	hepta	“เจ็ด”
สันสกฤต	saptá	“เจ็ด”
อังกฤษเก่า	séofon ออกเสียง [seovən]	“เจ็ด”
อังกฤษใหม่	seven	“เจ็ด”

นี่ไม่ตรงตามกฎการของกริมม์ เพราะว่าเสียงพยัญชนะหยุดอโฆชะ ควรจะกลายเป็นเสียงพยัญชนะเสียดสีอโฆชะ คือ [p] กลายเป็น [f] แต่ในที่นี้กลับกลายมาเป็นเสียงพยัญชนะเสียดสีโฆชะ คือ [v] แทน ถ้าท่านผู้อ่านได้สังเกตตัวอย่างข้างต้นในคำว่า “พ่อ” กัตติ หรือ “พี่ชาย น้องชาย” กัตติ จะเห็นว่าการกลายเสียงของพยัญชนะระหว่างคำ [t] ก็ไม่ได้เป็นไปตามกฎของกริมม์ คือ แทนที่ [t] จะกลายเป็น [θ] ตามกฎกลับกลายเป็น [d] ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะเสียดสีโฆชะไปเวอร์เนอร์ได้นำเอาการเน้นเสียงหรือการลงเสียงหนักเบา (Accent) บนคำ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ เขาพบว่า คำว่า “เจ็ด” ในภาษากรีก และสันสกฤตลงเสียงหนักที่พยางค์ท้าย แต่เมื่อมาเป็นภาษาอังกฤษเก่าและอังกฤษปัจจุบัน เสียงเน้นหนักย้ายมาอยู่บนพยางค์แรก สำหรับคำว่า “พ่อ” และ “พี่ชาย น้องชาย” ก็ทำนองเดียวกัน เขาจึงสรุปเป็นกฎไว้ว่า **เสียงพยัญชนะเสียดสีอโฆชะในภาษาเยอรมันนิกจะกลายเป็นเสียงพยัญชนะเสียดสีโฆชะ** ถ้าหากว่าคำนั้นในภาษาอินโด-ยุโรปโบราณไม่มีเสียงเน้นหนักนำหน้าเสียงนั้นอยู่ นั่นก็คือว่า สปฺต ในภาษาสันสกฤต หรือ heptá ในภาษากรีก อันถือว่าเป็นภาษาอินโด-ยุโรปโบราณไม่มีเสียงเน้นหนักบนพยางค์แรกก็นำหน้าเสียง [p] ทั้งนี้เพราะลงเสียงเน้นหนักที่พยางค์ท้ายแล้ว แทนที่ [p] จะกลายเป็น [f] ก็กลายเป็นเสียง [v] ไปตามกฎของเวอร์เนอร์ เวอร์เนอร์นับว่าเป็นคนแรกที่เรียกความสนใจ ของนักภาษาศาสตร์ให้หันมาสนใจกับเรื่องเสียงเน้นหรือการลงเสียงหนักเบา

ผู้เขียนหวังว่าบทความนี้คงมีส่วนช่วยให้ผู้สนใจทางภาษาทั้งหลายได้เข้าใจกฎของกริมม์และกฎอื่นที่เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น และเข้าใจเจตนาของปรมาจารย์ทั้งหลายเหล่านี้ในการศึกษาภาษา ตระกูลอินโด-ยุโรป จะเห็นได้ว่าเขาค้นคว้าศึกษาเพื่อความรู้อย่างจริงจังมิใช่เพื่อสิ้นสาระใดๆ จนบางคนตายเพราะความซนแค้นก็มี แต่เขาก็ยังเสาะแสวงหาความรู้เพื่อความรู้อยู่แน่นอน

๑. [d̄] คือเสียงพยัญชนะเสียดสีโฆษะมีฐานกรณ์ระหว่างพ่นบนและพ่นล่าง อย่างในคำภาษาอังกฤษว่า that, then, them, they ฯลฯ ส่วน [θ] คือเสียงพยัญชนะเสียดสีโฆษะมีฐานกรณ์ระหว่างพ่นบนและพ่นล่างเหมือนกัน อย่างคำในภาษาอังกฤษว่า thin, think, south ฯลฯ สำหรับภาษาไทยปัจจุบันนี้ เท่าที่ผู้เขียนได้สังเกตดู คนไทยโดยเฉพาะในกรุงเทพฯ หลายคนที่เกี่ยวข้องเสียง [ช] เป็น [θ] กันไม่น้อย

๒. thrie ออกเสียง [θri] และ threō ออกเสียง [θrēo]

๓. ศฤงค ออกเสียง [s̄ringga] เสียง [ศ] ในภาษาสันสกฤต ออกเสียงเหมือน sh หรือ [s̄] ในภาษาอังกฤษ และเสียง [ก] ในภาษาสันสกฤต ออกเสียงเหมือน [g] ในภาษาอังกฤษ ถ้าทำผู้อ่านสังเกตให้ดีจะเห็นว่าเสียง [k] ในกรีกและละติน ตรงกับเสียง [ศ] ในสันสกฤต ที่เป็นเช่นนั้นเพราะนักภาษาศาสตร์ดีอามีเส้นแบ่งภาษา ตระกูล อินโด-ยูโรเป ออกเป็นสองพวกใหญ่ ๆ อยู่เส้นหนึ่ง พวกที่อยู่ทางซีกตะวันออกของเส้นนี้เรียกว่า พวก satem โดยถือเอาคำว่า “ร้อย” ในภาษาอะเวสตันเป็นชื่อ และพวกที่อยู่ทางซีกตะวันตกของพวกนี้เรียกว่า centum ออกเสียง [kentum] โดยถือเอาคำว่า “ร้อย” ในภาษาละตินเป็นชื่อ ภาษาของพวกตะวันออกก็มีอินโด-อิราเนียน อาร์มีเนียน อัลเบเนียน และบอลโต-สลาวิก ภาษาของพวกตะวันตกก็มี กรีก อิตาลีก เยอรมันนิก เกลติก และโทแคเรียน แต่ถ้าจะพูดตามสภาพภูมิศาสตร์แล้ว โทแคเรียนอยู่ทางซีกตะวันออกของเส้นแบ่ง แต่ทั้งนี้เราอาจจะอธิบายได้ด้วยทฤษฎีของคลื่น (wave theory) ในเรื่องของภาษาซึ่งผู้เขียนอาจจะมีโอกาสได้นำมาเล่าสู่กันฟังสักวันหนึ่ง

๔. เสียงที่สะกดด้วย ph ในภาษากรีกออกเสียง [f]

๕. ภราตา ออกเสียง [bhrātā] เสียง [ภ] ในภาษาสันสกฤตออกเป็นเสียงพยัญชนะ หยุค โฆษะชนิดมีฐานกรณ์ที่ริมฝีปากทั้งสอง คือ [bh]

๖. กริมม์ ถือว่าคำที่สะกดด้วย ch หรือ kh ในภาษากรีก ควรจะออกเสียงเป็น [θ] และ [x] ตามลำดับ

๗. ruber ในภาษาละตินที่จริงแล้วไม่ควรจะมีเสียง [b] เข้ามาเกี่ยวข้อง ควรจะเป็นเสียง [θ] แต่ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะอิทธิพลของคำอื่น โดยเฉพาะคำว่า nebula “หมอก” ในภาษาละตินเองที่ทำให้เสียงพยัญชนะระหว่างคำของคำว่า “แดง” กลายเป็น [b] ไปด้วย

๘. รุธิรัส ออกเสียง [rudhiras] เสียง [ธ] ในภาษาสันสกฤต ออกเป็นเสียงพยัญชนะหยุค โฆษะชนิดมีฐานกรณ์ที่ฟันคือ [dh]

๙. ในภาษาอังกฤษปัจจุบันเสียง [g] หายไป

๑๐. นอร์สเก่า ก็คือภาษาเก่าของชาวนอร์เวย์

๑๑. ปาทุ ออกเสียง [pādam] เสียง [ท] ในภาษาสันสกฤต ออกเป็นเสียงพยัญชนะหยุค โฆษะฐานกรณ์ที่ฟันเหมือนกับเสียง [ต] ในภาษาไทย

๑๒. เสียง [ช] ในภาษาสันสกฤตออกเสียงเหมือน [j] ในภาษาอังกฤษ นั่นคือเสียงครึ่งหยุคครึ่งเสียดสีโฆษะชนิดล ที่จริงแล้วคำนี้ควรจะมีเสียง [g] มากกว่า เพราะทั้งกรีกและละตินซึ่งถือว่าเป็นภาษาเก่าเหมือนกับสันสกฤต ก็ปรากฏเป็นเสียง [g] แต่ที่สันสกฤตกลายเป็น [ช] นั้นอาจจะอธิบายได้ด้วยกฎแห่งतालु (Law of Palatals) ดูได้จาก Holger Pedersen: *The Discovery of Language*. Indiana University Press, Bloomington (1959) หน้า ๒๘๑

๑๓. คำว่า “สูง” “ต่ำ” ที่ใช้เรียกชื่อภาษาเยอรมันนั้นสัมพันธ์กับความสูง ความต่ำของภูมิประเทศ ประเทศเยอรมันตอนกลางและตอนใต้มีภูมิประเทศเป็นภูเขาเป็นที่สูง ดังนั้นภาษาที่พูดในบริเวณนี้จึงเรียกว่า เยอรมันสูง ส่วนทางเหนือภูมิประเทศเป็นที่ราบและต่ำกว่าทางใต้ เรียกภาษาที่พูดในบริเวณนี้ว่า ภาษาเยอรมันต่ำ

๑๔. เสียงพยัญชนะครึ่งหยุดครึ่งเสียดสี ก็คือเสียงที่เปล่งออกมามีลักษณะของเสียงพยัญชนะหยุด [หรือที่ศาสตราจารย์พระยาอนุมาน ๆ เรียกว่า เสียงระเบิด] ปนกับเสียงเสียดสี ในภาษาไทยก็ได้แก่เสียง [จ] ซึ่งเป็นสัทลีลา และ [ช] ซึ่งเป็นรสนิก

๑๕. กวีนิพนธ์เรียกว่า grammatical change ดูเพิ่มเติมได้จาก John T. Waterman: *Perspectives in Linguistics*. The University of Chicago Press, Chicago (1963) หน้า ๒๕

๑๖.* เป็นเครื่องหมายที่ใช้แสดงว่าจริง ๆ แล้วคำเช่นนั้นไม่เกิดขึ้นในภาษา

หนังสืออ้างอิง

ภาษาไทย

พระยาอนุมานราชธน นิรุกติศาสตร์ ภาค ๒ ราชบัณฑิตยสถาน กรุงเทพฯ ๒๔๘๘

ภาษาอังกฤษ

Hulber, James. *Bright's Anglo-Saxon Reader*. Henry Holt and Co., New York, 1957.

Jespersen, Otto. *Language, Its Nature, Development and Origin*. George Allen and Unwin Ltd., London, 1959.

Lehmann, Winfred P. *Historical Linguistics: An Introduction*. Holt, Rinehart and Winston, New York, 1962.

Proto-Indo-European Phonology. The University of Texas Press, Austin, 1955.

Meillet, A. *Introduction a l'Etude Comparative des Langues Indo-Europeennes*. Librairie Hechette, Paris, 1937.

Moore, Samuel and Thomas A. Knott. *The Element of Old English*. George Wahr Publishing, Co., Ann Arbor, 1958.

Pedersen, Holger. *The Discovery of Language*. Translated by John Webster Spargo, Indiana University Press, Bloomington, 1959.

Waterman, John T. *Perspectives in Linguistics*. The University of Chicago, Press, Chicago, 1963.

Whitney, William Dwight. *The Roots, Verb-Forms, and Primary Derivatives of the Sanskrit Language*. Breitkopf and Hartel, Leipzig, 1885.

Sanskrit Grammar. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1960.

อุดม วโรตม์สิภขจิตต์

BANGKOK - SKY

since the day of my arrival, i always felt something missing in this bangkok-sky, i always thought about and suddenly, did i find that missing thing. yes, it is the long flights of the birds in the high sky. yes, here are the birds like chill and eagle perhaps, only in the zoo... and i have seen the 'garuda', flying, but on a postage-stamp. the birds in the cages or the printed ones, can have no deep dive into the high sky... no more can they spread their wings to float on to the air-waves.

i have seen birds like sparrows, flying at a very low height and for a short-while. i have seen a few in the cages, in the shops. they are the beautiful ones, chuckle sweet tunes...

does this sky represent the thai-life...perhaps, yes... or atleast, for bangkok, it is not far from the truth. here all around me, is a momentary glow-of lights, of laughters, of wines and sex and smiles... it is true that they do enjoy (or rather pretend..) but like the flight of a sparrow - very short one... as if they have no desire of going into depth, of the ocean or the sky.

and so this bangkok-sky seems a flat blue, without a bird's flight.

SHAILESH

KEEP UP WITH THE WORLD
READ

BANGKOK WORLD

MORNING ENGLISH LANGUAGE DAILY

522 Prasumane Road

Tel.

20931
21265
28244
21019

(incorporated in England)

MERCANTILE BANK LTD.

BANGKOK

your

PRACTICAL BANKER

and

INTERNATIONAL CORRESPONDENT

at

THE CROSSROADS OF SOUTH-EAST ASIA

P.O. Box. 45
Bangkok

Telephone:—
34996—7

SHORT POLITICAL HISTORY OF THE SHAN STATES

CHAO YING SIDA

PART I

A Brief Historical Background of the Shan States

The country which is today known as the *Shan States* or the *Shan State* lies like a triangle in South East Asia, locked inland by Thailand in the south, Burma in the west and Red China in the east. It is approximately 160,000 square kilometres (60,000 square miles) and has a total population of about 3 million.

Geographically speaking, the country is part of the Yunnan Plateau and is therefore very mountainous. The mountains run from north to south and are highest in the north. The highest peak in the Shan States is over 9,000 feet above sea level (about 2,800 metres). In the south west region of the Shan States is the wide, shallow Inle Lake which is 22 kilometres long 11 kilometres wide (7 × 14 miles). The Inle Lake is drained by the Bilu Chaung River which has been harnessed for hydro-electric power by a power station at Law-pi-da in the Karenni State. The chief river of the Shan State, however, is the Salween River which divides the Shan country into east and west. The Salween River has its source in Tibet and is one of Asia's longest rivers. In the Shan States, the Salween River has cut deep into the limestone rocks, forming a deep valley and high gorges. Its swift current makes it a potential source of enormous hydro-electric power.

90% of the population of the Shan States are racially Tai, speaking the Tai language and practising Tai culture. They are Buddhists of the Hinayana sect (as in Thailand and Burma). The word *Shan* is derived from the word *Syam* or *Siam*. This is not surprising because the Tai or Shan people of the Shan States are of the same Tai stock from which also sprang the Thai people of Thailand and the Lao people of Laos of today.

The history of the Tai people in ancient times reveals the existence of the great Tai Empire of Nan-chao which rivalled the Tibetan and Chinese Empires in military, political and cultural organization. In the 13th century however the great Mongol Khan, Kublai, conquered both the Chinese and Tai Empires. The conquest of Nan-chao by the Mongols led to the historic migration of the Tai people of Nan-chao into South East Asia where they founded settlements, towns, cities, principalities and kingdoms. Today, the Tai people are found all over the region of South East Asia from Assam in India to Dien-bien-phu in Vietnam but the 3 countries of Thailand, Laos and the Shan States are especially Tai sharing the same cultural and linguistic foundation.

As the name *Shan States* suggests, the Shan country has been ruled by Princes since the 13th century. Each principality or state is a separate power in its own right and the Shan States have never been united under any single leader or King. None of the neighbouring countries have ever been able to achieve an effective conquest of the warlike Princes and the Shan country, although many attempts were made, especially by the Burmese Princes and Kings.

Throughout the past 700 years of Shan history, the number of existing States or Principalities has always varied, depending upon the fortunes of war which was frequent among the Shan States. But there are certain States whose prestige and fame have remained fairly constant throughout 700 years and these are States of Hsenwi Mong Mit, Hsipaw and Tawnpeng (in the northern region of the Shan country) and the State of Yawng Hwe, Kengtung, Mong Nai, Mong Pai and Mong Pan (in the southern region of the country).

Shan State and British Rule from 1890 to the Second World War

South East Asia in the 19th century became the prey of two main imperialistic powers, the English and the French, who were very hostile towards one another. The British chose to penetrate South East Asia from the west, from India into Burma while the French raced for the conquest of South East Asian states from the east, from Cochin China. After the annexation of the Burmese Kingdom in 1885 A.D., the British went on to the Shan States which they finally pacified in the 1890's. The French meanwhile pushed up from Cochin China into Laos, claiming as much territory as they could. Thus the present boundaries of the Shan country of today are a direct result of this rivalry between the British and the French.

The British annexed Burma and made it a province of India but the Shan States became Protectorates, the British recognized the authority of the Shan Princes who continued ruling but with the guidance of Administrative Officers of the British Government. The British also divided the various States into 3 categories.

1. The first and most important category was the States under the rule of the Royal Princes of *Sao-pha* (in Thai *Chao Fa* and in Burmese *Sawbwa*).
2. The second category was the State under the rule of the Dukes or *Myo-Sa* who had lesser importance.
3. The third category and of the least important was the State under the rule of the Silver Tax Collectors or *Ngwe-Gun-Mu*.

The Royal Princes (First Category) or Sao-pha

The Northern Shan States

1. Mong Mit
2. Hsipaw
3. Tawng Peng
4. Mong Mang Lun
5. North Hsenwi
6. South Hsenwi

The Southern Shan States

1. Keng Tung
2. Yawng Hwe
3. Mong Nai
4. Mong Pai
5. Lai Kha
6. Lawk Sawk
7. Mong Pan
8. Mong Pawn
9. Mawk Mai
10. Sam Ka
11. Mong Kung

The Dukes (Second Category) or Myo-sa

The Northern Shan States

The Southern Shan States

1. Mong Nawng
2. Nawng Mawn
3. Nam Kok
4. Kesi-Mansam
5. Pang-Long
6. Hsa Htung
7. Wan Yin
8. Ho Pong
9. Sa Koi
10. Hsa Mong Hkam
11. Mong Hsu
12. Pwe Hla
13. Pang Dara

The Silver Tax Collectors (Third Category) or Ngwe Gun Mu

The Northern Shan States

The Southern Shan States

1. Ywa Ngan
2. Baw
3. Pang Mee
4. Kyone

One major achievement of the British in the Shan States was their efforts to educate the heirs and kinsmen of the ruling Princes. For the purpose, the Shan Chiefs' school was established in Taunggyi which was chosen as a British Administrative centre. Most of the experienced civil servants and administrators of the Shan States are graduates of this school.

In 1922 the British created the Federated Shan States. No longer were different Shan states separate protectorates in their own right, but for the first time the Shan country achieved a governing body common to all the states. This was the Federated Shan States' Council.

The members of this Federated Shan States' Council consisted of the ruling Princes and the British Governor at Rangoon in Burma.

The Council dealt with such common subjects as Education, Health and Public Welfare, Public Works and building. Each state contributed a certain percentage of its annual revenues to the Federation. The Council issued a budget annually.

If circumstances were different and if the Federated Shan States had been allowed to evolve in its own time, it would certainly have become by 1950 a modern nation, independent and progressive and perhaps a member of the British Commonwealth like the Federated States of Malaya.

However, history and circumstances in the form of the Second World War appeared and in Part II we shall deal with the post war Shan States.

The most striking factor of this period of Shan development under British rule – the period of the Federated Shan States – was peace or, in other words, the cessation of war. Under British rule, the Shan country was probably the most peaceful land on earth. There was law, order and security. It is a fact that murder and

rape were almost unheard of. Each ruler was responsible for the administration and law in his state. Each state had its own armed Police Force, Administrative Officers, Magistrates and Judges, who were all under the jurisdiction of the State Ministers of the ruling Prince.

Under British rule, the Royal Shan Princes continued to exercise their hereditary prerogative of Absolute Power but the British placed 3 main limitations on this almost absolute power and they were :

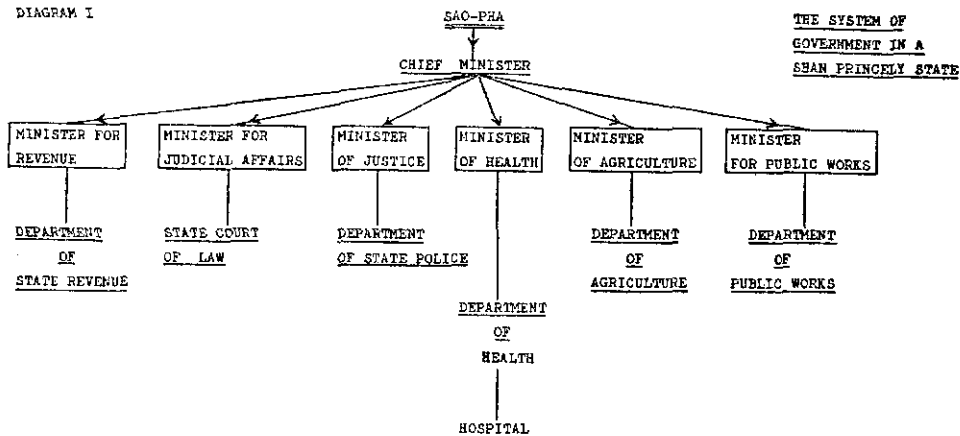
1. The Princes were not to give capital punishment without a fair trial.
2. The Royal Princes could not levy any other extra taxes on the people beyond that decreed by Shan Customary Law.
3. The Princes could not permit any other extra gambling fairs beyond the number allowed annually by tradition and custom.

Apart from the 3 main limitations above, there was one other prohibition and that was :

All criminal cases which involved Burmese and Indians who lived in the Shan States were tried not by the Princes but by the British Administrators under the Indian Penal Code (Burma under the British was a province of India therefore all Burmese were under the Penal Code. The Shan States were Protectorates of the British so the Shans were tried by their own Shan courts under Shan Customary Law).

ADMINISTRATIVE SYSTEM OF THE SHAN STATES UNDER THE
ROYAL PRINCES OR SAO-PHA 1900 to 1950

DIAGRAM I

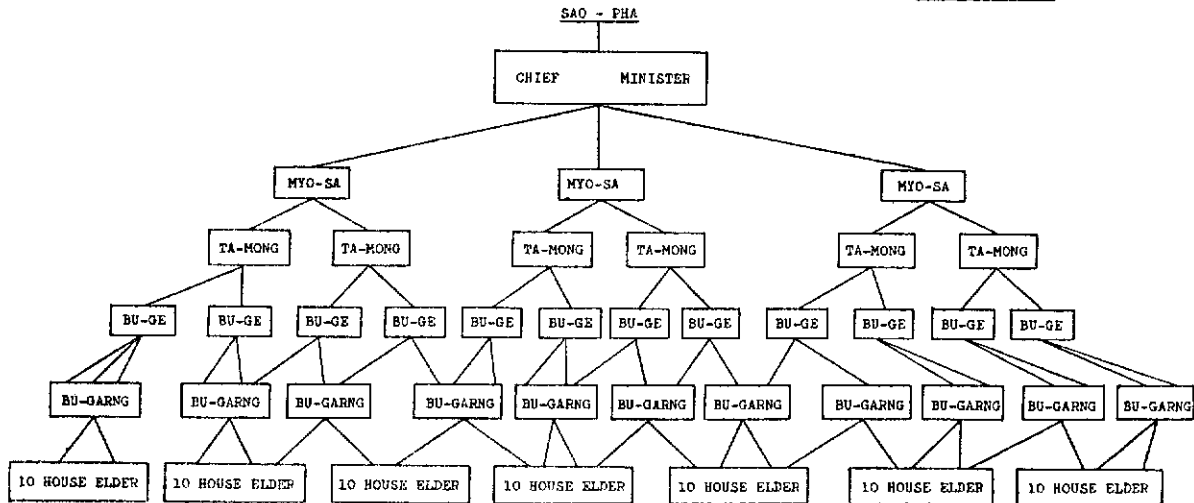

WHEN A SHAN RULING PRINCE DIED, HIS HEIR BECAME, WITH BRITISH RECOGNITION, THE NEXT
SAO-PHA, THE BRITISH RECOGNITION OF A SAOPHA WAS CALLED "SANAD"

ADMINISTRATIVE SYSTEM OF THE SHAN STATES
UNDER THE ROYAL PRINCES OR SAOPHA 1900 to 1950

DIAGRAM II

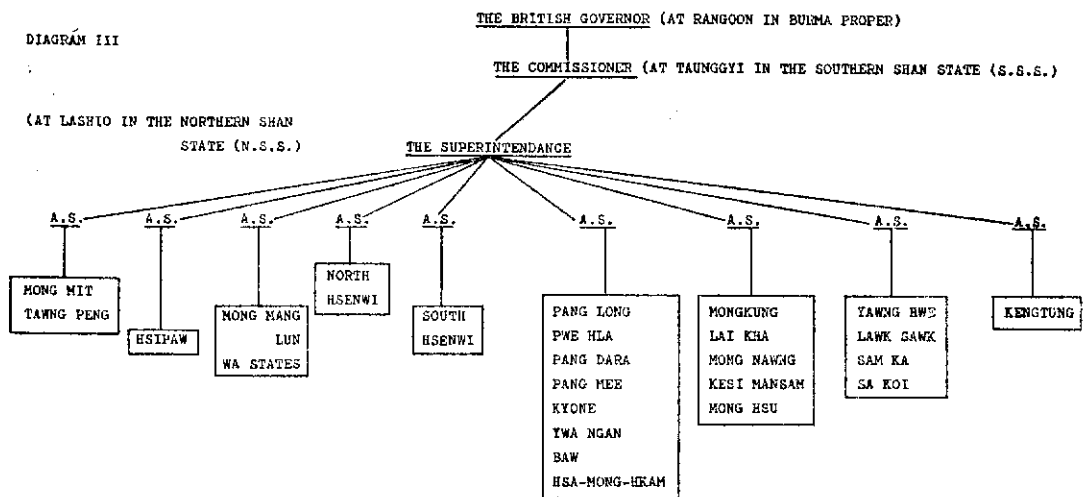
THE SYSTEM OF
LOCAL GOVERNMENT

THE SYSTEM OF BRITISH SUPERVISION OF THE SHAN PROTECTORATE STATES

DIAGRAM III

(AT LASHIO IN THE NORTHERN SHAN STATE (N.S.S.)

* A.S. = ASSISTANT SUPERINTENDENT

PART II

Shan States after the Second World War

The Second World War abruptly broke the peace of the Shan country. The British withdrew and the Japanese occupied the Shan States. The Shan people suffered the terrible hardships of the war and later Allied planes bombed Shan towns. The retreat of the Japanese towards the end of the war left the Shan country in a state of chaos and destruction.

Therefore the ruling Princes who had also suffered the hardships of the war with the people decided to reconstruct the Federated Shan States' Council to formulate programmes for rebuilding the war devastated Shan States. The Federated Shan States' Council met in session and formulated a 15 years plan which would enable the Shan people to learn and understand democracy. The ruling Princes hoped that in 15 years (from 1946 to 1961) they would be able to give up their Administrative and Political Power to a Shan Government elected by the Shan people.

But this 15 year plan did not have a chance to be carried out. This was because the leaders of the Kachin people, the Chin people and the Karen people came to the Shan Princes and asked them for help. The Kachin, Chins, and Karen leaders asked the Shan Princes to form an organization which would include all the leaders of the Kachin, Chin, Karen and Shan peoples so that the Kachin, Chins, Karens and Shans would be able to formulate a common plan for the reconstruction of the war devastated areas and poverty stricken people of the Kachin, Chin, Karen and Shan States.

Thus, in answer to this desire on the part of the Kachin and Chin leaders who were hill peoples like the Shans themselves, the organization of the United Hill Peoples was formed in 1946.

The organization was known as the *S.C.O.U.H.P* (Supreme Council of the United hill Peoples) and the first President of this united body was Sao Shwe Thaïke, the Prince of Yawngghwe State.

The *S.C.O.U.H.P.* decided to hold a conference in 1946 to which all the Kachin, Chin and Karen leaders were invited. The agenda or subject matter of the Conference was the Plan for the Reconstruction of the Hill Areas. The President of the *S.C.O.U. H.P.* Sao Shwe Thaïke arranged for the Conference to be held in the town of Panglong in the Southern Shan States in 1946. Sao Shwe Thaïke the Prince of Yawngghwe State was very popular with the Kachin, Chin and Karen leaders and with him at the conference was his *Mahadevi* or Princess Sao Nang Hearn Kham who had many private conversations with the leaders there.

While the *S.C.O.U.H.P.* Conference was in session in Panglong town in 1946, there arrived some Burmese politicians, among them Thakin Nu or U Nu who was one of the leaders of the Burmese political party in Burma called the *A.F.P.F.L.* (Anti Fascist People's Freedom League) Party which badly wanted Independence from British rule. After his arrival in Panglong, U Nu begged the *S.C.O.U.H.P.* leaders to join with Burma to ask for Independence from the British. He asked them to join hands with Burmese people to get Independence.

At that time in Britain, the Labour Government came to power. The Labour Government was anxious not to have any colonies and began negotiations with the Burmese A.F.P.F.L. Party to give them Independence. At the same time, the Labour Government was not willing to assure the S.C.O.U.H.P. and the Hill Peoples of continued protection. None of the leaders of the Hill Peoples were happy at the idea of having to join with the Burmese but they felt that they had no other choice. They did not feel that their people were prepared for the modern world. They decided that they would join Burma in a Federation of States which would have Equal Opportunities and if they were not happy with the Burmese they would have legal means of secession.

The decision to join Burma and ask for Independence from the British was taken at the second Panglong Conference held in February 1947 at Panglong by the S.C.O.U.H.P. The Treaty of Panglong or the Panglong Agreement was signed at this second S.C.O.U.P.H. Conference by the Shan Leaders, Kachin Leaders, Chin leaders and Burmese leaders. *The Panglong Agreement guaranteed the Equality of all the States* (Burma, Shan States, Kachin State, and the Chin Division).

Thus the Panglong Agreement was the foundation of the Union of Burma. Without the agreement and consent given by the S.C.O.U.H.P. leaders, the Burmese could not have established the new nation known as the Union of Burma.

Before the Union of Burma could be established, however, the existing Federated States' Council had to be formally dissolved. One of the last acts of the Federated Council before its dissolution was the formal recognition of the Dukes or *Myo-Sa* (Third Category) and the Silver Tax Collectors or *Ngwe-Gun-Mu* (Third Category) as Royal Princes or *Sao-pha*.

Thus the present list of the Royal Princes of the Shan State is:

Northern Shan States

1. Mong mit
2. Hsipaw
3. Tawng Peng
4. Mong Nang Lun
5. North Osenwi
6. South Hsenwi
7. Kokang

Southern Shan States

1. Keng Tung
2. Yawng Hwe
3. Mong Nai
4. Mong Pai
5. Lai Kha
6. Lawk Sawk
7. Mong Pan
8. Mong Pawn
9. Mawk Mai
10. Sam Ka
11. Mong Kung
12. Mong Nawng
13. Pang - Long
14. Kesi - Monsam
15. Hso Htung
16. Wan Yin
17. Ho Pong
18. Sa Koi
19. Hsa Mong Hkam
20. Mong Hsu
21. Pwe Hla
22. Pang Dara
23. Ywa Ngan
24. Baw
25. Pang Mee
26. Kyone

The Panglong Agreement and the Constitution of the Union

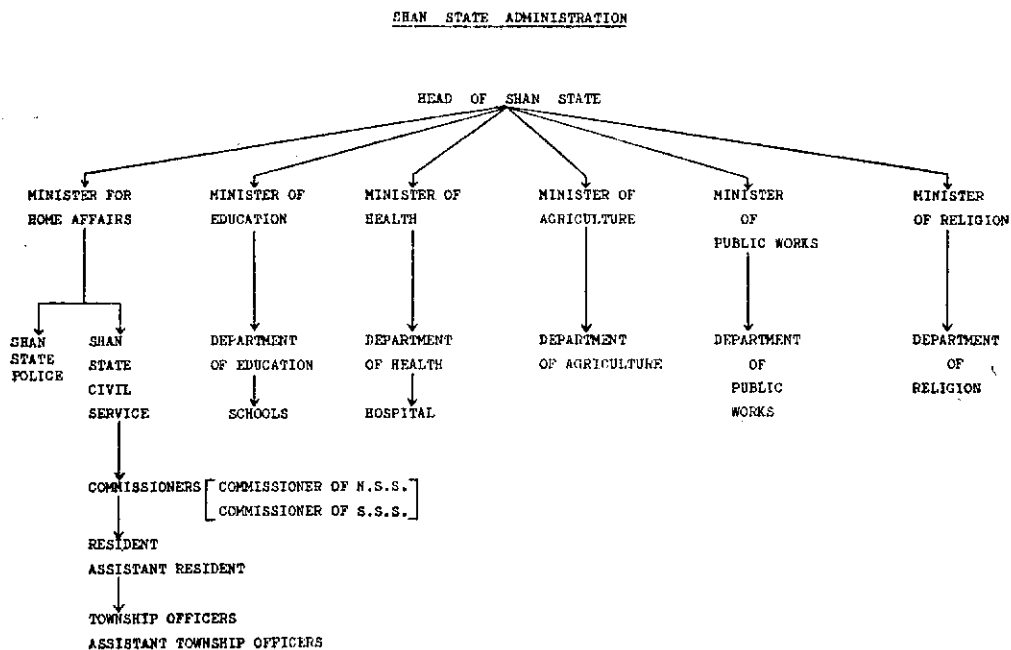
The Panglong Agreement which guaranteed the equality of all the States of the Union was the foundation of the Union of Burma as well as the Constitution of the Union of Burma. The Panglong Agreement, being an agreement or treaty among different parties, is essentially a contract.

Thus when General Ne Win suspended the 1948 Constitution of the Union of Burma, he ended the contract and legally speaking the parties have all regained their 1948 positions — that is, *status quo* — and legally the Shan States is to today Independent.

Furthermore, the Constitution guaranteed the Shan State the Right of Secession. If, after a period of ten years of union with Burma, the Shan people wanted to secede from the union, they could hold a plebiscite which would determine the issue of further union or secession.

The Panglong Agreement is the event in post war Shan State because it paved the way to the establish of a Shan State Government and a Shan State Council based on the principles of Parliamentary Democracy.

A Central Shan State Government came into being and the ruling Princes were asked to co-operate with the Central Government. The Princes gave up most of their power — of legal jurisdiction and administration — to the Central Shan Government in the early 1950's so that when in 1959 the Central Shan Government formally asked for the transfer of all power from the ruling Princes to the Central Shan Government, the Princes had very little power left.

However it must be noted that Shan Princes signed away their power legally to the Shan State government, not to the Burmese government. Under the system of Parliamentary Democracy, that meant that the Princes were giving their right of hereditary power to the Shan people, not to the Burmese. This document is known as the Document of the Transfer of Power. It was signed by the ruling Princes in 1959, with the exception of Kongkang State.

The Sao-pha of Kongkang, Yang Kyin Sai, was the only Sao-pha who refused to sign this Document of the Transfer of Power in 1959. He is now under arrest by the present Socialist regime of General Ne Win but his younger brother who is now Acting Head of Kokang State is one of the leaders of the Shan Freedom Movement.

SHAN STATE POLITICAL SYSTEM

PARLIAMENTARY DEMOCRACY IN THE SHAN STATE 1948 to 1962

CHAIRMAN OF SHAN STATE COUNCIL
THE SHAN STATE COUNCIL
WITH 50 MEMBERS

THE SHAN STATE COUNCIL
PASSES LAWS FOR THE SHAN STATE;
IT IS THE HIGHEST LEGISLATIVE
ORGAN OF THE SHAN PEOPLE

25 MEMBERS ARE
NOMINATED (NOT ELECTED)
EVERY 4 YEARS BY THE
ROYAL PRINCES FROM THE
33 PRINCES

25 MEMBERS ARE
ELECTED EVERY
4 YEARS BY THE
SHAN PEOPLE IN
A GENERAL ELECTION

THESE 50 MEMBERS OF THE SHAN STATE COUNCIL ARE, AT THE SAME TIME, REPRESENTATIVES OF THE SHAN PEOPLE IN THE PARLIAMENT OF THE UNION OF BURMA: THEY ARE AUTOMATICALLY MEMBERS OF THE UNION PARLIAMENT

THE SHAN POLITICAL PARTY WITH A MAJORITY OF MEMBERS IN THE SHAN STATE COUNCIL CHOOSES THE CHAIRMAN OF THE COUNCIL WHO BECOMES THE HEAD OF THE SHAN GOVERNMENT AND SHAN STATE.

HEAD OF STATE = CHAIRMAN OF THE SHAN STATE COUNCIL
HAS HAS

ADMINISTRATIVE POWER POLITICAL POWER

THE HEAD OF STATE AND THE CHAIRMAN
OF THE COUNCIL ARE THE SAME PERSON

ขณะที่สังคมเรากำลังค้นคว้าในด้านการพัฒนาต่าง ๆ นั้น สิ่งหนึ่งซึ่งเราไม่ควรมองข้ามไปเลย คือบทบาทของปัญญาชนมีส่วนสร้างสังคมได้อย่างไร? ประเด็นในข้อนี้ข้าพเจ้ามุ่งประสงค์ที่จะเสนอทัศนคติและแง่คิดบางประการ อันเป็นเรื่องที่สังคมเราน่าจะได้รับรู้ถึงภาวะความเป็นอยู่ และบทบาทของปัญญาชนที่แท้จริง

คำว่าปัญญาชนในที่นี้ ข้าพเจ้าประสงค์ที่จะหมายถึงบุคคลที่ได้ผ่านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือมหาวิทยาลัยหรือสถาบันชั้นสูงต่าง ๆ บุคคลทั้งหลายซึ่งได้ผ่านการศึกษาในระดับนี้ นับได้ว่าเป็นบุคคลชั้นมีฝีมือของประเทศ เป็นผู้นำในแนวความคิดของสังคม เป็นบุคคลชั้นแนวหน้าที่มีส่วนสำคัญต่อสังคมอย่างยิ่งยวด จึงจำเป็นอยู่เองที่บทบาทของปัญญาชนเหล่านี้ ควรจะได้รับการพิจารณาถึงความสัมพันธ์อันมีผลสะท้อนต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพราะว่าแรงกดดันจากบทบาทของบุคคลเหล่านี้ ย่อมหมายถึงความก้าวหน้าของสังคม อย่างไรก็ตาม ทัศนวิสัยของปัญญาชนจะไร้คุณค่า ถ้าหากไม่ได้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมในสังคม

การศึกษาที่จะสร้างปัญญาชนในสังคมเราปัจจุบัน ส่วนใหญ่มุ่งให้การศึกษาไปในด้านวิชาชีพ และมีจะถือกันว่า สถาบันการศึกษาเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตเฉพาะด้าน ซึ่ง

หวังกันว่านิสิตนักศึกษาในวิชาชีพแต่ละด้าน จะออกไปประกอบอาชีพตามวิชาความรู้ที่ตน
เรียนมา แต่บ่อยทีเดียว ที่เราจะสังเกตเห็นได้ว่า อาชีพของบัณฑิตเหล่านี้ มิได้เป็นไปตาม
วิชาการที่ตนได้ศึกษามา นอกจากนี้ เนื่องด้วยสถาบันการศึกษาระดับของเรา เพิ่งตั้งขึ้นมา
ในระยะเวลาอันสั้น ประมาณ ๒๐-๓๐ ปีเท่านั้น ฉะนั้นบัณฑิตส่วนใหญ่จึงยังอยู่ในวัยเยาว์
ประสบการณ์ยังมีไม่เพียงพอ การตัดสินใจในปัญหาการงาน จึงมักจะผิดพลาด และโดย
เฉพาะบุคคลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ มักจะตั้งผลเลิศในผลงานจนเกินไป จนเป็นเหตุให้
นโยบายพัฒนา ไม่อาจบรรลุเป้าหมายได้โดยสะดวก

ในสถาบันการศึกษาดังกล่าว หากจะมองดูด้วยใจยุติธรรม จะเห็นว่าบทบาทของ
บัณฑิตไม่อาจจะแสดงออกได้โดยเสรี ทั้งนี้เพราะมีระบบการควบคุมอันเคร่งครัด นิสิต
นักศึกษาไม่อาจที่จะแสดงความคิดเห็นหรือกระทำการต่าง ๆ ได้โดยเสรี ทั้งนี้เนื่องจาก
ความกตัญญูของผู้บริหารการปกครอง ที่เกรงไปว่า หากปล่อยให้บัณฑิตมีเสรีภาพในด้าน
ความคิดเห็นและการกระทำต่าง ๆ แล้ว จะทำให้เกิดความเลื่อมทราวมและวุ่นวายในสังคม
อันเป็นเหตุให้เกิดความลำบากในด้านการปกครอง ฉะนั้นบัณฑิตในสังคมไทยปัจจุบัน ส่วน
ใหญ่จึงเป็นบัณฑิตที่ตกอยู่ในลักษณะ "ดมองพิการ" ภาวะการณ์เช่นนี้ ทำให้สังคมเรา
ไม่อาจที่จะแสวงหาผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ได้ การที่มีการรวบรวมหรือระดมผู้เชี่ยวชาญใน
สาขาวิชาการต่าง ๆ เพื่อมาช่วยงานของชาตินั้น สังคมเราจะยังไม่ได้ผู้เชี่ยวชาญโดยแท้จริง
ถ้าหากยังไม่เปิดโอกาสให้บัณฑิตใช้สิทธิเสรีภาพอันคนมีอยู่ เพื่อแสดงออกซึ่งความคิด
ริเริ่มทั้งหลาย และโดยเฉพาะวิชาการในสถาบันการศึกษา เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มักเป็น
ไปในแบบรูปที่เรียกว่า "บ่อน" ความรักกันมากจนเกินไป ครูอาจารย์มักจะออกข้อสอบ
ภายในขอบเขตความรู้ของตนเองได้สอนเท่านั้น มิได้มีการส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษา รู้จักค้นคว้า
ศึกษาและใช้วิจารณ์ด้วยตนเอง ผลสะท้อนที่เกิดขึ้นกับบัณฑิตคือว่า เมื่อสำเร็จ
การศึกษาก็ออกไป ส่วนมากคำนึงถึงแต่หลักวิชามากกว่าความเหมาะสมในทางปฏิบัติหรือกับ
สภาพแวดล้อม ดังเหล่านี้จึงทำให้บัณฑิตส่วนใหญ่ ตกเป็นทาสของหลักวิชาการ
จนเกินไป ด้วยเหตุนี้ ผลงานที่ได้ออกมา จึงมักจะขาดประสิทธิภาพเสมอ

ดังนั้น บทบาทของบัณฑิตที่จะมีส่วนช่วยสร้างสังคมให้บรรลุเป้าหมายในการ
พัฒนาได้ จึงจำเป็นต้องมีแรงกดดันจากเจตนารมณ์อันเป็นอิสระ ผลสำเร็จแห่งการ
พัฒนาจะทรงคุณค่าอย่างยิ่ง ต่อเมื่อบัณฑิตมีความตระหนักและดำเนินหน้าที่ของส่วนรวม
ความค้นคว้าในการพัฒนาทั้งหลาย ก็เป็นส่วนหนึ่งแห่งแรงกระตุ้นให้บัณฑิตเกิดการรวม

กตุมกนชน เพื่อที่จะสร้างสรรคร่วมพัฒนาสังคม ปราบกฎการฉ้อโกงการจัดตั้งธนาคาร จัดชุมนุม
อาสาสมัครที่ดี เป็นบทบาทปฐมนฐานในอันที่จะจรรโลงความก้าวหน้าให้แก่สังคม เป็นการ
ผดุงไว้ซึ่งฐานะของบรรดาบุคคลชนมีนัยมองของประเทศ นับเป็นก้าวใหม่ทางพัฒนาด้าน
ความคิด และเป็นศูนยามิตติอันดีของสังคมเรา ที่จะก่อให้เกิดพื้นฐานอันมั่นคงแก่การพัฒนา
บุคคล เพื่อเป็นการบุกเบิกให้แก่การพัฒนาประเทศต่อไป

จากหน่วยสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ประกาศออกมาเมื่อเร็ว ๆ นี้ ปรากฏ
ว่าสังคมเรามีปัญหาชนระดับบัณฑิตที่ผลิตออกมาแล้วประมาณ ๓ % ของจำนวนประชากร
ทั่วประเทศ ดัชนีข้อมเป็นการชี้ให้เห็นว่า ปัญหาชนในสังคมเรายังมีเป็นจำนวนมากเมื่อ
เทียบกับอัตราส่วนของพลเมืองทั้งหมด ฉะนั้นบทบาททั้งหลายของปัญหาชนที่แสดง
ออกก็ยังอยู่ในวงแคบ เห็นได้ไม่เด่นชัดนัก การที่จะกระตุ้นให้ปัญหาชนทั้งหลาย มีบทบาทใน
สังคมมากขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้เสรีภาพแก่บุคคลเหล่านี้ เพื่อประโยชน์ในการสร้างสรรค
และพัฒนาสังคม

ทันตของพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาบทบาทของปัญหาชน จะพึง
เห็นได้ว่า ปัญหาชนส่วนใหญ่ มักมองรูปของการศึกษาไปในด้านของการลงทุน เพื่อผล
ตอบแทนในอนาคต หากได้ให้ความสำคัญแก่ตนเองไม่ว่า เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาการด้าน
ความคิด ด้ดับปัญญา และวิจารณ์ญาณ อันได้ชื่อว่าเป็นปัญหาชน การมองรูปการศึกษา
ในลักษณะนี้ จึงทำให้ปัญหาชนส่วนใหญ่มุ่งศึกษาเพื่อประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตร
มากกว่าวิชาความรู้ และหากจะพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของปัญหาชนกับสังคมนั้น ก็มีทาง
ที่จะพิจารณาได้หลายด้าน บทบาทที่ปัญหาชนมีต่อสังคมปัจจุบัน ส่วนใหญ่เราจะเห็นว่า เป็น
ไปในรูปของบุคคลชนผู้นำ ทั้งในด้านความคิดและการกระทำ พัฒนาการสังคมในทุกๆ ด้าน
หากจะอาศัยแต่เพียงรากฐานทางเศรษฐกิจ การเมือง หรือการศึกษาอย่างหนึ่งอย่างใด ไม่ได้
พื้นฐานทางด้านความคิด ความอ่าน และระดับความเชื่อมั่นของสังคม ย่อมมีบทบาทสำคัญ
ต่อการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง การที่สังคมเรานักพัฒนาระดับปัญหาชน แต่ส่วนใหญ่ยังอยู่ใน
วัยเยาว์นี้ จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ข้าพเจ้าใคร่เสนอในที่นี้ เพื่อพิจารณาว่า บทบาทของ
ปัญหาชนเหล่านี้ มีส่วนที่จะสร้างสรรคสังคมได้แค่ไหน? เพียงใด? และยังมีสิ่งใดบ้าง ที่
น่าจะได้รับส่งเสริม เพื่อให้ปัญหาชนมีทางแสดงออกซึ่งความคิดริเริ่ม อันเป็นแบบฉบับ
ของตนเอง และเพื่อที่จะได้ช่วยให้ปัญหาการพัฒนาบรรลุเป้าหมายได้เร็วยิ่งขึ้น

เทียม อรัญญศิริวิเศษ

อดีตชีวิต

ถึงฝนตกถนนลื่นหัวช้อนบัก
หนาวเหลือหลักแห้งแล้งทุกแห่งหน
สามฤดูเรารู้ผู้ยากจน
ข้าไปบนถนนหน้าศาลากลาง

โรงเรียนเก่าเราซื้อบ้านปอพานเก่า
มองแล้วเศร้าหลังคามุงหญ้าฟ้อ
ฝาแถบคองมองเห็นเส้นตอกงอ
ลมพัดก็เปิดโถงโล่งราวถวาน

ฝนตกที่หนีฝนชนย้ายตั้ง
ศิษย์น้อยนั่งกับพื้นนำสงสาร
ล้วนจนยากลำบากเขียงขทาน
แต่วิญญาณลูกคนสนใจเรียน

ชีวิตครูประชาธิปไตยบ้านป่า
เราฟันฝ่าทุกสิ่งสรรพ์สุดหันเหียน
เป็นทั้งครู พี่ พ่อ เพื่อน วนเวียน
เฝ้าเอาเพียรและธรรมคำกมล

มีเวลาเป็นตัวชั่วคราว
เขาก็พร่ำปรับทุกข์เรื่องสับสน
ให้ช่วยใจ ช่วยความ ตามควาซ คน
สุดหลักหันเป็นครูเขาสุมา

เราเหลือหลบขบเกลือเนื้อปลาหมัก
มีแต่ศักดิ์หลักจับทรัพย์สุดหา
จำอาถรรพณ์รัฐฯ ตมพิศพา
หวังนาวาครุราชผู้ปราดเข้ากรุง

เที่ยวไหว้วานหางานเช่าขันถ้ำ
ตั้งหน้ากำกลับมานายหน้าตลง
สิ้นทรัพย์ไซ้ไซ้ข้าววัดนอนมัดขง
จำนำมุ้งเสื่อผ้าสารพัน

หวังเคนมาตลกก็ขาดคนศรัทธา
โปรดสัตว์มา ไม่พอพระท่านฉัน
ขอคข้าวสารหุงหามาแบ่งกัน
ปู่เค็มมันก็แพงแกล้งประจาน

คำจำถึบตามลือชอกุ้เกียรติ
ชาวกรุงเหยียดเกล็ดคนก็เรียกบักหนาน
เฝ้าถลันถ้ำเฝ้าธรรมะละหลักพาล
เพียรสอบผ่านเข้มนหาวิทยาลัย

เราไม่ลืมความจนลูกคนบ้า
เราไม่ลืมบ้านนาศิษย์น้อยได้
เราไม่ลืมสามล้อที่เลิกไป
เราไม่ลืมน้ำใจสมภารเอย

กวีสิทธิ์ วิเสโส

พระเจ้าอโศกในศิลาจารึก

๗๖ ๕๕๗ ๕๕ ๘๘

พระผู้มีพระทัยเมตตาปราณีต่อสัตว์โลกทั้งปวง

สมเด็จพระดำมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อังคุตตรนิกายว่า มีบุคคลสองชนิด ผู้ถือกำเนิดในมนุษย์โลกเพื่อประโยชน์สุขของชนส่วนรวม นั่นคือ หนึ่งพระพุทธเจ้า และสอง จักรพรรดิราชา หน้าที่ของจักรพรรดิราชานั้น พระพุทธองค์ได้ประทานอรรถาธิบายไว้ ในพระสูตรหลายแห่งด้วยกัน

ในฐานะที่ทรงเป็นทั้งจักรพรรดิราชาและพุทธมามกะ พระเจ้าอโศก ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจตลอดองค์องค์กับแนวพุทธโรจนาเป็นอย่างดี และโดยประการฉะนี้พระองค์ได้ทรงเป็นเสมือนหนึ่งพรที่สวรรค์ประทานให้แก่โลก สรรพสัตว์ทั้งปวงต่างได้สัมผัสความเมตตาปราณีอันดำเนิศจากพระหัตถ์ของจักรพรรดิราชาพระองค์นี้

เฮ็ช จี เวลส์ นักประวัติศาสตร์นามกระเดื่องได้กล่าวไว้ในหนังสือ "Outline of History" ของเขาว่า

"ในบรรดาพระนามของเจ้าฟ้ามหากษัตริย์นับได้เป็นจำนวนพันจำนวนหมื่น ซึ่งมีปรากฏอยู่อย่างดาษดื่นในชั้นบันทึกของประวัติศาสตร์ พระนามของพระเจ้าอโศกต้องเด่นและดูเหมือนจะมีต้องเด่นอยู่เพียงพระนามเดียวเท่านั้น ด้วยความรุ่งโรจน์ เช่นดวงดาวอันสุกสว่างยิ่ง"

ศาสตราจารย์ ริส เดวิดส์ นักปราชญ์เรื่องนามในวิชาพุทธศาสนาแห่งประเทศอังกฤษ ได้เขียนไว้ว่า

"พระนามของพระเจ้าอโศกได้รับการเคารพในแคว้นแคว้นแดนดินทุกแห่งหน ที่คำสอนของพระพุทธเจ้าได้แผ่ไปถึง มีผู้เทิดทูนพระนามนับได้ตั้งแต่จากบริเวณดุ่มแม่น้ำออดก้าใน

สหภาพโซเวียตจนถึงประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ถึงกาทอว์และประเทศสยามจนถึงอาณาเขตของ ประเทศมองโกเลีย และดินแดนไซบีเรีย”

ปราชญ์แห่งอัสตองคตประเทศอีกท่านหนึ่งคือ Koppen ได้พรรณนาสดุดีพระเจ้าอโศก ไว้ว่า

“ มาตราว่าจะมีการ วัดชื่อเดียวกันของคนกันด้วยจำนวนของดวงใจ ที่บูชาอนุสรณ์ ของเขา และด้วยจำนวนของริมฝีปากที่ได้พร่าและที่ยังคงพร่าพูดถึงเขาด้วยความจริงใจแล้วใช้รั กี่จำต้องยอมรับกันว่า พระเจ้าอโศกทรงมีกตคติศัพทโด้งดังยิ่งกว่าพระเจ้าชาตมาณูและพระเจ้า ชัซาร์ เสียอีก ”

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประทานอมตภาพ และ อติริยศอันยิ่งใหญ่ให้แก่ พระเจ้าอโศก พระองค์ได้ทรงบันดาลให้พระเจ้าอโศกเป็นผู้มีอุปการคุณแก่โลกทั้งผอง

แม้จะทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่งของโลก พระเจ้าอโศกก็ทรง เป็นอนุบาลกและด้านศิษย์ที่สุภาพอ่อนน้อมของพระพุทธองค์ กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้ได้ ทรงศึกษาพระไตรปิฎกจากแทบเท่าพระอรหันต์สาวกเจ้า ในคีตาจารึกที่ค้นพบ ณ เมือง วิราฏ ซึ่งขณะนั้นเก็บรักษาอยู่ในพิพิธภัณฑสถานประจำเมืองกัลกัตตา พระเจ้าอโศกได้รับตั้งกับ ภิภษสังฆ์ไว้ว่า

“ ข้าแต่พระคุณเจ้าทั้งหลาย ! พระคุณเจ้าย่อมตระหนักดีถึงความศรัทธาและ การวะที่โยมมีต่อพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า และพระสังฆ์เจ้า

พระคุณเจ้าผู้ควรแก่การคารวะทั้งหลาย ! ถึงใดที่พระบรมศาสดาของเราได้ครัดสอน ไว้ ถึงนั้นยอมเป็นไปด้วยดี ย่อมเหมาะสมควรทุกประการ ”

เพื่อที่จะให้พระบรมศาสดาของพระตถาคตเจ้าได้สถิตสถาพรอยู่ชั่วนิรันดร์นาน พระเจ้า อโศกได้ทรงมีบัญชาให้มีจารึกพระพุทธรูปและเหล่าอันตั้งไว้ในแผ่นดินและเสาศีลาเป็นการถาวร

พระธรรมอันเลิศของพระพุทธองค์เป็นเหมือนหนึ่งนวมฤต ที่กษัตริย์พระองค์นี้ไม่ เคยทรงรู้สึกพอเพียงในการที่จะเสวยให้มากเท่าที่จะมากได้ มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์แสดง ว่า ในเดือนหนึ่งนั้น มีเวลาสิบสี่วัน ที่พระเจ้าอโศกทรงเสวยมาทานคือ และทรงตั้งรับฟังพระธรรม เทศนา พระองค์ทรงปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะได้สดับซึ่งพระพุทธโธวาทครั้งแล้วครั้งเล่า โดย ปราศจากความเบื่อน่าย พุทโธวาทบทใดที่มีสาระสำคัญมาก พระองค์ก็ทรงมีบัญชาให้จารึก

ไวบนคีตา ในตอนท้ายของคีตาคาริกซึ่งค้นพบที่เมือง คิรนาร์ พระเจ้าอโศกได้ทรงรับสั่งไว้ว่า
“ พุทธวจนะที่เราสั่งให้คัดลอกมาจารึกไวบนแผ่นคีตาเหล่านี้ อาจจะมีข้อความที่ซ้ำกันอยู่ ๒๕
ก็เพราะความหวาดหวั่นระโงมใจของถ้อยคำเหล่านี้ และเป็นเพราะความมุ่งมาดปรารถนาของ
เราในอันที่จะเตือนใจประชาชนให้จดจำไว้ให้ดี แล้วนำไปปฏิบัติในชีวิตของตน ”

ด้วยความเชื่อมั่นว่า พระพุทธวจนะเหล่านี้จะเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อ่าน และท่าน
ผู้อ่านจะสามารถนำไปใช้ประกอบในการจรรโลงชีวิตได้เป็นอย่างดี ผู้เขียนจะขอนำเอาพระ
พุทธวจนะเหล่านี้ ซึ่งเปรียบเหมือนดอกกุบปผชาติจากอุทยานแห่งธรรมที่พระเจ้าอโศกได้ทรง
สร้างไว้ มาเสนอเพื่อท่านผู้อ่านได้ทราบไวบบ้าง ดังต่อไปนี้

คีตาคาริกชิ้นแรกของพระเจ้าอโศกที่จะนำมาถวาทว่าด้วยคุณสัมบัติประการแรกที่
เหล่าพุทธบริษัททั้งหลายควรมี ควรบ่มบ่าเพ็ญให้เกิดขึ้น นั่นคือ ความไม่ประมาท หรือที่
เรียกกันในภาษาบาลีว่า อปฺปมาท อันความไม่ประมาทนั้นเกินความหมายลึกซึ้งมากในพุทธ
ศาสนา เพราะผู้ไม่ประมาทย่อมตั้งตนอยู่บนจุดมั่นคงแห่งความชอบธรรม ตะวันจากกรรมชั่ว
ทั้งปวง ปฏิบัติตนตามแนวทางแห่งศีล สมาธิ ปัญญา กำจัดเสียซึ่งอาสวะทั้งหลาย และ
ในที่สุดสามารถบรรลุถึงความหลุดพ้น คือ พระนิพพาน เป็นที่เคารพบูชาของมวลมนุษยและ
เทวดา ทั้งยังช่วยให้แสงสว่างแห่งพระธรรมได้กระจายออกไปทำลายความมืดมนที่ครอบงำ
โลก โกลเท่าโกล นานเท่านาน ได้อีกด้วย

พระพุทธวจนะบทแรกซึ่งพระเจ้าอโศกทรงบัญชาให้จารึกไวบนคีตา มีดังนี้คือ

- อปฺปมาโท อมตํ ปทํ
- ปมาโท มจฺจุโน ปทํ
- อปฺปมตฺตา น มียนฺติ
- เซ ปมตฺตา ชลา มตา

แปลความว่า

- ความไม่ประมาทเป็นทางไปสู่ความไม่ตาย
 - ความประมาทเป็นทางไปสู่ความตาย
 - ผู้ไม่ประมาทย่อมไม่มีวันตาย
 - ผู้ที่ประมาทย่อมเหมือนผู้ที่ตายแล้ว
- พุทฺโธวาทบทนชาบซึ่งตรึงพระทัยพระเจ้าอโศกเป็นนัยนั้

ณ ศีตาคารอีกแห่งหนึ่งพระองค์ได้ทรงคร่ำไถ่ว่า

แน่นอนทีเดียว นับแต่วาระนี้เป็นต้นไป เราจะเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพทั้งในด้าน
รูปธรรมและนามธรรมของสากลโลก เราจะนำโลกไปสู่ความเมตตา กรุณา และสันติภาพ
ด้วยวิถีทางแห่งความสงบสุข

ในศีตาคาร ณ เมือง มัตถ์ พระเจ้าอโศกทรงตั้งว่า

นับแต่ได้ยึดพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง เราได้พยายามอย่างยิ่งยวดเพื่อเข้าสู่พุทธธรรม
ในระยะเวลาแห่งการศึกษานี้ เราได้ประจักษ์แจ้งแล้วว่า บรรดาพระเป็นเจ้าต่าง ๆ ซึ่ง
ประชาชนพากันเชื่อถือกราบไหว้ในดินแดนชมพูทวีปนี้ ล้วนแต่เป็นเรื่องเหลวไหล หา
ความจริงไม่ได้ทั้งสิ้น

แต่พระองค์ก็ทรงตั้งความพยายามเพื่อบรรลุถึงธรรมให้เป็นที่ซาบซึ้งแก่คนทั่วไปว่า
มิใช่แต่เพียงผู้ยิ่งใหญ่เท่านั้น ที่จะบรรลุถึงผลแห่งความพยายามเพื่อธรรมได้
มนุษย์ทุกรูปทุกนาม แม้จะต่ำต้อยเล็กน้อยสักเพียงใดก็ตาม หากมีความพากเพียรพยายาม
แล้วไซ้ร้ ย่อมเข้าสู่ภาวะแห่งความหลุดพ้นได้เช่นเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้เอง เราจึงพยายามนำพระธรรมนี้มาเผยแผ่ให้สาธุชนได้ทราบ ขอผู้
มีกุศลจิตทั้งหลาย ทั้งเล็กโตใหญ่น้อย จงพยายามเพื่อความหลุดพ้นนี้เถิด!

ขออนุชนรุ่นหลังผู้จะอุปติตามเรามา จงได้ใฝ่ใจในความจริงเรื่องนี้ และจงใช้
ความพยายามในทำนองเดียวกัน ช่วงกาลนานเท่านั้น

พระเจ้าอโศกทรงชวักตักทางอันเป็นมงคลต่อไปว่า

บุตรธิดาควรเชื่อถ้อยพั่งคำของบิดามารดา ตลอดจนครูบาอาจารย์ผู้ควรแก่การ
เคารพ ควรได้รับความเคารพนอบน้อมจากบุคคลทั่วไป ขอเราทั้งหลายจงมีความเมตตา
ปรานีต่อสรรพสัตว์ทั้งปวง ขอให้เราจงกล่าวแต่ความสัตย์จริง

คุณธรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราควรยึดมั่น ปฏิบัติตาม และควรส่งเสริม ให้แพร่หลาย
มากยิ่งขึ้น

ศิษย์ควรจะปรนนิบัติรับใช้ครูอาจารย์ ญาติมิตรทั้งหลายควรได้รับการอนุเคราะห์
ตามควรแก่กรณี

นี่แหละคือหลักธรรมอันแท้จริง มีมาแต่โบราณกาล หลักธรรมนี้จะนำไปสู่ความ
เป็นผู้มีอายุยืนขวัญยืน

เพราะฉะนั้น ขอให้สาธุชนทั้งหลายจงได้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมนี้ โดยทั่วหน้า
กัน

ประวัติศาตร์จารย์กล่าว พระเจ้าอโศกทรงบัญชาให้เด็กกระบอบการประหารชีวิต ใน
คดีจารึกแผ่นที่หนึ่งซึ่งค้นพบได้ ณ เมือง กาดิงค์ เราจะเห็นความมีพระทัยเป็นธรรมของ
กษัตริย์พระองค์นี้ที่มตมตผู้ถูกคุมขัง ดังข้อความว่า

“เรามีความปรารถนาที่จะให้ลูกหลานของเรา ประสบแต่ความสุขความเจริญในชีวิตนี้
และชีวิตหน้า ฉะนั้น เราก็มีความปรารถนาที่จะให้มนุษย์ทั่วหน้า มีความสุขความเจริญ
ฉนั้น

“ในการปกครองบ้านเมืองนี้ มีปรากฏบ่อยครั้งว่า บุคคลต้องได้รับโทษทัณฑ์
โดยมิได้กระทำความผิดแต่ประการใด พฤติการณ์เช่นนี้ ก่อให้เกิดความเศร้าสลดใจอย่าง
สุดซึ้งแก่ผู้เกี่ยวข้องด้วย

“เพราะฉะนั้น เราจึงขอเตือนให้ท่านจงได้ใช้ความระมัดระวังในเรื่องนี้ ขอให้เดินอยู่
บนทางสายกลางแห่งความเหมาะสม

“ความสำเร็จในการปฏิบัติตนเช่นนี้ จะไม่บังเกิดขึ้นแก่ผู้ต้องตกเป็นทาสแห่งลักษณะ
นิสัยดังต่อไปนี้ คือ ความอิจฉาริษยา ความขี้แค้น ความทารุณ ความหุนหัน ความไม่
เอาใจใส่ในการทำงาน ความเกียจคร้าน และความประมาท

“สาธุชนทั้งหลายพึงหัดคิดถึงจากลักษณะนิสัยที่ใดกล่าวมานี้

“วัตถุประสงค์ประการหนึ่งในการจดจารึกข้อความนี้ลงบนศิลา ก็เพื่อให้ท่านผู้
พิพากษาคดีการทั้งหลายได้ใช้ความระมัดระวังโดยสม่ำเสมอ มิให้ผู้ปราศจากโทษต้องได้
รับการลงโทษ

“และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นี้ เราจะได้จัดตั้งโดยมีการสับเปลี่ยนกันในระยะ
ห้าปีต่อหนึ่งครั้ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ส่งด้วยคุณธรรม มีความสุภาพอ่อนโยน มีความเคารพใน
คำของชีวิตของสัตว์สัตว์ทั้งปวง ไปประจำอยู่ ณ ที่ซึ่งที่ต่าง ๆ ในราชอาณาจักรของเรา”

ความมีพระทัยเมตตาปราณีของพระเจ้าอโศก ปรากฏออกมาเป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่
สัตว์ปศัตว์ทั้งปวง แม้เดียรรักฉานซึ่งพูดไม่ได้ พระองค์ก็ทรงเป็นห่วงใย มิได้ทอดทิ้ง อาจ
กล่าวได้ว่า ไม่มีแค้นแค้นใดในสมัยนั้นเป็นที่รู้จักของมนุษย์ ที่พระองค์มิได้ทรงไต่ถาม
ที่จะเกอภูถ ความเมตตากรุณาของจักรพรรดิราชาพระองค์นี้ แม้ข้ามปกคลุมไปทั่วมนุษย์
โลกแต่ละด้าวโลก เท่าที่คนในยุคนี้จะรู้จักกัน

นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ อันเป็นในรัชสมัยของพระเจ้าอโศก ที่มนุษย์จัด
ให้มีการสร้างสถานพยาบาลขึ้นเพื่อสงเคราะห์คนและสัตว์ ดังหลักฐานต่อไปนี้ ซึ่งปรากฏใน
ศิลาจารึกแผ่นที่สองในจำนวนสิบสี่แผ่นของธรรมิกราชาพระองค์นี้

ทุกแห่งหนตำบลบ้านในขอบเขตขันฑลสีมาของเรา ตลอดจนในแคว้นแดน
ดินซึ่งอยู่ติดกับอาณาจักรของเรา เช่นในรัฐโจหะ รัฐปาณทุยะ รัฐสตุยปุตุระ และในรัฐ
เกรลปุตุระ

และแม้ในเกาะตมฺพ ปณฺณี (ลังกาทวีป) ในราชอาณาจักรของแอนติโอกัสผู้เป็น
กษัตริย์กรีก ตลอดจนในอาณาเขตเพื่อนบ้านของกษัตริย์แอนติโอกัส

ทุกแห่งทุกสถานที่ เราได้จัดให้มีการสร้างสถานพยาบาลขึ้นสองชนิด คือชนิดหนึ่ง
เพื่อคน และอีกชนิดหนึ่งเพื่อสัตว์(๑)

(๑) “เกียรตินิยมในการสร้างสถานพยาบาลขึ้นเป็นครั้งแรกในโลกนั้น เป็นของพระพุทธศาสนา
อย่างแน่นอน” สังฆราช Compton ในหนังสือ Buddhism: Primitive and Present.

เรื่องอุไร กุศลาสัย

วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา

โดยไม่ได้คาดฝันมาก่อน จู่ๆ ผมก็ได้รับจดหมายจากผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในจดหมายมีใจความว่า ขอเชิญไปบรรยายเรื่องเกี่ยวกับศิลปเนื่องในวัน "กิจกรรมเสริมหลักสูตร" ความจริงผมมีโอกาsthoughtที่จะต่างจังหวัดน้อยมาก ยิ่งภาคอีสานด้วยแล้วไม่ค่อยมีโอกาสดูเลย ทั้ง ๆ ที่ถนนมิตรภาพทำให้การเดินทางสะดวกขึ้นมาก ผมก็ยังไม่มีโอกาสอยู่นั่นเอง คราวนี้จึงคิดว่าควรจะรับเชิญไปพูดที่นครราชสีมา เพราะนอกจากจะรู้สึกว่าเป็นที่ ๆ ผมควรจะไปพูด ยังมีเพื่อนที่รู้จักกันมานานมานานด้วยอยู่ถึงสองคน คือ คุณทวี รัชนี้กร และ คุณจรรยา บุญสวน ซึ่งเป็นศิลปินทางจิตรกรรมทั้งคู่ คุณทวีนั่นได้เดินทางไปเป็นอาจารย์สอนศิลป์ที่วิทยาลัยแห่งนี้ ตั้งแต่ก่อนผมเป็นนักศึกษา ปีที่ ๔ ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ทุกคราวที่คุณทวี่เข้ามากรุงเทพฯ มักจะเล่าเรื่องความเจริญของวิทยาลัยให้ฟังอยู่เสมอ การไปนครราชสีมาของผมคราวนี้ จึงเกรงว่าจะได้ผลหลายหย่าง ผมจึงตั้งใจอย่างยิ่งที่จะได้ไป

พวกเราไปทั้งหมดสี่คนด้วยกัน ตัวของผมเอง ภรรยา พร บินตะขิบัน และ ไชยเดช ดาเว ศิลปิน และภรรยาอีกคนเดีย เราเริ่มออกเดินทางตอนเช้าของวันศุกร์ โดยรถยนต์

โดยเหตุที่เป็นครั้งแรกที่ผมไปนครราชสีมา พอเข้าถึงในเมือง พยายามถามหาทางไปวิทยาลัยเทคนิค ขั้บรถเลยไปตั้งไกลก็ยังหาไม่พบ ตอนขั้บรถผ่าน ถึงเขต

จดหมายจากโคราช

เห็นโครงสร้าแบบสมัยใหม่อยู่โครงหนึ่ง ส่วนตั้งก่อสร้างไกล ๆ มีลักษณะสมัยใหม่มาก ชัก
ที่มีเครื่องก่อสร้างมากมาย เคยเดาว่าคงเป็นวิทยาลัยแน่ จึงถนัดรีบเข้าไปตามทางที่
ยังก่อสร้างไม่เสร็จ พอเข้าไปข้างในจึงทราบว่าใช่ พยายามตามหาเพื่อน โดยที่วิทยาลัยกว้าง
ใหญ่มาก ในที่สุดก็พบคนที่มาต้อนรับคนแรก คือ อาจารย์ เอกชัย ผู้ซึ่งแรก
เห็นผมรู้สึกว่าได้เคยพบที่ไหนมาก่อน ภายหลังจึงทราบว่าเป็นคนหนึ่งที่เคยไปเยี่ยมแกเตอร์
ตั้งวังเศของกุ่มศิษย์รุ่นแรกของเราที่วงเวียนมักกะสัน ซึ่งผมเองจำได้ว่ามีกลุ่มคน ๔-๕ คน
เข้ามาในห้องแสดงภาพของเรา และได้คุยเรื่องเกี่ยวกับศึกษานานพอสมควร ภายหลังจึง
ทราบว่า เป็นอาจารย์แสงอรุณ รัตติกร และพรรคพวก รวมทั้งอาจารย์เอกชัยด้วย แกเตอร์
ตั้งวังเศที่มักกะสันก็ล้มแล้ว แปลกใจมากที่มาพบอาจารย์เอกชัยที่นี่ และดูการแต่งตัวก็เห็นไป
อย่างตามสบาย ภายหลังเพื่อนของผมบอกว่า นั่นแหละรองผู้อำนวยการละ หลังจากนั้น
อาจารย์เอกชัยได้พาไปรู้จักกับรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง คือ อาจารย์วรวรรณ มณี และ
พบกับผู้อำนวยการ คือ อาจารย์วชิรญาญ ณ ถลาง ตอนนั้นกำลังเตะตะกร้ออยู่ ยังไม่มีโอกาส
ได้สนทนากัน เราจึงกลับไปพักผ่อนที่เรือนรับรอง ดึกครึ้ เพื่อนทั้งสองคนที่ เป็นอาจารย์จึง
มาหา

ตั้งแรกที่ผมรู้สึกคือ ตั้งแวดล้อมของวิทยาลัย ที่กว้างใหญ่มาก คึกและเรื่อออก
แบบในลักษณะสมัยใหม่ ตัดกับต้นไม้ข้างหลัง สระเวกบ้านคนใกล้ ๆ แทบจะไม่มี เงียบ เงียบ
จนทำให้ผมคิด ที่เหมาะสำหรับนั่งเขียนหนังสือ ทำจิตใจให้สงบ เขียนกวดักบท โชคดีที่
เขาอาจจะเขียนก็ได้ พอตกกลางคืนแล้วมันคงจะเงียบกว่านี้ ในโตกนี้ ถ้าไม่มีความบ้าเถื่อน
แล้ว ผมอยากอยู่ในป่าที่เงียบ ๆ ในตะวันออกและอาฟริกา อาจจะลำบาก เพราะมนุษย์
ที่ป่าเถื่อนยังมีอยู่มาก การฆ่าปล้นยังคงมีอยู่ การท่องเที่ยวในป่าและตั้งบ้านเรือนอยู่ในป่าจึง
นับว่าไม่ปลอดภัยอย่างยิ่ง เมื่อดูบริเวณของวิทยาลัยเทคนิคขณะนี้ น่าเห็นใจอาจารย์ที่เคย
ชยกรุงเทพฯ มาจนเสียชีวิตแล้ว แต่ต้องมาเป็นอาจารย์ที่นี่ แต่คิดว่าคงมีอาจารย์ไม่น้อย
ที่พึงพอใจในสภาพตั้งแวดล้อมที่ค่อนข้างโดดเดี่ยวและเงียบเหงาของที่นี่ แต่ในฐานะที่ผมเคย
กับความเงียบมาแล้ว จึงรู้สึกพอใจความเงียบของที่นี่มาก

ตอนกลางคืนผู้อำนวยการพาไปเลี้ยงอาหาร ถัดมาคุยกัน เรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะ
เกี่ยวกับศิลป และวงการสถาปัตยกรรมการศึกษา รู้สึกที่มีความสนใจความเคลื่อนไหวของ
วงการศิลปและหนังสือของทางกรุงเทพฯ มากทีเดียว โดยเฉพาะท่านผู้อำนวยการ เป็นผู้ที่มี

ความคิดเห็นในเรื่องคิดป่วนสมัยว่า ควรจะได้มีการคำนึงถึงเรื่องจิตใจและความเปลี่ยนแปลง
ของวิถีของยุคปัจจุบัน ท่านมีความเห็นว่า การรื้อฟื้นศิลปโบราณมาสร้างใหม่นั้น เป็น
เพียงการกินมรดกเท่านั้น ยุคของเราอย่างมีความสำคัญเหมือนกัน งานศิลปะของยุคนี้ย่อมจะ
แสดงถึงการสร้างสรรค์ของยุค ผมเองมีความคิดเช่นนั้นมานานแล้ว เคยกล่าวอยู่เสมอว่า
ศิลปะในยุคปัจจุบันไม่ได้เป็นปฏิปักษ์ต่อดีด เรามีวิญญาณจิตใจและความเชื่อมั่นในวิถีทาง
ของการสร้างสรรค์ของยุคของเรา พอ ๆ กับภูมิใจในความสูงส่งของศิลปะในอดีต แต่เราจะ
ไม่พยายามกินมรดกของบรรพบุรุษ หากแต่ช่วยกันรักษาไว้ และสร้างสรรค์ศิลปะไปตาม
แนวทางของยุคแห่งเราต่อไป

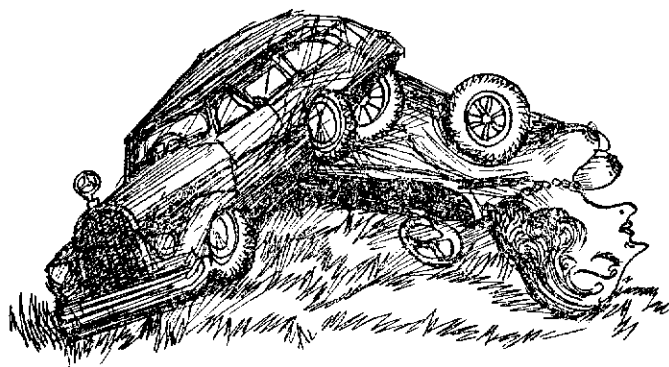
คืนนั้น หลังจากกลับมาจากบ้านผู้อำนวยการแล้ว เรากลับมากุญกันต่ออีกที่บ้านพัก
ระหว่างเพื่อน ๆ เพราะไม่ได้พบกันเสียนาน กว่าจะนอนได้ก็ร่วมตี ๑ วิตกว่าพรุ่งนี้จะต้องไป
บรรยายเรื่องศิลปะ ผมได้เขากระจกฉายมาด้วย คิดว่าจะช่วยให้เคอะเขินน้อยลง และผู้ฟัง
จะได้ไม่เบื่อหน่ายด้วย พอคืนเช้าก็รีบไปที่ห้องประชุม เดินดูบริเวณงานซึ่งชายของหลาย ๆ
อย่าง ถึงเวลาจึงมาจนถึงห้องประชุม อาจารย์วชิรวิทย์และแขกที่ได้รับเชิญก็มาพร้อมแล้ว ส่วน
มากเป็นนักศึกษาและผู้สนใจมาจากในเมืองก็มีอยู่บ้าง อาจารย์วชิรวิทย์เป็นผู้กล่าวนำ ได้พูดถึง
ความจำเป็นของศิลปะที่มีต่อมนุษย์เรา และแนะนำผู้พูดและผู้ฟังรายการตามสมควร โดยที่เป็น
ครั้งแรกที่มีการบรรยายเรื่องศิลปะสมัยใหม่ ผมจึงได้บรรยายเรื่องศิลปะสมัยใหม่ในประเศ
ไทย โดยขอกล่าวถึงเฉพาะงานจิตรกรรมเท่านั้น การบรรยายเป็นเพียงเล่าเรื่องความเป็นมา
ของศิลปะสมัยของเราในระยะเริ่มต้น และฉายภาพประกอบตัวอย่าง งานศิลปะทางจิตรกรรม
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๕ ให้ชม มีผลงานของ อาจารย์เพ็ญ หริพิทักษ์ ดิวดี คณิตสุข
ท้ว นันทวงษ์ ชุตติ นิมเต็มอ ทวี รัชนิกร ประพันธ์ ศรีสุดตา อนันต์ ปาณินท์ ประยุทธ์
พิภผล นำเดี่ยวฉายที่พอฉายตัวอย่างภาพเขียนของ อนันต์ ปาณินท์ ยังไม่ทันจบ ไฟก็เกิดดับ
จึงต้องเลิกบรรยายเพียงเท่านั้น

ผมได้ยินกิตติศัพท์ของอาจารย์วชิรวิทย์ ตอนที่ผมส่งผลงานแสดงในงานแสดงของ จ.ป.๓
(จิตรกรรมและประติมากรรม) เมื่อประมาณ ๖ - ๗ ปีมาแล้ว ตอนนั้น เราแสดงงานที่ตึก
ของธนาคารเมืองทอง ถนนเจริญกรุง ซึ่งอาจารย์วชิรวิทย์เป็นคนออกแบบ พวกเราได้วิพากษ์
วิจารณ์กันมาก เพราะเป็นการออกแบบสถาปัตยกรรมที่ใหม่และแปลกกว่าใคร หลังจากนั้น
ก็ไม่ได้ยินชื่อเดียวกันอีก จนได้ข่าวว่า อาจารย์วชิรวิทย์มาที่มหาวิทยาลัยศิลปากร พบกับ

ท่านศาสตราจารย์ คีตป พิศศรี เพื่อให้หาศิลปินไปช่วยสอนคีตป ที่วิทยาลัยเทคนิค โคราช และก็ได้คุณทวี รัชนิกร ไปนั่นแหละ เท่าที่ผมได้มาเห็นความก้าวหน้าของวิทยาลัย และพบกับนักศึกษาบางคน ทำให้ผมรู้สึกว่ วิทยาลัยแห่งนี้จะช่วยให้ภาคอีสานมีความหวัง ในการได้รับความรู้และการอบรม ให้เป็นคนมีการศึกษาอย่างถูกต้อง โรงเรียนที่ด้อยอมีผู้นำที่เข้มแข็ง และมีควมเข้าใจจริง ๆ จึงจะมีสภาพที่เข้มแข็ง ผลงานที่ย่อมดีได้ เช่น วอลเทอร์ ไกรเบียด สถาปนิกคนสำคัญของโลก ได้ตั้งโรงเรียนสถาปัตยกรรม ที่มีอิทธิพลไปทั่วโลก ไกรเบียดได้สรรหาผู้รู้และศิลปิน มาร่วมด้วย เรียกสถานศึกษาว่า Bauhaus ซึ่งเกิดขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๑๙ ที่เมืองไวมาร์ ซึ่งมีคณะครูอาจารย์เป็นศิลปินและสถาปนิกคนสำคัญ เช่น ลีโอเนด ฟินนเกอร์ พอด คัด วาลด์ แคนตินส์ก์ ฮอดการ์ เซลมเมอร์ เป็นต้น มีศิลปินคนสำคัญมากมายที่ได้รับการศึกษาจาก Bauhaus คนสำคัญที่มีชีวิตอยู่จนปัจจุบันนี้ คือฮอดเบอร์ ซึ่งขณะนั้นเป็นศาสตราจารย์อยู่ที่มหาวิทยาลัยเยด ในสหรัฐ

ผมมีความหวังในอนาคตว่า Bauhaus นั้น เป็นความสำเร็จของไกรเบียดได้ เมืองไทยเราก็ควรมีโรงเรียนที่รู้จักทำเทคโนโลยี ให้มีวิญญานจิตใจได้ โดยใช้อิทธิพลของคีตป และปัญญา บางที ที่นครราชสีมาอาจให้คำตอบได้ อันนี้เป็นความหวัง ผมจึงมองดูซาก เครื่องยนต์ และพื้นที่อันกว้างใหญ่เว้งว้าง คล้าย ๆ กับภาพเขียนสงคราม ของ พอด เนซ ที่เขตแถเดอรีในดอนดอน แล้วรู้สึกสบายใจในคั่นนั้น

ด.ว.

ชีวิตกับหนังสือ

'รงค์ วงษ์สวรรค์

ประวัติวรรณคดีไทย นับตั้งแต่สมัยเมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ มายังไม่ค่อยมีใครรวบรวมไว้เป็นหลักฐานสมบูรณ์ ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมานั้น เราได้เห็นลีลาและลำนำใหม่ในบทประพันธ์ ความก้าวหน้าของร้อยแก้ว และความถ้อยหลังของร้อยกรอง ไซ้แต่เท่านั้น แผ่นภาพชีวิตหลายแง่ในหลายนมของแผ่นดินได้รับนำมากล่าว ม.จ. อากาศ คำเกิง เรียกได้ว่าเป็นผู้บุกเบิกในการพาผู้อ่านติดตามชีวิตของคนหนังสือพิมพ์ในท่าค่างแทน แมอนงค์ ศรีบุรพา เล่าถึงชีวิตชนชั้นกลางในสังคมแถบของกรุงเทพฯ ทั่วกรุงเทพฯ นั้น ขณะที่ไม่มีเมืองเดิม บรรยายถึงชีวิตในชนบทของลูกทุ่ง ภาษาและแนวการเขียนของนักประพันธ์คนนี้เป็นแบบเรียบ ๆ แต่มีชีวิตชีวาจกเกี่ยวกับลำธารในป่าเปลี่ยว

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง มีนักประพันธ์กลุ่มหนึ่ง บุกเบิกพรมแดนร้อยแก้วด้วยแนวใหม่ คือ ลำนวนสวิง พบได้ในนวนิยาย ราชสีห์ในหนังสือของ อิศรา อมันตกุล ชัยชนะของคนแพ้ ของ เสนีย์ เสาวพงศ์ ลำนวนสวิงเป็นที่นิยมชมชอบของผู้อ่านมาชั่วระยะหนึ่ง จากนั้นเราได้พบลำนวนหวานอ้อยอิ่งของ อิงอร ในนิทรสาขยันต์ และการพร่งพวของ นักประพันธ์หญิง นับแต่ ก. สุรางคนางค์ จนถึง ชูวงศ์ ฉายะจินดา รวมทั้งนวนิยายแบบ ซิลเดอเรลลา — เจ้าชายปราสาททอง

กาลล่วงไป ยุคกรุงเทพฯ พัฒนา มีนักเขียนผู้หนึ่งก้าวเข้ามาสู่บรรณพิภพด้วยลีลาการเขียนที่แปลกไปกว่าใครอื่น และรุ่งขึ้นรวดเร็วกว่ากับไฟป่า เขาคือ 'รงค์ วงษ์สวรรค์

บางลำพูสควร์ สะท้อนภาพสังคมของบรรดาหนุ่มที่มากไปด้วยอุดมคติ ผ่นวกกับความผิดหวัง แบบ Angry young men ของหลายต่อหลายชีวิตที่ไม่ใช้กันรุนแรงเพื่อการดำรงอยู่ แต่เสาะหาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่ง

สำหรับแต่ละคน ถ้าพบ จัดเป็นสรณะแห่งความพร้อมมูลของคน ๆ นั้น นิสิตที่ไร้ที่ไร ผู้ที่ตกยาก กวีลูกเศรษฐีที่รู้แต่ผลาญทรัพย์ ไม่ได้ที่อยู่ด้วยผันเปล้า เพื่อพหากหากเป็นเสมือนเช่น Rimbaud กวีฝรั่งเศส ผู้สละโลกวรรณกรรมสู่ภาพ ทวีป เพื่อจรดแสวงหาสิ่งหนึ่งซึ่งเจ้าตัวบอกไม่ได้ว่าคืออะไร ทราบเพียงว่า เป็นพลังหวังของชีวิต พลังที่อาบอิมไปด้วยความจรโลงใจ

จะไม่ขอวิจารณ์นวนิยายอื่น ๆ ที่ 'รงค์ เขียนสาระส่วนใหญ่ในเรื่องแต่ละเรื่องแล้ว สอดแสดงถึงภาพชีวิตสังคมพะพอน ประเภทต่าง ๆ ซึ่งไม่ค่อยมีใครใส่ใจหรือแยแสมาก่อน สนิมกรุงเทพฯ เป็นประจักษ์พยานได้ก็

มีคนกล่าวว่า ภาษาที่ 'รงค์ เขียน ไม่ได้ความไม่ถูกหลักไวยากรณ์ ผู้อ่านผู้หนึ่งได้ลอกข้อความบางตอนในจุฬากับนักเฝ้า มาขอให้ 'รงค์ อธิบาย 'รงค์ ให้คำตอบโดยการลอกข้อความเดิมขึ้นกลับ แล้วหัวเราะตัวเองไปงอมา อย่างนั้นก็ ลำนวนของ 'รงค์ เป็นลำนวนฉาบฉวย และจะใหม่ต่อวงการประพันธ์ที่อยู่ในกรอบแคบ อันคว่ำครีของวิจิตรภาค แต่ 'รงค์ ก็สามารถบรรยายโมภาพของเขา ให้เป็นที่ผลิตผลิตแก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ในความเห็นของผู้วิจารณ์พวกนักเขียนกลุ่มลำนวนสวิง มีอิทธิพลอยู่เหนือแนวการเขียนของ 'รงค์ มิใช่เล็กน้อย มีผู้ออกความเห็นว่าการประพันธ์ของ 'รงค์ จะอยู่ในความทรงจำของผู้อ่านไม่ได้นาน เพราะแหวกแนว เหมือนกับดนตรีของพวกคีเฑาทอง ยิ่งกว่านั้น ยังมีผู้ลอกเลียนการเขียนแบบ 'รงค์ อีกเยอะแยะ ชุกชุมคั่งคอกเห็นในดุคฝุ่นอย่างไรก็ตาม นี่ก็อปรรณาการที่ 'รงค์ ใ้มอบให้แก่วงวรรณกรรมไทยแห่งยุคนี้ จากวลี “บนถนนแห่งความเป็นหนุ่ม” ของเขา เราจะพบลำนวนคล้ายคลึงกันให้เกร้อในบางคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์ปัจจุบัน ในวลีเช่น “บนโต๊ะแห่งความหย่าเป”

'รงค์ มีวัตถุประสงค์ในการเขียนมาก ส่วนใหญ่แล้ว ประมวลมาจากประสบการณ์ จากคำบอกเล่าของเพื่อนฝูงในวงเหล้าตามร้านคริสโมสร บางครั้งเอาเรื่อง ของฝรั่งมาขยายปรุงแต่งเสียใหม่ ให้สอดคล้องกับบรรยากาศไทย ๆ แต่ก็บอกในท้ายเรื่องทุกครั้งว่า แหล่งกำเนิดของเรื่อง เอามาจากซิปากโคไร เรื่องอะไร นี่เป็นสิ่งที่น่าอนโหมทนา เพราะมีนักเขียนน้อยมีใช้น้อยที่เอาเรื่องของฝรั่งมาเขียน มีการปรับปรุงนึกน้อยตามทักนิยม แต่บอกว่าคนเขียน

ตอนนี้ 'รงค์ คงอยู่ในสหรัฐอเมริกา เขียนเรื่องปลุกย่อยเกี่ยวกับชีวิตมะริกันมากว่าห้าปี แม้จะเป็นเรื่องสิ่งละอันพันละน้อยและสั้น ข้อสังเกตของเขา แยกค่านิยมที่เดียว บางคราววิพากษ์ไปหน่อย อีกเมื่อไรก็ไม่รู้ ที่เราจะมีโอกาสได้อ่านนวนิยาย ขนาดยาวเรื่องใหม่ ของ 'รงค์ แต่เรื่องที่เขายกมาเล่า พอช่วยแก้เหงาได้ ยกเว้นเรื่อง คินรัก ตรัสรักจะกร่อยไปสักหน่อย สงสัยว่าคนเขียนเรื่องนั้น คงไม่มีน้ำตาในแก้วเหล้ามากพอ โดยทั่วไป 'รงค์ สามารถจัดคำเนนเรื่องแต่เริ่มต้นจนจบสถาน ได้ปราณีต ใน สนิมกรุงเทพฯ ๑ นับแต่ภาวะที่เด็กสาว ไพธารามผละจากดินเกิด มาโลกแล่นชีวิตหลอกลอนในเมืองกรุง จะถึงจุดความสนใจของผู้อ่านไปโดยตลอด เหตุการณ์ที่คลั่งกลายขยายตัว เมื่อน้ำค้างหยดเดียวพบเด็กแค่นัย พ่อแม่ แม้กระทั่งนราสแมน ระทึกไปด้วยจังหวัดจะโคนเข้มขัน เรื่องต้อหนึ่งและเร้าร้างด้วยสำนวนวาววิบราวกับไฟนีออน จนถึงตอนท้ายสุด ซึ่ง 'รงค์ ทั้งไว้ การอยู่ร่วมกันระหว่างจิกโกกับจิกกี สองสาวหนุ่มเสเพล ซึ่งมีความเบื่อในกันเป็นเครื่องกำหนดสัมพันธ์ภาพ สนิมกรุงเทพฯ ๑ จบลงอย่างนั้น แต่ชีวิตที่ 'รงค์ สร้างขึ้นยังคงอยู่ จะเป็นเช่นใดนั้น บางทีหลายคู่หนุ่มสามที่เวียนว่ายอยู่ในกรุงเทพฯ ๖ เมื่อ ๒๕๓๓ อาจให้คำตอบได้ หรืออาจไม่รู้คู่กัน

บางล้าสแควร์ เป็นเรื่องของหลายชีวิต วันทศไป ด้วยความผิดหวัง ไร้หวัง สิ้นหวัง และคงหวังอย่างขมขื่น บางขณะ สะท้อนถึงภาพพจน์ของชีวิตผู้ประพันธ์เองในสมัยที่ถือถือถกถกกับละอองฝัน และกลิ่นเยียนของคลองในย่านนั้น ตัวละครหลากหลาย ผิดแผกในวิถีดำเนินชีวิต แต่มีจุดสอดคล้องกันอยู่ คือชีวิตไม่สิ้น กันไป การที่ 'รงค์ สามารถสร้างตัวละครมาหน้า แล้วจับแก่นบทบาของแต่ละคน ให้เข้ากับท้องเรื่องได้รัดกุม แสดงให้เห็นว่า โครงสร้างในจินตนาการของเขา มีเอกภาพแนบแน่น ไม่หันเหไปจากแม่บทที่ได้กำหนดไว้

วิธีการเขียนของ 'รงค์ มีจุดเด่นในข้อที่ว่าเริ่มเรื่องทันที เขาไม่แฉ่แฉ่ที่จะเสียเวลาแนะนำตัวนอนปลายเท้าของใคร ปลอ่ยให้ผู้อ่านคิด ตามเรื่องแล้วรู้เอง เทคนิคนี้เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้ 'รงค์ เป็นนักเขียนไม่ขึ้นกับสำนักเขียนใด ๆ ที่มีอยู่ใต้ฟ้าการประพันธ์ของเมืองไทย

แต่ เช่นเดียวกับนักเขียนส่วนใหญ่ในยุคนั้น 'รงค์ หนีงานเขียนของพวกฝรั่งไม่พ้น บางครั้ง 'รงค์ หยิบยืมโครงเรื่อง และแบบมาจากนวนิยายต่างประเทศ พอบ้านหมื่นเตี้ย เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุด การทำเช่นนั้นเหมือนมีดสองคม คือในแง่ที่ว่า 'รงค์ บุกเบิกวิถีแบบการเขียนใหม่ให้แก่วงวรรณกรรมไทย ถึงแม้จะเป็นของเทศ แต่ทุกวันนี้มิใช่เจ้าของเทศสารพันคอกหรือ ที่เขามารุกกล้าในชีวิตประจำวัน ของคนกรุงและตาสีตาสาจนเร้าต้อนรับไว้ ในมมกลับ การเอาแบบของฝรั่งมั่งคั่งมาใช้เป็นทำเนียมในการเขียน ดูเสมือนว่า 'รงค์ งวศหรือค้อยในภาวะสร้างสรรค์ อันเป็นงานของตัวเองไป

ได้กล่าวมาแล้วว่า ส่วนของ 'รงค์ เป็นลีลาสวิง ผสมผสานกับภาษาราวีพันสวาท [Romantic] เมื่อ "หัวใจ" พด ไม่จำต้องตกหลักไวยาภรณ์หรืออกถ้า "หัวใจ" พด นั้นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ นี้ ไม่ได้หมายความว่า 'รงค์ เข้าขั้นนักเขียนสำนัก Surrealist นะครับ ปรัชญาชีวิตของตัวละครส่วนใหญ่ในเรื่องต่าง ๆ ของ 'รงค์ นำออกมาซึ่งสัทธของ Stoicism คือไม่หวั่นไหวต่อการผลัดไธของชะตากรรม ดัง เช่นในบทกวีเรื่อง "การตายของหมาป่า" ของ Alfred de Vigny บรรพทิศกตท่ายว่า "Ainsi moura sans parler" ตอคเป็นไทยคงได้ความว่า "ถึงสิ้นลม แม้นขมขื่น ข้าก็สิ้นกล้า"

สรุป การจัดโครงเรื่องที่กระชับรัดกุมการดำเนินเรื่องที่รวดเร็ว การให้เหตุการณ์ ระบุดังความเป็นมาของตัวละครแต่ละคน การลำดับที่คั้นของตัวละครตลอดถึงปรัชญาชีวิตแบบขมขื่นแต่ฝอยของหญิง เหล่านี้แหละเป็นหัวใจแห่งความสำเร็จในงานเขียน ของนักประพันธ์หนุ่มผู้นี้ และจะยืนยงอยู่ในความทรงจำของผู้อ่าน ส่วนสำบัดสำนวนของ 'รงค์ อาจจัดอาวอยู่ควราวหนึ่ง เหมือนจังหวะคนตรีอันเร่งเร้าเอาอารมณ์ของพวกสี่เต่าทอง และแล้วก็เลื่อนหายไปตามกาล

VOLKSWAGEN

สักรวอ้าโฟล์กโชนเข้าเหมาะ
ใครได้ใช้ชมเปาะว่าเป็นหนึ่ง
ยามเร่งเครื่องเร็วระเหิดไม่เอ็ดอึ้ง
วิ่งตะบิ้งไกลเท่าไกลไม่มีคราง
แล่นก็เรียบรูปก็งามตามกันสอ
ว่ายี่ห้ออะไรใครหนอสร้าง
ประชาชนตรูจะบอกให้ไม่อำพราง
ทั้งชี้ทางให้ลองล่องโฟล์กเอย

บริษัท ประชาชนตรู จำกัด

618 ถนนหลวง พระนคร โทร. 27661, 27662, 24343, 20357

ธนาคารทหารไทย จำกัด

อาคาร ๒ ถนนราชดำเนินกลาง พระนคร
โทร. ๒๕๖๗๕-๖-๗, ๒๒๕๐๖ และ ๒๒๗๔๑

ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ทุกประเภท
มีตัวแทนต่างประเทศตามเมืองสำคัญ ๆ ทั่วโลก
บริการสะดวกรวดเร็ว ซื่อสัตย์ และเป็นกันเอง
ยินดีรับใช้นักธุรกิจ พ่อค้า และประชาชนโดยทั่วไป

สุขุม นวพันธ์

ผู้จัดการ

ปรัชญาจากผู้อ่าน

กวีกับกวีนิพนธ์

ภายหลังที่ผู้เขียนได้เขียนบทความวิจารณ์หนังสือ กวีนิพนธ์ ของอังคาร กัลยาณพงศ์ ลงในวารสาร สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับเดือนตุลาคมที่แล้ว ได้มีปฏิกิริยาจากผู้อ่าน ทางความคิดเห็น ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับผู้เขียน ซึ่งได้แต่คงออกมาด้วยวาจาและตัวอักษร แต่คำวิจารณ์ดังกล่าวมักจะกระทำอย่างขาดกติกาลักษณะ ยากที่ผู้เขียนจะชี้แจง หรือโต้ตอบได้ แม้ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับที่แล้ว เจียมศักดิ์ กอวัฒนังกูต ก็แสดง อารมณ์อันขุ่นมัวออกมา ยิ่งกว่าวิพากษ์วิจารณ์ให้เป็นประโยชน์ ต่อเมื่อ ประยอม ชองทอง และ เศรษฐา วิจิตร ได้เขียนบทความลงในวารสาร สามทหาร ฉบับเดือนมกราคมนี้ นับเป็นบทความวิจารณ์เป็นชิ้นเป็นอันครั้งแรกที่ผู้เขียนจึงใคร่จะถือโอกาสตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จากที่ได้กระทำไว้แล้วซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ในการที่เข้าใจทัศนะของผู้เขียน ซึ่งมีคือ อังคาร กัลยาณพงศ์ และกวีนิพนธ์ของประเทศไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยทั่วไป

ปัญหาข้อแรกที่ผู้เขียนอยากจะกล่าวและทำความเข้าใจก็คือคำว่า กวี และ กวีนิพนธ์ ตามพจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน คำว่า กวี คือนักปราชญ์ในศิลปการประพันธ์ และ กวีนิพนธ์ ก็คือคำประพันธ์ ที่เขียนโดยกวี ไม่มากไม่น้อยไปกว่านั้น ส่วนแนวความคิดที่ว่า กวีจะต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะ จนถึงกับมีบางท่านแยกคนกวีกับนักประพันธ์ ฉันทลักษณ์ อย่างขรรคมตาทั่วไป ว่าเป็นเพียง นักกลอน และตั้งถามคำว่า กวี ไว้ใช้กับผู้เขียน คำประพันธ์ทยอยดัดเขียน ชนิดที่คล้ายกันเป็นแบบฉบับของฉันทลักษณ์ ดังจะเห็นได้จากหนังสือ เรียงคำประพันธ์ชุดหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ชื่อว่า “แบบเรียนกวีนิพนธ์” แนวความคิดดังกล่าวกระทำให้ความหมายตามัญของคำว่า กวี และ กวีนิพนธ์ เปลี่ยนไปจากเดิม ในวรรณคดีภาษาต่างชาติ เช่น อังกฤษ ความผิดเพี้ยนดังกล่าวก็เกิดขึ้นท่านเองเดียวกัน อังกฤษ มีคำว่า คลาสสิก เป็นคำนามใช้เรียก กวีและกวีนิพนธ์ คำว่า คลาสสิก มีความหมายสำคัญ ๓ อย่าง ความหมายประการแรกหมายถึงกวี หรือ กวีนิพนธ์ ที่เป็นภาษารักหรืออาดีนเท่านั้น ความหมายที่สองวิวัฒนาการมาจากความหมายแรก คือ กวีหรือกวีนิพนธ์ของกรีกหรือลาติน ที่มีคนสนใจเป็นพิเศษ มักจะเป็นกวีหรือกวีนิพนธ์ขมเยม ยอมรับเป็นแบบฉบับ ดังนั้นเมื่อ เกิดมีกวีนิพนธ์ หรือกวีคนใดที่เด่นถึงขนาดมาตรฐานดังกล่าว จึงถือว่าเป็นคลาสสิก สำหรับ

ความหมายที่ต่าง เป็นความหมายที่ใช้กันน้อยมาก คือหมายถึงกัวหรือกัวนิพนธ์ใดที่แต่ง โดยยึดถือกรีกหรือลาตินเป็นแบบฉบับ เรียกว่า คลาสสิก ทั้งสิ้น จากความหมาย ต่างๆ ดังกล่าว จึงถือกันทั่วๆ ไปว่า กัวหรือกัวนิพนธ์ที่ยึดถือแบบฉบับตามแบบโบราณ แม้จะมีใช้จากกรีกหรือลาตินโดยตรง ก็ถือว่าเป็น คลาสสิก ส่วนกัวหรือกัวนิพนธ์ซึ่งไม่ยึดตามแบบฉบับดังกล่าว ก็มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นพวก โรแมนติก ซึ่งกล่าวกว้างๆ ได้ว่า เป็นพวกที่ไม่เห็นด้วยกับการเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ และพยายามที่จะให้หลุดพ้นจากเครื่องพันธนาการทั้งหลาย แต่การแยกแบบกัวนิพนธ์ออกเป็นแบบ คลาสสิก ซึ่งเคร่งครัดต่อกฎเกณฑ์ข้อบังคับแบบฉบับของโบราณ และโรแมนติก ซึ่งไม่เคร่งครัดต่อกฎเกณฑ์ต่างๆ ดังกล่าว ไม่ได้จะเป็นประโยชน์เท่าไร ในการจะให้เห็นความแตกต่างของแบบกัวนิพนธ์ เพราะตามความหมายที่ต่างของ คลาสสิก ดังได้กล่าวมาแล้ว ค่าประพันธ์ที่แต่งได้ก็ย่อมถึงขนาด แม้จะไม่เคารพต่อข้อกำหนดกฎเกณฑ์ของโบราณ ก็อาจเรียกได้ว่า คลาสสิก หรือ กัวนิพนธ์ กล่าวโดยสรุปแล้วก็จะเห็นได้ว่า การจะเอาข้อบังคับกฎเกณฑ์อะไรตายตัวเคร่งครัดมาเป็นมาตรฐานจัดว่าค่าประพันธ์ใดถึงขนาด คลาสสิกหรือ กัวนิพนธ์ นั้น ย่อมกระทำไม่ได้ เพราะกัวนิพนธ์ก็เช่นเดียวกับสิ่งอื่นๆ ในสังคม ที่จะต้องขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัย เมื่อกาลเวลาล่วงเลยไป ความนิยมข้อบังคับเงื่อนไขต่างๆ ที่เคยถือว่าถูกต้อง ก็ย่อมจะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังนั้นค่าประพันธ์หรือกัวนิพนธ์ซึ่งเกิดมาในยุคใหม่ ซึ่งคำนึงถึงความเหมาะสมและสิ่งที่เปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังกล่าว ก็อาจจะได้รับยกย่องว่า เป็นกัวนิพนธ์ที่ดีเยี่ยมถึงมาตรฐานได้ แม้ว่าจะไม่ได้มาตรฐานที่วางไว้แต่เดิม ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ การที่จะมีผู้ยกย่องความคิดว่า กัวนิพนธ์จะต้องเป็นค่าประพันธ์ชนิดดียอดเยี่ยม โดยมีมาตรฐานกัวนิพนธ์ที่ได้รับความยกย่องกันอยู่ในสมัยก่อนๆ เป็นแบบฉบับมาตรฐาน ผู้ที่แต่งค่าประพันธ์นั้น เมื่อไม่ถึงมาตรฐานที่กำหนดไว้ ก็ไม่ควรจะถือว่าเป็นกัว แต่เป็นเพียง นักกลอน หรืออะไรทำนองนั้น จึงเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้องด้วยเหตุผล ควรจะได้รับการแก้ไข อีกประการหนึ่ง คำว่า กัว ก็มีได้มีความหมายพิเศษอะไรยังไปกล่าวบุคคลผู้มีวิชาชีพเป็นผู้เขียนค่าประพันธ์ ซึ่งมีชีวิตและศักดิ์ศรีเช่นเดียวกับผู้ประกอบการศิลปะหรือวิชาชีพอื่น ๆ คนหนึ่งเท่านั้น แนวความคิดเกี่ยวกับกัวและกัวนิพนธ์ในปัจจุบันก็เปลี่ยนไปมากเช่นเดียวกัน สมัยก่อนเมื่อมีการพิจารณาค่าประพันธ์ชิ้นหนึ่ง ผู้พิจารณามักจะตั้งคำถามว่า ผู้แต่งค่าประพันธ์นั้น เป็นกัวหรือเปล่า ถ้าคนเขียนเป็นกัว ค่าประพันธ์หรือสิ่งที่เขาเขียนจึงจะมีค่าทางกัวนิพนธ์ ควรได้รับการพิจารณา แต่แนวความคิด

เกี่ยวกับกวี ได้เปลี่ยนจากที่ถือว่าการกวีจะต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะเด่นพิเศษกว่าคนทั้งหลาย มาเป็นถือว่าการกวีเป็นมนุษย์ปุถุชนอย่างเราท่านนี่เอง ในปัจจุบัน เราจึงให้ความสำคัญต่อบทประพันธ์หรือกวีนิพนธ์ มากกว่าตัวคนแต่ง ว่ามีคุณค่าสมควรจะได้รับยกย่องทางกวีนิพนธ์หรือไม่ เมื่อกวีนิพนธ์ของเขาได้รับการยกย่อง ความเป็นกวีของเขาก็ได้รับการรับรองจากมหาชน แต่ถึงแม้ว่างานประพันธ์จะไม่ได้รับการยกย่อง ผู้แต่งก็อาจถือตัวได้ว่าเป็นกวี เพราะอย่างที่ดีที่เฟน สเตปเตอร์ กวีและนักวิจารณ์อังกฤษกล่าวไว้ว่า “ กวีคือผู้ที่มีชีวิตอยู่เพื่อพิสูจน์ความเป็นกวีของตน ” (Stephen Spender: *How to Identify A Poet*)

เมื่อพิจารณามาถึงขั้นนี้ ผู้เขียนรู้สึกว่าจะพอเพียงสำหรับตอบปัญหาเกี่ยวกับ อังคาร กัลยาณพงศ์ ว่าทำไมเราจะถือว่าเขาเป็น กวี และคำประพันธ์ที่เขาแต่งเป็นกวีนิพนธ์ไม่ได้ ในเมื่ออังคารก็มีชีวิตและวิชาชีพนัยคิดเพื่อให้สังคมรับรองความเป็นกวีและกวีนิพนธ์ของเขา

หนึ่ง คำว่า กวีนิพนธ์ ซึ่งคลุมถึงคำประพันธ์ร้อยกรองทุกชนิด ทั้งที่มีผู้แต่งวางแบบฉบับไว้แล้วและที่คิดขึ้นใหม่ มีบางท่านเสนอว่าควรใช้คำว่า กวพย์กลอน (อย่างศรีอินทราวุธ ในหนังสือเรื่อง ศิลปการแห่งกวพย์กลอน) เพื่อให้ต่างจากบทประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว แต่อย่างที่ น.ม.ส. ทรงแย่งไว้ในพระนิพนธ์ สามกรุง ของพระองค์ท่านว่า ทั้งกวพย์และกลอน ใช้เรียกคำประพันธ์ซึ่งมีกำหนดกฎเกณฑ์ทางฉันทลักษณ์ โดยเฉพาะอยู่แล้ว น.ม.ส. จึงทรงเสนอคำใหม่คือ กวีวิจนะ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Poetry และคลุมถึงบทประพันธ์ประเภทร้อยกรองทุกชนิด (สามกรุง หน้า ๒๘๒) แต่คำ กวีวิจนะ ก็ไม่เป็นที่นิยมแพร่หลาย ซึ่งเป็นหัตถกรรมคาของภาษา ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะเสนอคำและเหตุผล เพื่อการพิจารณาและรับไปใช้ของมหาชน ส่วนการที่มหาชนจะรับหรือไม่เป็นเรื่องบังคับไม่ได้ คำว่า กวีวิจนะ อาจฟังไม่รื่นหู หรือไม่ให้ความหมายอย่างชัดเจนแก่ผู้ฟังทันที เมื่อได้ยินหรือได้พบ โดยเฉพาะความหมายของคำ วิจนะ ย่อมสะดุดใจแก่ผู้ได้ยินหรือพบเห็น เพราะไม่ใช่คำสามัญที่ใช้อยู่ประจำหรือรู้จักกันแพร่หลายในชีวิตประจำวัน คำว่า กวีวิจนะ จึงคงเหลืออยู่ใน สามกรุง แทบไม่มีคนนำเอามาใช้เลย ส่วนคำว่า กวีนิพนธ์ เห็นมีใช้ในความหมายที่รวมถึงบทประพันธ์ร้อยกรองที่กวีแต่ง รวมทั้งคำประพันธ์ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเลิศ ถึงมาตรฐานด้วย คือในหนังสือวรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ ของ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ ทั้งคำว่า กวี และ นิพนธ์ ต่างก็เป็นคำที่รู้จักกันแพร่หลายคุ้นเคยกันอยู่แล้ว จึงดูจะเป็นคำที่เหมาะสม ให้ความหมายชัดเจน จึงน่าจะได้รับความนิยมและแพร่หลาย โดยมีความหมายทั่วไปถึงบทประพันธ์ที่กวีเขียนขึ้น และ กวี ก็ควรหมายถึงผู้เขียนคำประพันธ์นั้น ๆ ด้วย ไม่ควรจำกัดอยู่เพียงแต่อดีตวิริยะเท่านั้น

ปัญหาที่ต้องผู้เขียนใคร่จะพิจารณาคือ ความถูกต้องหรือผิดแบบแผนนิตยลักษณ์ที่กำหนดไว้ จะถือเป็นสิ่งที่จะวัดคุณค่าของกวีนิพนธ์ได้หรือไม่เพียงใด เรื่อง *ผิดแบบแผน* น.ม.ศ. ได้ทรงพระนิพนธ์ไว้ในเรื่อง *สามกรุง* ของท่านเช่นเดียวกัน ท่านว่าเรื่องของท่าน *ไม่ร้อยโคลง* คือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าคำสุดท้ายของโคลงบทหน้า ควรจะคล้องกับคำที่หนึ่งหรือสองหรือสาม ของวรรคแรกในบทต่อไป แม้คนทั่วไปจะถือว่าบทพร้อมและ *ผิดแบบแผน* ก็ตามแต่ น.ม.ศ. ทรงให้เหตุผลการกระทำของท่านว่า ไม่ใช่เป็นเพราะท่านไม่รู้หรือไม่สามารถจะแต่งตามแบบได้ แต่เป็นเพราะใจท่านสมัครจะแต่งอย่างนั้น (หน้า ๒๘๔) และอีกแห่งหนึ่ง น.ม.ศ. ทรงเล่าถึงครั้งหนึ่งเมื่อท่านทรงย่นกรานที่จะใช้คำว่า *พระที่นั่ง* ซึ่งเป็นคำเก่าไม่มีคนใช้นานแล้ว แทนคำว่า *พระที่นั่ง* ในบทเห่เรือที่แต่งถวายรัชกาลที่ ๗ ในคราวทรงเบ็ดเตพานปฐมบรมราชาสูตร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยทรงให้เหตุผลว่า “กวีฉันจะยืนยันตัวสะกดให้คร่ำเคร่งอยู่ตามแบบที่ใช้กันอยู่ในเวลาที่แต่งนั้นหาได้ไม่ การบังคับตัวสะกดและวิธีเขียนนั้นจะบังคับใครได้บ้างก็ตาม แต่บังคับกวีไม่ได้ ถ้าผู้ทรงศักดานุภาพในสมัยไหนศักดิ์สิทธิ์เสรีภาพของกวีเสีย.....กวีฉันในสมัยนั้นก็เสื่อมโซมลงไป” (หน้า ๓๐๓) นอกจากนี้จะไม่เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนข้อบังคับที่วางไว้แต่เต็มตั้งกล่าวแล้ว น.ม.ศ. ยังทรงก้าวไปไกลจนถึงกับทรงคิดค้นนิตยลักษณ์แบบใหม่ ๆ ขึ้น อย่างเช่น *สยามวิเชียรฉันท* *สยามรัตนฉันท* และอีกแบบหนึ่งเหมือนกลอน ๘ “แต่เป็นกลอน ๘ ที่มีครุฑหุ่ดทับกันทั้งวรรค” (หน้า ๓๕๐) ตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น พอจะมองเห็นได้ว่า การ*ผิดแบบแผน* หรือปฏิบัตินอกเหนือไปจากข้อบังคับกฎเกณฑ์ ถือได้ว่าเป็นเสรีภาพส่วนหนึ่งของกวี และอาจจะมีผลในทางสร้างสรรค์ ยิ่งกว่าทำลาย ถ้ากวีท่านกวีท่านใดกำลังกระทำอะไรอยู่ การ*ผิดแบบแผน* นอกจากจะเป็นการแสดงเสรีภาพของกวีแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ฉันทลักษณ์ เจริญออกงามต่อไปในอนาคต เพราะกวีนิพนธ์เช่นเดียวกับสิ่งอื่น ๆ ในสังคม ที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเจริญเติบโต

ทัศนคติที่วากวีนิพนธ์ควรจะได้รับเปลี่ยนแปลง ก็มีมาแต่ในยุโรปในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ และต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ คือพวก *โรแมนติก* ต้องการปลดแอกทางกวีนิพนธ์จากพวก *คลาสสิก* ซึ่งเคร่งครัดต่อแบบแผนและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จริงอยู่ แม้ว่าการแบ่งรูปวรรณคดีออกเป็นกลุ่ม *คลาสสิก* และ *โรแมนติก* จะนำมาใช้กับวงการวรรณคดีของไทยไม่ได้ เพราะสภาพผิดกัน แต่ในฐานะที่เป็นสภาพทางอารมณ์แนวความคิดเกี่ยวกับ *คลาสสิก* และ *โรแมนติก* อาจจะช่วยสะท้อนให้เรามองเห็นสภาพของวงวรรณคดีไทย ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้ดีขึ้น สำหรับทัศนคติของพวก *โรแมนติก* ที่มีต่อ *คลาสสิก* วิทย์ ศิวะศรียานนท์ ได้กล่าว

สรุปไว้อย่างดีที่ว่า “โดยที่ธรรมชาติ แบบศิลปะ คลาสสิก เป็นสิ่งที่มันตัวเองอยู่แล้ว ยิ่งนานเข้า กฎเกณฑ์ก็ยิ่งเพิ่มพูนขึ้นทุกที จนกฎเกณฑ์กลายเป็นกตขีไป จะแต่งอะไรเล็กน้อย ก็ต้องคิดถึงกฎหมุมหิมิจิปาถะ เป็นการถ่วงความเจริญอย่างยิ่ง การตั้งเดิมให้นักประพันธ์มุ่งแต่จะทำตามกฎและตอกแบบกวีโบราณ โดยไม่ยอมให้มีอิสรภาพที่จะใช้ความคิดและมโนคติของเขาเองบ้าง ได้ทำให้การประพันธ์ กลายเป็นการแก้สมการในวิชาพีชคณิตไป” (วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ หน้า ๓๕๘)

ทัศนะของพวก โรแมนติก ที่มีต่อพวก คลาสสิก ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ - ๑๙ ดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนนึกถึงคำกล่าวของ ศาสตราจารย์ เซเดต์ ซึ่งวิจารณ์หนังสือเกี่ยวกับการศึกษาวรรณคดีไทยซึ่งตีพิมพ์เป็นภาษาฝรั่งเศส (ชื่อว่า *Etude sur la litterature siamoise* คนแต่งชื่อ P. Schweiguth) ในบทที่วิจารณ์กวีนิพนธ์ไทยของชไวทท์ กล่าวว่่าเริ่มแรกที่เดียว กวีนิพนธ์ของไทยเป็นของราชสำนัก โดยเฉพาะของชนชั้นขุนนาง ซึ่งเป็นพวกเดียวที่การศึกษา กวีนิพนธ์จึงเป็นสมบัติของปราชญ์ กวีไม่เพียงเป็นผู้ได้รับการศึกษาดังเท่านั้นจึงจะแต่งกวีนิพนธ์ได้ แต่ผู้อ่านและผู้ฟังจำเป็นต้องมีความรู้ระดับเดียวกับผู้แต่งด้วยจึงจะเข้าใจได้ กวีนิพนธ์ต่าง ๆ ก็หยิบยืมถ้อยคำต่าง ๆ ที่มีใช้คำไทยมาใช้มากมายน และคำเหล่านั้นมิได้มีความหมายชัดเจนในภาษาไทย เนื้อเรื่องก็ยืมมาจากมหากาพย์สันสกฤต และเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติ เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากว่าโดยลักษณะแล้ว กวีนิพนธ์มุ่งที่จะใช้เพื่อการขับร้อง จึงได้รับการเน้นในเรื่องแบบ การประสานกลมกลืนของภาษา ถ้อยคำที่ใช้ ทำนองเสียงสูงต่ำ ซึ่งมีคุณลักษณะของคนศรี ตลอดจนวรรคแล้มีผิดต่าง ๆ ถ้าเป็นสิ่งมีความสำคัญยิ่งเห็นต้องทงปวง การเน้นในความสมบูรณ์ของแบบต้นทลลักษณะมีผลทำให้กวีนิพนธ์ขาดความลึกซึ้งทางด้านแนวความคิด อารมณ์ทางกวีจะได้รับการกระตุ้นไว้ให้เกิดขึ้น โดยอาศัยความชำนาญชำนาญของกร ถ่ายทอดออกมา ยิ่งกว่าจะเป็นด้วยความรู้สึกที่ออกมาจากส่อดนล็กของจิตใจ เนื่องจากเจตนาดั้งเดิมของกวีนิพนธ์ มุ่งจะเน้นในความสำคัญองแบบแผนมากเกินไปดังกล่าว กวีสมัยก่อน ๆ จึงมุ่งที่จะให้กวีนิพนธ์ของตนเกิดความไพเราะ โดยการนำเอาคำต่าง ๆ ซึ่งมีเสียงคล้องจองกัน มาบรรจุลงในบทประพันธ์ที่ตนแต่ง โดยไม่คำนึงว่่า จะมีความหมายหรือไม่ อย่างไรก็ตามความจริงข้อนี้จะปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้น เมื่อกวีนิพนธ์ไทยได้รับการแปลไปสู่ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะฝรั่งเศส ซึ่งมีความหมายรัดกุมที่สุด กวีนิพนธ์ที่แปลจะไม่ได้ความหมาย หรือมีข้อความซ้ำ ๆ อยู่วรรคแล้ววรรคเล่า ถ้าผู้อ่านไม่มีความเข้าใจภาษาไทยและกวีนิพนธ์ไทยล่วงหน้าบ้างแล้ว จะไม่มีความเข้าใจได้ถูกต้องเลย คำวิจารณ์ของเซเดต์ ต่อหนังสือของชไวทท์ก็ แม้จะไม่ถูกต้องไปทุกอย่าง ก็เป็นความจริงสำหรับกวีนิพนธ์ยุคที่แล้ว ๆ มาของไทย

อย่างยิ่ง โดยเฉพาะข้อวิจารณ์ที่ว่ากวีนิพนธ์ของไทยให้ความสำคัญแก่ความไพเราะของเสียง
 ภาษายิ่งกว่าความลึกซึ้งทางด้านความคิดและปรัชญา แนวความคิดเกี่ยวกับ ผิดแบบแผน
 ของ น.ม.ศ. กิติ ที่ทัศนคติของพวกเขา โรแมนติก ที่มีต่อพวก คลาสสิก ซึ่งเราได้รับบทเรียนมาจาก
 ประวัตติวรรณคดีต่างกิติ ตลอดจนข้อวิจารณ์ของเซเคต์ คือ ชไวทกค กิติ ทำให้ผู้เขียนตั้งเด
 ที่จะมีความคิดว่า ความเคร่งครัดข้อบังคับกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์ ที่นักวิจารณ์คนไทย
 มักจะเข้มงวดและถือเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งในการเขียนกวีนิพนธ์ จนนำมาเป็นเครื่องมือ
 วินิจฉัยว่าคำประพันธ์ของกวีคนใด มีลักษณะเป็นกวีนิพนธ์หรือไม่ ฉะนั้น บทกวีบท “โอม”
 ของอังคาร ซึ่ง ประยอม ซองทอง และ เจษฎา วิจิตร ยกมาพิจารณา ว่ามีลักษณะถูกต้อง
 ตามฉันทลักษณ์หรือไม่นั้น จริงอยู่ แม้จะไม่สามารถชี้เด็ดขาดลงไปได้ ว่าเป็นคำประพันธ์
 ประเภทใด แต่การที่จะลงความเห็นว่าเป็น “อังคารเขียนกาพย์กลอนไม่เป็น แต่อยากเขียน” ผู้
 วิจารณ์ทั้งหลายจะระลึกถึงคำของ น.ม.ศ. ที่ว่า “กวีนิพนธ์ของท่าน “แต่งตาม
 ใจชอบของผู้แต่ง ไม่ชอบอย่างไรก็ไม่แต่งอย่างนั้น ไม่ใช่ไม่รู้หรือไม่สามารถแต่งตามแบบได้”
 (สามกรุง หน้า ๒๗๔) “โอม” อาจจะเป็นแบบการประพันธ์ของคาราคคินเอง ด่วนจะมี
 กฎเกณฑ์เกี่ยวกับคำในวรรคหรือสัมผัสอย่างไร บางทีผู้แต่งอาจจะบอกได้ดีกว่ากระมัง แต่จะ
 ว่า “โอม” ไม่มีกฎเกณฑ์เด็ดขาดไม่ได้ เพราะยังมีสัมผัสและวรรค แม้จำนวนคำในวรรค
 หนึ่งจะไม่เป็นรูปรอยเดียวกันก็ตาม แต่ถ้าใครที่สนใจกับกวีนิพนธ์โบราณจริงๆ แล้ว ก็จะ
 เห็นได้ว่ากวีแต่ก่อนท่านไม่แต่งโคลงฉันทลักษณ์กาพย์กลอนชนิดนับคำกันอย่างเดี๋ยวนี้ ด้วยเหตุ
 ฉะนั้น ผู้เขียนจึงยืนยันว่า “โอม” มีลักษณะเป็นกวีนิพนธ์ เช่นเดียวกับนิทานต่าง ๆ แม้ว่า
 รูปแบบจะชวนให้คิดว่าเป็นร้อยแก้ว แต่อารมณ์และโครงสร้างของความคิด ที่แสดงในแต่ละ
 เรื่อง กล่าวได้ว่ามีลักษณะของกวีนิพนธ์อย่างสมบูรณ์ ผู้เขียนใคร่จะสรุปตอนนั้นว่า บทกวี
 ของอังคาร ซึ่งแตกต่างจากข้อบังคับกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์ ที่มีผู้กำหนดไว้ อย่างน้อยก็เท่า
 ที่ปรากฏตีพิมพ์อยู่ในหนังสือรวมกวีนิพนธ์ของท่าน มีดีที่ตรงตามเต็มที่ที่จะถือว่ามีลักษณะเป็น
 กวีนิพนธ์ เช่นเดียวกับบทประพันธ์ประเภท *Vers Libre* หรือ *Blank Verse* หรือ กลอนเปล่า
 หรือ กลอนปลอดสัมผัส อย่างที่รู้จักกันในกวีนิพนธ์ของเซคส์เมียร์ อี.อี. คิมมิง และโดตัน
 รมมัต เป็นอาทิ

ปัญหาประการสุดท้ายที่สำคัญ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความงาม และความหมายของกวี
 นิพนธ์สมัยใหม่ ความจริงปัญหาเรื่องนี้ ไม่ใช่เรื่องพูดกันง่าย ๆ ๒-๓ คำ แล้วจะได้คำตอบ
 แต่ผู้เขียนจะขอแนะนำเฉพาะหัวข้อที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ ๆ กับปัญหาที่จะพิจารณาน่า ว่า วรรณคดี
 ความงามจากข้อความของ แมททิว ฮาร์โบลด์ ถึงการวิจารณ์ชีวิต กวีเป็นสัจมาชิกของสังคม

ก็จะต้องสะท้อนและวิจารณ์ สังคมของคนออกมาตามความรู้สึกหรือประสบการณ์ของตน จะ
ปฏิเสธไม่รับรู้หรือทำตัวอยู่เหนือสังคมไม่ได้ ฉะนั้น สิ่งที่ถูกสะท้อนออกมา นอกจากจะเป็น
ความงามของแสงเงินแสงทองและธรรมชาติแล้ว การสะท้อนภาพชีวิตสังคม ในด้านที่เลวร้าย
ไม่น่าภิรมย์ น่าเกลียดดั่งฟังกวด ถ้าทำได้อย่างแนบเนียน และสมจริงแล้ว ก็จัดได้ว่าเป็นความ
งามอย่างหนึ่งเหมือนกัน ดังที่ ระพีพรนาถ ชูราษฎร์ กล่าวไว้ว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างแม้ที่น่าเกลียด
ก็มีความงามแฝงอยู่ ถ้าพิจารณาด้วยมุทิตาจิต และด้วยความรู้สึกที่ว่าแต่ละสิ่งล้วนเป็นหน่วย
หนึ่งแห่งมหาเอกภาพของโลก” (วรรณคดีวรรณคดีวิจารณ์ หน้า ๒๓๕) ดังนั้น แม้อวัณพจน์
ของอังคารจะกล่าวถึง กิ่งก้อ ใต้เดือน หมาเนา อาจม พยาธิต่าง ๆ อย่างใน “ฉกัษเตเท
ใต้จัน” หรืออื่น ๆ ก็ถือว่ามี ความงามและมีมิติที่จะได้ลงในอวัณพจน์

เรื่องความหมายของกวีนิพนธ์ชนิดที่มีปัญหา (Difficult Poems) ที่ใหม่และเก่า มีผู้
อธิบายกันต่าง ๆ มากมาย แต่ก่อนอื่นจะต้องทราบว่าในการทำงานหรือเขียนกวีนิพนธ์นั้น กวี
มีอะไรเป็นขอบเขต สัตว์เพน สเปเนเคอร์ ในบทความที่อ้างแล้วข้างต้น อธิบายการทำงาน
ของกวีว่า กวีต้องอยู่ในกรอบของความรู้สึกรับรู้ของตน บางครั้งก็ออกไปนอกกรอบ
ดังกล่าว และบางครั้งก็เคยไปไกลถึงสภาพซึ่งมีลักษณะเป็นความขัดแย้งทางด้านความรู้สึกและ
จิตใจ ลักษณะถดถอยที่มอดกวด ถ้าอ่านกวีนิพนธ์ จะรู้สึกเห็นได้ และจริงอยู่ แม้อวัณพจน์
จะต้องมีเหตุผลของเหตุผลที่เห็นด้วยอยู่ แต่ในส่วนดังกล่าวไปในโครงสร้างของเหตุผลดังกล่าว จะมี
อำนาจดึงดูดทางจิตใจแฝงอยู่ ดังดังกล่าวอาจจะเห็นได้ โดยเฉพาะเมื่อกวีนิพนธ์ได้ถูกกลาย
เป็นสิ่งที่มีความชัดเจนและแทนตัวเอง นี่เป็นเหตุผลของความยากของกวีนิพนธ์ ซึ่งเกิดมา
จากภายในตัวกวีเอง ส่วนอิทธิพลภายนอกที่ทำให้กวีนิพนธ์ยากที่จะเป็นที่เข้าใจของคนทั่วไปนั้น
ที่.เอส. เอเดียต (Selected Essays) อธิบายว่า เกิดจากสาเหตุต่อไปนี้ ประการแรก เกิดจาก
เหตุผลส่วนตัวของกวีเอง ที่ไม่สามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาได้อย่างชัดเจน
จึงบรรยายออกมาได้อย่างคลุมเครือ ซึ่งความจริงที่น่าจะเป็นที่ยินดีมากกว่าเสียใจ เพราะกวียัง
ได้พยายามที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาบ้าง ดีกว่าไม่แสดงเสียเลย ความยากของกวีนิพนธ์
บางทีก็เกิดจากชาวต่างชาติคือ คอ ๆ มาว่ายาก (เช่นได้รับการบอกกล่าวกันคือ คอ ๆ มาว่า
ยวนพ่าย กำตรวลศรีปราชญ์ ปฐมสมโพธิ์ ยากนัก ดังนั้นเป็นต้น) อุปาทานทำให้หมดความ
พยายามที่จะหาความเข้าใจ ประการสุดท้าย กวีนิพนธ์ยากก็เพราะว่า กวีไม่ได้กล่าวถึงที่ผู้อ่าน
คิดหรือคาดว่า น่าจะได้กล่าว ทำให้ผู้อ่านต้องเสียเวลาไปค้นสิ่งที่กวีไม่ได้กล่าวออกมาและหา

ความหมายของสิ่งที่คิดว่าค้นพบแล้ว แต่ความยากของกวีนิพนธ์สมัยใหม่ไม่ได้อยู่ที่ปัญหาต่างๆ
๓ ประการเท่านั้น ปัจจุบัน มีกวีจำนวนหนึ่ง ไม่ต้องการให้คนอ่านจับความเฉพาะเรื่องละเอียด
ปลัดย่อย ซึ่งกวีโยนเข้ามาในบทประพันธ์ของตน “เสมือนนกย่องเบายามวิภาตโยนก้อนเนื้อ
ให้สุนัขเฝ้าบ้านขบเคี้ยวขณะคนกระทำการ” ถ้านักอ่านมีดวงใจ “ก้อนเนื้อ” ที่กวีโยนให้ เรา
ก็ไม่รู้ว่าขโมยขนทางหลังบ้าน พูดย่าง ๆ กวีสมัยปัจจุบันสนใจในเรื่องที่มีความสำคัญและ
ลักษณะเด่น ๆ เท่านั้น บทกวีนิพนธ์บางบทจะย่อประวัติศาสตร์ของโดกยุคหนึ่งลงด้วยข้อความ
เพียงวรรคเดียว ความสุข ความทุกข์ และประสบการณ์อื่นๆ ในชีวิต จะได้รับการกล่าวถึงโดย
กวี โดยวิธีรวบรัดเอาแต่ลักษณะเด่น ทำนองเดียวกันดังกล่าว ผู้ที่อ่านกวีนิพนธ์อย่างผิวเผิน
ก็ความตรงตามตัวอักษร ไม่มองข้าม “ก้อนเนื้อ” ที่กวีโยนให้ ก็จะพลาดความหมาย
สำคัญที่กวีต้องการจะสื่อสารให้ผู้อ่าน กวีบางคนเกรงว่าสิ่งที่ตนเขียนคนรุ่นหลัง ๆ จะตีความเอา
แต่ตามตัวอักษร เข้าใจผิดความมุ่งหมายของกวีและกวีนิพนธ์ จึงเขียนคำอธิบายไว้ต่อกวี
หนึ่ง (น.ม.ศ. ก็ทำเช่นกันใน สวมกรง) การอ่านกวีนิพนธ์อย่างของ เอเดย์ต หรือ เฮมสัน หรือ
เพนด เริงอรรถและคำอธิบายประกอบจึงมีความจำเป็นเท่า ๆ กับตัวบทกวีนิพนธ์เอง จริงอยู่
ตัวอย่างที่ผู้เขียนกล่าวมาทั้งหมด ไม่อาจจะใช้ได้กับกวีนิพนธ์ขององศาทุกอย่าง หรือจะให้
ความหมายว่า กวีนิพนธ์ขององศาที่มีความยุ่งยากเช่นเดียวกับกวีต่างประเทศ ดังกล่าวนามมา
แล้วข้างต้น ก็ห้ามได้ ผู้เขียนต้องการเพื่อจะให้เกิดความคิดว่า กวีนิพนธ์สมัยใหม่ ไม่ใช่
อาหารนุ่ม ๆ สำหรับสมองและจิตใจที่จะขบเคี้ยวได้อย่างไม่ระคายหรือกระทบก้อนกรวดเม็ด
ทรายบ้าง อย่างไรก็ตาม ความหมายและสัญลักษณ์จำนวนมากได้หายไปพร้อม ๆ กับตัวกวี
มีบทกวีบางบทหรือบางตอนของเอเดย์ต ยังคงเป็นที่กตัญญูและมีคตินของนักศึกษาวรรณคดี
อยู่ เมื่อเอเดย์ตมีชีวิตอยู่ก็ตระหนักถึงความยุ่งยากดังกล่าว แต่มีเดียนมือเข้ามาอธิบายหรือให้
ความช่วยเหลือเหลืออย่างไร จนตัวตายไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ ทั้งความมีคตินไว้กับวงการนักศึกษ
นักวิจารณ์วรรณคดีก็ไป ก่อนหน้านั้น บรรดาหนึ่งก็ได้กบปัญหาเช่นนี้ไว้แล้ว กล่าวกันว่ากตอน
บทหนึ่งของท่านผู้นั้น มีผู้เข้าใจเพียงต้อง ผู้หนึ่งคือพระผู้เป็นเจ้าของ อีกผู้หนึ่งคือโรเบิร์ต
บรรดาหนึ่งเอง บางทีอาจจะเป็นไปได้กระมังว่า กวีถือว่าตัวเป็นผู้สร้างกวีนิพนธ์อันเป็นงานศิลปะ
เมื่องานนั้นสร้างสำเร็จและได้มอบหมายให้อยู่ในกำมือของมหาชนและสังคมแล้ว สังคมและ
มหาชนก็มีสิทธิ์อย่างเต็มที่ที่จะหาความอธิบายและความซาบซึ้งเข้าอกเข้าใจ และอย่างที
สต์เฟน ส์เบนเคอร์ กล่าวไว้ว่า ในบางครั้ง หนังสือพิมพ์จะวิจารณ์กวีนิพนธ์ของตนอย่างผิด ตรง

ข้ามกับตั้งทักท้วงการ ก่อตั้งยอมรับความจริงข้อนี้ ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรคทาง
คิดไปด้วยเหมือนกัน เมื่อตัวเองก็ไม่อาจจะเข้ามาช่วยให้ความหมายแก่เราได้ และนัก
วิจารณ์ก็ไม่ใช่พระเจ้าที่จะไปตั้งความรู้นักคิดและประเด็นการณในชีวิตส่วนตัวของกัวได้
ทุกอย่าง บทละครของเชคสเปียร์ จึงมีผู้เขียนวิจารณ์ตีความตีแตกมัยเชคสเปียร์ยังมีชีวิตอยู่
จนบัดนี้ และยังคงถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์ต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด จนคำวิจารณ์มีปริมาณ
ท่วมท้นงานดั้งเดิม แต่เป็นดังเดียวที่ทำให้เพชรของวรรณคดีวิจารณ์ยังคงเด่นอยู่ต่อไปได้
แต่ทงนักมิได้หมายความว่าเราจะเข้าใจกัวหรือกัวนิพนธ์ไม่ได้เสียเลย กัวและกัวนิพนธ์ทุกชิ้น
คงไม่เหมือนของเอเลียตหรือบราวน์งไปหมด ความจริงข้อนี้ยกจากดัวได้กับงานกัวนิพนธ์
ของอังการ ถ้ากัวนิพนธ์ของอังการจะยุ่งยากบ้าง ก็เป็นการเริ่มต้นเท่านั้นเอง จึงยังไม่เป็นการ
เสียหายไปที่จะค้นหาความเข้าใจ

สุเทพ สุนทรเกสัช
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AIR-INDIA

NOTES & COMMENTS

KHIEN TEERAVIT

NOTES ON MR. WOODWARD'S "WHO ARE THE ANCESTORS OF THE THAIS", DR. MOTE'S "PROBLEMS OF THAI PREHISTORY" AND MR. HOONTRAKUL'S "THE HISTORICAL RECORDS OF THE SIAMESE-CHINESE RELATIONS"¹

These works manifest present scholars' efforts to reconstruct Thai history prior to the Sukhotai era. We need such an endeavor because we can no longer tolerate the divergent and even fanciful interpretations of the subject. Mr. Hoontrakul is the first Thai scholar so far who has seriously attempted to furnish "historical data" in detail tracing back to the time of the mythical creation of the world. His work, on the whole, conforms with the main stream of the Thai views on pseudo-Thai history of this period.

The author is a learned man with exceptional capacity in using many foreign languages, especially Chinese, as his research tool. Unfortunately, his Chinese romanization is not in conformity with the present romanization system and it seems apparent that he uses romanization in accordance with some Chinese local dialects. Some added Chinese characters are helpful but only to those who know Chinese. The French sources are occasionally quoted at length but no explanation is attempted to make the context clear to the readers who do not read French. Many "historical data" and illustrations, though interesting, are related directly to Chinese history rather than to Siamese-Chinese relations, as the reader might expect.

As for specific problem of Siamese-Chinese relations, Mr. Hoontrakul boldly traces the origin of the Thai or Tai as far back to the period of the legendary heroes of China (2515 B.C.). He concludes that the Chinese and the Thai peoples lived closely together as one all along, and it was about A.D. 225 when they began to drift apart from each other and formed themselves into separate states.

To support his thesis, he cites Chinese dynastic histories at length. To begin with the world's Creator, P'an Ku², he does not state clearly what his own position on the matter may be. But I cannot help suspecting that his advancing of this legend of the world's creator is to claim that China is the origin of the human race. The statements in pages 7-8 suggest precisely just that.

Since in the author's mind, the Chinese and the Thai peoples lived closely together from the beginning, some further assumptions have to be made; on page 53, it states that the Chinese and Tais are the first peoples of the world who have their continuous national histories dating.

The Tai Before Ch'in Shih-huang Era (2697-210 B.C.)

Mr. Hoontrakul, in his use of the voluminous Chinese dynastic histories, furnishes many "historical records" in order to support his thesis; that is the Tai people originally lived in Shansi, and then moved southward to Honan, Hupei, Szuch'uan, etc. Some of the cited materials are quite problematic as regards their application to their respective contexts. I would like to call the readers' attention to the following points:

1) Hiram Woodward, "Who Are the Ancestors of the Thais," (Report on the Seminar), *The Social Science Review*, Vol. 2, No. 3 (February 1965), pp. 88-91. Frederick W. Mote, "Problems of Thai Prehistory," *Ibid.*, Vol. 2, No. 2 (October 1964), pp. 99-109. Likhit Hoontrakul, *The Historical Records of the Siamese-Chinese Relations* (Commencing from ancient times up to the time when the Siamese people formed themselves into a State called Siam with the town of Sukhotai as Capital) (Bangkok: Pracandra Press, 1964), 137 pp.

2) The Chinese romanization in this article is that of Mandarin or official dialect. Some Chinese romanizations used by the author are preserved in the parentheses.

1. The writer refers to the term "Tai-Tai" which is said to derive from the Huang Ti Dynasty (2679-2206 B.C.). Chuan su (Tuan-Yok) (2512-2435 B.C.), the third Emperor of the Huang Ti Dynasty conferred upon Tai-Tai, a descendant of Shao Hao (Seow-Hao) (2596-2513 B.C.), the right to impose and collect duties on the waterways of the River Fen in Shansi and Honan (pp. 13-15).

My loose translation of the original text on page 13 would read: "*Chuan Hsi* conferred upon Tai-Tai, the distant descendant of Shao Hao, the hereditary positions of Spirit of the River Fen and chief of the officers of the waters." 顓頊封少昊苗裔臺駘世為汾水之神水官之長 It should be noticed that the characters used to write Tai-Tai are different from that of "Thai" or "Tai" which means the Thai nation and it is definitely clear that Tai-Tai is a noble title which has nothing to do with the Tai people.³

2. Shun (2255-2206 B.C.), another ruler of China, in the same manner, conferred upon his younger brother, Hsiang, the title "Ruler of Ew-Pi or Tsang-Wu State" (pp. 18-19).

On page 18, Mr. Hoontrakul quotes from Shih-chi: 帝舜封其弟象於江南有庠蒼梧郡. The Emperor Shun enfeoffs his younger brother, Hsiang, Chiang-nan, Yu-pi in Ts'ang-wu Principality. (The territory comprised southern Hunan, northern Kwangsi and northern Kwangtung). Here again, it seems there is lack of evidence to support the idea that Hsiang, Shun's brother, was connected to any Tai family. If the argument is that because he shifted from Shansi and come to settle in Ts'ang-wu, I have already pointed out that the people in Shansi were not to be considered the Tai simply because their overlord held the noble title of a "Tai-Tai". Moreover Mencius, V/1/1-2, points out that Hsiang was the most evil of men, hardly a national hero for the Thai nation to claim.

3. In the Chung K'ang reign (2156-2146 B.C.) of the Hsia Dynasty (2205-1766 B.C.), "The Emperor conferred upon Mi Yen a title Marquis of Lo and gave him a territory of Lo State (in Hu Peh)." (pp. 24-25)

On page 24, literally translation for the Chinese: the Emperor Chung K'ang enfeoffs Mo Yin as Marquis of Lo with Lo State.⁴ I find no satisfactory evidence to support the claim that the Lo people were the Tai. Moreover, all of the stories cited above are regarded by most historians as being not of demonstrable historicity. Also using similarly questionable data, the writer went further to bring the Tai to Szuch'uan by stating that in 688 B.C. King Chou Chuang (696-682 B.C.) the Marquis of Lo ("Tai" Marquis) was defeated by Chou Wen Wang's army and was compelled to recognize the suzerainty of Chou, thereby becoming a vassal state, and moved south across of the Yangtze River (Yang Tse-Kiang) to settle in Ping-kiang (p. 42). Later, this state of the Marquis of Lo under the Chou Dynasty was invaded by Shih-huang Ti's army. Marquis of Lo then was ordered to vacate the Lo state (Ping Kiang in Hunan) and he moved to the Shu state in Szuch'uan (p. 57).

3) It is possible, however, that this title could be the origin of the Chinese family name.

4) It will be interesting to find out that whether the name of our country, Siam or Siamlo derived from the name of Lo State in Hupei. Lawrence Palmer Briggs seem to suggest that "Siamlo" derived from the place name, "Sien" (Sukhotai) and "Lo-hou" (Lavo); see Lawrence Palmer Briggs, "Davaravati, The Most Ancient Kingdom of Siam," *Journal of American Oriental Society*, 69 (1943), p. 105. See also Chen Su-ching, *China and Southeast Asia* (Chungking 1945). As for the word "Siam", see E.H. Parper's "Shan and Siam," *Asiatic Quarterly Review*, 3.5 (1898), pp. 401-405; Phanindra Nath Bose, *The Indian Colony of Siam* (Lahore: The Panjab Sanskrit Book Depot, 1927), pp. 1-12.

The Tai From Ch'in Era to the End of Nanchao Kingdom (210 B.C. – A.D. 1253)

It is generally agreed that at least after the foundation of the Ch'in Dynasty, the cradle of the Tai race was centered in the South and Southwest of China. However, this does not mean that there were no other non-Tai speaking peoples in that region, or that all Tai-speaking peoples necessarily come from the same family or clan.

As for the question that where these Tai peoples were from. Dr. Mote contends that the Thai sub-group of the Sino-Tibetan language family, including modern Thai, Lao, and the related dialects and languages present in Burma, China, Vietnam and other places, probably never resided in North China or even in Central China; at least there is no scrap of evidence to support the view that they may have lived at any time very far from their present-day locations. This is one of the most challenging statements the Thai must face. For one fact we are bound to admit is that Thai national history has allowed much room for speculations. We might begin to tackle this problem with the question of human origins whether we were created by God or evolved according to Darwinism. Does the Mongoloid race (if the assumption that the Thai and the Chinese belong to the Mongoloid race being valid) have only one origin? At what point did Thai and other cultures differentiate and commence their separate histories? And where is the cradle of Thai origins, the Yellow River valley or the Southwest of China? These seem to be insurmountable problems!

If one believes that the Thai moved southward by migration, one faces difficulty in finding evidence to support it. This may be because there is no marked distinction in Thai and non-Thai groups around it and because human society in its more primitive state left no evidence like that one can find for the migration of Englishmen to the present America or the migration of nationalist Chinese to Formosa in modern times.

Another blow Dr. Mote strikes on Thai historians is his statement that no Thai speaking peoples were importantly involved in the history of Nanchao! This is, of course, quite contrary to the general views of the Thai historians. Almost unanimously, both Thai and western historians, if they do not claim the Nanchao Kingdom as the present Thai's ancestor, at best they (including Mr. Hoontrakul) identify the Nanchao people as another group of the Thai race.

In this matter, I am inclined to think that this argument lies mainly in the scope of the definition to be given to the term "Tai", differently understood by the Thai and the Chinese historians, – rather than in difference of historical facts. On the whole, the Thai tends to define the term broadly, but the Chinese records tend to divide the non-Chinese in various tribes. For instance, they identify the ruling class of Nanchao the so-called "White Non-Chinese" (or "White barbarians" 白蠻) and the "Black Non-Chinese" (or "Black barbarians" 黑蠻) peoples; the Mung family belonged to the "Black Non-Chinese" people. The Nanchao peoples included more than ten tribes. Most peoples in the two principalities, Mung-She and Mung-Sui were "Black Non-Chinese" and most people in the other four principalities were "White Non-Chinese."⁵ Furthermore, Chinese records disagree among themselves. For

5) Ma Ch'ang-shou 馬長壽, *The Tribal Composition of Nanchao and Its Slavery System* 南詔國內的部族組成和奴隸制度 (Shanghai, 1961), pp. 69-71.

instance, the Pai-yi were indentified as the Tai race.⁶ One might argue that Pai yi and Pai-man (White-Non-Chinese) have the same meaning: the White Barbarians! But we know from modern linguistic studies that their languages are unrelated!

To toy with this tricky term is by no means a nonsensical game. It is said that the word "Thai" has been used as political tool for imperialistic motivation.⁷ It can also become our political thorn. It is reported that the Chinese Communist regime has actively asserted its authority over the the Tai race in the South and Sothwest of China since it came to power. Several Tai National Autonomous Regions have been established.⁸ I sincerely believe that the research we are now engaging is purely academic. And problems raised in this process, I hope, will never be explained by some political opportunists of any nation.

Who Are the Ancestors of the Thais?

The seminar, according to Mr. Woodward's report, give no answer to the set question. I cannot imagine how the skeletons found at Ban Gao can throw any light to it. If, for example, it is proved by archaeologists that physical characteristics of the people in diferent places were the same, does it mean that they were the same racial stock? After all, on what basis we judge a people as a "Thai". In other words we are compelled to settle the problem in advance the principle of judging the qualifications of our "ancestors." Did they have to have the same physical characteristics, share the same culture, speak the same language, etc? Furthermore, it is hardly to expect that the present Thai are not unmixed Thai stock. In the course of their history there must have been intermingling with Chinese and Burmese in the North as well as with Mons and Khmers in the South and East. To what extent should we exclude the mixed Thai stock from our "ancestors?" I am inclined to think that Dr. Mote holds a key to open the former Thai gate in Southern China. Dr. Brown, according to Mr. Woodward, may play a significant role in reconstructing the Thai history in the succeeding period to the Sukhotai era by showing historians what the linguistic history contributes to their problem.

6) *Ibid.*, p. 102.

7) *Ibid.*, p. 99; Virginia Thompson and Richard Adoff, *Minority Problems in Southeast Asia* (Stanford University Press, 1955), p. 219.

8) Wang Shu-tang, China: *Land of many Nationalities* (Peking: Foreign Language Press, 1957) 63 pp.

สมาคมบาลีปกรณ์

ตีพิมพ์ :

พระไตรปิฎกพร้อมด้วยคำแปล
พจนานุกรมบาลีอังกฤษ
พจนานุกรมบาลีสำนวนสยาม
ไวยากรณ์บาลีสำหรับผู้เริ่มศึกษา ฯลฯ
ผู้สนใจติดต่อขอรายชื่อหนังสือได้จาก 30 Dawson Place London, W. 2

publishes :

PALI TEXT SOCIETY

Pali Texts and Translations
Pali-English Dictionary
Dictionary of Pali Proper Names
Introduction to Pali (a Primer and Reader)
Catalogue post free 30 Dawson Place London, W. 2

ส่องถ่ายรูป

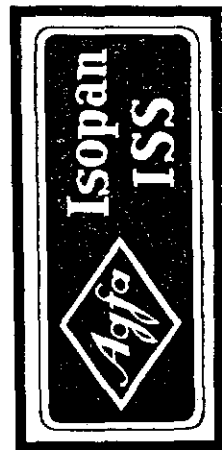
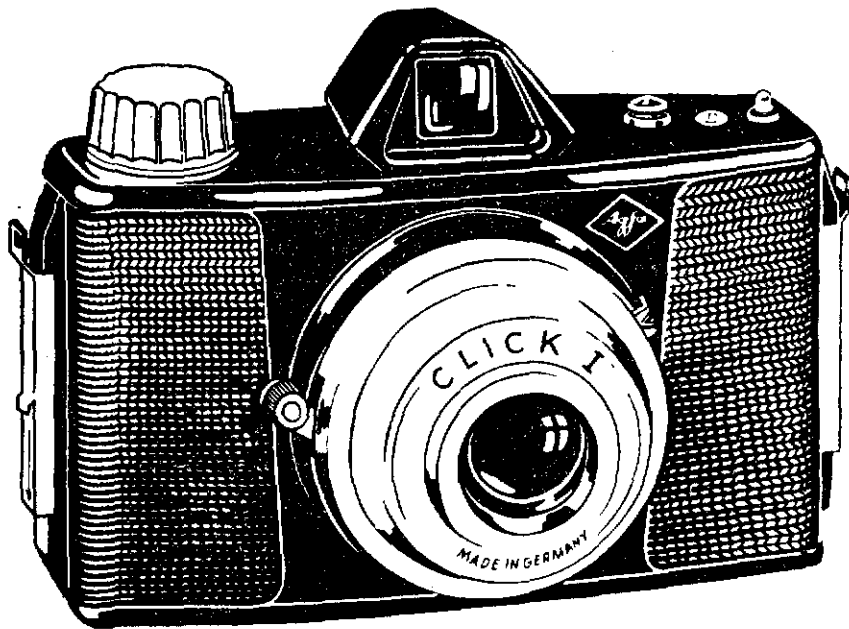
คลิก!

พร้อมฟิล์มอีกฟ้า
วตีก 1 ชั่วโมง
99 บาท
เท่านั้น

กล้องถ่ายรูปที่แข็งแรงแต่ราคาถูกลงอย่างน่าพิศวงนี้
สะดวกที่สุดสำหรับใช้ถ่ายภาพเล่นที่บ้าน
เพียงแค่นำขึ้นตั้งเท่านั้นก็ถ่ายภาพได้
โดย เด็ก ๆ ของท่านจะชอบ

มาก เพราะใช้ง่ายและสะดวก
ที่สุด ไม่ต้องปรับระยะให้ยุ่งยาก
ถ่ายภาพขนาด ๒ ๓/๔" x ๒ ๓/๔"

มีชุดเคอร์เวต ในมิดสำหรับใช้กับไฟแฟลชด้วย โปรดแถม
ให้ทราบราคาหมายผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายไปหรือที่...

ผลิตภัณฑ์อีฟเอเวอร์ริท ห้างวเบอร์รี่, ยุกเกอร์ แอนท์โก, ๕๕๒/๑ ถนนเพลินจิต พระนคร

จดหมายรัก นรเศรษฐีกร

บรรณาธิการ ยินดีรับจดหมายเสมอ และจะนำตีพิมพ์ทันที ถ้าเห็นว่าสาระ
เว้นเสียแต่ เจ้าของจะแสดงความจำนง มิให้นำลงพิมพ์ในนิตยสารนี้
ผู้ที่ประสงค์จะใช้นามปากกาจะต้องแจ้งนามจริงให้บรรณาธิการทราบทุกครั้งไป
บรรณาธิการสัญญาว่าจะไม่เปิดเผยนามจริง ให้บุคคลอื่นทราบได้ เป็นอันขาด
และบรรณาธิการต้องขออนุญาตตัดทอนข้อความลงบ้าง เพื่อสงวนหน้ากระดาษ

ทั่วไป

ผมได้รู้จัก ปรีทศน์ ผ่านเพื่อนของผม คุณ
บุรพา อัครถาวร รู้สึกน่าสนใจมากที่สุด จึงอยากจะ
ขอสมัครเป็นสมาชิก นำเสียดายมากที่ออกเพียงมีละ ๓
ฉบับเท่านั้นครับ

ชุงศ์ วงศ์ไพโรจน์

Wood Bines Av., Kingston on Thames

เพิ่มระยะเวลาออกแล้วครับ แต่ต้องขอเพิ่มค่า
บำรุงบ้างนะครับ

บ.ก.

หนังสือต่าง ๆ ที่คุณทำ เป็นกุศลแก่ชาติบ้าน
เมืองมาก ผมอยากเขียนอะไรมาร่วม แต่เวลาจำกัด
เลยขอเป็นคนอ่านไปก่อน ปรีทศน์ ก็ดีมาก แต่ดู
เหมือนจะขาดเรื่องความรู้เรื่องเมืองไทยอย่างจริง ๆ
จัง ๆ ไปสักหน่อย

วิชิตวงศ์ ณ บ่อมเพชร

Ellery Street, Cambridge, Mass.

ดิฉันได้ส่งค่าสมาชิกปีที่ ๓ มาแล้ว ตั้งแต่
เดือนพฤศจิกายน สกก่อน เป็นเงิน ๕๐ บาท ซึ่ง
เป็นค่าสมาชิกของดิฉันเอง และของคุณจอมใจ วงศ์-
สุวรรณ เพื่อนดิฉัน ซึ่งดิฉันต้องการให้ สังคมศาสตร์
ปรีทศน์ เป็นของขวัญแก่เขา และนี่ก็เลยปีใหม่มานานแล้ว
ไม่ทราบว่าเพื่อนของดิฉันได้รับ ส.ค.ส.
ปีใหม่แล้วหรือยัง ตัวดิฉันเองก็กำลังอยากได้ สังคม
ศาสตร์ปรีทศน์ ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ อยู่ด้วย ส่วนที่
เขียนมานี้ ไม่ใช่เป็นการทวง แต่เพราะอยากเห็น
รูปเล่ม และได้อ่านเร็ว ๆ สุดท้ายขอให้ สังคมศาสตร์
ปรีทศน์ จงเจริญยิ่ง ๆ เทอญ

ประมวดี วิทยากร

ร.ร. วัดแจ้งกราวาส แพร่

ที่มีผู้ส่ง ปรีทศน์ มาให้ผมนั้น ชอบคุณมาก
แต่ผมไม่อาจสมัครเป็นสมาชิกได้ เพราะแต่ละเรื่องไม่
ถูกกับรสนิยมของผมเลย ผมชอบเรื่องจรวด วิทยา
ศาสตร์ ชีววิทยา ทำนองนั้น ส่วนเรื่องโน ปรีทศน์
อ่านแล้วไม่เข้าใจ ใช้ภาษายากมาก ยิ่งกับตำรา
กฎหมาย ต้องเปิดพจนานุกรมดูคำแปลกันเรื่อย อ่าน
แล้วหนักหัวตั้งเลย

ก.ส.

สูงเนิน นครราชสีมา

ระหว่างนี้ผมกำลังว่าง เลยอ่าน ปรีทศน์ เลีย
จรวดเดี่ยวจบหมด ได้อ่านพบว่าคุณเขียนหนังสือออก
เผยแพร่มากหลายเล่มและหลายรส ผมขอแสดงความ
ยินดีด้วยที่ทำให้ประชาชนได้มีหนังสือดี ๆ อ่านอยู่เสมอ
อันการเป็นนักเขียนนั้น นอกจากจะอาศัยความรอบรู้
แล้ว ยังต้องอาศัย gift อีกด้วย อย่างคุณเหมาะสมมาก
ครับ ผมขอสนับสนุนด้วยใจจริง

บัญญัติ สุวัระ

สงขลา

ดิฉันไม่ค่อยจะแน่ใจเรื่องค่าบำรุงประเภทนัก
ศึกษา เพราะรู้สึกว่าคุณมาก... สุดท้ายนี้ ขออวยพร
ให้ ปรีทศน์ จงอยู่กับประเทศไทยต่อไป อย่างลัม
ง่าย ๆ นะคะ และถึงดิฉันจะพึงสมัครเป็นสมาชิก
แต่ดิฉันก็มีหนังสือครบทุกเล่มเลย ตั้งแต่เล่มที่ ๑ จนถึง
เล่มสุดท้าย

จินทนา ตันงามตรง

ถนนเชื้อเพลิง ช้องนทรีชัย

ปก

ข้าพเจ้าใคร่ขอชมปกหนังสือปริทัศน์ ว่าจัดด้วยความคิดที่แยบคายมาก ฉบับแรกเริ่มด้วยรูปผีพระหัตถ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชฯ แต่ก็ไม่ได้คิดพระองค์ท่านจนถึงกับลงข้าประจำทุกเล่ม คงวารสารบางฉบับต่อมาลงรูปอาจารย์เพื่อ หรือพิทักษ์ แล้วก็ไม่ได้คิดท่านผู้นั้น หรือความเป็นอาจารย์ของท่าน หรือสถาบันนั้น คงที่วารสารบางฉบับอีกเหมือนกัน ที่ขายยกยอกันเอง ยกย่องศิลปินของเขาเสียเลิศเลอ โดยที่คนอื่นไม่มีโอกาสได้แสดงฝีมือเลย หนังสือนอกจากนั้นก็ล้วนใช้ช่างฝีมือเขียนปก หรือใช้กันแต่รูปถ่าย แต่ของท่านย้ายสถาบัน เปลี่ยนศิลปินชั้นคืออยู่เรื่อย จากศิลปินกร (เพื่อ) ไปจุฬาฯ (แสงอรุณ รัตติกกร) แล้วกลับมาศิลปินกร (ทวินันท์ท้วง) อีก ตลอดจนเพาะช่าง ก็มีได้ถุกขำไป ออกสำหพิมพ์ให้ครูเปรม ไสยวงศ์ เสียตั้งสี่สี่ คงจะสิ้นเปลืองเงินมาก ครั้นมาฉบับนี้ ท่านละสถาบันต่าง ๆ ไล่หมด ไปได้รูปนำสมัยของคุณห้อย ไกรฤกษ์ ซึ่งมีได้ศึกษาศิลปะที่สำนักไหน ๆ ในประเทศนี้เลย ข้าพเจ้าสงสัยว่าฉบับต่อไปท่านจะได้ศิลปินจากสำนักไหน และเป็นใคร ใครทราบหนักอึ้ง ขอชมปกหนังสืออื่น ๆ ที่สำนักพิมพ์ของท่านจักด้วย ว่าเข้าใจทำ นำหน้าตลาดอยู่เสมอ และเลือกคนแปลก ๆ มาเขียนปกได้บ่อย ๆ เช่นเรื่อง หมอคู่ลี้ ก็มีนายแพทย์เป็นผู้ออกแบบปก อาจารย์พิทยาที่เคยเขียนปก แต่เห็นหายไป

สุชีพ วงศ์โกวิท

ซอยอรุณี พหลโยธิน

ปก สังคมศาสตร์ ไทโรทัศน์ ฉบับนี้สวยจังควับเสียแต่ข้างในไม่มีรูปถ่ายคาราให้ดู เขาว่าตั้งแต่บรรณาธิการเปลี่ยนสภาพจากชีวิตโศกไปแล้ว อะไร ๆ ก็เป็นความงาม ความรัก และเห็นความสวยของสุภาพสตรีไปหมด มีคนเขาเคยกระซิบว่าบรรณาธิการเคยพูดวิทยุบีบีซี และเขียนไว้ในหนังสือ สามก๊กสาร ที่ประเทศอังกฤษนี้ เรื่อง สนธิรัฐศาสตร์กับอิสตรี ว่าผู้หญิงหาความงามตามหลัก aesthetic ไม่ได้เลย เต็มวันคงเปลี่ยนใจแล้วละกระมัง มีคนเขาขอให้ผมตามมา

ส. เนาวนิตย์

Fisherman's Walk, Bournemouth

บทนำ

ผมเห็นด้วยที่คุณไม่แปลคำว่า ไพโอเนียร์ แต่ที่ว่าเมืองไทยไม่มี ไพโอเนียร์ นั้น จะมากไปสักหน่อย ละมั้งคุณ บ.ก. ถ้าพระพุทธเจ้าหลวง ไม่เป็น ไพโอเนียร์ ก็ไม่มีใครเป็นกันในโลกนี้ อย่างพระราชบิดาในหลวงพระองค์ปัจจุบัน ก็เกือบเรียกได้ว่าเป็นเช่นกัน เสียแต่ท่านพระชนม์สิ้น เจ้าฟ้าที่มีทรัพย์สินสูงการบริวารทุกอย่าง ที่เรียนเป็นทหาร สมชัตติยะ แล้วละมาเรียนแพทย์ จนสมัครออกไปทำงานอยู่ในโรงพยาบาลโรคเรื้อรังเช่นนี้ ยังมีขุนากอดเบิร์ต ซีไอ เซอร์อีกหรือ ถ้าท่านอยู่ต่อไป การแพทย์ของไทยเราจะเจริญก้าวหน้าแค่ไหน ก็เหลือเถา และที่เป็นอยู่อย่างที่เห็นทุกวันนี้ ก็เพราะ ไพโอเนียร์ สองสามคนนั่นเอง พระพุทธเจ้าหลวงเองก็ทรงริเริ่มทางนี้ ทรงสละพระราชทรัพย์นำ บุคคลอย่างพระองค์เจ้าศรีเสาวภาวงศ์ ที่ทรงทำงานให้แก่การแพทย์จนไม่เห็นแก่ชีวิต ยังไม่เป็น ไพโอเนียร์ อีกหรือ กรมพระยาจักรงฯ อีไร ของคุณเอง ก็ช่วยมากในด้านนี้ และฝรั่งเองยังยกย่องถึงกับยกดอกเขามาลงว่าบุคคลเช่นนี้ มีเพียงสองสามคนในโลกเท่านั้น

โรงพยาบาลที่คิดเห็นว่าคุณสร้างศึกันเผื่อเกินไปนี้แหละ เมื่อเจ้าฟ้ากรมหลวงศรีรัตนโกสินทรบริจาคเงินแสนหนึ่ง สร้างตึกสุธาภิรมย์ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์นั้น ก็นับว่าท่านเป็น ไพโอเนียร์ ในทางนี้ทีเดียว พระพุทธเจ้าหลวงนั้นเล่า นอกจากจะทรงนำในทางการพยาบาลแล้ว ยังทรงนำในทางการศึกษา ในทางปกครอง ในทางเลกทาส และอื่น ๆ อีกมากมาย ยิ่งการเลิกทาสด้วยแล้ว ทรงเป็น ไพโอเนียร์ อันใหญ่ยิ่งทีเดียว ทางการศึกษาที่มีพระเนตรพระกรรณไกลลิบ ในเรื่องนี้คุณจะตอบว่าอะไร

หม่อมเจ้าวังหน้า

ถนนพระสุเมรุ พระนคร

ผมพูดถึงปัจจุบันกาลเท่านั้นครั้น ขึ้นพูดย้อนกลับไปถึงอดีต จะกลายเป็นยกย่องชนกลุ่มน้อยไปอีก

บ.ก.

คุณอยากคิดการไกล ก็เชิญคิดไปคนเดียว
เด็กกะ Lord Melbourn เคยกล่าวไว้ว่า Nobody ever
did anything foolishly except from some strong
principle ขออ้างภาษาอังกฤษบ้างนะคะ เพียงจะว่า
คนอื่นรู้ไม่เท่าทันตัว

จริงๆ นะคะ คุณคิดอย่างไรไม่ทราบ ที่จะให้
คนไทย (และคนตะวันออกโดยทั่วๆ ไป) เห็นชาติ
กว่าได้ ไว้ให้คุณมีลูกก่อนคุณจึงจะรู้ พระเจ้า
อชาตศัตรูเคยทรงประสบมาแล้ว คุณก็น่าจะรู้

พ่อแม่เขาส่งลูกไปเมืองนอก ก็เพราะเขามี
กำลังความสามารถที่จะทำได้ ไปปีสองปีเขาก็คิดถึง
ให้บินกลับมาบ้านมาโอดกัน มาให้พี่น้องชื่นชม คุณ
ก็จะให้เด็กไทยกลับมาเมืองไทยระหว่างหยุดภาคเรียน
ที่ยุโรป มาเป็นอาสาสมัคร ออกไปสำรวจความแค้น
แค้นของชนบท คุณไม่รู้จุกกับคำว่าไออุ่นของอกพ่อ
อกแม่ดอกหรือ คนเราไม่คิดถึงเลือกเนื้อเชื้อไขก่อน
มีบ้างหรือ

พวกกันอย่างเอกราชแล้ว ดินนั้นก็เห็นจุด
ประสงค์ของคุณ แต่คุณต้องเข้าใจว่าชาวตะวันออก
เป็นเช่นนั้นเอง ยิ่งชาวไทยด้วยแล้ว จะสลัดคอคอก
ครอบครวัตทุกวงศ์ไม่ได้เลย ยิ่งในกลุ่มผู้มีอันจะกิน พอ
ลืมหูลืมตาโลก ก็พะเนาะกัน จะให้เป็นเทวดาอย่างคุณว่า
ถ้าไม่เสียคนตั้งแต่เด็ก ไปเรียนหนังสือเมืองนอกเมือง
นาสำเร็จมาได้ ก็ออกจะเป็นเทวดาเอาจริง ๆ หรือถ้า
ยังไม่เป็น ระบบราชการก็ช่วยให้เป็น เพียงชั้นอธิบดี
เท่านั้น ก็เกินมนุษย์สามัญจะเอ้อมไปเจรจาด้วยได้
อย่างธรรมดาแล้ว แล้วทำไมคนจะไม่ชอบรับราชการ
แล้วทำไมคนจะไม่ศึกษาตติยศกุล ส่วนฝรั่งนั้น ความ
สัมพันธ์กับพ่อแม่มีน้อยมาก อย่างที่อังกฤษ พ่อแม่มี
ครรรค์ รักรู้ให้นมให้คลิมกิน ออกลูกก็ไม่เสียค่าบริการ
ออกมาแล้วยังลคภาษให้ เก็บภาษีไปก็คืนมาให้ เป็น
ค่าศึกษาเล่าเรียน ฯลฯ สรุปความแล้วรัฐเข้ามาอ้อม
ชู โดยไม่ต้องการบุญคุณ เด็กแก่ก็เลยไม่รู้จุกคำว่า
บุญคุณ และแก่ก็ไม่ต้องติดบ้าน ติดผู้ให้กำเนิด ผู้ให้
เสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัยและผู้ตามใจอะไรอื่น ๆ คือ
บิดามารดา และถ้ามีความสามารถแกก็อาจทำอะไร
ทำอะไรของแก่ได้เอง เริ่มเอง และเพียรไปก็อาจ
สำเร็จประโยชน์ได้ ในส่วนจีนก็มี ชาติที่คงมหา

วิทยาลัยที่ในสิงคโปร์ หรือมีหนังสือพิมพ์ตลอดแถบ
เอเชียอาคเนย์ไม่แพ้ฝรั่ง ก็เพราะแกเคยลำบากมามาก
ชนิตต้องลากรดเจ็กมากมี พอเกษบายถึงที่สุด แกก็
เสียดนี้ห้วงคนอื่น มีใจกว้างขวางคิดการไกล ฯลฯ
ของเราแคบก็เพราะเราไม่เคยสุขจริง ๆ ทุกข์จริง ๆ
รวยจริง ๆ อะไร ๆ มันเป็นเรื่องเล่นไปหมด ก็เลย
อยู่นิ่งไปวัน ๆ จะไปหวังผลอันไพบูรณ์อะไรจากชีวิตนี้
ยิ่งฝันมาก คุณก็จะผิดหวังมาก จะโกรธมากขึ้น และ
พึ้งมากขึ้น ที่พูดมานี้เพราะรู้จักและหวังดี

สุจริต คุณภากร
บ้านหม้อ

ภาษาบาลี

อ่านเรื่องภาษาบาลีของวิสุทฐ บุษยกุล แล้วนึก
ว่าจะได้ความรู้ใหม่ๆ อย่างแปลกประหลาด แต่ก็เปล่า
เป็นการลงล่องลึก อวดความรู้ของตัวเองเขียนเองเท่านั้น
เอง มีคนเคยพูดกันว่าพระพุทธเจ้ามิได้ตรัสเป็นภาษา
บาลี เขาว่าเมื่อสมัยพุทธกาล บาลีเป็นภาษาตาย กุ
เกี่ยวกับสันสกฤต เช่นที่พระเยซูก็ตรัสแต่ภาษาอารเมก
มิได้ตรัสภาษาฮีบรู ฉะนั้น ใครมีทฤษฎีอะไรใหม่ๆ
ในทางนี้ เขียนเล่าสู่กันฟังได้ จะเป็นประโยชน์
อย่างยิ่ง

เจมจุก โรภิกฤษ
มหามกุฏราชวิทยาลัย พระนคร

กลอน

โคลงกลอนของคุณองการ กัลยาณพงศ์ หาย
ไป ทำให้ดิฉันนับอันนับเล่ม ปริทัศน์ ลำบากมาก เคย
จำได้ว่าเล่ม ๑ คือ 'เล่มวิภวเส' เล่ม ๒ คือ
'ชาติหน้าถ้ามีจริง' เล่ม ๓ 'แล้งวรรณคดี' เล่ม ๔
'เสียใจ' มาเล่ม ๕ เล่ม ๖ นี้หายไปเลย เล่มที่แล้ว
คุณ บ.ก. เองก็หายไปด้วย ไม่เห็นเขียนอะไร อย่างลัว
เลขกับคำคนที่หาว่าทั้งสองเขียนเรื่องมากไป เรา
คิดใจข้อเขียนของคุณต่างหาก จึงสมควรเป็นสมาชิก
เพราะหาอ่านที่อื่นไม่ได้

สุภรณ์ ธนากรทวิ
บ้านแจ้งสะพานขาว

นักเรียน

คำว่า Scholar นั้น ไม่น่าที่คุณเกษม ศิริสัมพันธ์ จะเคียดกร้อนเลย แปลว่า นักเรียน ก็ตรงตัวอยู่แล้ว สมเด็จพระญาณวิเศษญาณวชิรญาณวฑฺฒติ ทรงทวิตเรียก พระสหายผู้ร่วมแสวงวิชาความรู้ว่า เพื่อนนักเรียน ทั้งสิ้น ในบรรดาบุคคลเหล่านั้น ก็มีท่านเสฐียรโกเศศ รวมอยู่ด้วย บุคคลอื่น ๆ ก็มีสมเด็จพระยาคำรง ราชานุภาพ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดเทพศิรินทร์ พระพนิจวรรณการ ตลอดจนท่านนาคะประทีปด้วย

ข้อเสียของคำว่านักเรียนก็ตรงที่เป็นคำไทย (ผสมกับคำเขมร?) ฟังแล้วไม่อัศจรรย์ คนสมัยนี้ นึกถึงแต่เด็กผู้หญิงไว้หางเปีย หรือเด็กผู้ชายใส่กางเกงขาสั้นกันทั้งสิ้น เพียงเข้าเขตรั้วมหาวิทยาลัยก็เท่านั้น ก็รังเกียจกันจนแล้ว อยากรู้เป็น นิสิต นักศึกษา แทน แม้ตามโรงเรียนอาชีวะ ก็ยังยินดียิ่งที่จะเป็น นักศึกษา ยิ่งกว่า นักเรียน ด้วยเหตุฉะนั้น น.ม.ส. จึงโปรดทรงใช้คำว่า ศิษย์ตัก มากกว่า แต่ก็เห็นว่าสนาของ น.ม.ส. ที่ทำเพราะ ๆ ที่ทรงบัญญัติไม่คงทนอยู่ได้ กว้างจนเกินไป ไม่มีคนใช้ฉันใด ศิษย์ตัก ก็ไม่มีฉันนั้น แต่คำไทยแท้ ๆ ของท่าน เช่น ปมค้อย มีคนใช้มาก แต่คงไม่รู้ว่าใครบัญญัติกันเป็นส่วนมาก ที่สับสนต้องขอชมคุณเกษม ที่ไม่สมควรจะบัญญัติศัพท์ ไม่จำเป็นอย่าบัญญัติเลย ที่บัญญัติ ๆ กันมา ส่วนมากก็เต็มกลืนอยู่แล้ว

เชียว พัฒนชัย
ชอยทองหล่อ สุขุมวิท

วิจารณ์หนังสือ

หนังสือ ปรีทิสัน อ่านไปแล้ว เห็นว่าเป็นหนังสือที่มีแนวแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร และมีคุณค่ามีนัย ไม่หนักเลยว่าจะดีขึ้นอย่างประหลาดและรวดเร็วอย่างนี้ ขออวยพรให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป อาจมายังเป็นหนังสือวิจารณ์ เมื่อดีวันออก แต่ปรากฏว่ามีคนเขียนแล้วและดีด้วย เป็นอันว่าอาคมามหคหนีไปด้วย

วิมุตตนนุทภิกขุ
สวนพุทธธรรม เชียงใหม่

ฉบับหน้าถ้ามีช่องว่างในคอลัมน์ “จดหมายถึงบรรณาธิการ” ให้ผมสารภาพผิดต่อผู้อ่านฉบับที่แล้วสักหน่อยก็จะดี บทความวิจารณ์หนังสือของผมนั้นมีผิดมากเหลือเกิน ผิดตั้งแต่การสะกดนามสกุลของตนเอง เป็นต้น ไป ที่ตก ธีระวิทย์ คว้า ส่วนในบทความวิจารณ์นั้น ตัวสะกดการันต์มีผิดมากเกินไป เหลือที่จะแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ใช้ทับศัพท์ภาษาจีน ที่กลัวผู้อ่านจะเคียดกรอนที่สุดก็คือการอ้างหนังสือที่แปลโดย Liao Wen - Kuei ไม่ใช่ Liao Wen - Ruci ที่ถูก Liao Wen - Kuei (trans), The Complete Works of Han Fei Tzu. (London: Probsthain, vol. 1, 1939, vol. 2, 1960) ทั้งหมดนั้นผมรับผิดชอบ เพราะลายมือผมอ่านยากอย่างไรก็ตาม ผมมีพิมพ์ดีดไว้แล้ว

เจียน ธีระวิทย์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คิดค้นเคยติดใจอ่านวิจารณ์หนังสือของอาจารย์ สมุล รัตการ ทั้งที่ใน ปรีทิสัน และที่หนังสืออื่น ๆ แต่ฉบับแล้วผิดหวังมาก รู้สึกว่าอาจารย์ไม่ได้วิจารณ์เลย เพียงแต่ลอกรายการสารบาญมาลงไว้เท่านั้น ยังเป็นหนังสือของสำนักพิมพ์เองด้วย นับว่าเสียชื่อทั้งสองฝ่าย

วุฒิ พุทธิจักร
ราชบุรี

ข้าพเจ้าได้อ่านรายงาน สัมมนาเรื่องปัญหาและบทบาทมหาวิทยาลัยในประเทศไทย กับคำของ ดร. ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ ที่เรียบเรียงรายงานการสัมมนาครั้งที่ ๑ ขึ้นใหม่ ก็คงไม่ได้ความซัดซังคู่ และที่สงสัยก็คือ ดร. ก่อ อ่านรายงานสัมมนานั้นตลอดเล่มหรือเปล่า รู้หรือเปล่าว่ารายงานสัมมนานั้นหลัง ๆ มีเนื้อหามากกว่ารายงานวันแรกมากนัก นอกจากนี้ รายงานของ ดร. ก่อ ยังมีสำนวนเรียงความอันไม่เข้าระดับในทางภาษาอีกด้วย ภายในย่อหน้าแรกอย่างเดียว ความเพียง ๘ บรรทัด (เรียงครึ่งคอลัมน์) ก็มีคำว่า แล้ว ถึง ๓ แห่ง

ข้อเสียสำคัญของผู้ใหญ่ในสมัยนี้ ก็คือ ‘ตอบรับทันที’ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าตนเองไม่ค่อยมีเวลาว่างมากนัก’

(คำของ ตร. ก่อเอง) ถ้าผู้ทรงคุณวุฒิจะรับงานกัน
ให้น้อยกว่านี้ เราคงจะได้ผลงานที่ดี เป็นแก่นสารกัน
แน่

เจน ผลสุจริต
ถนนพหลโยธิน พระนคร

คุณก่อ สวัสดิพานิชย์ กล่าวไว้ว่า มีผู้วิจารณ์
รายงานสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องปัญหาและบทบาทมหา
วิทยาลัยหลายคน แต่ไม่เห็นมีคนอื่นแสดงกันบ้างเลย
บรรณาธิการผลออกแล้วหรือ และที่ผู้วิจารณ์ชมว่า
การตรวจแก้วรรคตอน และตัวสะกดการันต์ ถูกต้อง
เรียบร้อยนั้น ผมต้องขอคำอธิบายอย่างยิ่ง แม้ชื่อผมเอง
ยังพิมพ์ผิด และฝรั่งที่เข้าร่วมสัมมนา ก็ไม่มีใครมีชื่อ
ถูกสักคน

แองกรี ยังแมน
ตรอกจันทน์ สะพาน ๒ พระนคร

ผมได้มีโอกาสอ่านหนังสือ ทะโลลามะแห่ง
ชิเบต แล้ว รู้สึกชื่นชอบเสียเหลือเกิน ในขณะที่เดียวกัน
ในฐานะที่เป็นคนไทยคนหนึ่ง แม้จะมีตำแหน่งน้อย ๆ
ก็ใคร่ขอขอบคุณคุณเป็นอย่างมาก ที่ได้เพียรพยายาม
แปลหนังสือเล่มนั้นขึ้นไว้เป็นสมบัติในภาษาไทยอีกเล่ม
หนึ่ง ซึ่งผมกำลังหวังที่จะได้อ่านเล่มอื่น ๆ ของคุณ
ต่อไปอีก สำหรับหนังสือทะโลลามะนั้น นอกจากผม
จะซื้อไว้อ่านเองแล้ว ผมยังซื้อเป็นของขวัญแก่บาง
คนด้วย เพราะความที่ผมรักหนังสือเล่มนั้นมากนั่นเอง

เกอ ชูทิม
ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก

อันคนที่เขียนหนังสือหรือแปลหนังสือ นั้น จะ
ได้รับความสุขอะไร ยิ่งไปกว่าจดหมายเช่นนี้ เห็นจะ
ไม่มี ผมขออน้อมรับคำของคุณไว้อย่างเต็มต้นในหัวใจ

บ.ก.

ปฏิกิริยา

ผมได้อ่านปฏิกิริยาจากผู้อ่านใน ปรีทิสัน ฉบับที่
แล้วของคุณเจียมศักดิ์ กอวิณธ์สกุล ทบทวนไปมาถึง
๒ ครั้ง เพื่อจะหาเจตนาที่แท้จริงในการวิจารณ์หนังสือ

กวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์ เห็นได้ว่าผู้เขียน
มิได้ตีเพื่อก่อเลย จึงต้องจับปากกาเขียนมาบ้าง เพราะ
ถือว่า สังคมศาสตร์ปรีทิสัน เป็น “สนามกีฬาสมองเด็ก
ชั้นในประเทศไทย เพื่อจะได้สร้างอาวุธการเมืองกัน
ในทางนี้บ้างต่อไป” คำกล่าวของอาจารย์ ม.ล. บุญเหลือ
ว่าไว้ใน ปรีทิสัน ฉบับเดียวกัน หวังว่าจะได้รับการ
พิจารณาความสมควร

๑. เรื่องชื่อหนังสือ ที่คุณเจียมศักดิ์ และอีก
หลายคนใน ชมรมนักกลอน ไม่พอใจกันอย่างมากนั้นก็
เพราะมีคำว่า กวีนิพนธ์ อยู่ด้วย ทำท่าจะส่งให้
อังคาร กัลยาณพงศ์ เป็น กวี ขึ้นมาในทัศนะของเขา
เหล่านั้น เป็นเหตุให้เกิดความรู้สึกไม่ดีต่อเจ้าของงาน
และผู้พิมพ์งานนี้ [อังคาร และ ส. ศิวรักษ์] ความ
รู้สึกเช่นว่า ไม่ใช่ความอิจฉาวิชา แต่เป็นความรู้สึก
ที่ไม่อยากเห็นคนอื่นคืบคั้นขึ้นมา อันเป็นคุณลักษณะ
อย่างหนึ่งของสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งผู้อ่าน ปรีทิสัน
ส่วนมากคงจะได้เคยพบเห็นมากกับตนเอง เมื่อไม่พอ
ใจชื่อหนังสือขึ้นมาเสียแล้ว ประกอบกับคำแถลงเรื่อง
ของ ส. ศิวรักษ์ ตรงไปตรงมา แสดงออกซึ่งความ
เป็นตัวของตัวเองออกมาอย่าง อหังการ ทั้งที่คุณเจียม
ศักดิ์ว่า สายตาที่มองงานของ อังคาร กัลยาณพงศ์
จึงพรวดไปช่วยความรู้สึกดังกล่าวจนลืมนึกถึงส่วนที่อื่น ๆ
ในหนังสือเล่มนั้น เช่นการพิมพ์ การจัดรูปเล่ม ฝีมือ
ในการเขียนภาพประกอบ ซึ่งในความเห็นของผมเอง
เห็นว่าทำได้ดีเยี่ยมทีเดียว เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือ
อื่น ๆ ในแนวเดียวกัน

๒. ผลงานก้านวรรณกรรมที่ว่า “ท่านผู้ใดต้อง
การจะหวังวรรรตด้านไพเราะแล้วอย่าได้ค้นหาให้
เสียเวลาเลยในผลงานของเขา” ผมไม่ทราบว่าคุณ
เจียมศักดิ์อ่านอย่างไร จึงไม่พบความไพเราะ ขอเชิญ
ชวนให้กลับไปอ่าน “สั้นน่อง” หน้า ๓๒ “ธรรมชาติ”
หน้า ๔๔ “แควน้อย” หน้า ๓๐-๓๑ และ
“บันทึกของจิตรกร” หน้า ๗๖ อีกครั้งหนึ่ง ในเวลา

จิตใจสงบเยือกเย็นแล้ว ในยามที่อารมณ์ผ่องแผ้ว
บริสุทธิ์ จะได้พบโลกใหม่อีกโลกหนึ่งที่แตกต่างกับ
โลกปัจจุบันอันเต็มไปด้วยสังคมจอมปลอม อังคารเขียน
ได้ทีเดียว แทบทุกชั้นของงานที่น่าเสนอในหนังสือเล่ม
แรกในชีวิตของเขา จริงอยู่คนละแบบกับที่คุ้นเคยม
ศักดิ์เคยอ่านมา เพราะไม่ได้เอ่ยถึงสายลมแสงจันทร์
หรือคิดถึงตำนานอันเป็นที่รักตลอดเวลา เช่นพระยา
ศรั้งที่ว่า

ปานนี้ศรีสวัสดิ์เจ้า	จอมสมร พี่เอย
กันค้จู่ไรฤนอน	นั้งเหล็น
แซมพวงภู่เกสร	บุบผชาติ ชมฤ
ฤว่านุชสระเส็น	เกษนี้องนางสนาน

สำหรับผม เห็นว่า โกลงซุคยธูธา ของอังคาร
เป็นงานที่ดีที่สุดหนังสือกวีนิพนธ์ดังกล่าว

๓. แดงเรื่องของ ส. ศิวรักษ์ ผมเห็นว่าเป็น
คำนำ ผิดหนังสือในท้องตลาดปัจจุบัน ส. ศิวรักษ์ คิด
เห็นอย่างไร ก็เขียนออกมาอย่างนั้น เป็นเหตุให้เรา
ผู้อ่านโดยทั่วไปทราบความคิดเห็นในส่วนที่เกี่ยวกับ
สภาวะสังคมไทยจากปัญญาชนชั้นนำคนหนึ่ง ได้อ่าน

คุละเอียกแล้วมีความเห็นตรงกันข้ามกับผู้วิจารณ์ ทว่า
ส. ศิวรักษ์ “ตั้งอกตั้งใจดูแลสามัญชนส่วนสังคม
ไทยสมัยก่อน แล้วไปยกย่องชนกลุ่มน้อยที่ได้เปรียบ
ในทางฐานะเศรษฐกิจของสังคมมาจ้านาน” และ
“แฝงไว้ซึ่งความประจบสอพอ [เจ้า] อยู่” ซึ่งนับว่า
ขาดบุคลิกสำคัญอันหนึ่งสำหรับคนหนุ่มในปัจจุบัน
อย่างมาก” ใน แดงเรื่อง ที่กล่าวมาแล้ว ส. ศิวรักษ์
ได้กล่าวความจริงที่เกี่ยวกับสังคมไทยเกี่ยวกับเกียรติ
คุณของ เจ้า ที่ถูกนักการเมืองรุ่น พ.ศ. ๒๔๗๕ บก
บังมาเวลานานให้ผยออกมาเท่านั้น ถ้ากรกล่าวถึงจะ
เป็นการประจบสอพอแล้วไซ้ โลกเราอาศัยอยู่กันทุก
วันนี้คงจะมีกลองอีกมาก

สุดท้ายนี้ผมขอชมคุณเจียมศักดิ์ ที่แม้แต่เป็น
เพียงนักศึกษาปีที่ ๔ ยังรู้จักคิดอ่านเขียนมาในเรื่อง
หนัก ๆ เช่นเรื่องนี้ ถ้านักเรียนนักศึกษาของเราส่วน
มากรู้จักวิธีเขียนตามอย่าง อนาคตของไทยคงจะดีกว่าที่
เป็นอยู่ปัจจุบันแน่นอน

ชรรมนุญ เรื่องศิลป์
ชอชยลมน ถนนพหลโยธิน

บัดนี้ สำนักพิมพ์สมาคมสังคมนิยม มีร้านหนังสืออยู่หน้าสำนักงานแล้ว
ถ้าท่านผู้อ่านผ่านมาทางถนนพหลโยธิน ขอเชิญแวะชมหนังสือของเราที่ร้าน
ปากซอยจุกหา ๗ ๒ ตรงกันข้ามกับโรงเรียนก่อสร้างอุเทนถวาย บรรณาธิการ
และเจ้าหน้าที่ทุกคนจะยินดีต้อนรับเสมอ หรือท่านจะสั่งซื้อทางไปรษณีย์ก็ได้

จดหมายจากอิสราเอล

แม่จ๊ะ

ลูกไม่มีเวลาเขียนเลยในระหว่างที่ประชุม เป็นธรรมเนียมของฝรั่ง เวลาเชิญเรามาประชุมก็ดี มาดูงานก็ดี เขาก็มักจะจัดโปรแกรมเต็มแน่นไปหมด จนไม่มีเวลาแม้แต่จะสระผม ก็น่าเห็นใจเพราะเขาเป็นฝ่ายเสียเงิน เวลานี้เสร็จสิ้นการประชุมแล้วทั้ง ๒ แห่ง เขากำลังพาเราเที่ยวและดูงาน แม่จะเป็นการเที่ยวและดูงานแบบเร่งรีบอย่างที่นิยมกันอยู่เวลานี้ก็ตาม แต่อาศัยที่ลูกคบหาเหล่าบัณฑิตมาเป็นเวลากว่าเดือนแล้ว ลูกก็พอจะรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ วาดภาพอิสราเอลให้เห็นว่ามีสี่สรรสวยงามพอสมควร คงจะไม่ใช่เป็นภาพสเก็ตที่เห็นแต่เพียงดินสอดำวาง ๆ ลูกจะเลือกพูดแต่บางสิ่งที่เป็นลักษณะโดยแท้ของเขา

ลูกจะไม่ตั้งต้นเล่าถึงภูมิประวัติของชาตินี้ละ เข้าใจว่าสิ่งเหล่านี้ใคร ๆ ก็เปิดอ่านจากหนังสือที่ไหนก็ได้ ความนึกคิดของแต่ละคนที่เกิดขึ้นขณะที่ได้เหยียบแผ่นดินของเขา ได้คบค้าสมาคมกับพวกเขา ได้ลูบคลำและได้มีชีวิตอย่างพวกเขาบ้าง นี่เป็นสิ่งที่หาไม่ได้จาก “ที่ไหน” ลูกคิดอย่างไร ลูกกำลังจะไขความอยู่ ณ บัดนี้

แม่บอกกับลูกว่าอยากจะทำให้ลูกเล่าไปว่าประเทศเขาน่าชม น่าเที่ยว น่าอยู่ประการใด และคนของเขาหน้าคบหา มีความน่ารักมากน้อยประการใด ลูกเห็นเป็นหัวข้อที่น่าจะนำมาดีเป็นกรอบใส่รูป “ภาพอิสราเอล” ที่ลูกกำลังจะระบายด้วยคำพูดได้อย่างดี ลูกจะลำดับความที่ละข้ออย่างนั้นจ๊ะ

เรื่องแรกก็คือเรื่อง “ความน่าเที่ยว น่าอยู่” หรือไม่ว่าอย่างไร นี่ก็แล้วแต่ที่เราจะจำกัดความหมายของคำ “น่าเที่ยว” “น่าอยู่” อย่างไร ก็เช่นเดียวกับประเทศที่เจริญแล้วทุกแห่ง ที่ไหน ๆ ก็มีน้ำไหลไฟสว่าง ถนนหนทางแล่นถึงกันตลอด มีน้ำร้อน น้ำเย็น มีตู้เย็นเตาแก๊ส ถ้าเราจะตีความหมาย “ความน่าอยู่” เช่นนี้ ก็เรียกว่าน่าเที่ยวน่าอยู่พอดู แต่ถ้าจะตีความอย่างฉาบฉวยกว่านี้ เมื่อเทียบกับบางประเทศก็เห็นจะด้อยกว่าอยู่บ้าง ตรงที่บ้านชนคมีร์ล้อมรอบซิด เป็นตึกหยา ๆ มีสนามหญ้าเขียวสด มีดีกรีฟ้าประดับขอบฟ้านี้ ออกจะหายากสักหน่อย บ้านเกือบทั้งหมดเป็นแบบแฟลตสามชั้น ใครนิยมท่องเที่ยวในทีลคลับดูระบำไปก็คงจะลำบากใจ นอกจากในไฮเต็ลหยา ๆ แล้วก็ออกจะหายากเต็มที โรงหนังแม้ในเมืองใหญ่ก็มีน้อย ทั้งนี้เพราะเขาพักผ่อนหย่อนอารมณ์ในระดับสูง ผิดกับหลาย ๆ แห่ง คำลงเขาไม่ได้หย่อนใจกับครอบครัวด้วยการเปิดโทรทัศน์ดูหรือพากันไปโรงหนัง พวกที่ถนัดกินเหล้าเมาหรือชอบผู้หญิงยิ่งเร็วกว่าไม่ได้เฮฮาในทีลคลับ เขาหย่อนใจด้วยการไปดูละครฟังเพลงเพราะ ๆ ดูระบำบัลเล่ต์เป็นต้น ศูนย์วัฒนธรรมของเขาเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Community centre ก็เป็นแหล่งที่เด็กก็ไปได้ผู้ใหญ่ก็ไปได้ทุกชนุมนุชนไม่ว่าจะห่างไกลจากเมืองใหญ่สักเท่าใด ถ้ามีคนมากเป็นร้อยครัวเรือนขึ้นไปก็ต้องมีศูนย์ที่ว่ามี ศูนย์วัฒนธรรมที่ไปดูมาหลายแห่งก็มีลักษณะคล้าย ๆ กัน มีห้องโถงใหญ่ ๆ สำหรับกิจการต่าง ๆ เป็นต้นว่า การจัดระบำเต้นแบบพื้นเมือง ละคร และคอนเสิร์ต นอกจากนี้ก็มีห้องเล็กห้องน้อย สำหรับบรรยายทางวิชาการ สำหรับเรียนการฝีมือ พวกที่ไปร้องเพลงก็มีคนแก่อายุ ๗๐ ปนเปไปกับคนหนุ่มคนสาว วันธรรมดาเขาก็ผลัดกันเชิญกันไปมาหาสู่หลังอาหาร เพื่อดื่มเหล้ากินขนมและคุยกัน ในโอกาสนี้แหละที่เราได้รับเชิญให้ไปกินแทบทุกคืนจนแทบพื้ที่เดียว ทั้งที่เหนื่อยเราก็จำต้องไป เพราะการพบปะอย่างนี้แหละเป็นโอกาสเดียวที่เราจะได้รู้จักเขาและให้เขารู้จักเรา

พูดถึงทีลคลับทั่ว ๆ ไป ในประเทศเขาก็มีแต่ที่น่าอยู่ไม่หย่อนหน้าประเทศอื่น ๆ ถึงแม้ผืนแผ่นดินจะเป็นทรายและโซดหิน แต่เขาก็ “เนรมิต” ให้มีบ้านเรือนกระจายไปทั่วพื้นที่ทั่วไปเป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ เมื่อตกแต่งเข้าแล้วน่าดูมิใช่น้อย แถบไหนอยู่ใกล้ทะเลมีเขาชะงอกขงน้อยอยู่ด้วย แถบนั้นก็ดูสวยงามเท่า ๆ เมืองชายทะเลทั่ว ๆ ไป เมืองไฮฟาที่ลูก

ไปอยู่ ก็จัดว่าเป็นเมืองที่สวยงามมากแห่งหนึ่ง มีบ้านปลูกเรียงรายตามไหล่เขา มีถนน
ตลอด เวลากลางวันมีไฟระยิบระยับแข่งกับดาวน้ำดูไม่แพ้ซานฟรานซิสโกและฮ่องกงเลย
ที่ผู้เอาใจใส่เรื่องกินก็คงจะถามถึงอาหาร ถ้าเราหุงต้มกินเอง เราจะซื้ออะไรมาทำกินก็ได้
แทบทั้งสิ้น ถ้าอยู่กินกับพวกเขาให้เห็นจะลำบากสักหน่อยในเรื่องความจำเจ หมูเขาก็ไม่กิน
กึ่งกินเข้าไปก็บาป สัตว์ก็ต้องพวกเขาฆ่า วันเลือดออกหมด บางวันลูกกินไก่วันละ ๒ มื้อ
ถ้าติดปีกเมื่อใดลูกก็คงชนได้เมื่อนั้น แต่ก็โชคดีที่ไก่ของเขารสชาติอร่อยพอใช้ เพราะ
ถึงแม้จะเอาเลือดออกหมด แต่อ้วนพื้มีมันมาก รสชาติจึงเหมือนไก่ตอน เนื้อสัตว์อื่น ๆ
กินไม่เป็นรส เมื่อเอาเลือดออกหมดก็จัดชุดเหมือนกินกระดาด เนื้อวัวจัดว่าเป็นเลิศที่สุด
ต้องป่าซอสอย่างไทยหรือแบบฝรั่งเศส จึงจะกลืนได้ไม่ฝืดคอ พวกเราโชคดีที่ประชุม
คราวนี้ มีสาวออฟริกัน และชาวอเมริกันใต้กินข้าวอย่างเดียวกับพวกเรา จึงได้กินข้าว
วันละ ๒ มื้อ นับว่าเขาเอาใจ “แขก” ใจอยู่ น่าเห็นใจเพราะทราบข่าวว่าราคาแพงมาก
เขาเลี้ยงดูพวกเราอย่างอึดถึงวันละ ๕ มื้อ เราทราบว่าพวกเขาตนเองไม่พุ่มพวยในเรื่องกิน
เลย อาหารที่มิกินเหลือเพื่อก็คือผักและผลไม้ เรื่องนี้เขาภูมิใจवादแขกไปใครมาอยู่เสมอ
ห้องทุกห้องไม่ว่าจะย่างไปไหนจะเห็นอาดผลไม้ให้เราหยิบกินตามใจชอบ น้อยหน้าลูกใหญ่
กว่าเราสัก ๓ เท่า (คิดว่าจะลองมาแกะเนื้อทำไอศกรีมลองดูก็ยังไม่ได้มีโอกาส) ที่อร่อย
เป็นที่หนึ่งก็คือ ลูกอินทผลัมสด หวานชุ่มคอคล้าย ๆ ละมุดชนิดของเรา อย่างสดไม่
หวานแสบคอเหมือนอินทผลัมแห้งแกะจากกล่อง นมเนยเขามันบริบูรณ์ แต่น่ารำคาญตรงที่
กินได้แต่เช้า แล้วก็ต้องกินกับขนมปัง ผักสด ผลไม้สด ปลาตองเปรี้ยว ๆ และปลา
กระป๋องต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะธรรมเนียมเขาไม่กินนมร่วมกับเนื้อสัตว์ เรื่องห้ามกินหรือเก็บ
เนื้อร่วมกับนมก็ดี เรื่องไม่กินหมูก็ดีเป็นความเชื่อที่เกิดมาจากการระแวงระวังแต่ดั้งเดิม
นั่นเอง สมัยก่อนการเลี้ยงสัตว์ การฆ่าสัตว์ไม่มีการควบคุมอย่างปัจจุบันนี้ เนื้อสัตว์โดย
เฉพาะเนื้อหมู เต็มไปด้วยเชื้อโรค ห้ามไม่ให้กินเสียเลยก็จะปลอดภัยดีกว่า สมัยก่อนไม่มี
ตู้เย็น ผักและเนื้อสัตว์หากอยู่ใกล้กัน ก็จะไม่บูดง่าย กฎเกณฑ์เหล่านี้ก็กลายเป็นความ
เชื่อถือสำหรับคนสมัยใหม่ไปด้วย ยิวเป็นชาติที่รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีจัด ข้อห้าม
ข้อใดที่ไม่ขัดต่อความเป็นอยู่เขาก็ปล่อยให้ผ่านไปเช่นเดิม แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าคนยิว

จะไม่ยอมกินหมู กินกุ้ง กินเนื้อ กินนมปนกับเนื้อตามแบบชาติอื่น ๆ ไปเสียหมดทุกคน ก็เปล่า มาบ้านเราๆ ทำให้กินเขาก็กิน อย่าไปเอ๋ยให้เขากระดากก็แล้วกัน

ถ้าหากจะถามว่าคนยิวน่าคบหรือไม่ ลูกก็ตอบได้ทันทีโดยมิต้องใคร่ตรองว่าน่าคบ เป็นที่สุด เพราะเป็นชนชาติที่มีความรู้และมีวัฒนธรรมสูง ที่พูดกันจนติดปากว่า คนยิว เหนียวแน่นเอาเปรียบคดโกงคนอื่น จนเกิดเป็นคุณศัพท์ “ยิว” ในภาษาเรานั้น ไม่ยุติธรรมเลย คนยิวมีธัญสิทธิ์ อะไรที่ฟุ่มเฟือย เขาก็ละเว้น อย่างเช่น ไทรทศน์ ขณะนี้ ก็ยังทู่เมียงกันว่าจะมีหรือไม่ เวลานั้นเขาก็ยังไม่มัสถานี่ส่ง บ้านที่เขารับภาพมาจาก ประเทศอาหรับใกล้เคียง พวกที่ไม่อยากมีส่วนมากเป็นพวกที่เห็นว่าไม่ได้ทำให้ระดับชีวิต ดีขึ้นแต่ประการใด กลับเห็นว่าเป็นสิ่งบั่นทอนประโยชน์อันเคยได้อื่น ๆ เช่น เวลาที่เด็ก ควรดูหนังสือก็มาเสียไปเพราะไทรทศน์ อีกอย่างหนึ่งเขาก็ถือตัวว่า หากทางหย่อนอารมณ์ อย่างผู้รู้ ได้ดีกว่านี้ เมื่อลูกคุยเรื่องนั้นก็เขา ลูกก็บอกเขาว่า ไทรทศน์นั้นหากใช้ด้วยความ ระมัดระวังและความคุมได้ตั้งแต่ต้นมือ ให้เป็นเรื่องของผู้รู้จักทำ อย่าให้เป็นเรื่องการค้า อย่างน่าเกลียด อย่างประเทศเราและประเทศอื่น ๆ ไทรทศน์ก็จะเป็นสื่อมวลชนที่ดีอันหนึ่ง เป็นทั้งเครื่องมือสำคัญสำหรับเด็กในการแก้ปัญหาชาติครุฑที่ทำได้ยอดเยี่ยม เขาก็รับว่า สิ่งที่เราพูดมานี้ก็เป็นสิ่งที่เขากำลังคำนึงอยู่ ข้อเสียก็มีมากจึงต้องใคร่ครวญให้ถี่ถ้วน ของ ฟุ่มเฟือยอย่างอื่นเช่น ไม้ที่คลับ โรงหนังก็มีน้อยมาก การแต่งตัวของเขาก็สมควรแก่ อรรถภาพ เสื้อขนสัตว์แพง ๆ เขาก็มีไว้ขายนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ทำรายได้ ให้ประเทศมากพอๆ เขามัธยัสถ์สิ่งที่จำเป็น เช่น ในเรื่องการกลีกรรรม มีประเทศใด บ้างที่ใช้วิธีทดน้ำแบบเขบ้าง เขามั่งท้อใหญ่ ๆ ทดน้ำมาจากทะเลสาบ และแม่น้ำทางเหนือ ใครจะใช้ก็ใช้ท่อเหล็กต่อน้ำแล้วปล่อยออกมาเป็นสายน้ำพุ เช่นเดียวกับเรารดน้ำสนามหญ้า นอกจากนี้เขาก็ทุ่มเทเงินช่วยเหลือคนของเขามาก ไม่ว่าจะเหลือขอ ทุพพลภาพอย่างไร อย่างโรงเรียนเด็กพิการที่ไปดูมาแห่งหนึ่ง ห้องแต่ละห้องก็เต็มไปด้วยเครื่องมือและคนที่ ดูแลเด็ก จนแทบหาตัวเด็กไม่พบ ความน่าคบของเขาไม่ใช่เรื่องการรู้จักใช้เงินอย่างเดียว อยู่ที่ความเอาใจใส่ในเรื่องศิลปวิทยาการ เขาคั้งงบประมาณทางนี้ไว้สูงเสมอ บ้านของเขา ดูภายนอกทำอย่างลวกไม่สวยงาม แต่เข้าไปข้างในแล้วเขาตกแต่งอย่างน่ารัก และอย่างผู้

มีรสนิยมสูง รูปภาพแขวนบนฝาผนังทุกหนทุกแห่ง ของเก่าต่าง ๆ ที่มีค่าก็อุดส่ำที่ทอหิ้วมาจากเมืองเก่า ที่แสดงรูปภาพต่าง ๆ ก็มีคนไปสนับสนุนเอาใจซื้อและเอาใจชมกันอยู่ทั่วทุกแห่ง คนที่มีอาชีพที่ไม่ต้องใช้สมองมาก เช่น คนขับแท็กซี่ ไม่เพียงแต่จะรู้ภาษาหลายภาษาและพูดจาอย่างคนที่อ่านหนังสืออยู่เสมอเท่านั้น ขณะแล่นรถไปกับเราเขาเปิดฟังเพลงสูง ๆ ฟังข่าวสารการเมือง คนที่รู้ภาษา ๔ - ๕ ภาษาเป็นของธรรมดาเหลือเกิน คนชนของหนัก ๆ ในสถานที่ลู่พักอยู่รู้ถึง ๑๐ ภาษา เราถามกันว่าทำไมไม่เป็นล่ามเล่า แกก็บอกว่าปล่อยให้เป็นหน้าที่ของคนหนุ่มเกิด แกสmitterใจทำงานง่าย ๆ มากกว่า เจ้าของโฮเต็ลแห่งหนึ่งที่เราพักอยู่ มีปริญญาเอกทางปรัชญา พูดจาเรียบร้อย เวลาพูดกับเราก็คุ่มตัวกุ่มมือมิได้วางภูมิว่าเป็นผู้รู้แต่ประการใด ความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีฐานะและอาชีพสูงกับคนที่ "ต่ำ" และด้อยกว่าก็มีน้อยกว่าประเทศอื่น ๆ คนที่รู้ว่า ฐานะดีกว่าก็ถนอมใจและยกย่องผู้ที่มีอาชีพด้อยกว่า เวลานั้นรถไปกับอาจารย์หรือผู้พาไปดูงานก็มักดึงคนขับรถแท็กซี่มาร่วมวงสนทนาอยู่ด้วยเสมอ ไม่ให้รู้สึกว่าเขาอยู่นอกวง คุยกับเจ้าไม่รู้เรื่องเวลาไปดูงานที่ใด ถ้าเผชิญตรงกับเวลาอาหาร คนที่นำเราก็จะเดินออกมาเรียกให้คนขับรถไปกินอาหารร่วมโต๊ะกับเราด้วย ไม่มีกรยืนยันเงิน ๑๐ บาท ๒๐ บาทให้ไปกินอาหารที่อื่นอย่างเราทำกัน กระเป๋าสตางค์ทั้งไว้ในรถเป็นชั่วโมง ๆ ก็ไม่เห็นเคยหาย คนใช้ไม่มี มีแต่ลูกจ้างหรือผู้ที่อาศัยแลกเปลี่ยนแรงงานกันเท่านั้น พวกที่ทำงานอย่างคนใช้นี้แหละเขาเอาใจยิ่งกว่าอะไรทั้งหมด พวกมีความรู้ทั้งหลายที่สามารถออกจากบ้านไปทำงานบูรณะประเทศได้ ก็เพราะได้พวกนี้มาดูแลลูกและบ้านได้ เขาเอาใจพวกนี้กันนัก ให้ทำแต่สิ่งที่จำเป็น งานสิ่งใดที่น่ารังเกียจก็ไม่ให้ทำ เป็นต้นว่า ปูที่นอนหรือซักผ้าสกปรกส่วนตัว เช่นที่ลูกไปอยู่ เราไม่ต้องแฉ่งงานอะไรเลย นอกจากปูที่นอนเองอย่างเดียวและซักผ้าเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น

พูดถึง "ความน่าชม" ก็ไม่มีอะไรจะเทียบเท่าความอดสาหัสของเขา เห็นได้จากการบูรณะประเทศ การสร้างบ้าน สร้างคน และสร้างป่า เมืองเขาเป็นทะเลทรายก็จริง แต่เมื่อหลายพันปีมาแล้ว บางแถบเช่น ทิวเขาจูดาในสมัยพระคัมภีร์เป็นหลักฐานให้นักธรณีวิทยาพิจารณาจากรอยหินว่า เป็นเขาที่เต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่ แต่เพราะมีการบรธาฆ่าฟันกันหลายศตวรรษ ป่าเหล่านั้นจึงสูญหายไปสิ้น ชาติยิวไม่เพียงแต่ปลูกผักผลไม้สำหรับกิน ยังปลูกป่า เพื่อจะป้องกันความแห้งแล้ง และเพื่อความสวยงาม เขากลับจะไม่มีการแผ้วถางดินเป็นทราย แต่ก็ใช้วิชา ใช้วิริยะทดลองเสียนปลูกอะไรก็เขียวขจีไปหมด

พวกเขาแตกฉาน พลัดบ้านพลัดเมืองไปอยู่ประเทศอื่นเสียหลายพันปี ความแตกต่างย่อมมี ทั้งในจิตใจ ทั้งในเรื่องภาษา และในเรื่องขนบธรรมเนียม เมื่ออพยพกลับมาอยู่ที่เดิมเขาก็ต้องบูรณะคนเหล่านี้ พยายามให้เป็นคนชาติเดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเดียวกัน การที่รวมชาติต่าง ๆ ให้มีอะไรเป็นชาติเดียวกัน มิใช่เป็นของง่าย แต่เขาก็ทำจนสำเร็จ เพราะความสามัคคีและการเสียสละของคนที่มีความรู้ที่ทุ่มเททั้งกำลังทรัพย์และแรงงานอย่างพวกคณะกู้ชาติ (เรียกว่า Zionsts) ในเรื่องการต่อสู้ภัยธรรมชาติภัยสงครามจากพวกอาหรับบ้านใกล้เรือนเคียงก็เป็นเรื่องน่าชม เป็นเรื่องเหลือเชื่อ ยิวมีเนื้อที่ไม่ถึง ๘๐๐๐ ตารางไมล์ เป็นทรายเสียเกือบทั้งหมด มีน้ำที่ใช้ได้น้อย ฝนตกก็น้อย แต่เขาก็ใช้ความอดสาหัส ใช้ความรู้และมันสมองทดลองกลไกกรรมจนนำหน้าประเทศอื่นใจคอเขาจะไม่ให้แผ่นดินว่างเลย ที่ไหนมีทรายเขาก็ให้มีบ้านอยู่ ที่ไหนมีบ้านอยู่ เขาก็จะให้มีพื้นดินเขียวชอุ่ม ภาพที่จินตาคือทรายสีแห้ง ๆ ดินสีคล้ำ ๆ เพราะปุ๋ยทับถมทอดสลบกันเป็นแถบ ๆ แล้วก็แผ่นดินที่เขียวสดเหมือนเทวดาไปปุ๋ยพรมเขียว ๆ ไร่เต็มไปหมด เพื่อนบ้านที่คุกคามคือ พวกอาหรับ ก็พยายามเจรจาสงบสุขอยู่เสมอ พวกอาหรับที่ตกค้างอยู่ก็เอาใจกันจริง แม้แต่โบสถ์อาหรับก็บูรณะให้ ชนชาติยิวมิใช่ชนชาตินักรบ แต่ถึงคราวรบเขาก็รบได้ เรือดที่จะนิยมและสงสารไม่ได้ ไซ้ อุตสาหกรรมทำกินในแดนทุรกันดารยังรุ่งแกกันอีกได้นี้ ระเทร่วรอนมาตั้งนาน จะไม่ให้เพื่อนมีบ้านอยู่บ้างหรืออย่างไร เห็นเขาล่าบาทกลับก็น่าเชื่อเต็มประตูว่าเขาต้องการอยู่อย่างสงบ ให้มีที่ทำมาหากิน ให้มีศาสนาที่เขาเห็นดีเห็นชอบ คิดไปแล้วก็เห็นว่า อิสราเอลน่าจะได้รางวัลสันติภาพโนเบลแท้ ๆ

เป็นอันว่าเมืองยิวเป็นเมืองน่าอยู่ คนก็น่าคบเทียมเท่ากับบ้านเมืองที่เจริญทั้งหลาย พวกเรารู้จักเขาน้อยเต็มที จนกระทั่งเมื่อพูดถึงเขาก็ต้องถามว่ากินอยู่อย่างไร เป็นแขกหรือฝรั่ง คนไทยก็เช่นเดียวกัน เมื่อลู่ไปเมืองอเมริกา ๓๐ ปีก่อน ก็มักจะถูกคำถามเหล่านี้ ราวกับว่า เรานอนกับดินกินกับทราย เหมือนอย่างพวกสัตว์เลื้อยคลาน หรือ ไททันไท้ไม่อย่างลิงกระนั้นแหละ ไปประชุมคราวนี้พวกอัฟริกันต่างก็ยอมรับกันว่า เขาไม่รู้จักเราเลย แต่เขาก็ไม่ตั้งคำถามบ้า ๆ อย่างนั้น อาจเป็นเพราะเขาเจียมตัวว่า พวกเขายังนอนกับดินกินกับทรายอยู่มาก จึงไม่อาจหาญที่จะไปตั้งคำถามเช่นนั้นอย่างชาวอเมริกันกับใคร น่าขบใจถึงองค์การของกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งองกงามอยู่ทั่วไป ทำให้คำถามเหล่านี้หมดไป ไปเมืองนอกครั้งหลัง ๆ จึงไม่พบคำถามที่น่าระคายหูเช่นนั้นอีกเลย

ถ้าพูดถึงอิสราเอลแล้วก็ต้องพูดถึง คิบซุต (Kibbutz) ด้วย เป็น “ผลิตภัณฑ์” ที่เขาภูมิใจยิ่ง ได้ริเริ่มและวิวัฒนาการเพื่อพวกเขาโดยแท้ ใครจะเอาอย่างไรทำบ้างก็คงจะลำบาก

คำว่า “คิบซุต” ในภาษาฮีบรู แปลว่า “หมู่” หรือ “ชุมนุมชน” แต่เป็นการรวมกลุ่มของคนที่มีใจแนบแน่นกว่าที่อื่น มีประวัติเริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๐๕ เมื่อมีพวกกษัตริย์หนุ่มสาว ๑๒ คน เมื่อแรกที่มาตั้งรกรากถิ่นฐานในประเทศอิสราเอล คนพวกนั้นก็พบว่าพวกคณะกษัตริย์ (ชื่ออน) ที่พากันอพยพมาก่อนพวกเขา ๒๕ ปีนั้น ก็ยังคงมีชีวิตอย่างทรากันดาร พื้นแผ่นดินก็ยังแห้งแล้ง ทั้งประเทศมีแต่คนจนและคนเคร่งศาสนา คนที่จะ “แข็งแรง” เก่งกาจพอจะเป็นกระดูกสันหลังของประเทศก็ไม่มี จึงเกิดความคิดว่าประเทศเขานี้ต้องการสังคมชนิดใหม่ ประกอบไปด้วยคนมีความคิดใหม่ ๆ พวกเขาจึงได้เลือกแผ่นดินผืนหนึ่งแถบริมแม่น้ำจอร์แดน ในถิ่นที่รู้จักกันบัดนี้ ชื่อ (Degania) ดกลลงที่จะเอาถิ่นนี้เป็นที่ทำกิน โดยไม่ต้องอาศัยแรงใคร พวกคิบซุตพวกแรกนี้เดิมทีเป็นผู้มาจากคณะกษัตริย์จากรัสเซีย จึงมีคนกล่าวโทษว่า เพราะเหตุนี้เอง รากฐานเดิมของคิบซุตจึงมีสีค่อนข้างแดง แต่ดูเหมือนว่าจะแดงเขียวอย่างไรก็ไม่ใช่แดงอย่างเลือด แต่ “แดง” อย่างฝ้านุ่มหอม “แดง” อย่างผลไม้สุกหอม เขาต้องการอาหารเลี้ยงท้องนี้มา จะอย่างไรก็ตาม คิบซุตก็ปรากฏเป็นที่ต้องใจชนชาติต่าง ๆ ที่อพยพเข้ามาเพราะแต่นั้นมาจนกระทั่งบัดนี้ก็มีคิบซุตเกิดขึ้นเป็นจำนวน ๒๒๔ แห่ง และมีสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๔ % ของพลเมืองทั้งหมด แสดงว่าการตั้งกลุ่มชุมชนเหล่านี้แก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมให้แก่อิสราเอลได้อย่างน่าทึ่งที่สุด ที่ทำได้สำเร็จก็เพราะเขาเหล่านี้มีความตั้งใจร่วมกันว่าจะบูรณะประเทศและจะสร้างสถาบันใหม่ขึ้นให้จงได้

เรามาลองพิจารณาว่าชีวิตในคิบซุตนั้นเป็นอย่างไร แรกทีเดียวคนที่จะเป็นสมาชิกของคิบซุตทำมาหากินอยู่ในนั้นได้ต้องสละทรัพย์สินทุกอย่างของตนให้เป็นสินส่วนรวม (ถ้าใครจะประณามว่าเป็นลักษณะของคอมมิวนิสต์ก็ให้นึกถึงพวกนางคริสเตียนดูเถิดจะเป็นอย่างไร) ก่อนที่คิบซุตจะรับใครคนหนึ่งเข้าเป็นสมาชิกก็ต้องทดลองกันอยู่ประมาณปีหนึ่ง และเมื่อเป็นสมาชิกแล้วอยากจะทำอะไรก็ไม่มีใครว่า เมื่อเป็นสมาชิกแล้วก็มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้อื่น กล่าวคือ มีสิทธิในส่วนแบ่ง เครื่องใช้และบริการต่าง ๆ (ตั้งแต่เข็มเล่มหนึ่งจนกระทั่งสิทธิพิเศษในการพักผ่อนในต่างประเทศ) ทุกคนทำงานตามความสามารถ

ของตน เจ็บไข่ว่ายแก่ชราไปก็ยังคงมีสิทธิ์เท่าเทียมคนอื่นอยู่นั่นเอง ไม่มีใครเป็นเจ้าของที่ดินหรือบ้านช่อง ส่วนแบ่งที่ได้ก็ไม่ใช้เงิน แต่เป็นไปในรูปเครื่องใช้ และบริการในการยั้งชีพต่าง ๆ พวกที่วางนโยบายก็คือสมาชิกทุก ๆ คนในคิบุสตี ทุกวันเขาจะพบกันในห้องอาหาร ทุกเดือนเขาจะประชุมกัน มีเลขธิการเป็นหัวหน้า ดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบาย เลขธิการก็เปลี่ยนทุก ๆ ปี งานทุกชั้นที่ไม่ต้องการความสามารถสูง (เช่น งานก่อสร้าง สอนหนังสือ ทำครัว) เช่น งานสุขาภิบาล ล้างชาม เก็บโต๊ะก็มีเวรผลัดกันทำ เขาชั้นพ่อแม่ก็ไปทำงานแต่เช้ามืด ลูกก็มีคนเลี้ยงดู (พี่เลี้ยงและครู) บ่ายพ่อแม่ก็มาอยู่กับลูกจนถึงเวลาอน แล้วแยกกันอีกครั้งหนึ่ง การแยกพ่อแม่ลูกเป็นเหตุให้คนประนามกันว่าเป็นลักษณะคอมมิวนิสต์อีกอันหนึ่ง พิจารณาให้ดีก็จะเห็นว่าเป็นความจำเป็น โดยเฉพาะพวกมาตั้งถิ่นฐานในสมัยแรก พ่อแม่ก็ต้องอยู่กับดินกินกับทราย อยู่ในความหนาวเย็น อยู่กับน้ำที่ไหลท่วม อยู่กับสายฝน เด็ก ๆ จึงต้องไปอยู่ในที่ ๆ อบอุ่นกว่า เช่น ในโฮเต็ลหรือบ้านที่มีรั้วรอบขอบชิด อีกประการหนึ่งเขาต้องการมือทุกมือต่อสู้ภัยธรรมชาติ มือทุกมือสำหรับคราด โถ หว่าน เกียวและเลี้ยงสัตว์ คิบุสตี รุ่นปัจจุบันนี้คนไม่ต้องต่อสู้ความทุกข์กันดารมากเหมือนรุ่นแรก ๆ รัฐบาลมุ่งงบประมาณปลุกอาคารให้ บางแห่งจึงเอาลูกมานอนด้วยได้ ถึงอย่างไรในตอนเช้าเด็กต้องไปอยู่กับคนเลี้ยงเด็ก และไปโรงเรียนแต่เช้าอยู่นั่นเอง เรื่องการแบ่งของปันส่วนไม่มีใครเป็นเจ้าของอะไรกับการที่แยกพ่อแม่กับลูกนี้ทำให้ผู้ที่เห็นแยกมาเยี่ยมไม่พอใจ ดีความเอาง่าย ๆ ว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ลูกเองไม่เชื่อว่าเป็นอย่างนั้น จึงขอไปค้างอยู่ร่วมกับเขา ในที่สุดก็พบว่าจริงอย่างที่คาดคะเนไว้ เขาเอาพฤติกรรมบางอย่างคอมมิวนิสต์มาใช้ด้วยความจำเป็น เป็นต้นว่า การไม่ให้ใครเป็นเจ้าของที่ดินก็เพื่อป้องกันมิให้บุคคลบางพวกที่ค้ากำไรกวาดซื้อที่ดินไว้ขายแบบเสือนอนกินทั้งหลาย (ผลปรากฏว่ารัฐบาลเป็นเจ้าของที่ดินถึง ๕๒% ที่ดินเหล่านี้รัฐบาลให้ราษฎรเช่าซื้อไปเป็นเวลา ๔๕ ปี โดยคิดค่าเช่าถูกมาก) แม้พวกเขาผู้นั้นต้องทำงานเป็นแม่บ้านไม่ได้เต็มที่ แต่เขาก็มีเวลาให้ลูกมากกว่าคนอย่างเราเสียอีก เช่นเดียวกับคนที่ทำงานและที่มีความคิดรักลูกทั้งหลาย ลูกพบว่าเขามีเวลาที่จะให้ลูกเขามากกว่าพวกแม่บ้าน ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งเขาเหล่านี้ปรากฏว่าไม่เคยอ่านหนังสือให้ลูกฟัง ไม่เคยชวนทำการบ้าน วันที่ลูกไปอยู่กับเขา ตอนเย็นเป็นเวลาโรงเรียนมีละคร ลูกก็ไปนั่งคุยอยู่ด้วย ปรากฏว่าพ่อแม่มากันพร้อมหน้า นี้ก็ปรากฏว่ามีใช้เป็นเวลาเดียวกับที่ครูได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง

อย่างใกล้ชิด มันเป็นเรื่องอยู่กันแค่นี้ไม่พัวพันด้วย นับว่าเขาทำหน้าที่พ่อแม่ที่ดีได้ดีกว่าพ่อแม่ที่อยู่ในเมืองเสียอีก พ่อแม่ในเมืองนะหรือลูกจะสละตัวแล้วหรือไม่ ในกระเป๋าจะมีหนังสือครบครันหรือไม่ ไม่คำนึงถึง เขาก็เอาลูกมาโยนให้ครูและไม่เคยเห็นหน้ากันอีกเลยจนเย็นจนค่ำ แต่คนที่นิยมชมชอบคิบุสต์จนไม่ดูตาม้าตาเรือก็มีถมไป มีข้าราชการไทยคนหนึ่งทราบมาว่าจะนำความคิดมาใช้ ลูกไม่เห็นด้วย เห็นว่าเราไม่พร้อมที่จะรับมา แม้แต่จะทดลองดู ชีวิตคิบุสต์เป็นชีวิตทำให้คนต้องอยู่ใกล้ชิดแบบล้นกับพื้น ถ้าไม่มีหนังสือไม่มีงาน ไม่มีจิตใจสูงก็ทะเลาะกันวันยังค่ำ พวกเขานี่วันหนึ่งก็มีแต่เรื่องงาน พ้นจากงานก็หนังสืออ่าน มีอาหารอันโอชะสำหรับสมอง เช่น ดนตรี ละคร หนังสือ ๆ เขาไม่ทำวิธีหย่อนใจแบบชาวนาชาวสวนของเรา (คือเล่นการพนัน) คนที่อยู่คิบุสต์ได้ต้องมีอุดมคติสูง มีความรู้ จึงมีชีวิตอย่างสันโดษ ชีวิตคิบุสต์มิได้เป็นชีวิตหลบหลีกสังคม ตรงข้ามเป็นพวกสร้างสังคม สร้างประเทศ สร้างเศรษฐกิจ เวลานี้พวกคิบุสต์ทั้งหมด เขาผลิตผลทั้งหมดทางกลกรรมให้ประเทศถึง ๒๔% ของผลิตผลกลกรรมทั้งหมด ผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมก็มี ๕ ถึง ๖% ขึ้นไป นับว่าเป็นสังคมที่มีความสามารถอย่างยิ่งยวด สมาชิกบางคนมีตำแหน่งหน้าที่ราชการสูงอยู่ในรัฐสภาบ้าง (แต่เงินเดือนยังคงเป็นของส่วนกลาง) คิบุสต์ส่วนมากมีรายได้ทางกลกรรม แต่ที่ได้อย่างอุตสาหกรรมก็มี เช่น มีโรงงานบรรจุอาหารกระป๋อง มีโรงงานทำสคูเตอร์ มีบริษัทเดินรถเมล์ประจำทาง มีการประมงปลา น้ำลึก เลี้ยงปลาน้ำจืด เป็นต้น เรื่องคิบุสต์มิใช่เรื่องพัฒนาการท้องถิ่นเสียแล้ว แต่เป็นเรื่องพัฒนาคนที่ร่วมแรงกำลังกันพัฒนาประเทศ เขาวัดผลกันว่าคิบุสต์ช่วยพลเมืองเขามากน้อยเท่าใดด้วยการพิจารณาจากจำนวนเยาวชนที่เติบโตในคิบุสต์ว่า มีสักกี่เปอร์เซ็นต์ที่หลังจากเกณฑ์ทหารได้มาชม “โลกภายนอก” จะกลับไปยังคิบุสต์ก็ปรากฏว่า กลับไปเกือบทั้งหมด พวกที่ไม่ยอมกลับไปก็เพราะว่าคู่สมรสไม่ยินยอม และมีกะเทาะหลายคนที่มิมีสัญชาติเหมาะสมเป็นนักรบ เขาก็ขอให้อยู่เป็นครูสอนในกรมทหารต่อไป

นอกจากคิบุสต์เป็นที่พักพิงคอบรมเยาวชนอีกด้วย องค์การชุนชาติต่าง ๆ เช่น Zionists และ The Jewish Agency ได้ให้ทุนเยาวชนปีละหลายสิบคนให้ทดลองใช้ชีวิตในคิบุสต์ เป็นเวลาหนึ่งปี ปรากฏว่า เด็กเยาวชนครึ่งหนึ่งย้อนกลับมาเป็นสมาชิก เด็กที่

พลัดถิ่นจากองค์การ Youth Aliah ก็หันเข้ามาอยู่ในความดูแลของคิบุสท์ เพื่อฝึกหัดให้รู้จักอยู่ในสังคม รู้จักทำงานร่วมกันข้อสำคัญก็ให้รู้จักชีวิตกสิกร นอกจากเยาวชนพวกนี้ก็มีเยาวชนอื่น ๆ ที่มาพักเป็นแขกเพื่อจะศึกษาชีวิตนี้ก็มีอยู่มาก ลูกชอบมากและคิดว่าเมื่อลูกชายโตแล้วจะให้มาอยู่ที่นั่นในฤดูร้อน เพื่อฝึกหัดนิสัยทำงานร่วมกับคนที่ชีวิตแตกต่างไปจากตัว ทหารเมื่อโดนเกณฑ์เขาส่งให้ไปอยู่คิบุสท์ที่เพิ่งตั้งใหม่ ๆ ตามแถวชายแดน เพราะถือว่าหนุ่มสาวย่อมมีความอดทนต่อความทุรกันดารดีกว่าคนแก่ ลูกเคยขึ้นเขาไปคิบุสท์ใกล้พรมแดนขนาด ๓ ก้าวถึง ก็เข้าใจว่าทำไมคนชาติยิวจึงฉลาด คิดตั้งคิบุสท์ให้เป็น “รั้ว” กันเขตแดน เขาเห็นว่า คนที่เป็นกสิกรแล้วมักไม่ละทิ้งพื้นแผ่นดินที่เขาคราดไถ และหวานด้วยมือ กสิกรย่อมรักแผ่นดินของเขา และสุขใจขนาดขั้นที่เดียว เพราะการถอยหมายถึงลูกเมียที่อยู่ข้างหลังเพียงไม่กี่ก้าว พวกเขาหวั่นคิดว่าจะร้าวข้ามพรมแดนมาง่าย ๆ ก็คงต้องคิดหลายตลบทีเดียว นับเป็นความฉลาดชนิดแยบยลของชนชาตินี้อย่างหาเหมือนได้ยาก

พูดถึงเยาวชนเขาก็เลยงให้เป็นที่กระตือรือร้นหลังของประเทศ เขามีความจำเป็นที่ต้องมุ่งหวังไว้เช่นนี้ เพราะเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนมีจำนวนถึง ๖๕๐,๐๐๐ คน (พลเมืองทั้งหมดมี ๒ ล้านกว่า) ไม่ว่าจะป็นอนธพาล่องลอยเปลี้ยเสี้ยมาจากรัฐบ้านใด เขาก็มา “ขัดสีฉวีวรรณ” เสียใหม่ให้ใช้การได้ การ “ขัดสีฉวีวรรณ” ที่ว่านี้แหละก็ได้อาศัยองค์การต่าง ๆ เราจะกล่าวถึง ๒ พวก คือกระทรวงกลาโหมของเขาเอง และองค์การเยาวชน Youth Aliah

ประเทศอิสราเอลเป็นประเทศเดียวในโลกที่มีได้ใช้กระทรวงกลาโหมไว้กับชาติหรือบ้องกันชาติอย่างเดียว เขาใช้สร้างชาติ ให้เป็นเครื่องมือการศึกษา ขัดเกลานิสัยเด็กให้รู้จักทำมาหากินช่วยตัวเอง ชาติอิสราเอลคนหนึ่งพูดกับลูกว่า ถ้าไม่มีกระทรวงกลาโหมแล้วเขาก็คงอยู่ในประเทศของเขาไม่ได้ ที่เขาทำได้สำเร็จเพราะกระทรวงกลาโหมมิได้มีการเมืองมาปะปน นายทหารมียศถึงนายพลแล้วก็ได้ปลดเพื่อให้มีนายพลใหม่เข้ามาแทนที่ทหารของเขาก็เป็นคนที่มีการศึกษาสูง มีนิสัยเป็นครู เมื่อเกณฑ์เด็กมาแล้วนอกจากจะให้การศึกษาอบรมในคราวจำเป็น แล้วเขายังสอนให้พูดภาษาฮีบรู ให้อ่านออกเขียนได้

ให้ทำมาหากิน ส่งให้ไปอยู่คับบุสท์เป็นครูบ้าง เป็นกสิกรบ้าง เขาใช้ระเบียบวินัยเคร่งครัด
ของทหารปราบความเกเรของเด็กอันธพาลได้ผลดีเยี่ยม

พวก Youth Aliah เป็นองค์การเยาวชนที่ใหญ่ที่สุด มีโรงเรียนอาชีพหลายสิบแห่ง
มีการดำเนินการรุดกุมที่จะขัดเกลานิสัยเด็กและฝึกฝนเด็กให้เป็นพลเมืองดี นอกจากนี้ก็มี
องค์การอื่น ๆ อีกมากมาย ต่างพากันตั้งสโมสรเยาวชน โดยเฉพาะสำหรับคนที่มีความเป็น
อยู่ในระดับต่ำ เช่น พวกอาหรับ เป็นต้น ลูกได้เข้าไปดูสโมสรเหล่านี้หลายแห่ง เขาไม่
เพียงจะให้มีอุปกรณ์ทางกีฬา ให้มีห้องโถงสำหรับวิ่งระบำหรือเครื่องมือสำหรับทำการฝีมือ
เล่นดนตรีเท่านั้น เขายังมีคนพี่ที่ฝึกหัดอบรมมาแล้วให้เป็นพี่เลี้ยงอย่างดี ให้ช่วยทำการบ้าน
ให้เป็นที่ประทับใจ เทศบาลเองทุกแห่งเขาก็ตั้งศูนย์วัฒนธรรมให้ เป็นที่ผู้ใหญ่ไปได้เด็ก
ไปได้อย่างพุดถึงแล้ว เรื่องนี้อาจจะเติมอีกนิดว่าลูกอยากเห็นเช่นที่วานในเมืองไทย ไม่
ใช่นึกถึงแต่เยาวชนของเรา แต่นึกถึงคนแก่ของเรา อยากเห็นคนแก่ของเราเป็นคนแก่ที่
กระปรี้กระเปร่ามีอะไรทำ และติดต่อกับโลกของเด็ก โลกของคนหนุ่มสาวให้เป็นคนที่
สลับปรับพียงแต่ในสิ่งที่ประโชยชน์ จะได้เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะอบรมเยาวชนรุ่นหลัง
อาจจะดีกว่าพ่อแม่เสียอีก แทนที่จะใช้เวลาวันหนึ่ง ๆ ยุ่งกับลูกหลานในเรื่องทุมหมั่มไร
สาระ นโยบายการศึกษาผู้ใหญ่ของเขาก็คือผู้ใหญ่ได้ความรู้ที่ทันสมัยเสมอ พ่อแม่เขา
ส่วนมากเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีการศึกษา ย่อมต้องการที่จะได้รับการฝึกฝนให้ทันลูก
ลูกจะได้เคารพนับถือหันมาพึ่งพาเป็นที่ปรึกษาได้ นี่เป็นความคิดที่น่านิยม ประเทศต่าง ๆ
มักตั้งใจจะบูรณะเยาวชน แต่ไม่นึกถึงพ่อแม่ บ่อยๆตายายว่าลาหลัง ว่าเป็นบุคคลที่โลกไม่
พึงปรารถนาเพียงใด เห็นไหมละคนยิวเขาไม่ละทิ้งคนของเขาแม้แต่คนเดียว

เรื่องที่จะคุยก็มีอีกมาก แต่เพียงเท่านี้ก็คงจะเห็นว่ายิวยิวเต็มที นิดหวังหรือ
เปล่าคะว่า ลูกไม่ได้เขียนแบบอนุทิน “ตื่นเช้า อาบน้ำแต่งตัวแล้วก็ไป... “หรือ”
วันนี้ ไปดู... “อะไรทำนองนี้ ลูกเห็นว่าคนเขียนแบบนี้ก็มีมากแล้ว จะซ้ำแบบไปทำไม
อีกอย่างหนึ่ง เขาเชิญให้มาประชุมแบบสัมนา ก็เท่ากับจัดตัวเรามาเรียนหนังสือใหม่นั้นเอง
จะเอาเวลาที่ไหนมาเขียน เขาก็เลิกเซอร์ เย็นก็เลิกเซอร์ กลางคืนยังต้องไปสังคัมตาม
บ้านอีกจนคิดค้นทุกคืนวัน

จากลูกของแม่
คุณหญิง บริพัตร

วิชาธรรมศาสตร์

ถึงหญิงใหญ่ สมเด็จพระราชดำริพระราชทานภาพ (สังคมศาสตร์) ๒๕๐ หน้า มีภาพประกอบ ๒๕ บท

ด้วยวันที่ ๓ สิงหาคมนี้ จะตรงกับวันเกิดของเขตรอบ ๔ รอบ ถ้าพ่ออยู่ใกล้ก็จะได้รับน้ำมนต์และผูกมือให้พรเธอด้วยความรักและความยินดี แต่เหตุอยู่ไกลจะทำเช่นนั้นไม่ได้ จึงได้ส่งสร้อยข้อมือเข้ามาให้เป็นของขวัญแทนด้วยผูกข้อมือ และมีจดหมายฉบับนี้มาอำนาวยพร แก่เธอด้วยความรักอย่างจริง และขออ้างถึงจริยฐานที่พ่อเลื่อมใสมั่นคงในพระพุทธศาสนา และได้ประพาศยุติธรรมมีกุศลเป็นอันสงฆ์สืบมาประการใด ขออำนาจความศักดิ์และกุศลของพ่อจงบันดาลให้อาณาภาพพระศรีรัตนตรัยกับทั้งพระบรมเดชาานุภาพและพระกรุณาคุณของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์แห่งบรมราชจักรีวงศ์ทุกพระองค์ จงคุ้มครองป้องกันสรรพอุบถอันตรายอย่าให้มีแก่ตัวเธอ และขอให้เธอเป็นสุขสบายเป็นที่รักใคร่นับถือของผู้อื่นสืบไปตลอดกาลนาน เทอญ

ยังมีอีกไม่ออกกว่าได้เคยอ่านจดหมายที่พ่อมีถึงลูกอย่างนี้ที่ไหนอีก จดหมายฉบับนี้ทั้งสำนวน และกระบวนลำดับความ ที่สำคัญคือกินใจลึกซึ้งนัก นี้ว่าไม่ใช่ลายพระหัตถ์สมเด็จพระราชดำริฯ ก็จะต้องเห็นเพราะสมเด็จพระเจ้าฯ นั้น ใคร ๆ ก็รู้จักกันอยู่แล้วว่าทรงภาษาไทยได้อย่างวิเศษ เลยไม่ถึงกับจะตื่นตื่น เพียงแต่อยากจะบอกกล่าวให้คนที่กำลังเป็นพ่อคนหรือกำลังกักจะเป็น ได้อ่านลายพระหัตถ์ชุดนี้ที่สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ไปขอประทานทำหนังสือพิมพ์มาพิมพ์เผยแพร่

คนมีประโยชน์นั้นคนทั้งปวงมักจะแสวงหาความรู้ว่าคนนั้น ๆ ได้ทำงานอะไรมาบ้าง และชีวิตส่วนตัวเป็นอย่างไร ดังนั้นเราจึงมักจะพบกันแพร่หลายว่า มีหนังสือที่ตีพิมพ์ว่าด้วยงานและชีวิตของคน

นั้น ๆ คนนั้น ๆ มีทั้งศาสตราจารย์ นักการเมือง จินตกรรม ศิลปินและนักเขียน เราได้พบบ่อย ๆ ในคนมีประโยชน์นั้น ๆ ว่า ชีวิตคู่ชดกับงาน ไม่อ่อนหวาน เข้มข้นเหมือนกับงานที่บันดาลออกมา บางทีเราก็พบว่าชีวิตนั้นน่าสมเพช ไม่เพียงพหูพราเหมือนกับการแต่ที่เราไม่ค่อยจะพบบ่อยนักก็คือ ความสอกลดลงในสิ่งทั้งสองคงกล่าว สมเด็จพระเจ้าฯ ทรงเป็นคนมีประโยชน์คนหนึ่งของโลก งานของสมเด็จพระเจ้าฯ ปรากฏแก่ตาโลกหลายแขนงหลายสาขา หลายแห่งหลายมุม เป็นงานที่ปูพื้นฐานให้อนุชนเสริมสร้างกันต่อไป แต่ชีวิตของสมเด็จพระเจ้าฯ เราไม่ค่อยรู้จักกันมากนัก ที่รู้จักก็เห็นไปอย่างกว้าง ๆ ไม่พอที่จะศึกษาเอามาประกอบกับการพิจารณางานของพระองค์ท่าน สมเด็จพระเจ้าฯ ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย อันมีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ของคนทั้งแผ่นดิน มีพระเกียรติปรากฏว่าเป็นยอดคนนักปกครอง ว่ากันว่า ใครจะปกครองดีหรือไม่ดี ให้ยกกันตั้งแค่นั้นบ้านออกไป ดั่งยังปกครองบ้านไม่เรียบร้อย ก็ยากนักที่จะปกครองเมืองให้สงบราบคาบได้ สมเด็จพระเจ้าฯ ทรงมีพระโอรสธิดาถึง ๓๐ พระองค์ พระโอรสธิดาเหล่านี้ก็ประสูติต่างหม่อมมารดา กัน ใครที่คุ้นเคยกับบ้านใหญ่จะรู้สึกถึงการ ที่มีชีวิตอยู่ในท่ามกลางความแก่งแย่งแข่งดี ความอิจฉาริษยา ถ้าประมุขของบ้านชาครธรรมของสัจบุรุษ ชาคพรหมวิหาร ๕ ชาติความรู้ในกาลามสูตร ชาติความรู้ในมงคลสูตร ในบ้านนั้นก็ร้อนระงมไปด้วยเพลิงแห่งความแค้น ผู้คนที่เติบโตขึ้นมาจากที่เหล่านั้นจะเป็นผู้ที่ขาดสุขภาพจิต พลังที่จะไปแสดงออกในทางเสริมสร้างบักกลีภาพแห่งตน เพื่อประโยชน์ตน และประโยชน์ท่าน จะถูกเผาผลาญไปอย่างไรประโยชน์

แต่ทุกวันนี้ ใครก็รู้ว่าหม่อมเจ้าในกรมนี้ ทรงเป็นเจ้านายที่มีประโยชน์คือแผ่นดิน มากบ้าง น้อยบ้าง

ตามพระกำลัง ที่ทรงทำประโยชน์ต่อประเทศชาติ เป็นส่วนรวม อย่างท่านหญิงพูน ท่านก็ได้ทรงรับราชการ แต่ก็ได้ทรงทำงานเป็นส่วนพระองค์ ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม จนเป็นที่กล่าวกันว่าเจ้านายวังวรดิศเป็นเจ้านายที่น่านับถือ การที่เป็นดังนี้จะต้องมีที่มา และที่มาดังกล่าวนี้ก็ต้องยกถวายสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าสมเด็จฯ ทรงอภรมพระโอรสธิดาที่นั้น ปรากฏมานานนักหนาแล้ว แต่ไม่มีใครรู้ว่าท่านทรงอภรมของท่านอย่างไร ลายพระหัตถ์ชุดนี้จะช่วยให้มาถวิลวิธีการของท่าน อ่านแล้วชื่นใจ เป็นสิริมงคล

หนังสือที่รวมพิมพ์จดหมายส่วนตัว โดยที่เจ้าของไม่ได้ตั้งใจว่าจะถูกตีพิมพ์นั้น มีข้อเสียอยู่อย่างหนึ่งสำหรับคนอ่านทั่ว ๆ ไป เพราะในจดหมายนั้นจะเต็มไปด้วยข้อคนมากมายหลายหลาก ที่เป็นคนสำคัญ มีชื่อเสียงปรากฏก็มี ที่ไม่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักก็มี คนอ่านขาดความรู้ในเรื่องราวความสัมพันธ์ของคน ที่ปรากฏชื่อนั้น ทำให้ขาดรส ผิดกับผู้ที่อยู่ใน ใ้รู้จัก ว่าใครเป็นใครก็สนทนากันเพลินตาม อย่างพระราชนิพนธ์ โกลบ้าน เป็นต้น เมื่อแรกออกมา มีคนชอบอ่านกันมาก ที่ชอบนั้นนอกจากจะชอบเนื้อหาของพระราชนิพนธ์แล้ว ยังรู้จักบรรดาคนที่ปรากฏชื่อในพระราชนิพนธ์นั้น ซึ่งล้วนแต่เป็นพระราชวงศ์และข้าราชการผู้ใหญ่ ครั้นนานมากคนชั้นหลังอ่านพระราชนิพนธ์ฉบับนั้นก็ไม่นุกเท่าคนชั้นก่อน ลายพระหัตถ์ สมเด็จฯ ก็เช่นเดียวกัน เต็มไปด้วยพระนามเจ้านายชื่อคน ซึ่งมีทั้งคนกว้างขวาง และไม่กว้างขวาง ทั้งยังอาจจะขาดความรู้ในความสัมพันธ์ของผูกพัน ซึ่งกันและกัน ข้อนี้อาจจะทำให้ขาดรสไป* แต่ถ้าตีพิมพ์แล้ว

* สำนักพิมพ์ได้ทำอธิบายข้อบุคคลต่าง ๆ ทุกคน และบอกความสัมพันธ์กัน ทั้งยังอธิบายศัพท์สำนวนบางอย่างที่เลิกใช้ไปแล้วด้วย
บ.ก.

ในเรื่องนี้ ไม่สนใจว่าใครจะเป็นใคร เกี่ยวของ กันอย่างไรเสียอย่างเดียว เฟื่องแต่สาระของลายพระหัตถ์ ผลที่ได้ก็จะคุ้มค่า ไม่เสียเวลาเลยจนนึกเคียว อย่างนี้ก็ทำความรู้จักกับท่านหญิงใหญ่สักพระองค์ก็จะเป็นการเพียงพอ เพราะท่านทรงเป็นเจ้าของลายพระหัตถ์

ท่านหญิงใหญ่ ซึ่งสมเด็จฯ ทรงเรียกว่า “หญิงใหญ่” ในลายพระหัตถ์ชุดนี้ พระนามเต็มว่า ม.จ.หญิง จงจิตรถนอม ถิศกุล หม่อมมวมเป็นหม่อมมารดา ประสูติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๒๕ ทรงเป็นพระธิดาองค์ใหญ่ ทรงรับการศึกษาจากโรงเรียนสุนันทาลัย เมื่อทรงพระเยาว์เสด็จเข้าไปอยู่ในพระบรมมหาราชวังในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระปิตุลาเจ้าสุยามมารศรีพระราชเทวี ในรัชกาลที่ ๕ สนพระทัยในการประกอบอาหาร ตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหิศวรินทร์ พระราชธิดาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระราชเทวี เล่ากันว่า สมเด็จเจ้าฟ้าพระองค์นี้ โปรดในการประคิณสุกติดกันวิธีประกอบอาหารไทยนานาชนิด ทรงคิดอะไรได้ก็ตั้งเป็นเครื่องเสวยถวายสมเด็จพระราชบิดา ทรงเป็นสมเด็จพระราชธิดาที่โปรดที่สุด ท่านหญิงใหญ่ทรงมีพรสวรรค์ในทางนี้ ทรงทำสิ่งใดขึ้นมาก็เป็นที่ยอมรับานของเจ้านาย แม้แต่หน้าฟริก ซึ่งเป็นของง่าย ๆ ก็หากนทำอร่อย ๆ เหมือนท่านยาก ใครที่เคยกินแล้วจะเป็นพยานได้ทุกคน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ก็พอพระราชหฤทัยพระราชทานรางวัลสร้อยข้อมือ ๑ เส้น พร้อมด้วยพระราชคำรัสว่า “ข้าได้กินหน้าฟริกของเจ้า ทำให้ข้ารอดตายไปได้”

กะปิปล้ำก็อย่างหนึ่งทรงทำได้อร่อยนัก สมเด็จพระพันวัสสาอัยิกาเจ้า ถึงกับพระราชทานลายพระหัตถ์ลงมาว่า “แม้แต่กะปิปล้ำซึ่งเป็นของที่ทำอย่างง่าย

ที่สุดเธอก็ปรุ้งอ้อย กลมกลมมดื ถูกปากฉันนี่ ฉันทองทำคูป้าง กว่าจะปรุ้งได้ก็เหมือนมือเธอ ชิมไปชิมมากว่าจะได้ก็ ค้อมพืด แต่อย่างนั้นก็ยังไม้อ้อยเหมือนเธอทำ”

เมื่อสมเด็จพระยาคำรง ฯ ยังเสด็จอยู่ในราชการ ต้องทรงรับแขกมาก ทั้งไทยและเทศ ท่านหญิงใหญ่ทรงรับพระธรรมาในเรื่องนี้ โดยเฉพาะในเรื่องอาหารฝรั่งนั้น สมเด็จ ฯ ทรงขอให้กักหลวงในรัชกาลที่ ๖ มาสอนท่านหญิงด้วย จนความสามาถปรากฏแพร่หลายไปทั่ว

มีเรื่องเกี่ยวกับความไม่เที่ยงอันควรจะเล่าไว้ในที่นี้สักเล็กน้อย คือเมื่อราวสามสิบปีเศษ ท่านหญิงใหญ่ประชวรมาก จนใคร ๆ ก็คิดว่าจะไม่รอด แม้แต่สมเด็จ ฯ เองก็ทรงกอดอย่างนั้น ถึงกับทุลมางสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศ ฯ ดังปรากฏใน สารานุกรมเจ้าฟ้ากรมพระยาอินทราธิราช ท่านมาเฝ้าเยี่ยม และเมื่อทุลลาคล้อยหลังไปแล้ว ก็ปรารภกันว่า “ท่านอยากสวยอะไร ๆ ก็ให้ท่านสวย ๆ เสียเถอะ”

แต่ท่านหญิงใหญ่ก็ยังเสด็จอยู่มาได้จนทุกวันนี้ และเป็นผู้เฝ้าท่านทั้งหลายที่คอยจะเฝ้าท่านจนหมดสิ้นไป ชีวิตของท่านยังเป็นชีวิตที่มีประโยชน์ต่อสังคม ทั้ง ๆ ที่พระชันษาจะครบ ๘๐ ใครมีธุระเดือดร้อนประการใดทรงช่วยเป็นพระธรรมาด้วยความเต็มพระทัยเต็มพระกำลัง

จากลายพระหัตถ์ชุดนี้ จะพบว่าพระอุปนิสัยของสมเด็จ ฯ มีอย่างไร พระอุปนิสัยนี้ทรงแสดงออกมา เมื่อ ม.จ. หญิง มารยาทรกัญญา คិតกุล พระธิดาที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อสภากาชาดมาเกือบตลอดพระชนม์ชีพประชวร สมเด็จ ฯ ทรงมีลายพระหัตถ์ว่า

การรักษาหญิงมารยาทรนั้นตามที่เราบอกมาพอได้เห็นชอบด้วย โรคเห็นจะยังพอเยียวยาให้กลับฟื้นเป็นปกติได้อีก แต่เห็นซัดเสียแล้วว่าร่างกายของเธอจะทนงานหนักเช่นเคยทำมาไม่ได้อีก พอเห็นชอบด้วยในความคิดที่จะลาออก เพราะตั้งแต่หญิงมารยาทรเข้าทำการงานในกาชาด ปรากฏความดีตั้งแต่เริ่มแรกตลอดมา

มีแต่คนสรรเสริญ ไม่มีใครติเตียนเธอเลย ครั้นเกิดอาการบวช ซึ่งเห็นจะทำงานหนักอย่างเคยทำมาแต่ก่อนไม่ได้ และหมอบงกับให้หยุดการงานถึง ๕ เดือนเป็นอย่างน้อย ถึงมฤตยามีความกรุณาจะผ่อนผันอย่างให้พักรักษาตัวชั่วคราว เมื่อความจริงมีอยู่ว่า จะทำงานอย่างแต่ก่อนไม่ได้แล้ว ถ้ายอมพักรักษาตัวชั่วคราว ก็เหมือนเห็นแก่เงินยิ่งกว่างานของกาชาด ชื่อที่หอมมาช้านานจะกลายกลืนไปเสีย พอจึงเห็นว่าควรลาออกให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่คนอื่น ๆ ถ้ามีประเพณีในกาชาดให้ค่าชดใช้ เช่น ยังมีกำหนดวันตายโดยได้เงินเดือนอยู่เท่าใด ก็รับค่าชดใช้เพียงเท่านั้น เหมือนกับคนอื่น ๆ ถ้าเขาจะให้เงินพิเศษติดกับคนอื่นก็ไม่ควรยอมรับ ควรอ้างว่าจะเป็นตัวอย่างเกิดขึ้นให้รำคาญแก่กาชาดในภายหน้า ว่าโดยย่อ เข้าไปด้วยดี และอยู่มาด้วยดี แล้วต้องออกด้วยดี จึงจะมีเกียรติสมกับที่เขามารวมหญิงมารยาทรหรือว่าเลขไปอีกหน่อยก็สมกับเป็นลูกของพ่อ และสมกับที่ทุกกระหม่อมซาบท่านทรงฝากให้ทำงาน

ใคร ๆ ก็คงอยากให้อ้อ ๆ ที่มีบุญสมยนี้ สอนลูกสาวกันอย่างนี้ทั้งนั้น

เราจะได้พบว่า สมเด็จ ฯ ซึ่งทรงเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในเรื่องคุณ ทรงมีความเห็นในสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์มาอย่างไร ก่อนที่เราท่านจะได้รู้สึกท่านทรงมีความเห็นว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ทรงพระคุณอันประเสริฐนั้นเป็นเพราะ

แต่บุญญาภิหารเป็นข้อสำคัญอีกอย่าง ๑ ที่ได้พระชนนีอย่างพระชนนีศรีสังวาลย์ พอไม่เคยคิดคาดเดาว่าจะเป็นผู้หญิงที่มีสติปัญญาสามารถมาก เพิ่งมาสังเกตเห็นในคราวนี้ รู้จักวางพระองค์พอเหมาะดีทุกสถาน ใครกั้นก็ต้องนับถือ และถ้อยคล้ายห่างสมเด็จพระอานันทมหิดล เพราะมีชนนีดีด้วย*

ทุกวันนี้ความก็ปรากฏทั่วไปตรงตามที่ได้รับสั่ง

ใครที่สนใจในชนบธรรมนิยมประเพณี จะใคร่ความรู้จากลายพระหัตถ์ชุดนี้มากมาย เป็นความรู้ที่เป็นรากฐานทำให้เกิดความคิด ว่าประเพณีเป็นของ

* ได้เชิญลายพระหัตถ์ทั้งฉบับมาลงใน ปีที่สี่ฉบับนี้ด้วยแล้ว
บ.ก.

ปรุงแต่งผันแปรไปตามกาลเวลา แต่คติที่เป็นแก่น
ของประเพณีเป็นของไม่ควรจะทอดทิ้ง สมเด็จพระ
ประพาศตามคคิของไทย ในข้อที่นับถือ พระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์ บิคา มารดา ครูอาจารย์ พระ
มหากษัตริย์ และผู้มีคุณ นอกจากทรงประพฤติ
แล้วทรงอบรมให้พระโอรส พระธิดา ประพฤติปฏิบัติ
ตาม ทั้งกาย ทั้งวาจา ทั้งใจ ลายพระหัตถ์ชดนี้ให้
ข้อคคิมากในเรื่องของมนุษยสัมพันธ์ แต่เป็นอย่าง
มนุษยไทย ๆ ซึ่งเป็นของควรจะหาอ่าน เพราะเรื่อง
ของมนุษยสัมพันธ์ที่ผูกพันหนาทุกวันนี้ ฟังดูแล้ว
ไม่เป็นไทยพอเลย เราจะพบเรื่องพอกับลูก กากับ
หลาน พี่กับน้อง เจ้ากับข้า นายกับบ่าว เพื่อนกับ
เพื่อน ผัวกับเมีย ญาติกับญาติ ศักดิ์กับศักดิ์ เราจะ
ได้เห็นวินัยของคนสมัยก่อน ซึ่งไม่รู้จักกับคำว่าวินัย
มากไปกว่าวินัยสมัยอย่างทุกวันนี้ เราจะได้เห็นการ
แสดงออกเป็นหน้าหนึ่งอันเดียวกัน โดยไม่รู้จักใช้คำว่า
unity เราจะได้เห็น spirit ของคนแต่ก่อนโดยที่
ท่านไม่ได้ท่องไว้เป็นคำขวัญ เราจะเห็นความ
นอบนบกันตามศักดิ์คามอาวุโสในรูปของอิทธิบาท
ใครได้อ่านแล้วจะรู้จักสมเด็จพระยาต่าง ๆ ที่ขึ้น
กว่าที่ใครจักมา

สมภพ จันทระประภา
กรมทรัพย์สินทางปัญญา

หนังสือสนุก ส. ศิวรักษ์ (สังคมศาสตร์)

๒๖๖ หน้า มีรูปประกอบ ๒๕ บาท

ข้าพเจ้าได้รับเชิญให้วิจารณ์หนังสือเรื่องนี้
ข้าพเจ้าไม่ใช่นักวิจารณ์จึงตอบปฏิเสธ แต่บรรณา
ธิการว่าต้องการให้ข้าพเจ้าอ่านและแสดงความเห็น
เกี่ยวกับหนังสือนี้ ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นกษัตริย์
สามัญ ผู้มี “ฉันทะในทางอ่านหนังสืออยู่สักหน่อย”
ด้วยเหตุฉนั้น ข้าพเจ้าจึงยินยอมวิจารณ์ให้ เพราะไหน ๆ
ข้าพเจ้าก็มาทำงานในด้านการศึกษา และวัฒนธรรม
ของอังกฤษอยู่เป็นเวลานาน จะมีโอกาสได้อ่าน
หนังสือ ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะกระตุ้นใจให้ชาวไทย
รู้จักภาษาและวัฒนธรรมที่ดีของไทยเราเช่นนี้ จึงพอ

ใจ เมื่ออ่านไปโดยตลอดแล้วก็ยิ่งพอใจเพิ่มขึ้น ด้วย
เรื่องทุกเรื่องทีเลือกมาลงพิมพ์ล้วนใช้ภาษาดี ควรที่
นักเรียนนักศึกษาจะถือเป็นแบบอย่างได้ และข้าพเจ้า
ก็ขอตั้งความหวังเช่นเดียวกับพระวรวงศ์เธอกรมหมื่น
พิทยลาภพฤฒิยากร ที่ทรงพระนิพนธ์ไว้ในคำนำว่า
หนังสือเล่มนี้คง “จะสามารถเป็นเหตุปลุกฝังให้คน
ไทยเรารักแบบแผนความนิยมชาติ ในวาระที่เรากำลัง
ก้าวหน้าไปพร้อมกับวิทยาศาสตร์ใหม่ต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว
เวลานี้”

พร้อมกันนี้ ข้าพเจ้าก็ใคร่ชี้แจงเพิ่มเติมว่า หนังสือ
เล่มนี้มิใช่เป็นชนิดที่จะจุกชะนวนให้เกิดชาตินิยม ผู้
รวบรวมเก็บวรรณกรรมเก่า ๆ มาให้พวกเราอ่านใหม่
ได้รู้จัก ให้เรารู้ว่ามีชื่อช่างสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์
นั้นคงมามีอย่างไร อะไรน่าดู อะไรไม่น่าดู การร้อย
รำทำเพลงของไทยนั้นมีประดมกำเนิด ความเป็นมา
อย่างไร และท่านที่อธิบายให้เรารู้ในคำนำนี้ก็ไม่ใช้ใคร
อื่น คือผู้ที่ชำนาญในศิลปวิชาการด้านนี้โดยเฉพาะ คือ
สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์นั่นเอง ผู้
กระหายใคร่รู้เรื่องไทย ๆ ในอดีต อาจหาอ่านได้หลาย
รสอย่างจุใจ และเราคงไม่ลืมว่า เราก็คือผลอันเกิด
จากอดีตนั่นเอง ถ้าเราไม่รู้จักอดีต ชีวิตปัจจุบันของ
เราจะอยู่อย่างซากรากฐาน และเราก็จะกล่าอนาคค
ไปอย่างปราศจากความแน่นอนใจ ในเรื่องของตัวเอง
เรื่องในอดีตบางอย่างก็ช่างเหมือนกับความเป็น
ไปในปัจจุบันเสียจริง เช่นเรื่องรัฐสภาอนาคตของ
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัญหาเรื่องชาคคน
เรื่องเป็นทหารตีหรือพลเรือนตี เรื่องเงินแผ่นดิน
ตลอดจนเรื่องเปลี่ยนแปลงการปกครอง ใครที่สนใจ
ปัญหาดังกล่าว ควรจะรู้ว่าบรรพบุรุษท่านคิดกันมา
อย่างไร คั้นลึกแค่ไหน บางอย่างยังจะนำมาใช้ได้
หรือไม่

เท่าที่กล่าวมาน อาจจะไม่เป็นเรื่องสนุกนัก
สำหรับคนสามัญทั่วไป แต่ถ้าได้อ่านด้วยอารมณ์ขัน
แล้วจะเห็นสนุกทุกเรื่อง ยิ่งเรื่องรัฐสภาในอนาคต
ด้วยแล้ว มีทั้งหุสคคิ สารคคิ ทั้งเยาะทั้งเย้ย และ
มันช่างจริงกับชีวิตความเป็นไป ในระยะต่อมาเสียนี้
กระไร เรื่องที่สนุกจริง ๆ ยังมีอีก เช่นความทรงจำ

ของกาญจนาภรณ์เกี่ยวกับสมัยรัชกาลที่ ๕ นั้น ทำให้เห็นเป็นภาพพจน์ได้ดี ว่าสมัยมีทรงใหม่ ๆ เด็กสมัยนั้นสนุกกันอย่างไร เปรียบเทียบกับการจรรยาสมัยนี้แล้ว ชีวิตพวกเราในปัจจุบันนี้ช่างไม่น่าพิสมัยเอาเลย ข้อเขียนของท่านพุทธทาสเกี่ยวกับสวนโมกข์ที่ไชยา ถิ่นน่าอ่าน เป็นเรื่องที่ทำให้ใจคอของเราสูงส่งขึ้น ทำให้เห็นว่ามีเรื่องที่ยากแสนยาก ถ้าทำจริงแล้ว ก็ทำได้ ดังท่านพุทธทาสได้ทำมาแล้ว ในทางเรื่องอ่านเล่น ก็มีหนังสือสนุกอีก อันเป็นเรื่องสั้นเรื่องแรกของไทย เสียขายแต่ที่ผู้รวบรวมไม่อธิบายให้ทราบถึงความสำคัญของนวนิยายเรื่องนี้ และผู้อ่านทั่ว ๆ ไปก็อยากจะทราบได้ว่า 'บุญญาชน' ในกรุงเทพวาทย์กระโถน โกรธแค้นผู้แต่งเรื่องนี้ มากน้อยเพียงใด เว้นไว้แต่ผู้อ่านนั้น ๆ จะติดตามไปหาต้นฉบับเดิมอ่าน แต่เมื่อผู้รวบรวมไม่บอกต้นฉบับที่มาให้ทราบ ก็เลยยิ่งยากที่จะตามหาที่มา มาอ่าน หนังสืออ่านเล่นนอกจากนี้ยังมีอีก เช่นของประเสริฐอักษร (กรมพระนราฯ) เขียวหวาน (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์) ซากก็แต่ของ น.ม.ส. และนักประพันธ์สมัยใหม่ไม่มีเลย

ที่องค์ก็คือบางเรื่องรักกันแพร่หลายแล้วก็เอามาลง เช่นคำถวายพระพรเรื่องยุทธหัตถี เรื่องราชาธิราช และเรื่อง สังข์ทอง โดยเฉพาะเรื่องหลังนี้ เป็นพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทำไมไม่เลือกเอาเรื่องที่เพราะกว่านี้ อีเหนา จะมีเหมาะกว่าหรือ ร้อยกรองบางบทก็สั้นเกินไป กวีอ่านไม่จุใจเหมือนร้อยแก้ว ถ้าลดเรื่องให้น้อยลง ให้มีแค่ชิ้นยาว ๆ เท่านั้น จะมีดีกว่าหรือ นี่เป็นความเห็นของข้าพเจ้า แต่คิดว่าด้วยการจัดโต๊ะ วิธีทำกับข้าวนั้น รู้สึกจะไม่สู้เข้าเค้าที่จะเป็นหนังสือชนิดที่จะกระตุ้นใจให้คนค้นคว้าวิชาไทย ๆ ท่อไปเท่าไรนัก ถึงกระนั้นข้าพเจ้าก็เข้าใจว่ารวบรวมเอามาลงไว้ให้เป็นเรื่องเบา ๆ เพื่อขบใจให้แม่บ้านอ่านคด แล้วอาจจะชวนให้อ่านเรื่องอื่นต่อ ๆ ไปก็ได้ ไว้ว่าง ๆ ข้าพเจ้าจะอ่านแล้วไปฟังคนศรีไทยตามคำแนะนำ และถ้ามีโอกาส อาจหยิบเอาไปเป็นสมศกนาเที่ยวทางคูปวาทายอกเหม หรือควัง คู้ค ก็คงค่าแดลงการณของสำนักพิมพ์ก็ได้ เกรงแต่ว่าคนไทยเรายังไม่มึนสยที่จะทำเช่นนั้น ดังที่เขาทำกันในเมืองนอก

กล่าวโดยสรุป ข้าพเจ้าขอชมว่าจัดพิมพ์ได้ประณีต สดสวย มีรูปประกอบมาก บางรูปก็แปลกไม่เคยเห็นที่อื่นมาก่อนเลย (เช่นรูปโกษาปาน แลเมนูในวังบักกิงแฮม) ผู้รวบรวมมีวิริยะอุตสาหะเลือกสรรสิ่งละอันพันละน้อยจากวรรณกรรมมาตรฐาน ที่หาอ่านไม่สู้จะได้ง่าย ๆ นึก แต่ละเรื่องเป็นภาษาไทยที่สดสวย มีอรรถรสต่าง ๆ กัน ให้ความบันเทิง คติธรรม และปรัชญาชีวิต ความรู้เกี่ยวกับกรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อให้แนวคิดในการประพันธ์แบบต่าง ๆ ซึ่งจะประกอบประโยชน์แก่ผู้อ่านอย่างยิ่ง

หนังสือสนุก เปรียบเสมือนฉันทอนล้ำค่า เรียงรายอยู่ในกล่องอันงามวิจิตร

ฉมุล มาลาสิทธิ์

บริษัท คาว์ซิค

หนังสือชุดประเพณีไทย เสฐียรโกเศศ (สังคมศาสตร์) ๔ เล่ม เล่มละ ๒๕ บาท

หนังสือที่เสฐียรโกเศศเขียนย่อมมีหลายรสหลายเรื่อง ตั้งแต่ ศิลป์ วรรณคดี ลัทธิศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี เพราะท่านเป็นผู้สนใจและใฝ่หาความรู้หลายด้านหลายแขนง ชื่อเสียงของเสฐียรโกเศศย่อมเป็นที่รู้จักและยกย่องกันในกลุ่มประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในวงการทั่วไปและวงวิชาการ ในที่นี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงเสฐียรโกเศศในฐานะนักวิชาการ โดยเฉพาะในฐานะที่ท่านเป็นผู้ริเริ่มศึกษาค้นคว้า ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นเนื้อหาประการหนึ่ง ของวิชามานุษยวิทยาทางด้านวัฒนธรรม ทั้งยังได้เป็นผู้แนะนำวิชามานุษยวิทยาให้เป็นที่รู้จัก ในหมู่ประชาชน อย่างกว้างขวาง ก่อนที่วิชานี้จะได้รับการยอมรับและมีผู้สนใจศึกษาอย่างจริงจังเช่นเดียวกับแขนงวิชาอื่น ๆ ทางด้านสังคมศาสตร์

ในหนังสือ บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ เสฐียรโกเศศเล่าว่า ท่านเริ่มสนใจศึกษาวัฒนธรรมในระหว่างที่รับราชการเป็นหัวหน้ากองศิลปวิทยา ในกรมศิลปากร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ อันเป็นตำแหน่งที่ทำให้ต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับ

วัฒนธรรมไทย แหล่งที่มาแห่งความรู้ดังกล่าวของ เสฐียรโกเศศก็โดยอาศัยการอ่านหนังสือซึ่งมีอยู่ในหอสมุดแห่งชาติ ส่วนความรู้ที่ไม่มีโอกาสทราบได้ “ค่อยเป็นระยะที่เก่ากับใหม่ ในเรื่องวัฒนธรรมกำลังระดับชากคองไม่ต่อกัน” เสฐียรโกเศศก็ได้อาศัยพระบารมีของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต ประทานความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ดังปรากฏอยู่ในหนังสือ บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ ซึ่งสำนักพิมพ์สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทยจัดพิมพ์ขึ้นรวม ๕ เล่มด้วยกัน ซึ่งเป็นหนังสือที่เป็นประโยชน์ มีค่าทางด้านการศึกษาวรรณกรรมชุดหนึ่ง

ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ของเสฐียรโกเศศ นับเป็นการค้นคว้าจากตำรับตำราและคำบอกเล่าของ “ท่านผู้รู้” ต่าง ๆ ได้พิมพ์ออกมาในโอกาสและกาลเวลาต่าง ๆ กันมากมาย กระจัดกระจาย ยากที่จะหาอ่านได้ครบถ้วนทุกเรื่อง บัดนี้เป็นที่น่ายินดีว่าสมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย ได้รวบรวมเรื่องวัฒนธรรมดังกล่าวมารวมพิมพ์ให้อยู่ในชุดเดียวกัน ในหนังสือชุด ประเพณีไทย ของเสฐียรโกเศศ รวม ๔ เล่มด้วยกัน คือ ๑. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (เกิด — ตาย) ๒. ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล (ตรุษ — สารท) ๓. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (ปลูกเรือน — แต่งงาน) และ ๔. ประเพณีเบ็ดเตล็ด อันเป็นเล่มสุดท้ายของชุด ซึ่งเพิ่งจะพิมพ์เสร็จ นับเป็นการช่วยให้ผู้สนใจงานค้นคว้าทางด้านวัฒนธรรมของเสฐียรโกเศศ สามารถค้นคว้าหาอ่านได้สะดวกยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการเขียนเกี่ยวกับประเพณีต่าง ๆ ของเสฐียรโกเศศก็ได้แถลงไว้ว่า “เรื่องที่เขียนเป็นไปในทางศึกษาเนื่องในการวิจารณ์ เพื่อค้นหาค่าของประเพณีที่มีอยู่ว่าเป็นอย่างไร” มากกว่าจะแต่งเป็นตำราโดยตรง (คำนำ ตรุษ — สารท) สรุปอย่างง่าย ๆ เสฐียรโกเศศต้องการที่จะอธิบายคุณค่าของประเพณีที่มีอยู่ ว่ามีความหมายอย่างไร เพื่อให้คนธรรมดาทั่วไปอ่าน มิได้ต้องการให้หนังสือของท่านเป็นสิ่งที่นำไปอ้างอิงในทางวิชาการ เป็นคำรับ

ตำราแต่อย่างใด ความซึ้งเสฐียรโกเศศยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการเขียนหนังสือของท่านตลอดมา และเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้หนังสือของเสฐียรโกเศศเป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ในคำวิจารณ์เรื่อง คีตางเวทดา กรมหมื่นพิทยลาภฯ ตรัสชมวิธีการเขียนของเสฐียรโกเศศว่า “ข้อเขียนของเสฐียรโกเศศนั้น มักยากที่จะรู้ได้ว่า ตอนไหนเป็นวิชาการ ตอนไหนเป็นเพียงเรื่องเล่า วิชามานุษยวิทยาก็ วิชารัฐศาสตร์ก็ วิจารณ์ไปกับการเล่าอย่างสนุก ทั้งหนึ่งการคุยอย่างออกรสหลังเวลาอาหารค่ำ” (แปลจากภาษาอังกฤษในวารสารสยามสมาคม)

เรื่องประเพณีต่างๆ ที่เก็บเอามาเล่ามักเป็นเรื่องของชาวไทยในภาคกลางยึดถือและปฏิบัติกันอยู่เป็นส่วนใหญ่ ในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ส่วนเรื่องของภาคอื่นหรือประเทศอื่นๆ ก็เพียงยกมาอธิบายประกอบตามที่ค้นพบในตำรา หรือจากคำบอกเล่าของผู้อื่น เพื่อให้ผู้อ่านได้มีโอกาสเปรียบเทียบและมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องศึกษาประเพณีนั้น เสฐียรโกเศศได้ชี้แจงไว้ในหนังสือแต่ละเล่ม ในหนังสือ “ชุดประเพณี” ของท่านหลายแห่ง ข้อความคล้าย ๆ กัน แต่อันหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านเห็นแนวความคิดในการศึกษาของท่านอย่างชัดเจน คือข้อความที่เสฐียรโกเศศกล่าวไว้ในหนังสือ ประเพณีเกิด — ตาย หน้า ๑๑๘ ว่า

“เนื่องด้วยเหตุที่ชนชาติซึ่งยังห่างไกลต่อความเจริญย่อมก้าวหน้าได้ช้า จึงรักษาความคิดความอ่านและจารีตประเพณีไว้ได้นาน ผิดกับชาติที่เจริญซึ่งก้าวหน้าเร็ว เพราะมีความเป็นอยู่เจริญขึ้นโดยลำดับ ประชาชนชาวตะวันตกจึงอาศัยความเชื่อของชาติที่ยังเป็นป่าเถื่อนอยู่ เป็นแนวทางสำหรับค้นหาหาความรู้และเปรียบเทียบกับจารีตประเพณีของชาติที่เจริญแล้ว ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ว่ามีเหตุผลได้สืบต่อและกลายรูปกลายความคิดมาแล้วอย่างไร ตลอดจนใช้ความรู้เหล่านี้ประกอบกับหลักฐานทางโบราณคดี ทำให้สันนิษฐานตามความเป็นไปของมนุษย์ครั้งอดีต

บรรพสมัยก่อนประวัติศาสตร์ได้อีกโสดหนึ่ง” และอีก
แห่งหนึ่งในหนังสือเล่มเดียวกัน เสฐียรโกเศศกล่าวว่
“กฎของวิทยาศาสตร์มีอยู่ว่า ถ้าต้องการทราบสิ่งใด
ให้ได้โดยตลอด เราจะต้องทราบถึงกำเนิดและการ
กลีกลายของสิ่งนั้น”

แนวความคิดและความสนใจในสังคมและวัฒน
ธรรมของชนพวกที่ได้อีกว่าสมัยหรือด้วยอารยธรรม
ในแนวดังกล่าว สะท้อนให้เห็นแนวความคิดและทฤษฎี
ของนักมานุษยวิทยาชาวยุโรปและอเมริกาในยุคคอน
ต้นของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ที่มีความเชื่อในทฤษฎีที่
ว่าสังคมและชนพวกที่ยังมีความล้าหลังที่ยังคงมีอยู่ใน
ปัจจุบัน เป็นซากของสังคมในยุคเริ่มแรกของประวัติ
มนุษยชาติที่ยังคงเหลือปรากฏให้เราเห็น นักมานุษย
วิทยาในยุคต้น ๆ จึงได้พยายามที่จะสืบหาความสัมพันธ์
ทางด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ของสังคมล้าหลัง
ดังกล่าวกับสังคมปัจจุบัน ว่ามีวิวัฒนาการทางประวัติ
ศาสตร์อย่างไร กล่าวสรุปอย่างง่าย ๆ ก็คือ สังคม
ล้าหลังซึ่งถือว่าเป็นสภาพเริ่มแรกที่สที่สุดของสังคมมนุษย์
ได้วิวัฒนาการมาตามลำดับขั้นอย่างไร จนถึงสังคมปัจจุ
บัน ซึ่งถือว่าเป็นแบบของสังคมที่เจริญถึงขั้นสูงสุด

วิธีการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ในวิวัฒนาการ
ทางประวัติศาสตร์ของสังคมสมัยเริ่มแรก จนถึงสังคม
ปัจจุบันดังกล่าว ก็กระทำโดยการศึกษาชนบทรรม
นิยมประเพณีของสังคมต่าง ๆ ว่ามีลักษณะที่สำคัญ
อะไรบางอย่างคล้ายคลึงกัน หรือมีอะไรบางอย่างที่ต่างกัน จาก
หลักฐานซึ่งพอจะหาได้ ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากบันทึก
ของพวกมิชชันนารี หรือนักเดินทางสำรวจต่าง ๆ
ยิ่งกว่า จะไปทำการศึกษาค้นคว้าโดยตรงด้วยตัวเอง
สังคมใดที่มีชนบทรรมนิยมประเพณีคล้ายคลึงกัน ก็
ถูกสันนิษฐานว่ามีความเกี่ยวพันกันในอดีต และด้วย
วิธีการง่าย ๆ ดังกล่าวมานี้แหละ ที่นักมานุษยวิทยา
สมัยต้น หรือนักวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สามารถ
ที่จะปะติดปะต่อภาพวิวัฒนาการของมนุษยชาติว่า ได้
ดำเนินมาจากระดับต่ำที่สุดจนถึงขั้นสูงสุด อย่างที่เป็น
อยู่ในปัจจุบันอย่างไร

แนวการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชน
ต่าง ๆ เพื่อค้นหาหลักฐานเพื่อสร้างประวัติศาสตร์

วิวัฒนาการของมนุษยชาติของนักมานุษยวิทยาในยุค
ต้น ๆ ดังกล่าว ได้มีอิทธิพลต่อนักศึกษาทางค่านวัฒน
ธรรมและประวัติศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ในยุคนั้น
อย่างมากมาย และประเทศไทยก็ได้รอคพ้นจากอิทธิ
พลของแนวความคิดดังกล่าว ก็จะเห็นได้จากกา
รศึกษาประวัติความเป็นมาของชนชาติที่เรียกตัวเองว่า
“ไทย” หนังสือของกลีฟตัน คอคค์ ที่เขียนเกี่ยวกับ
ชนชาติไทย (The Thai Race) ซึ่งพิมพ์เมื่อ พ.ศ.
๒๔๖๖ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของชนชาติไทยในแหลม
อินโดจีนปัจจุบัน กับชนชาติ ไทย อื่น ๆ ที่อยู่
ในดินแดนส่วนเหนือของประเทศไทยเลยขึ้นไปจนถึงเมือง
จีน เป็นหนังสือที่สะท้อนให้เห็นแนวความคิดเกี่ยวกับ
วิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ที่กำลังแพร่หลายอยู่ใน
ยุโรปและอเมริกาขณะนั้น หนังสือและความวิเริ่ม
ของหมอ คอคค์ ก่อให้เกิดความสนใจและการศึกษา
ทำนองเดียวกันในเมืองไทยและโดยคนไทย หนังสือ
เรื่องของชาติไทย ของเสฐียรโกเศศ ซึ่งพิมพ์เมื่อ พ.ศ.
๒๔๘๓ ก็แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลแนวความคิดทาง
ค่านวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ดังกล่าว ซึ่งอาศัย
การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ ว่า
เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร จากหลักฐานซึ่งมีอยู่
กระจุกกระจิกทางภาษา ชนบทรรมนิยมประเพณีใน
การดำเนินชีวิตค่านต่าง ๆ ของสังคม หรือกลุ่มชนที่
ได้รับการศึกษา เพื่อจะลงผลสรุปว่ากลุ่มชนหรือสังคม
ใดศึกษามีความสัมพันธ์กัน ในวิวัฒนาการทางประวัติ
ศาสตร์อย่างไร ถ้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีจารึก
ไว้ครบถ้วนในสังคมที่ศึกษาพอจะชี้ให้เห็นความกลี
กลายทางประวัติศาสตร์ อันสืบต่อกันมาไม่ขาดตอน
แนวความคิดและการศึกษาตามวิธีการ ดังกล่าวก็มักจะ
เป็นที่ยอมรับ และเป็นประโยชน์ในการที่จะให้ความ
เข้าใจแก่ผู้ศึกษาเกี่ยวกับสังคมที่ศึกษามากขึ้น แต่
สังคมส่วนใหญ่ที่ได้รับการศึกษามากจะไม่มีหนังสือหรือ
ไม่มีหลักฐานที่บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์อย่างครบถ้วน
ทุกยุคทุกสมัยพอให้เห็นความกลีกลายมาตามลำดับทาง
ประวัติศาสตร์ได้ การศึกษาวิวัฒนาการของสังคมดัง
กล่าว จึงต้องอาศัยการสันนิษฐานเป็นส่วนใหญ่ ผล

ของการศึกษาจึงขาดน้ำหนักและเป็นจุดอ่อนให้นัก
มานุษยวิทยาและนักประวัติศาสตร์ในยุคหลังโจมตีได้

การศึกษาวัฒนธรรมของเสรียุโรปประเทศในหนังสือ
'ชุดประเพณีไทย' ก็คงแลเห็นได้ว่ายังมีอิทธิพลของ
นักวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์อยู่มาก ประเพณี
ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เกิด-ตาย ปลูกเรือน-
แต่งงาน ตรีษ-สารท หรืออื่น ๆ จะได้รับการพิจารณา
ไม่เพียงแต่ในเรื่องรายละเอียดต่าง ๆ ที่ปฏิบัติหรือยึด
ถืออยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศไทยเท่านั้น ผู้เขียน
ยังได้หยิบยกเอาประเพณีอย่างเดียวกัน ที่ปรากฏและ
ปฏิบัติอยู่ในดินแดนส่วนอื่น ๆ ของโลกมาเปรียบเทียบ
เพื่อให้เห็น "กำเนิด" หรือวิวัฒนาการของประเพณี
ต่าง ๆ เหล่านี้ว่ามีมาแต่ดั้งเดิมที่ไหนเมื่อใด ประ
เพณีต่าง ๆ จึงได้รับการอธิบายโดยพิจารณาโดยเกี่ยว
พันกับกำเนิด พร้อม ๆ กันนั้นก็ชี้ให้เห็นว่า ใน
สถานการณ์ปัจจุบันประเพณีดังกล่าวได้ ได้รับการ
เปลี่ยนแปลงและปฏิบัติแตกต่างไปจากของเดิมในเรื่อง
รายละเอียดปลีกย่อยอย่างไร

หลักของการเปรียบเทียบนั้น ปกติใช้กันก็เพื่อ
จะกันหาลักษณะเด่น ๆ ของสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบกัน
เพื่อจะได้กำหนดประเภท ตามลักษณะคล้ายคลึงหรือ
แตกต่าง อันจะนำไปสู่การวางหลักหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ
เป็นการทั่วไป ซึ่งอาจจะนำไปใช้เป็นหลักในการศึกษา
ปรากฏการณ์ทำนองเดียวกันที่เกิดขึ้นในสังคมอื่น ๆ ได้
อีก การยกตัวอย่างเปรียบเทียบจากสังคมต่าง ๆ ใน
ประเทศ หรือในส่วนอื่น ๆ ของโลกมาประกอบในการ
พิจารณา จะมีประโยชน์ ก็ต่อเมื่อสังคมต่าง ๆ ที่ยกมา
สามารถเปรียบเทียบกันได้ เพราะมีลักษณะโครงสร้าง
คล้ายคลึงกัน ไม่ใช่ขอยืมมาจากแหล่งต่าง ๆ โดย
ไม่เลือก อีกประการหนึ่ง การเปรียบเทียบจำต้องมี
จุดมุ่งหมาย ซึ่งในทางวิชาสังคมศาสตร์ จุดมุ่งหมาย
ของการเปรียบเทียบคงได้กล่าวมาแล้ว ก็คือ มุ่งที่จะ
ค้นหาความเกี่ยวข้องกัน ของสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบ
เพื่อจะได้วางเป็นกฎเกณฑ์ อันสามารถจะนำไปใช้ได้
ทั่วไปในการศึกษาเรื่องเดียวกันที่อื่น ๆ

ในการศึกษาทางวัฒนธรรมนั้น การจะกล่าวถึง
วัฒนธรรมของสังคมต่าง ๆ ขึ้นมาลอย ๆ โดยตัดขาด

จากพื้นฐานหรือโครงสร้างอื่นๆ ของสังคมที่วัฒนธรรม
นั้นถือกำเนิดขึ้นมา จะไม่ทำให้การศึกษาเปรียบเทียบ
บรรลุจุดมุ่งหมายแต่อย่างใดเลย เพราะวัฒนธรรมแต่ละ
อย่าง ในตัวของมันเอง หากมีความหมายแต่อย่าง
ไรไม่ นอกจากความแปลกประหลาดแตกต่างกันไป
อย่างไม่มีที่สิ้นสุด วัฒนธรรมเป็นสิ่งแสดงออกของ
ปทัสถานหรือแนวความประพฤติต่อกันของบุคคลใน
สังคม การจะเข้าใจวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องพิจารณา
ควบคู่ไปกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ของสังคม เช่นสภาพ
แวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจและสังคม ที่
มีอยู่ในสังคมที่ได้รับการศึกษา

นอกจากชนบทรวมเนียมประเพณี จะได้รับการ
อธิบายและมีความหมายในคำที่มีความเกี่ยวพันกับ
ชีวิตความเป็นอยู่ทางค่านิยม ศาสนา เศรษฐกิจ ของ
สังคมที่ได้รับการศึกษานั้นแล้ว เราอาจจะพิจารณาได้
อีกคำหนึ่งว่า จารีตประเพณีแต่ละอันมีความหมาย
เกี่ยวพันกันในฐานะที่เป็นระบบพิธีการต่าง ๆ อัน
เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชีวิตของบุคคลในสังคม
หรืออย่างศัพท์ทางวิชามานุษยวิทยาเรียกว่า The rite
of passage ถ้าจะพิจารณาในคำนี้ หนังสือ 'ชุด
ประเพณี' ทั้ง ๔ เล่มจะมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี
หนึ่งอันเดียว ก็เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวพัน
เกี่ยวกับการที่บุคคลในสังคมได้รับการเปลี่ยนแปลง
จากสถานะหนึ่งไปสู่สถานะหนึ่ง ถ้าจะพิจารณา
ประเพณีต่าง ๆ ในคำนี้คงกล่าวจะเห็นได้ว่า ประเพณี
ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับ การเกิด ปลูกเรือน แต่งงาน
ตรีษสารท และการตาย เป็นประเพณีที่กระทำเกี่ยว
เนื่องกับวาระต่างๆของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงจากสถานะ
ต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดมาเป็นทารก คลอด โคนนมไฟ คัด
จุก บวชนาค แต่งงาน ปลูกเรือน ตลอดจนเทศกาล
ที่จัดตามฤดูกาลต่าง ๆ เช่น ตรีษสารท ก็ถือได้เช่น
เดียวกันว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจาก
สถานะหนึ่งไปสู่สถานะหนึ่งของบุคคล เสรียุโรปประเทศ
กล่าวถึงตรีษว่า เป็นการเริ่มต้นของฤดูร้อน หลังจาก
ที่พื้นดินมักคลุมด้วยหิมะและพืชพันธุ์ธัญญาหารต่าง ๆ
สลับชบเซา เหมือนกับสิ้นชีวิตไป เมื่อมาถึงฤดูร้อน
อากาศอบอุ่น ต้นไม้ใบไม้ต่างก็ผลิอกออกผลใหม่ ผู้

คนก็รู้สึกเหมือนกับว่าตายแล้วเกิดใหม่ จึงมีการฉลองวันเจ็งกัน สารท ก็เช่นกัน เป็นการฉลองในวาระที่พืชผลเริ่มจะสุก และเก็บเกี่ยวเป็นครั้งแรก อันเป็นการเริ่มต้นของความสมบูรณ์พูนสุข ผู้คนก็ยินดี มีการทำบุญและวันเจ็งกัน อันเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้คนที่สังคมได้มีโอกาสมาพบปะสังสรรค์กัน หลังจากที่ต้องคร่ำเคร่งหรืออคอยม เนื่องจากอาหารขาดแคลนมาช้านาน ประเพณีเกี่ยวกับการตายก็ได้รับการอธิบายว่าเป็นการแสดงถึงการเปลี่ยนสถานะของบุคคลจากโลกหนึ่งไปยังอีกโลกหนึ่ง ประเพณีเกี่ยวกับการตายนี้ นักมานุษยวิทยาในยุคนั้น ๆ มักจะอธิบายสรุปเหตุผลของประเพณีเกี่ยวกับการตายว่า เป็นเพราะคนที่อยู่ข้างหลังกลัวผีของผู้ตาย จึงพยายามหาทางป้องกันมิให้ผีกลับมารบกวน และขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการตระเตรียมผู้ตาย ให้เดินทางไปสู่โลกอื่นโดยสะดวก ในหนังสือประเพณีเกี่ยวกับการเกิด-การตาย เสฐียรโกเศศก็ให้คำอธิบายสาเหตุของประเพณีการตายทำนองเดียวกัน นักมานุษยวิทยาวันหลังอย่างเช่น Van Gennep (The Rites of Passage, 1960) หรือ Robert Hertz (Death and the Right Hand, 1960) อธิบายพิธีกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการตายว่าเป็นการแสดงออกถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ ของผู้อยู่ข้างหลัง ที่มีต่อผู้ตายตามลำดับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของผู้ตาย มากกว่าจะเป็นเรื่องของผู้ที่อยู่ข้างหลังแสดงความกลัวต่อผู้ตาย เพราะมีพิธีศพของชนบางเผ่าไม่ได้แสดงว่า ผู้ทำพิธีมีความหวาดกลัวต่อศพของผู้ตายแต่อย่างใด เหตุผลอย่างเดียวกันใช้อธิบายว่า เมื่อหัวหน้าเผ่าตายลง ทำไมข่าวการตายจึงได้รับการปิดบัง หรือศพของคนแก่ที่มีอายุมากแล้วกับเด็กจึงได้รับการปฏิบัติผิดกัน

เนื่องจากชนบทร่วมนิยมประเพณีต่าง ๆ เป็นเรื่องของระบบความคิด และคุณค่าของทุกสังคม และกล่าวกันว่าระบบความคิดและคุณค่าเป็นสิ่งที่แสดงให้ปรากฏถึงจุดมุ่งหมายของสังคม การที่จะเข้าใจระบบสังคมจึงจำเป็นต้องรู้ถึงระบบความคิดและระบบคุณค่า ซึ่งเราเรียกกันไปอย่างกว้าง ๆ ว่าชนบทร่วมนิยมประเพณี การศึกษาค้นคว้าและบันทึกรวบรวมชนบ

ทรบนิยมต่าง ๆ ของเสฐียรโกเศศ เป็นงานเริ่มต้นที่เป็นประโยชน์ ควรจะให้มีการศึกษาอย่างจริงจังต่อไป ในขณะที่ประเทศไทยกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งไม่แต่วัฒนธรรมของท้องถิ่นต่าง ๆ จะเปลี่ยนไปเท่านั้น แม้แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรม ก็ย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปด้วยจริงอยู่ ทั้งที่เสฐียรโกเศศกล่าวไว้ในคำนำหนังสือ 'ชุดประเพณีไทย' ของท่านเล่มหนึ่ง ว่า "ท่านจะเอาเครื่องวัดของท่านสมัยปัจจุบัน ไปวัดความรู้ของคนสมัยก่อน หาได้ไม่" ผู้เขียนเห็นด้วยกับคำกล่าวของท่าน แต่ใครจะกล่าวเพิ่มเติมอีกหน่อยว่า การที่วิทยาการจะเจริญก้าวหน้า ท้นต่อเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทุกขณะ แนวความคิดและความคิดเห็นของปราชญ์และผู้รู้ซึ่งได้ต่อสู้ศึกษา ค้นคว้าในเรื่องต่าง ๆ ไว้ก่อน ควรจะได้รับความสนใจในฐานะเป็นจุดเริ่มต้น จุดอ่อนหรือความผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อน ก็มีค่าควรแก่การพิจารณาและถือเป็นสิ่งที่ควรจะแก้ไขเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการต่อไป หนังสือ 'ชุดประเพณีไทย' ของเสฐียรโกเศศจะเป็นแนวทางอย่างดียิ่งของนักศึกษาวรรณมรณหลัง ที่จะไต่ลงไปทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองโดยตรงในสังคม อันจะช่วยให้ชนบทร่วมนิยมประเพณีที่ได้รับการศึกษานั้น มีความหมายถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุเทพ สุนทรเทศซ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

What is Buddhism by Khantipalo Bhikkhu (Social Science Association Press) 150 pp. with 42 illustrations. Hard cover 60 baht; paper back 40 baht.

หนังสือนี้เขียนเพื่อชาวต่างประเทศที่มาประเทศไทย และต้องการคำขอบทปัญหาที่ว่า อะไรคือพุทธศาสนา นับเป็นหนังสือในทางศาสนาโดยเฉพาะ ไม่กล่าวถึงประวัติศาสตร์ ลัทธิพิธีกรรมหรือรูปลักษณะของพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ แม้จนในประเทศนี้เองก็ไม่กล่าวถึง ผู้แต่งตั้งต้นแต่ตอบปัญหาเลขที่เกี่ยวกับอย่างลุ่มลึก ยิ่งกว่าในวงกว้าง

หนังสือนี้แบ่งเป็นสามภาค ภาคแรกเอ่ยถึงความเชื่อของพุทธศาสนิกเกี่ยวกับพระพุทธรูป และพระธรรม คำสั่งสอนของพระองค์อันว่าด้วยทุกข์ สุข กรรมกรรมและทำ และผลของกรรม ชาติหน้า ฯลฯ ภาคสองบรรยายถึงพุทธศาสนาภาคปฏิบัติ หรือพุทธศาสนาที่ควรประพฤติปฏิบัติ ว่าด้วยคณะสงฆ์ ความสำคัญของศีลาจารวัตรของพระภิกษุและของฆราวาส ที่น่าสนใจก็คือความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับผลและวิธีแห่งการเจริญภาวนา ภาคสามว่าด้วยผลประโยชน์ของพุทธศาสนา กล่าวคือ บุญขั้นสูงสุดและพระนิพพาน นี้เป็นจุดหมายปลายทางอันพุทธศาสนิกชนผู้ปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนมุ่งเข้าถึงในที่สุด

หนังสือนี้มีสิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษอยู่มาก เช่น ผู้แต่งได้ใส่เชิงอรรถ อธิบายแก้ความเข้าใจผิดต่างๆ ไปของชาวต่างประเทศที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา กับมักตั้งประเด็นคำถามขึ้นเรื่อยๆ เพื่อเชิญชวนผู้อ่านให้คิดหาคำตอบเอาเอง และในฐานะที่เป็นหนังสือชั้นต้นจึงเลี้ยงศัพท์บาลีและสันสกฤตหมด แต่ก็มีไว้ให้ในคำอธิบายท้ายเล่ม นอกจากนี้ยังมีรายชื่อหนังสือสำหรับผู้ประสงค์จะอ่านต่อไป ในภาคผนวกก็มีคำอธิบายถึงวิธีรับไตรสรณาคมและบุญกุศลอย่างละเอียด

นี่มิใช่หนังสืออันว่าด้วยพุทธศาสนาแบบไทย แต่ว่าด้วยพุทธศาสนาโดยทั่วไป ผู้แต่งเป็นพระภิกษุซึ่งได้ศึกษาปฏิบัติธรรมทั้งที่ในอินเดียและในประเทศไทย วิธีเรียบเรียงออกจะแปลกไปจากแนวเขียนของคนไทยโดยทั่วไป และสื่อให้เห็นอิทธิพลในทางความคิดจากลัทธิอื่นๆ ของพุทธศาสนาคือ ในบางตอนผู้แต่งก็ได้เปรียบเทียบพุทธศาสนากับศาสนาคริสต์ และสามารถถกถึงปัญหาหลาย อันเป็นที่สนใจแก่ชาวตะวันตก ยิ่งกว่าชาวตะวันออก

วิธีเขียนนำอ่าน เร่งเร้าความสนใจ และบางครั้งก็ใช้โวหารรุนแรง ขอแนะนำได้อย่างมั่นใจว่าเป็นหนังสือชั้นต้นที่ช่วยให้เข้าใจจิตใจของบุคคลต่างๆ ผู้ซึ่งดำเนินชีวิตตามคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างจริงจัง

โรเบิร์ต เอกเซล

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Southeast Asian University T.H. Silcock
(Duke University) 184 p.p.

เรื่องมหาวิทยาลัยในเอเชียอาคเนย์นั้น นายหลาเมียนต์ เขียนปรากฏความแ่งหนึ่งแพร่หลายอยู่แล้ว ในภาคไทย นายเสนห์ จามริก ก็ได้ถ้อยออกมา แสดงความเห็นเพิ่มเติมในนิตยสารฉบับนี้ (ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ หน้า ๘๓—๘๘) จนเป็นเหตุให้เกิดสัมมนาในทางวิชาการ ฯลฯ บัดนี้มีฝรั่งคนหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับวงการด้านนี้เขียนขึ้นอีก เป็นสมถะเล่มเล็ก ๆ ว่าด้วยมหาวิทยาลัย โดยไม่ได้เน้นหนักไปในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ เดิมข้าพเจ้าคิดจะวิจารณ์ แต่เห็นว่าตนเองเป็นคนที่มีใฝ่อยู่ในวงการมหาวิทยาลัยที่เดียวกัน ข้อเสนอกกล่าวไว้ กราวสัมมนาว่าด้วยมหาวิทยาลัย ก็จะไม่มีคนสนใจ (ดูรายงานสัมมนาเรื่องปัญหา และบทบาทมหาวิทยาลัยในประเทศไทย) จึงจะไม่ขอวิจารณ์หนังสือเล่มนี้ บอกได้แต่ว่าเขาเขียนแบ่งเป็นหกบท บทแรกว่าด้วยคุณค่าทางวิชาการ และบทบาทของมหาวิทยาลัย บทที่สองว่าด้วยความเป็นมาของมหาวิทยาลัยในเอเชียอาคเนย์ บทที่สามว่าด้วยการเงินและการปกครองภายในมหาวิทยาลัย บทที่สี่อาจารย์ นักศึกษา และการสอน บทที่ห้าปัญหาเรื่องภาษา บทที่หกการวิจัย มีเพียงหกบท และเล่มนี้ทันสมัยเพียงแก่ พ.ศ. ๒๕๐๓ ถึงกระนั้น ก็ต้องชมว่าเขาเอาใจใส่ศึกษาอย่างละเอียด ผิดกับนักการศึกษาชั้นนำของเรา ที่เดินทางไปรอบโลกกลับมา แล้วมีเพียงนิราศฝากเมีย และยอมรับอย่างโจ่งแจ้งว่า การศึกษาแผนใหม่เป็นอย่างไร ตนเองตามไม่ทัน ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับผู้เขียนเรื่องนี้ แต่จะขอแปลข้อความบางตอนของเขามาลง จำเพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จะจริงเท็จอย่างไรอยู่ที่ผู้เขียน แต่หวังว่า ผู้อ่านคงเกิดปฏิกิริยาหลังจากอ่านข้อความนั้น ๆ บางเป็นแน่

ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

มหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีความเป็นมาอย่างช้า ๆ เริ่มแต่สอนโดยอาศัยภาษาไทยเป็นสื่อบ้าง แม้ว่าหนังสือไทยมีตีพิมพ์ออกน้อย เว้นแต่ที่เจ้านายแลพระท่านพิมพ์แจกจ่าย อาศัยที่นี้ลัทธิแรกเริ่มรู้ภาษาต่างประเทศ

พอควร จึงใช้ตำราภาษาฝรั่งเศสได้ แลฟังคำบรรยายจาก อาจารย์อันล้วนเป็นชาวต่างประเทศ แผลตำราภาษาฝรั่งเศสกันน้อย แต่ไม่จำต้องตั้งมหาวิทยาลัยต่างชาตินั้น

แต่เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก่อกำขึ้นจำนวน นิสิต จากสองสามร้อยคน ในสมัยก่อนเปลี่ยนแปลง การปกครอง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ มาเป็นจำนวนมากกว่า ๖๐๐๐ คน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ ทั้งนี้ เพราะประเทศเจริญ ขึ้นย่อมต้องเปิดคณะใหม่ ๆ ขึ้นสอน โรงเรียนชั้นประถม และมัธยมก็มีมากขึ้นด้วย ผลอันเกิดจากการขยายตัวนี้ ประการหนึ่งก็คือระดับความรู้ภาษาอังกฤษตามโรงเรียน ต่ำลงมาก และนักเรียนน้อยคนนักที่จะรู้ภาษาอื่น ครู พุคกันว่าเด็กพวกนี้มีได้มาจากสกุลผู้ดี จึงทำงานหนัก กว่า แต่เพราะเกือบจะไม่รู้ภาษาต่างประเทศเขาเลย จึง ต้องเสียเวลาท่องโน้ต ที่จดเด็กเขามา หรือที่อาจารย์ พิมพ์อัดโรมันมาแจกสรรหาวัยย่อย ๆ หาไม่ก็ต้องอ่าน ตำราภาษาฝรั่งเศสอย่างเชื่องช้าแสนสาหัส

ลักษณะประการสำคัญ ของธรรมชาติ คือ นักศึกษาจำนวนมาก สมควรเข้าสอบ โดยไม่ได้ฟังคำ บรรยายของอาจารย์เลย ไม่บังคับให้ฟังคำบรรยาย (แต่ เดียวนี้เริ่มมีกฎข้อบังคับขึ้นทาง คณะ ศิลปศาสตร์แล้ว) นักศึกษาจึงเรียนโดยไม่มีครูควบคุม จะฟังคำบรรยาย ของครูหรือไม่ก็ตามใจ ยิ่งบริการห้องสมุดและตำราเกือบ จะหาไม่ได้ในประเทศไทย นักเรียนส่วนมากจึงได้แต่ ลงชื่อ เสียค่าธรรมเนียมเล็กน้อย แลก็เสียงสอบดู คน พวกนี้มักไม่ได้รับการศึกษาอะไรเลย เพียงแต่ได้พยายาม สอบอย่างปราศจากความหมาย แลไม่ได้เตรียมตัวมาเลย ไม่มีการเก็บบัญชีการเข้าฟังคำบรรยาย เป็นแต่สอบตาม กันเป็นคราว ๆ เมื่อเร็ว ๆ นี้ อนุมานกันว่า ที่มาฟังคำ บรรยายมีราว ๕๐๐๐ คน ที่มาประจำประมาณ ๒๐๐๐ ถึง ๕๐๐๐ คน

การที่นักศึกษาจำนวนมากได้แต่ลงชื่อไว้เท่านั้น ย่อมก่อให้เกิดการเข้าใจผิดได้ เราควรตัดสินใจว่ามหา วิทยาลัยดีเลวเพียงใด โดยพิจารณาว่าสอนอะไรบ้าง ยิ่งกว่าจะไปคำนึงถึงความจริงที่ว่านักศึกษาไม่หา ประโยชน์จากสถาบัน ธรรมชาติใช้อาจารย์พิเศษจาก บุคคลอาชีพต่างๆ มากกว่า จุฬาฯ ทำให้ยึดหยุ่นได้ ข้าราชการผู้ใหญ่มาสอนให้ อาจารย์จากจุฬาฯ มาสอน

เพิ่มให้อย่างเสรีได้มากกว่าที่จุฬาฯ ถ้าปรับปรุงการสอน ให้ดีขึ้นได้ อาจเปิดรับนักเรียนไม่เต็มเวลา สำหรับ ประโยชน์ในทางวิชาชีพก็ได้ อันตรายของการศึกษา วิธินี้อยู่ที่ขาดความเจริญทางด้านวิชาการ แต่ต้องการ ขยายวงอาชีพกันมากในเอเชียอาคเนย์ จนจำต้องยอม รับว่านักเรียนไม่เต็มเวลา ก็ต้องอนุญาตให้มาศึกษาได้

สำหรับมหาวิทยาลัยเกษตรนั้น.....วิชาที่ สอนไม่แคบ แต่จะจำเพาะเจาะจงลงไปและขาดวิชา การชั้นรากฐาน

ถึงแม้ประเทศไทยจะมี ๕ มหาวิทยาลัย ต่างก็ ได้รับเงินอุดหนุนโดยวิธีการต่างๆ กัน มหาวิทยาลัย แพทยศาสตร์นั้น แท้ที่จริงก็เชื่องกว่าคณะแพทยศาสตร์ ของจุฬาฯ น้อยเลี้ยว มหาวิทยาลัยศิลปากรก็สนใจอยู่ แต่กับวิวัฒนาการและการรักษาวัฒนธรรมไทยบางอย่าง ที่ขึ้นหน้าขึ้นตาที่คือรำไทย ยากที่จะเข้าข่ายคำว่า มหาวิทยาลัยในความหมายทั่วไป

จากผลของรายงานของเซอร์ ชาลส์ คราวิน บัดนี้ ได้มีสภามหาวิทยาลัยขึ้นแล้ว แต่ก็คงทำหน้าที่เพียง เป็นสื่อกลางทางด้านนโยบาย ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ให้เข้ากันได้ใกล้ชิดขึ้น โดยมิได้รักษาผลประโยชน์ของ มหาวิทยาลัย ไว้ให้พ้นอิทธิพลของรัฐบาลได้เลย และ มิได้ช่วยให้อาจารย์มหาวิทยาลัยมีอิสระเสรีภาพเลย (หน้า ๓๔-๓๕)

เสรีภาพของอาจารย์

อันตรายอันสำคัญต่อเสรีภาพ ในการแสดงออก อยู่ที่วิชาสังคมศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ และนักสังคมวิทยาตามชนบทในมหาวิทยาลัย ของรัฐ ที่ เวียดนาม กัมพูชา ไทย หรืออินโดเนเซีย นั้น ย่อมไม่ เขียนบทความลงในวารสารทางวิชาการ หรือตีพิมพ์ หนังสือทางวิชาการของตน ที่ว่าด้วยส่วนใดส่วนหนึ่ง ของนโยบายรัฐบาล เว้นไว้แต่แน่ใจแล้ว ว่าถ้อยคำที่ กล่าวออกมานั้น สอดคล้องต้องกับนโยบายรัฐบาล (หน้า ๔๑)

ชีวิตมหาวิทยาลัย

ที่ประเทศไทย ประเพณีและคตินิยมงามของ จุฬาฯ ก่อให้เกิดความรู้สึกว่า มีชีวิตมหาวิทยาลัยที่นั่น แต่อิสระภาพของมหาวิทยาลัยนั้นจะขึ้นอยู่กับอำนาจแรง

ตำแหน่งนั้น ๆ แต่ไม่มีวิธีเลือกอย่างไม่เห็นแก่หน้า และไม่มีระดับป้องกันคนเลวได้เลย ที่ประเทศไทย ใช้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นผู้แต่งตั้ง ธนาคารโลก ได้วิจารณ์กรรมการคณะนี้แล้วว่า ไม่เหมาะสมแม้แต่จะคัดเลือกข้าราชการสามัญ (หน้า ๑๐๕)

ภาษา

ควรเผชิญปัญหาในด้านนี้อย่างเปิดเผย นักเรียนที่ศึกษาตามมหาวิทยาลัยที่ใช้ภาษาพื้นเมือง ย่อมต้องทำงานเพิ่มขึ้นทางภาษาต่างประเทศ ถ้าต้องประสงค์จะไปเรียนต่อต่างประเทศ ความจริงข้อนี้ยังไม่รับกัน แต่ถ้าการสอนตามมหาวิทยาลัยที่ใช้ภาษาพื้นเมือง จะหือ่งพอที่จะรับว่านักเรียนที่ไปทำปริญญาโทต่อต่างประเทศนั้น ไม่ต้องเตรียมตัวเพิ่มเติม ก็ต้องมีกรอบคัดเลือกเข้า ชนิดที่ขามาก โดยไม่จำเป็น หรือหาไม่ ก็ต้องใช้เวลาของมหาวิทยาลัย ให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศส ซึ่งมีความสำคัญแก่นักเรียน น้อยกว่าวิชาที่ตนศึกษาอย่างแม่นยำ และให้แสดงความรู้นั้นออกมาได้อย่างถูกต้อง ด้วยภาษาของตนเอง

มหาวิทยาลัยในเอเชียอาคเนย์ ไม่รับความจริงที่ว่าต่างก็ต้องการ ให้นักเรียนของตนได้รับการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างประเทศได้โดยทันที นี้อธิปไตยถึงหลักสูตรภายในมหาวิทยาลัยของตนด้วย ต่างมักแต่เพียงพูดอ้างว่า นักศึกษาของตนเป็นที่ยอมรับเทียบวุฒิบัตรให้ในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ถ้าหลักสูตรเป็นไปตามความต้องการของพื้นเมืองเท่านั้น แต่ก็เมื่อนักศึกษาไปเรียนต่อต่างประเทศน้อยมาก การสอนเพิ่มเติมทางวิชาภาษาต่างประเทศ จึงไม่น่าจะยุ่งยากอะไรนัก

ว่ากันตามจริงแล้วบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยใช้ภาษาของบ้านเมืองตนเป็นสื่อ นั้น ยากที่จะไปเรียนต่อยังต่างประเทศได้ นักศึกษาจากไต้หวัน ไปต่อที่ฝรั่งเศสได้ ก็เพราะได้ศึกษา โดยใช้ภาษานั้นเป็นสื่อมาก่อน นักเรียนอินโดนีเซียที่เรียนด้วยภาษาอังกฤษ ก็ยอมไปต่อยังมหาวิทยาลัยที่อเมริกาได้ ในฐานะที่มีสัญญาผูกพันกัน ส่วนประเทศไทยนั้นแปลกอยู่ ด้วยมหาวิทยาลัยในอเมริกามักรับบัณฑิตไทย ทั้ง ๆ ที่ยังต้องช่วยด้านภาษาอังกฤษอยู่ นักเรียนไทยรู้ภาษาอังกฤษเพียงพออ่านได้ ไม่สามารถเขียนหรือพูดได้คล่องในวิชาของตน บัญชาดังกล่าวจะมีความสำคัญขึ้นมาเมื่อประเทศต่าง ๆ พากันใช้ภาษาพื้นเมืองในมหาวิทยาลัยของตน (หน้า ๑๕๖-๑๕๗)

วิจัย

มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ไม่อาจเลื่อนขั้นเงินเดือนได้โดยอาศัยการวิจัยเป็นเหตุ ยิ่งภายในประเทศเอง วงวิชาการไม่กระตุนการวิจัยอยู่ด้วย ความเกิดขึ้นโดยทั่วไป ในวงวิชาการนอกประเทศก็จะไม่ช่วยสมาชิกมหาวิทยาลัย ในเอเชียอาคเนย์ ให้กระตือรือร้น ที่จะตีพิมพ์หรือแปลงานของตนเสียด้วย เพราะวารสารทางวิชาการระหว่างประเทศเรียกเรื่องคุณภาพสูงเหลือเกิน การทำให้สมบูรณ์ได้นั้น เป็นประโยชน์ดี ถ้าอุปกรณ์การสอนแลการวิจัยในภาษาถิ่นไม่ขาดแคลนร้ายแรงดังที่เป็นอยู่ในบัดนี้ (หน้า ๑๖๓)

สลักษณ์ ศิวรักษ์
สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์

With the Compliments of
BANGKOK BANK

ด้วยอภินันทนาการ จาก

ธนาคารกรุงเทพ

ด้วยอภินันทนาการจาก

บริษัท ผลิตยาง นันยาง (ไทย) จำกัด

ผู้ผลิตรองเท้าผ้าใบและยางจักรยาน ตราช้างดาว

กระทรวงอุตสาหกรรมรับรองคุณภาพ

ผู้เขียน

เกวล ไซไนบุร ได้แสดงรูปปกนี้ เมื่อเปิด
ห่อขวัญที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เป็นครั้งแรก

สุจิตต์ วงษ์เทศ นักศึกษาคณะโบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร เคยเขียนลงปริทัศน์ มาก่อนแล้ว
(ฉบับที่ ๕) และเขียนลงนิตยสารอื่นเนื่อง ๆ

ไกรสิทธิ์ นิมมานเหมินท์ ประธานบริษัท
การลงทุนอุตสาหกรรมในประเทศไทย และกรรมการ
ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ

ลุ่ม เจริญศรัทธา เรื่องทุกเรื่องที่ยื่นลง
ปริทัศน์ เป็นต้องเกิดปฏิกริยาเสมอ เช่น “ธรรมมาสน์
ที่วัดจรรยาวาส” เล่ม ๒ และ “ไอวัดโพธิ์ เป็นวัด
กษัตริย์สร้าง” เล่ม ๓ ต่อมาได้เขียนเรื่องให้วิทยุ
ศึกษาและสัปดาห์สาร ด้วย

วรรณีย์ อินทราทิพย์ เสร็จการศึกษาชั้นสูง
จากประเทศฝรั่งเศส และได้รับเกียรตินิยมทางภาษา
อังกฤษในประเทศไทย ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำอยู่
ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุดม วโรตม์สถิตยัตถ์ คุษฎ์บัณฑิตจาก
มหาวิทยาลัยเทกซัส และอาจารย์ประจำวิทยาลัยการ
ศึกษาประสานมิตร ปัจจุบันได้รับทุนส.ป.อ.ให้ไปศึกษา
เพิ่มเติมที่สหรัฐ

เจ้าหญิงสีดา ธิดาเจ้าฟ้าไทยใหญ่ ผู้ได้เป็น
ประธานาธิบดีคนแรกของสหภาพพม่า บัณฑิตกัญการ
เมืองมาดามเจ้าหญิงเขื่อนคำผู้มารดา (ถ้าใครจะเขียน
ข้อเท็จจริงในเรื่องไทยใหญ่ได้ในแง่ต่าง ๆ ไปจากนี้
เพียงใด จะมีประโยชน์แก่เรามาก)

เทียม อรัญญะวิเศษสุข นักศึกษาคณะ
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่หมั่นเขียนเรื่อง
ส่งมาด้วยความปรารถนาดี ด้านลิตินักศึกษาจะพากัน
เห็นแก่สังคมเช่นนี้กันมาก ๆ แต่เพียรเขียนเรื่องส่งให้
บรรณาธิการอย่างไม่ท้อแท้เช่นนั้น สังคมของเราจะ
กระตือรือร้นอย่างไรไม่เป็นปัญหา

กวีสิทธิ์ วิเสโส เพียรเขียนร้อยกรองอย่าง
ไม่ย่อท้อเช่นกัน เคยปรากฏเรื่อง ‘ขอฟัน’ ในปริทัศน์
ฉบับที่ ๒ มาแล้ว

เรื่องอะไร กุศลาศัย แห่งกองตำรา กรม
วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพิ่งตีพิมพ์เรื่องสั้นของ
ระพีนทรนาถ สุภากร ออกจำหน่าย เมื่อเร็ว ๆ นี้เอง
เชื่อว่าเรื่อง คិតัญชติ ของท่านผู้นั้น ก็คงจะแล้วเสร็จ
ในเร็ว ๆ นี้เช่นกัน

พ.ต.ต. อินดา ดวงอินดา แห่งกองตำรา
ชายแดน ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านอักษรศาสตร์
และได้รับทุนให้ไปเรียนมาแล้ว ทั้งที่ฝรั่งเศส และ
อังกฤษ

หม่อมคุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา ใน
พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุซุมาลนันทน์ ผู้ซึ่งได้รับ
เชิญให้ไปร่วมสมโภช ประเทศอิสราเอล เมื่อเร็ว ๆ นี้
ในฐานะผู้นำทางศาสนาสตรีจากประเทศไทย

บรรณาธิการ

ปริทัศน์ ฉบับฉบับที่สี่ฉบับนี้มีรูปลักษณะตลอดจนเนื้อเรื่องผิดแผกแปลกไปเป็นประการใด ท่านทั้งหลายที่ติดตามผลงานของเรา มา คงจะสังเกตเห็นได้ด้วยตนเอง ทางฝ่ายเรา นั้น คงยืนยันเจตนารมณ์เดิม ในข้อที่ว่า จะผลิตหนังสือ ที่เป็นประโยชน์แก่วงวิชาการ และสังคมโดยทั่ว ๆ ไป เราพร้อมที่จะรับคำติ วิจารณ์ วิพากษ์วิจารณ์ และอภิปราย ที่จะสนับสนุนกิจการและโครงการต่าง ๆ ไม่จำเป็นที่มหาชนหรือผู้มีอำนาจในทางการปกครองจะมีมติเป็นประการใดก็ตาม ควบคู่กับการแสดงทัศนะเช่นนี้มีอยู่ ควบคู่กัน ปริทัศน์ ก็มีหวังที่จะคงอยู่ได้ สังคมก็จะมือนาคท วิชาการบ้านสังคมศาสตร์ก็มีทางเจริญก้าวหน้าได้ต่อไป

อนึ่ง บรรณาธิการใคร่ขอประกาศยืนยันคำเชิญชวนที่มีต่อเยาวชนตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้ร่วมกันขีดเขียนเรื่องมาลงในนิตยสารฉบับนี้ อนาคตของเราขึ้นอยู่กับพวกท่าน ถ้าท่านไม่กระตือรือร้น ไม่คิดเองไม่เป็นตัวของตนเอง มีวาทกรรมคร่ำคร่าจรรยา ผู้หลักผู้ใหญ่อยู่ ท่านก็จะลงเอยอย่างท่านนั้น ๆ ด้วย การไม่ได้ทั้งผลงานไว้เบื้องหลังเลย หรือไม่ได้ทำประโยชน์อะไรให้แก่สังคมเลย ถ้าหากท่านคิดว่า โคอชิน ท่านอาจจะเขียนหนังสือเป็นเล่ม ก็ควรเริ่มด้วยความ โกลงกลอน หรือเรื่องสั้น แค่นี้ เรายินดีรับพิจารณาเรื่องทุกชนิด ข้อสำคัญท่านต้องเป็นตัวของท่านเอง จะเขียนแบบเก่า แบบใหม่ หรือแหวกแนวอย่างไร ไม่สำคัญ สำคัญที่เนื้อหา

อันตรายของเยาวชน และ คนที่เพิ่งเริ่มเขียนหนังสือมีอยู่ที่ เกรงว่าเรื่องของตัวจะไม่ได้รับการพิจารณา เราขอให้ความมั่นใจสัญญาว่าเราจะให้ความสำคัญสนับสนุนทางใจแก่ทุกคนที่เขียนเรื่องมา ปริทัศน์ เป็นสิ่งเขียนสำหรับทุกคน ไม่ใช่ของกลุ่มชนใดโดยเฉพาะพร้อมกันนั้น เราก็พยายามวางมาตรฐาน ในทางวรรณกรรมไว้พอสมควร เราเห็นว่าตีพิมพ์เรื่องที่ยังไม่เข้าเกณฑ์ดี มีผลร้ายแก่ผู้เขียนยิ่งกว่าไม่ลงพิมพ์เลย

เพราะการนำเรื่องของคนนอกโฆษณาเกินไปง่ายเกินไปทางวิทย หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ฯลฯ นั้นเอง ทำให้คนไทยเสียคนกันไปเสียนักต่อนักแล้ว การที่จะตัวใครตัวมีมือ ไม่ใช่ที่ปริมาณของผลงาน หากดูที่คุณภาพต่างหาก หาไม่ เป่งซี่ คงจะดีที่สุด จริ่งสมกับที่ปรากฏเป็นด้อยค่าออกมาบ่อย ๆ และการ ไปสวย ก็คงจะเป็นภาษาอันไพเราะ ดังที่เจ้าพนักงานในบริษัทห้างร้านบางแห่ง ต้องการให้เป็นเช่นนั้น เพราะค่าเช่นนั้นปรากฏบ่อยครั้งยิ่งนัก ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็เพื่อขอร้องให้นักเขียนหน้าใหม่ของเรา โดยเฉพาะที่ยังเยาว์วัย ให้มีขันติ ถอดความดี ถอดหนเดียวไม่พอ จะพูดปลอบตัวเองซ้อนกันถึงสามครั้ง ก็ยังเหมาะแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น อย่าไปมัวคำนึงถึงเกียรติคุณจอมปลอม อันได้จากการเห็นชื่อของตนปรากฏอยู่บนหน้าหนังสือนั่นเลย ถ้าเรื่องของเราเลว เรื่องนั้นก็กลับจะเป็นอนุ สวารีย์ สำหรับขายความอายของเราต่อไป แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าเราควรจะไปปราศจากน้ำใจนักกีฬา ขาดความกล้า จนไม่ส่งเรื่องมาให้บรรณาธิการพิจารณา หรือส่งไปให้แก่ นิตยสารที่มีคุณภาพต่ำ

สำหรับท่านที่สมัครแต่จะอ่าน ไม่หวังหาความชำนาญในทางเขียน เราก็ใคร่ขอเตือนท่านว่า ถ้าไม่หัดเขียนเอาไว้ ไม่ช้าท่านจะรู้สึกได้ว่าแสดงความคิดออกมาให้เป็นความอ่านไม่ได้ ส่วนผู้ที่ไม่ปรารถนาจะอ่านด้วยแล้ว ก็เป็นบุคคลอันพินายข้อเขียนอันนี้เป็นบุคคลที่บรรณาธิการไม่มีเวลาหรือความปรารถนาที่จะเสวนาคำด้วยเลย บุคคลนั้น ๆ อาจเป็นคนดีที่จะไปสู่พระนิพพานก็ได้ แต่ส่วนมากเห็นจะเป็นพวกด้วง ความเจริญของสังคมมากกว่า ที่ร้ายก็คือคนพวกนี้ ก็พลอยมามีอำนาจวาสนา อยู่ในสังคม เสียด้วย ถึงกระนั้นก็ยอมเห็นได้ง่าย เวลาเขาเฉยปาก ว่าเขาแสดงความโง่ออกมา มากน้อยเพียงไหน อุบายอันประเสริฐของพวกไม่อ่าน ก็คือไม่เขียน และยังไม่ต้องพูดเลยได้ ยิ่งดี

THE SOCIAL SCIENCE REVIEW

JUNE 1965
VOL. 3 NO. 1

EDITED BY SOMSAK XUTO, SULAK SIVARAKSA
SOCIAL SCIENCE ASSOCIATION PRESS OF THAILAND
PHYA THAI ROAD, CHULA SOI 2, BANGKOK, TEL. 57622

TABLE OF CONTENTS

Leading Article - <i>Social Value</i>	4	
A Letter to His Daughter	6	Prince Damrong
Offering - <i>a poem</i>	9	Sujit Wongsdes
King Mengrai's Irrigation Law	10	Kraisri Nimmahemind
Teaching English - <i>a one-act play</i>	17	Prawin Sucharitkul
Wat Developing Project	22	Lum Chareonsaddha
Sunthorn Phoo's Poem	30	Varnee Chandradipya
Grimm's Law	31	Udom Varotamasikkkhadith
Bangkok - sky	43	Shailesh
The Shan States	45	Chao Ying Sida
Intellectuals and A Developing Country	54	Thiem Aranyasivasukh
Autobiography - <i>a poem</i>	57	Kaveesid Viseso
King Asoka in Inscription	59	Ruang - urai Kusalesal
Letter from Korat	65	Damrong Wongs-uparat
Man and Books	69	Chinda Duangchinda
Notes and Comments	73	Khien Teeravit
Letters to Editors	87	Readers
Letter from Israel	93	Mom Dusdi Baripatra
Book Reviews	104	
Authors	119	
Editorial Notes	120	

COVER: KAWEL SHANEIBURA